
**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program
Szarvas Város Önkormányzata**

2023-2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	10
Célok	12
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	13
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	13
2. Stratégiai környezet bemutatása	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	93
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	143
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	157
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	178
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	199
<i>Az Önkormányzattal együttműködő civil szervezetek</i>	156
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	209
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	210
1. A HEP IT részletei.....	210
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	210
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	215
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	238
3. Megvalósítás.....	247
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	247
3.2 A megvalósítás folyamata.....	247
3.3 Monitoring és visszacsatolás.....	250
3.4 Nyilvánosság.....	250
3.5 Kötelezettségek és felelősség.....	250
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	251
4. Elfogadás módja és dátuma.....	252

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Szarvas Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.**

Az Önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A közel 15 ezer lakosú város, Békés megye észak-nyugati csücskében helyezkedik el Békéscsabától közel 50 km-re. A Hármas-Körös Szarvas-Békésszentandrás-holtágának bal partján fekvő települést, Békés megye nyugati kapujának is hívják. A Dél-Alföld gyöngyszeme, a történelmi Magyarország közepe. A gyönyörű környezetben fekvő város életében meghatározó szerepet tölt be a közel 30 km hosszú Körös-holtág, a Holt-Körös, mely hazánk ötödik legnagyobb állóvíze. A Szarvasi Járás központja, melyet annak köszönhet, hogy a környék településeit funkcionálisan kiszolgálja. A lakosság száma alapján a megye ötödik legnépesebb városa.

A város területe 161,5 km² (ezzel Szarvas a 48. legnagyobb közigazgatási területű város, Pécs nagyságához hasonló), népsűrűsége a 2011. évi népszámlálási adatok alapján 105 fő/km², ennek oka, hogy a megye rurális jellegének köszönhetően, ritkán lakott településszerkezettel és kiterjedt tanyavilággal rendelkezik.

A régészeti leletek tanúsága szerint a mostani város, valamint környéke már az őskorban állandóan lakott terület volt. A város területén talált népvándorlás-kori régészeti tárgyak közül az avar kori rovásírásos tűtartó a legjelentősebb tárgyi emlékünks. Anonymus krónikája a települést „Mons

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Cervinus”, azaz „Szarvashalom” néven említi. A hajdani Árpád-kori falu létét számos 1284-85 közötti időből származó feljegyzés tanúsítja, többek között Kun László királyunk több rendeletét is „Szarvashalomról” keltezte. A török időkben a Hármaskörös menti átkelőhely védelmére palánkvár épült, a folyami átkelőhely miatt jelentőssé vált földvár többször is gazdát cserélt, majd 1686-ban végleg elpusztult. A török hódítás után a település és vidéke lakatlan pusztává változott.

A település újkori történelme 1722-től számítható, amikor Szarvast sok más birtokkal együtt báró Harruckern János György kapta, aki felvidéki vármegyéből főként szlovák jobbágyokat telepített a vidékre. Az újjászületett település 1723-ban már mezőváros, azonban komolyabb fejlődés csak a 18. század végén indulhatott meg. A 18-19. század fordulóján végbement jelentős fejlődés a város újkori történetét leginkább meghatározó nagyságának Tessedik Sámuelnek a nevéhez fűződik. A nagy tudású lelkész felvirágoztatta a fiatal mezővárost, hiszen itt alapította meg Európa első gazdasági (akkori nevén szorgalmatossági) iskoláját. Kidolgozta többek között a szikesek megjavításának módszerét, megismertette a város lakóival a kor legkorszerűbb földművelési technikákat is. Fölépítette a ma is álló iskolaépületet (jelenleg múzeumként funkcionál), valamint az evangélikus Ótemplomot. Nagyszabású építkezéseivel, továbbá városrendezési munkáival jelentősen átformálta a meglehetősen rendezetlen korabeli városképet, a korábbi szabálytalan utcák helyébe tudatosan tervezett, szabályos sakktábla alaprajzú utcahálózatot alakított ki. A város fejlődésének újabb fontos állomása a gimnázium Szarvasra települése 1834-ben, köszönhetően a kiemelkedő, országosan ismert oktatók tevékenységének. Az idők folyamán a patinás intézményben sok jelentős tanáregyéniség dolgozott. Többek között itt tanított Vajda Péter, a reformkor Petőfi által is tisztelt polihisztor, valamint Ballagi (Bloch) Mór nyelvész, Greguss Ágost esztéta és Koren István botanikus is. Leghíresebb igazgatói: Tatay István, Benka Gyula, Neumann (Nádor) Jenő, a város történetének egyik krónikása.

Kiemelkedően fontos szerepet töltött be a településen a gróf Bolza család. Kastélyokat építettek a Körös partjára, felépítették a szárazmalmot, létrehozták az Anna-ligetet, majd a Bolza Józsefről elnevezett Pepi-kertet, mai nevén a Szarvasi Arborétumot, ami manapság is Szarvas legcsodálatosabb és legismertebb látványossága. 84 hektáron helyezkedik el, itt található hazánk egyik leglátogatottabb növénygyűjteménye.

1848-ban történt meg Szarvas közigazgatási újjászervezése, mely során rövid időre rendezett tanácsú várossá lett (a szomszédos községek önállósulása miatt). A kiegyezés után, 1872-ben Szarvas elveszítette városi rangját, melyet csak 1966-ban sikerült újra visszaszereznie. A város mindvégig mezőgazdasági jellegű volt, 20. századi fejlődését is ez határozta meg. A második világháború után az oktatás és a kutatómunka vált a település életének a legfontosabb tényezőjévé, a város jelentős felsőoktatási központként működik a Dél-alföldi régióban, így egyértelműen a térség egyik iskolavárosaként funkcionál. Szarvas központi szerepköre társadalmi, kulturális, gazdasági és idegenforgalmi szempontból is érvényesül. A várost oktatási, szociális és egészségügyi intézményei, gazdasági súlya, szolgáltatásai és idegenforgalmi kezdeményezései regionális szerepkörrel ruházzák fel.

A lakosság lehetőségeinek bővítése érdekében az önkormányzat nagy hangsúlyt fektet nemzetközi, testvérvárosi kapcsolataira, ápolja, erősíti azokat, elsősorban a kultúra, az oktatás és a sport területén, de a gazdaság szereplői között is közvetítő szerepet vállal.

A település rengeteg látnivalóval, helyi és megyei szinten is különleges értékkel rendelkezik. A városi fürdő vizét 2000-ben gyógyvízzé nyilvánították, sportolásra és gyógyításra is használják. Az országban egyedülálló építészeti megoldás a Szarvasi Vízi Színház, mely egy finoman stilizált várkastély és egy amfiteátrum ötvözeteként épült fel, biztosít tartalmas kulturális élményeket a helyi lakosok, valamint a városba érkező vendégek számára. Az arborétum szomszédságában található hazánk egyetlen interaktív, 2 hektáros makettparkja, a Mini Magyarország. Az arborétummal szemben a Holt-Körös partján látható az a jelképes szálmalom, ami a Trianon előtti Magyarország földrajzi közepét jelöli. Az emlékhelyhez 1100 méter hosszú Történelmi Emlékút vezet. A millennium tiszteletére állították az Ezredéves Emléket, amely a magyar Szent Korona legendáját jeleníti meg, a Bolza-kastéllyal szemben talált méltó helyére. A kastély lépcsősorain a capitoliumi farkas egyetlen mérethű mo-i másolatát fedezhetik fel a látogatók, a csecsszopó Romulus és Remus alakjaival egyetemben. Az Anna-liget területén lévő, egykori Csáky-Benz kastélyban található a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósága és látogatható a Körösvölgyi Állatpark, ahol az érdeklődők testközelből ismerhetik meg a Kárpát-medencében egykor és ma honos állatfajokat.

A város életét számos turisztikai rendezvény is színesíti. Minden évben megtartják a Nemzeti Összetartozás Napját a Nemzeti Emlékhelyen, a holtágon a Kenumaratont, az ezüstszőlői Aratónapot, a Körös-körül Futófesztivált és a Cervinus Művészeti Fesztivált. Mindezek mellett sokakat vonz Szarvas Város Napja, a Szent István Nap, valamint a Vízi Színház egész nyaras programsorozata. A város legnagyobb turisztikai és gasztronómiai élményét pedig a Szarvasi Szilvanapok kínálja, mely a régió egyik legnagyobb és legkülönlegesebb gasztrokulturális fesztiváljává nőtte ki magát.

Testvérvárosok:

Szarvasnak nyolc testvérvárosa van, három Erdélyben, kettő Szlovákiában, egy-egy pedig Finnországban, Kínában és Olaszországban. A testvérvárosokkal szorosabb kapcsolat az 1989-es rendszerváltozás után alakult ki.

Romániában található települések: Szilágysomlyó, Szentegyháza, Barót

Szlovákiában található települések: Poprád, Malacky

Finnországban található település: Keuruu

Kínában található település: Wuxi

Olaszországban található település: Bucine

A település gazdasági súlya, szerepköre:

Szarvas és környéke az Alföld viszonylatában rendkívül gazdagnak mondható természeti szépségekben, ugyanakkor a térségben nincsenek iparilag hasznosítható nyersanyagforrások, bányák, csupán helyi jelentőségű anyagnyerő-helyek. A terület gazdag viszont geotermikus energiában, melynek kiaknázása több mint negyven éve folyik. Kezdetben strandfürdők üzemeltetéséhez használták, de ezek mellett ma már mezőgazdasági létesítmények és épületek fűtésére is használják Szarvason és környékén. Ipari várossá soha nem vált a város, ennek ellenére

jelentős és országhatárokon túl is jól ismert üzemei vannak. Ilyenek a műanyaggyártó Plasto Ball Ipari Gyártó és Forgalmazó Kft., a Szirén Ruházati Kft., a Szarvas és Vidéke ÁFÉSZ kereskedelmi hálózat, korábban a Szarvasi Vas-Fémipari Zrt. Mivel a térségben a foglalkoztatásra elsősorban a mezőgazdasági jellegű tevékenység jellemző, a gazdaság is erre épül. A város lakosságának fő megélhetési forrása a hagyományos mezőgazdaság. Ezzel összefüggésben kiemelkedik a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Halászati és Öntözési Kutatóintézet halászati, akvakultúra és vízgazdálkodási kutató-fejlesztő tevékenysége, valamint a Bikazugi Nonprofit Kft., amely fűmag nemesítéséről, energiafű termesztéséről ismert a világ sok országában. A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Környezettudományi Intézet Öntözési és Vízgazdálkodási Kutatóközpontjában, az Agrárminisztérium 800 millió forintos támogatásával valósult meg az a beruházás, amely demonstrációs és képzési lehetőségeket biztosít az öntözéstechnikák és a precíziós öntözésre alkalmas berendezések megismeréséhez, valamint a kapcsolódó képzések meghirdetéséhez, mind a gazdatársadalom, mind pedig az egyetemi hallgatók számára.

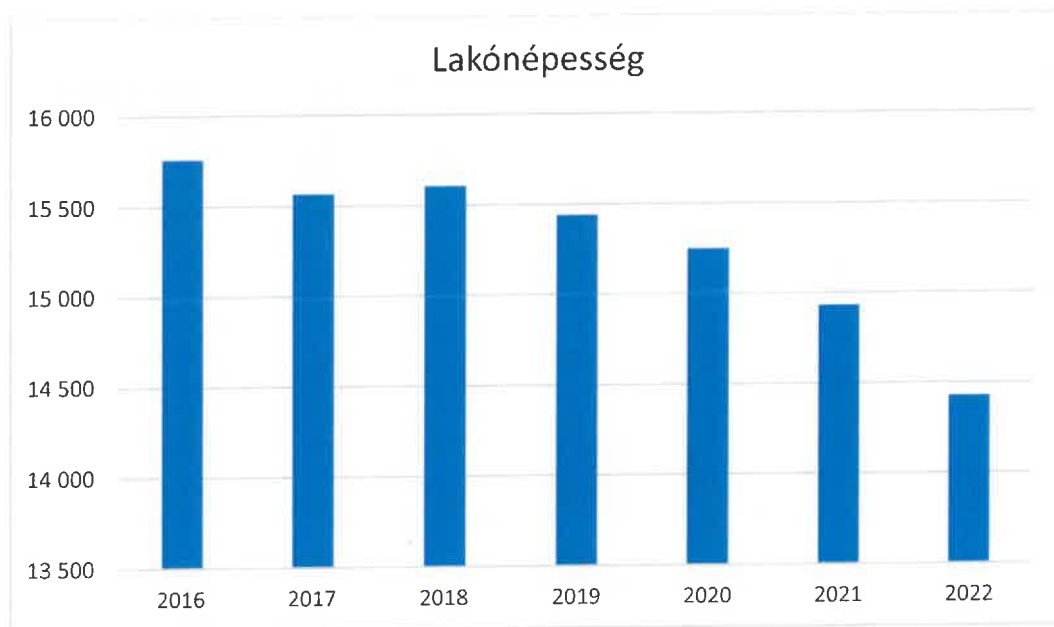
A **Corteva Agriscience Hungary Zrt.** magyarországi jelenlétének meghatározó eleme a szarvasi Pioneer vetőmagüzem, amely a magyar mezőgazdaság egészének nemzetközi súlyát is növeli. A vetőmagüzem csúcstesztendőkben 16 – 18 ezer hektáron állít elő hibridkukorica, napraforgó vetőmagot. Az üzem folyamatos fejlesztése és korszerűsítése az elmúlt húsz év során 52 millió dollár értékben valósult meg. Magyarország ökológiai adottságai, vetőmagtermelési és -feldolgozási tradíciója, tapasztalatai, valamint a logisztikai előnyök a hazai mezőgazdaság sikeres ágazatává tették a vetőmagelőállítást. A **szarvasi GALLICOOP Zrt.** versenyképessége bel-és külföldön egyaránt növekedésnek indult az utóbbi évek gazdasági nehézségei ellenére. A jelenleg 70-75 milliárdos cég 4 üzemmel, 7 leányvállalattal az ország legnagyobb zárt integrációjával rendelkező vállalata. A 3,5 millió körüli, önállóan előállított pulyka és ezek feldolgozásának koordinációja bőven ad feladatot és nyújt biztos hátteret a közel 1500 munkavállalónak. A vállalat célja továbbra is a biztonságos, jó minőségű termékek előállítása, a közel egy éve kialakított GALLIO brand további bővítése, piaci részesedésének növelése a megváltozott vásárlói igények maximális figyelembevételével. Inno d'Or – Év Innovációja 2023 címet kapott élelmiszer kategóriában a termékcsalád kijevei mártással töltött panírozott húsgolyója. A Gallicoop után 2022-ben a második legnagyobb iparűzési adót befizető vállalkozása, a Gree klímák magyarországi vezérképviselőjét ellátó **Cool4U Kft.**, amely új, kétszintes, 1200 négyzetméteres hi-tech irodaházat épített és 62 munkatársának ad helyet, illetve földszintjén egy betérő látogatókat is fogadó újhullámos kávézó nyílt (Újváros Bisztró).

Szarvas Város demográfiaja:

A város lakónépessége minden természeti vonzereje ellenére évről évre csökken az alábbiak szerint:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

	Fő	Változás
2016	15 758	bázis év
2017	15 565	98,78%
2018	15 606	100,26%
2019	15 440	98,94%
2020	15 248	98,76%
2021	14 930	97,91%
2022	14 428	96,64%

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

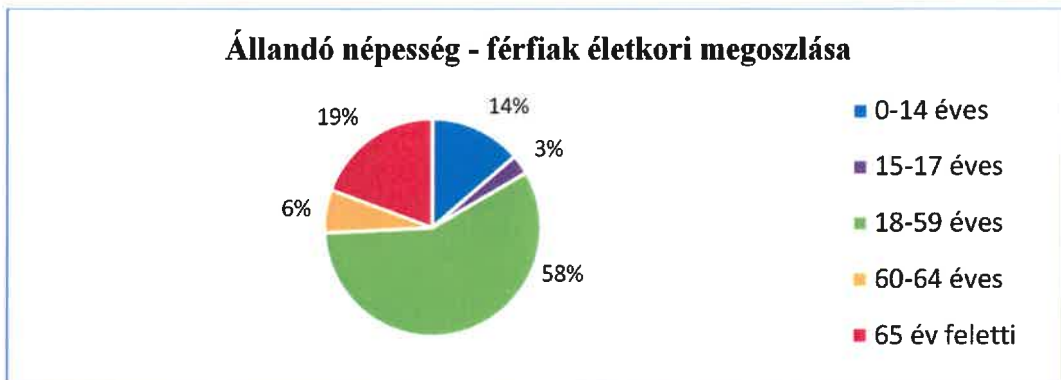
Szarvas lakónépessége* a 2022-es adatok szerint 14.428 fő. A lakosságszám folyamatosan, egyenletesen fogyatkozó tendenciát mutat az elmúlt öt évben. A lakosságszám csökkenése tendenciózus, 2018-2022 évek közötti csökkenés 1.178 fő, 2018. évben a lakónépesség száma 15.606 fő volt. Ezen adat arra utal, hogy bár a makrotársadalmi demográfiai tendenciák természetesen megjelennek Szarvason, a népességfogyás magas mértéke nemcsak az alacsony születésszámnak és az elöregedésnek köszönhető, hanem jelentős mértékben az aktív korúak elvándorlásának is. A jellemzően nagyobb városokba – megye - és régióközpontokba – , a fővárosba, valamint külföldre irányuló elvándorlást nem pótolja a környező kistelepülésekről történő betelepülés sem.

*A lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma. Ezzel szemben az állandó népesség az adott területen bejelentett lakóhellyel (állandó lakással) rendelkező személyek összessége.

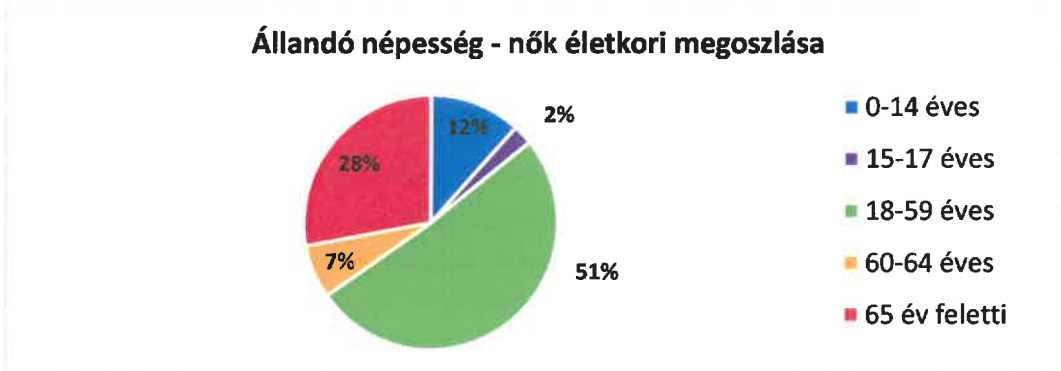
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2023.01.01.)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	7197	7731	14928	48,21%	51,78%
0-2 évesek			358	2,39%	
0-14 éves	983	895	1878	6,58%	5,99%
15-17 éves	212	198	410	1,42%	1,32%
18-59 éves	4147	3953	8100	27,78%	26,48%
60-64 éves	461	524	985	3,08%	3,51%
65 év feletti	1394	2161	3555	9,33%	14,47%

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

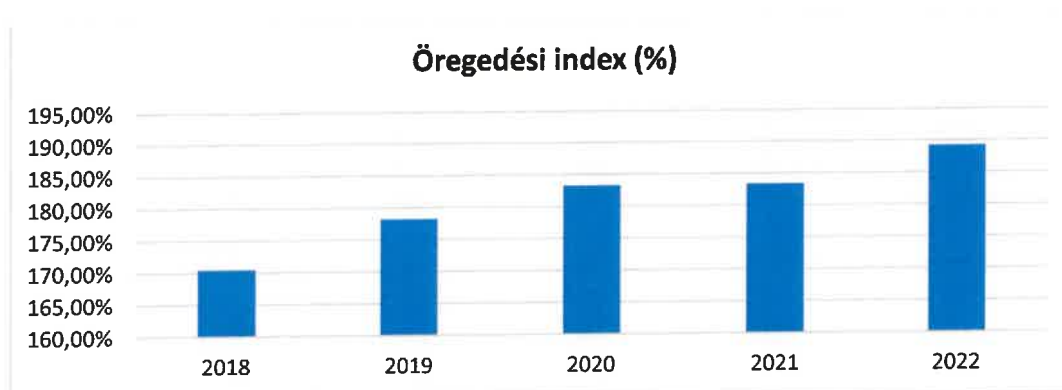
Magyarország lakossága folyamatosan csökken. A település területe 161,5 km², állandó lakossága 2023. január 01-i adatok alapján 14.928 fő, amely a 2016-os adatokhoz képest (15.887 fő) csökkenést mutat.

Az állandó lakónépesség nemenkénti megoszlása 51,78-48,21%, amely szerint az országos átlaghoz hasonlóan nagyobb arányú a nők jelenléte. Különösen 65 év felett magasabb a nemenkénti

megoszlás 14,47-9,33% a nők javára. A település – szintén a korcsoportonkénti megoszlás arányszámait alapul véve – előregedő tendenciát mutat. A vizsgált 5 éves időszak legkorábbi öregedési indexe 170,48%, míg a legkésőbbi 2022. évben 189,29%. A város öregedési indexe arról nyújt információt, hogy miként alakul az idős és fiatal korosztály egymáshoz viszonyított aránya.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2018	3 430	2 012	170,48%
2019	3 512	1 970	178,27%
2020	3560	1942	183,32%
2021	3564	1943	183,42%
2022	3555	1878	189,29%

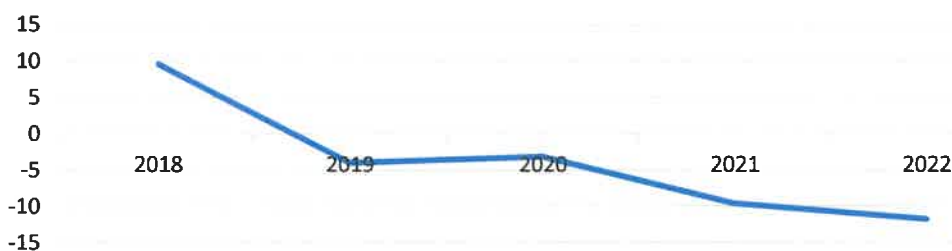
Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Az előregedést támasztja alá évente az élve születések és halálozások számából megállapított negatív természetes szaporodási mutató.

Vándorlás tekintetében szintén a települési lakosságszám csökkenésének igazolása látható, mivel a vizsgált időszakban (2018 kivételével) minden évében nagyobb arányú az elvándorlás, mint az állandó jellegű odavándorlás mértéke.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2018	9,62
2019	-4,06
2020	-3,19
2021	-9,68
2022	-11,8

Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)

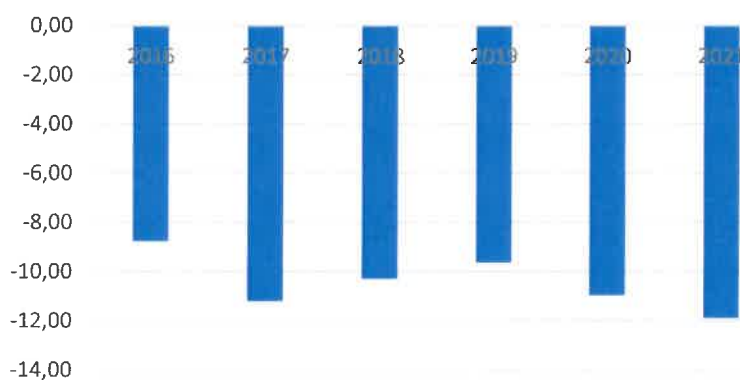
Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-11,24
2018	-10,33
2019	-9,66
2020	-11,01
2021	-11,93

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR

Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)

A jelenség komplex, több tényező együttes hatásával magyarázható, mint például a csökkenő születésszám, az elvándorlás, a foglalkoztatottság mutatói vagy éppen a helyi oktatás minősége, az intézmények megtartó ereje.

Értékeink, küldetésünk

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete és szervei döntésein keresztül fejezi ki elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén, hiszen a jogszabályokban meghatározott, ilyen irányú kötelező feladatok ellátásán túl a település nem önkormányzati fenntartású intézményeivel,

társszervekkel, civil szerveződésekkel, egyházaival, önszerveződésekkel, társulásaival, egyesületeivel és alapítványaival közösen (gyakorta azok anyagi támogatása mellett) törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség eszméjét a társadalmi élet minden területén.

A település az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége során mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is.

Értékként kezeljük:

Szolidaritás

Településünk közösségének minden tagjának érdeke a szolidaritás erősítése, amely nagyban elősegítheti a hátrányos helyzetű csoportok, fogyatékossgal élők társadalmi integrációját, foglalkoztatási és érvényesülési lehetőségeit. Ennek érdekében a fennálló fizikai és információs akadályokat meg kívánjuk szüntetni.

Méltányos és rugalmas bánásmód

A megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód elve nem alkalmas az összes létező egyenlőtlenség megszüntetésére. Olyan pozitív, méltányos és rugalmas intézkedések kidolgozására törekszünk, amelyek elősegítik az érintettek társadalmi és foglalkoztatási pozíciójának javulását, megőrzését.

A pozitív diszkrimináció lehetősége

Az EU lehetővé teszi a nemek szerinti eltérő bánásmód alábbi formáit, ha annak célja kizárólag az, hogy kiküszöbölje a múltban elszenvedett hátrányos megkülönböztetés hatásait. A pozitív diszkrimináció csak egy lehetőség, amire az EU nem kötelezi a tagállamokat.

A gyakorlat azt mutatja, hogy a hazánkban is egyre gyakrabban élnek a pozitív diszkrimináció eszközével, mert a diszkrimináció pusztán tilalmánál többre van szükség az előítéletek leküzdéséhez. A pozitív diszkriminációt leggyakrabban a munkaerő-piaci érvényesülés és a közéletben való részvétel segítésére alkalmazzák.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célja, hogy Szarvas város lokális társadalmának tagjai, kiemelten a döntéshozói és a szakapparátus dolgozói számára összefoglalja a hátrányos helyzetű csoportok érvényesülésével kapcsolatos problématerületeket, kijelölje a megoldandó feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket és útmutatóval szolgáljon a program hatékony megvalósításához szükséges attitűdök kialakításában. Nemcsak egzakt elemzést és projektszemléletű intézkedési tervet tartalmaz tehát a dokumentum, hanem szemléletében is képviselni kívánja azon álláspontot, mely szerint az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán egy kötelezően megszabott követelmény teljesítése, hanem a helyi közösség hosszú távú érdeke is. A lokális társadalom szempontjából ugyanis felelőtlen pazarlásnak számít az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó személyek szabad potenciáljának, munkaerejének, közösségalkotó energiájának a parlagon hagyása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szarvas település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából. További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmiasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat-és hatásköréről szóló 94/2018.(V.22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként a belügyminiszter módszertani útmutatót tesz közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a törvényi felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület egyes közszolgáltatások igénybevételét

rendeletében feltételekhez kötheti, a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény által biztosított keretek között – önállóan mérlegelhet.

A HEP figyelembe veszi Szarvas Város Önkormányzata által hozott rendeleteket, dokumentumokat:

A Képviselő-testület által elfogadott, az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz kapcsolódó helyi szabályozások a következők:

- 23/2017. (X.20.) Ör. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról,
- 26/2016. (XI.25.) Ör. rendelet az egészségügyi alapellátás körzeteiről,
- 20/2015. (XI.20.) Ör. rendelet a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről,
- 10/2011. (V.20.) Ör. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról,
- 1/2004. (I.23.) Ör. rendelet a lakások és helyiségek bérletére vonatkozó szabályokról,
- 39/2003. (XII.19.) Ör. rendelet az ifjúságról,
- 18/2020. (IX.25.) Ör. rendelet a közművelődésről,
- 1/1999. (I.29.) Ör. rendelet az önkormányzati tulajdonú ifjúsági lakásokba (fiatal házaspárok otthonába) való bekerülés feltételeiről,
- 1/2019. (II.22.) Ör. rendelet a települési támogatások, a szociális és gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

- **Új Roma Stratégia (2019-2030)**
- **Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)**
- **„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**
- **„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021-2023)**
- **Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024),**
- **Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)**

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- Szarvas Város Településfejlesztési Koncepciója
- Településrendezési eszközök (településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat, településképi arculati kézikönyv)
- Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2014-2019.
- Szarvas Város Integrált Városfejlesztési Stratégia 2009.
- Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015.
- Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégia megalapozó vizsgálata 2015.
- Szarvas Város Fenntartható Fejlődési Program – Local Agenda 21 2015-2018.
- Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia 2014-2020.
- Szarvas Város Önkormányzat Kábítószerügyi Egyeztető Fórum Drogstratégiája
- Szarvas Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemzés és Intézkedési Terv
- Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
- Idősügyi Koncepció 2019-2024
- Környezetvédelmi Program 2011

A HEP elkészítése során figyelembe vettük a felsorolt dokumentumokban megfogalmazottakat, s azokkal összhangban hoztuk meg következtetéseinket.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Szarvasi Kistérség területe 822 km², lakosainak száma 35.896 fő, népsűrűsége 55,4 fő/km². A kistérséget hét település alkotja: Szarvas város (14.928 fő), Gyomaendrőd város (13.064 fő), Kondoros város (4.742 fő), valamint Csabacsúd (1.699 fő), Hunya (611 fő), Kardos (548 fő), Örménykút (304 fő) községek.

Békésszentandrás nagyközség PH/164-11/2023. számú határozatával döntött, hogy 2023. december 31. napjával kilép és felmondja a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulásával kötött társulási megállapodást.

A kedvezményezett kistérségek besorolásáról szóló 311/2007-es kormányrendelet alapján a kistérség hátrányos helyzetű, azonban nem tartozik a leghátrányosabb helyzetű és a komplex programmal segített leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé. A régió 25 kistérsége közül 19 tartozik a hátrányos helyzetű kistérségek közé, melyek közül 3 leghátrányosabb helyzetű, 5 pedig komplex programmal támogatott leghátrányosabb helyzetű besorolást kapott. A Dél-alföldi régióban tehát mindössze 6 olyan kistérség van, amely a fenti kormányrendelet alapján nem számít hátrányos helyzetűnek. A kistérséghez tartozó települési önkormányzatok képviselő-

testületei önálló jogi személyiséggel rendelkező többcélú kistérségi társulást hoztak létre, amely rögzíti a társult települések közötti funkcionális munkamegosztás főbb kereteit.

A társulás neve: Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása (Székhelye: Szarvas, Kossuth Lajos u. 19.) Alapítás időpontja: 2004. június 30.

A Többcélú Társulás összetett funkciót lát el:

- 1) biztosítja a kistérséghez tartozó települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszere szervezeti keretét,
- 2) biztosítja, megszervezi, összehangolja és fejleszti a térségi közszolgáltatásokat, különös figyelemmel az egyes települések önkormányzatainak teljesítőképességét meghaladó önkormányzati feladathatáskör, valamint a közszolgáltatási rendszer közös, ill. térségi rendszerének kialakítására, szervezésére, összehangolására, működtetésére, fejlesztésére,
- 3) összehangolja, integrálja, fejleszti a térség intézményrendszerének feladatellátását,
- 4) koordinálja és fejleszti a feladatellátás feltétel- és forrásrendszerét,
- 5) ellátja a közigazgatási (államigazgatási) feladat- és hatásköröket.

A kistérségben Szarvas a kistérségi központ és járásszékhely, ebből fakadóan a szolgáltatások a városban koncentrálnak:

1. Közszolgáltatások

- Ivóvízellátás (Szarvas, Csabacsüd)
- Hulladékszállítás (Szarvas, Csabacsüd)
- Regionális szűnyogyérítés a holtágak mentén (Szarvas, Békésszentandrás)

2. Közoktatás

- Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szarvasi Tagintézménye 2002. január 1-től deklarálta kistérségi feladatot látott el, jelenleg a tagintézmény működési körzete a Szarvasi Járás településeit foglalja magába.
- Középszintű oktatás, kollégiumi ellátás. Nem deklarált formában a kistérségi együttműködés kereteibe is illeszkedik.
- Nemzetiségi nyelvi oktatás (szlovák nyelvű).
- Alapfokú minősített művészetoktatás.

3. Egészségügyi ellátás

- A kistérség teljes területére kiterjedő központi orvosi ügyeleti szolgálat.
- Járóbeteg szakorvosi ellátás: Szarvas majdnem teljes körű kistérségi feladatot lát el valamennyi társult település lakossága számára (A kistérségben Gyomaendrődön is van szakrendelő, így Gyomaendrőd Város és Hunya községben nem kötelezi szakorvosi ellátás Szarvast).

- Védőnői és iskola-egészségügyi ellátás települései: Csabacsúd, Kardos, Örménykút, Szarvas és Kondoros részvételével.

4. Környezetvédelem

- Kistérségi Környezetvédelmi Program megalkotása /1995. évi LIII tv. 46. §./
- Regionális hulladéklerakó megépítése.
- Körös-Holtág rehabilitáció.

5. Közigazgatás (Jogsabály alapján)

- Okmányirodai, gyámhivatali, kiemelt építéshatósági feladatok (Szarvasi Járási Hivatal)
- Országgyűlési képviselő- és helyi önkormányzati választások.

6. Katasztrófa-elhárítási, védelmi feladatok

7. Nem önkormányzati, de kistérségi szinten ellátott feladatok:

- NAV ügyintézés
- TB-, és nyugdíjügyintézés
- Tisztiorvosi szolgálat (ÁNTSZ)
- Földhivatali ügyintézés (Járási Hivatal Földhivatali Osztály)
- Állategészségügyi feladatok
- Növényvédelmi szolgálat

8. Körös-szögi Kistérségi Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Társaság (a kistérség összes településén)

9. Falugazdász hálózat (Szarvas, Kondoros)

10. Agrárkamarai szaktanácsadói hálózat (Szarvas, Kondoros)

11. Kistérségi iroda (Szarvas)

12. Szociális ellátások

A 2013. január 1-jén megalakult Szarvasi járás területe és a Szarvasi Járási Hivatal illetékességi területébe tartozó települések nem teljes mértékben vannak átfedésben a szarvasi kistérséggel.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A város és intézményei különböző szolgáltatásfejlesztésekre rendszeresen pályáznak, amelyekhez helyi adatgyűjtések történnek, azonban a település teljes helyzetképre vonatkozó kutatások nem valósultak meg, nem készültek. A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóit, tapasztalatait. Több helyen jelezve lett adathiány, mivel a megelőző évi hivatalos statisztikai adatok több helyen

még nem állnak rendelkezésre. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira -, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012.) A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él).

Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma.

Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A gyakorlatban a mélyszegénység fogalmát azonosítják a cigánysággal. Ez nem más, mint az etnikai és szociális dimenzió összemosása, és ezzel a társadalmi kirekesztettségéből fakadó összes probléma „cigánykérdésként” való felfogása. Fontos azonban tudomásul venni, hogy a cigányság és a mélyszegénység két olyan halmazt képez, melynek van ugyan közös metszete, ám a kettő nem fedi teljesen egymást. Nem igaz, hogy minden mélyszegénységben élő ember cigány/roma. Az viszont kijelenthető, hogy a cigányok élete a mélyszegénységtől függetlenül is sokkal inkább terhelt az őket érintő diszkrimináció rejtett és nyílt dimenzióinak a kíméletlen érvényesülése miatt. (Cserti-Csapó-Orsós 2012)

E terület vonatkozásában a következőkben tekintünk át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely ezen személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Szarvason a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tapasztalatai alapján összességében elmondható, hogy az ellátottak körében tendenciaként értelmezhetően nem változott a tartósan szegény családok, ezzel párhuzamosan a veszélyeztetett gyermekek száma, csökkent a szülők motiváltsága, érdektelenné, apatikussá váltak. A településen élő, szolgálatukkal kapcsolatba kerülő családok jelentős része rendkívül alacsony jövedelemből és egyre rosszabb lakás- és szociális körülmények között él. A pandémia, majd a szomszédunkban kialakult háború megjelenése óta egyre több család jelentkezik napi szinten élelmiszeradományért. Összetételük heterogén, a gyermekes családok, a munkanélküli aktív korúak, a megváltozott munkaképességűek, a nyugdíjasok mind megjelennek az adományokért. A gyermekes családoknál az esetek jelentős részében egyik, illetve

mindkét szülő álláskereső, az ezzel járó anyagi nehézségek a legtöbb családnál konfliktusokat idéznek elő, melyek kezelése több esetben igényelt segítséget. A higiénés körülmények, és a szülők egészségi állapota is romlást mutat, így a gyermekek testi, lelki fejlődésének feltételei is kedvezőtlenebbek, melyek iskolai sikertelenségekhez, lelki betegségekhez és devianciákhoz vezethetnek.

A célcsoporton belül a roma lakosság egy jelentős részére jellemző, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoporton belül is a legkedvezőtlenebb helyzethez tartoznak. A településen a roma lakosságra vonatkozó hivatalos adatok nem állnak rendelkezésre, mert azok saját bevalláson alapulnak.

A mélyszegénységet összetett jelenségként kell kezelni, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, egészségi állapot, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli hiányokban mutatkoznak meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. Az inaktívak között nagyobb arányban fordulnak elő, ahol jellemző a családok magasabb gyermekszáma, megváltozott munkaképességűek és romák.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység egyik mutatója a jövedelem és a vagyoni helyzet szintje. A célcsoporthoz tartozók jellemzően szociális ellátásokból élnek. Az alacsony jövedelműek bevételeinek nagy része (szociális) pénzbeli juttatásokból áll. A szociálpolitika eszközei ennek a célcsoportnak a szolgálatában alakultak ki.

Mélyszegénység jellemzi azokat a személyeket, családokat, akik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy önerőből kikerüljenek ebből a helyzetből. A létminimum a háztartásoknak azt a minimum jövedelemszükségletét mutatja meg, amely mellett egy ember szerény körülmények között még biztosítani tudja a folyamatos életvitelt. Pénzben kifejezett értékét tekintve ez megfelel egy olyan élelmiszerkosár értékének, amelynek tartalma olyan szintű szükséglet kielégítést jelent, amely még társadalmilag elfogadható.

A szociálpolitikailag kezelendő réteget – mélyszegénységben élőket – ennél alacsonyabb jövedelemmel kell definiálni. Határként szokásos az öregségi nyugdíjminimum 28.500,- Ft/hó összegét használni **(2023. január 1-től szociális vetítési alap az elnevezése)**. A mélyszegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, leromlott vagy sérülékeny egészségi állapot, megoldást igénylő lakhatási körülmények és szegregáció, valamint a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagy valószínűsége.

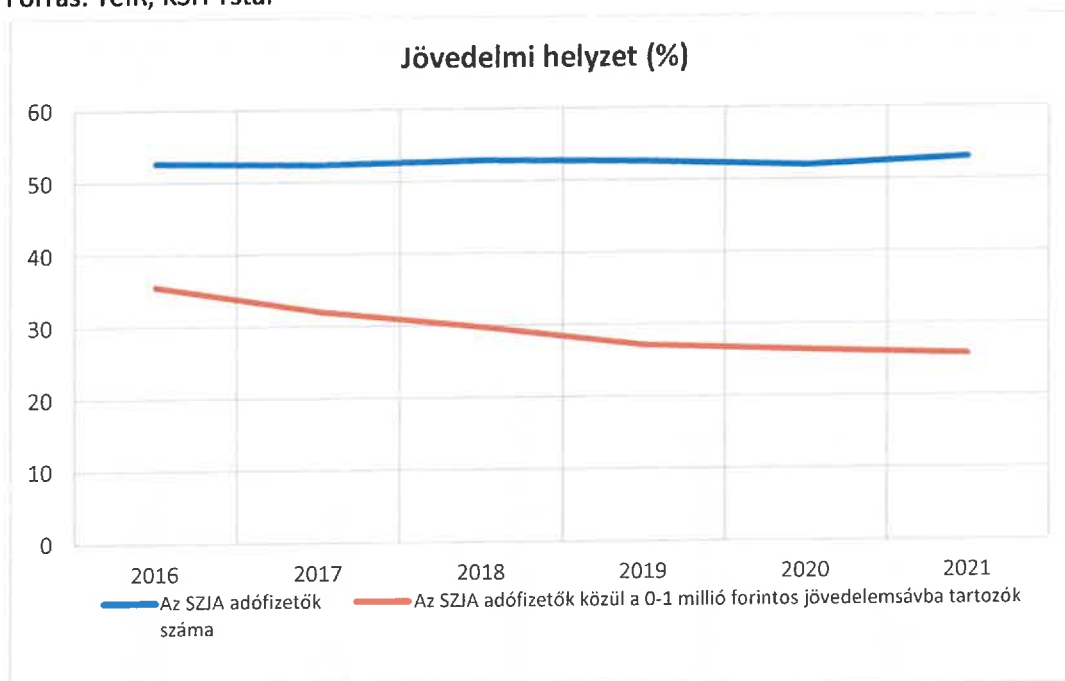
Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és a romák. Városunkban tapasztalataink szerint a munkaerőpiacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. A mélyszegénységet gyakran, de hibásan azonosítják a roma népességgel.

A jövedelem és vagyon fogalmát az Szt. 4. §-a és a Cst. 4. §-a határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában.

A városban az SZJA adófizetők aránya az állandó népességhez viszonyítva egyenletes képet mutat, de a 0-1 millió forintos sávba tartozók aránya csökken.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában	az állandó népesség %-ában
2016	52,65	35,54
2017	52,31	32,00
2018	52,80	29,71
2019	52,57	27,11
2020	51,95	26,34
2021	52,94	25,71

Forrás: TeIR, KSH Tstar

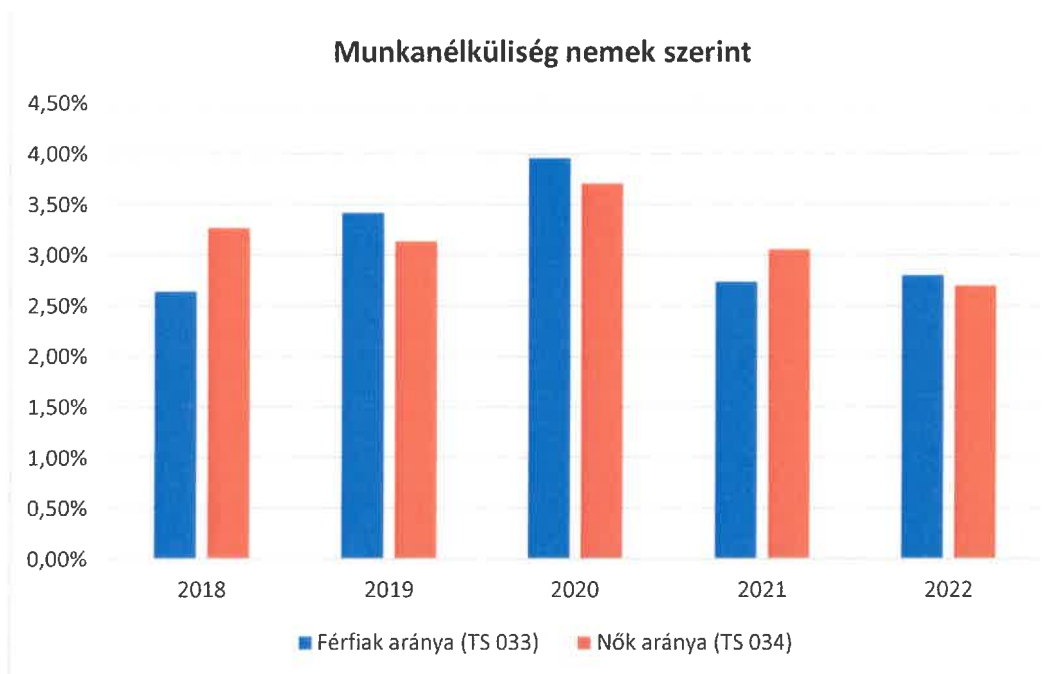
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

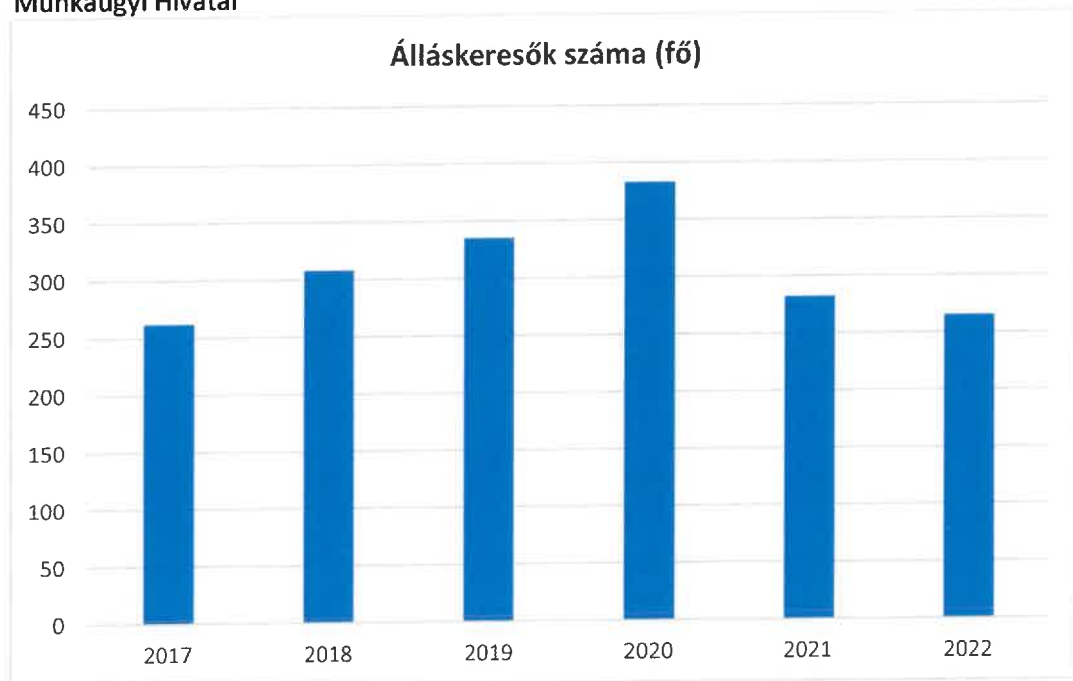
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2018	2,64%	3,27%	2,96%
2019	3,42%	3,14%	3,28%
2020	3,96%	3,71%	3,84%
2021	2,74%	3,06%	2,90%
2022	2,8%	2,7%	2,79%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

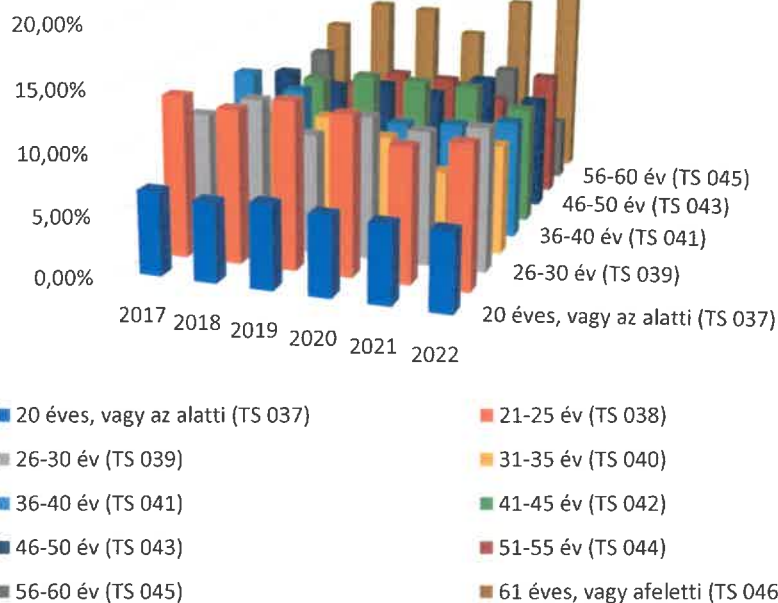

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	262	308	335	383	282	265
20 éves, vagy az alatti	Fő	18,00	20,00	23,00	25,00	18,00	15,00
	%	6,87%	6,49%	6,87%	6,53%	6,38%	6,38%
21-25 év	Fő	35,00	39,00	46,00	50,00	31,00	31,00
	%	13,36%	12,66%	13,73%	13,05%	10,99%	11,69%
26-30 év	Fő	28,00	38,00	33,00	45,00	31,00	31,00
	%	10,69%	12,34%	9,85%	11,75%	10,99%	11,69%
31-35 év	Fő	25,00	27,00	34,00	34,00	18,00	24,00
	%	9,54%	8,77%	10,15%	8,88%	6,38%	9,05%
36-40 év	Fő	32,00	34,00	26,00	34,00	26,00	26,00
	%	12,21%	11,04%	7,76%	8,88%	9,22%	9,81%
41-45 év	Fő	19,00	34,00	39,00	44,00	32,00	26,00
	%	7,25%	11,04%	11,64%	11,49%	11,35%	9,81%
46-50 év	Fő	27,00	29,00	33,00	36,00	31,00	25,00
	%	10,31%	9,42%	9,85%	9,40%	10,99%	9,43%
51-55 év	Fő	19,00	26,00	33,00	37,00	23,00	28,00
	%	7,25%	8,44%	9,85%	9,66%	8,16%	10,56%
56-60 év	Fő	27,00	16,00	20,00	31,00	28,00	14,00
	%	10,31%	5,19%	5,97%	8,09%	9,93%	5,28%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	32,00	45,00	48,00	47,00	44,00	45,00
	%	12,21%	14,61%	14,33%	12,27%	15,60%	16,9%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

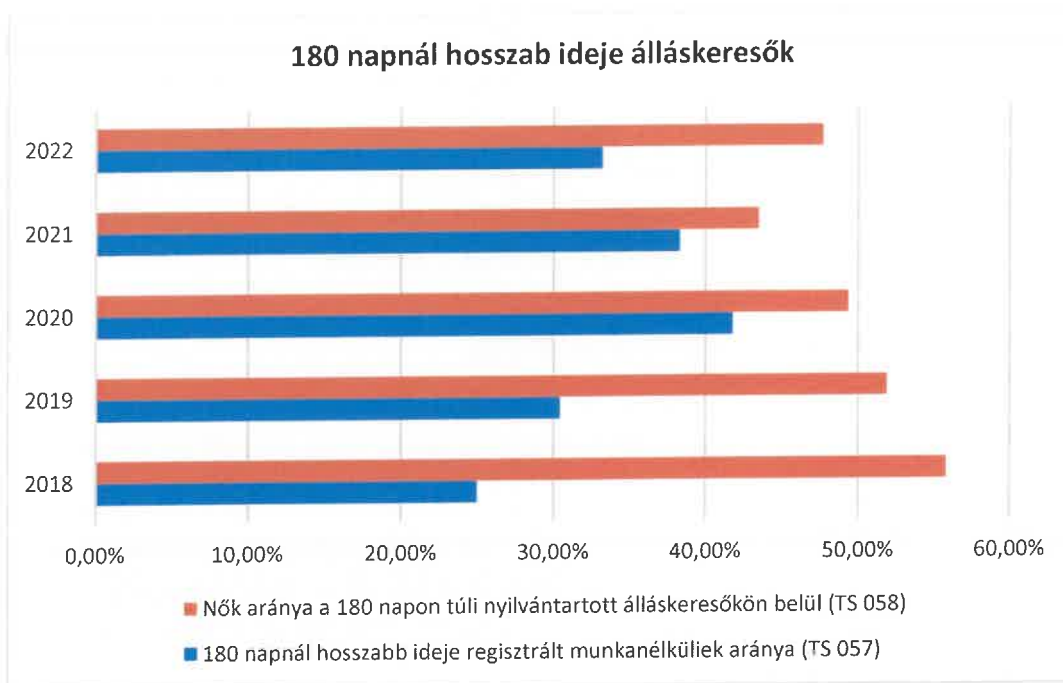

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	25,00%	55,84%
2019	30,45%	51,96%
2020	41,78%	49,38%
2021	38,30%	43,52%
2022	33,2%	47,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az adatok alapján megállapítható, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma a COVID járványt követően kis mértékben csökkenő tendenciát mutat. A megtett intézkedések eredményeképpen a helyi munkanélküliségi mutatók számottevően nem romlanak, hozzájárulva ezzel az intézkedési tervben megfogalmazott célok teljesüléséhez. Az elmúlt 5 évet vizsgálva (a 2021-es évet leszámítva) folyamatosan magasabb volt a férfi álláskeresők aránya, mint a nőké. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Szarvasi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály kimutatása szerint 265 fő a nyilvántartott álláskeresők száma Szarvason, 2022. év zárónapján. A relatív mutató: a nyilvántartott álláskeresők a munkavállalási korú népesség (15-64 éves) %-ában 2,79 % volt. 2018. év hasonló időszakában 308 fő a nyilvántartott álláskeresők száma, a relatív mutató 2,96% volt.

A regisztrált munkanélküliek korcsoportonkénti vizsgálatánál megállapítható, hogy a teljes vizsgálati időszakot figyelembe véve a legmagasabb munkanélküliségi arány a 21-25 év és a 26-30 év közötti korosztálynál figyelhető meg, ők vannak a legnehezebben helyzetben (11,69%).

A következő nagy csoport a veszélyeztetettnek tekinthető 61 éves vagy afeletti nyugdíjazás előtt álló korosztály. A településen jelenlévő probléma az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek magasabb aránya, amely 2022-ben elérte a 22,18%-ot (2018-ban 19,8%).

Mindezekből jól látható, hogy a munkanélküliség minden korcsoportot veszélyeztetett kisebb-nagyobb mértékben. Ennek kiküszöbölésére az átmeneti időszakban megoldást jelenthet a közfoglalkoztatásban való aktív részvétel, majd az esetleges képzéseken/átképzéseken és álláskeresési tanácsadásokon való részvételt követően a tartós munkavállalás. Ennek persze előfeltétele a betölthető munkahelyek megléte, amelyek létesítése érdekében motiválhatók a településen levő és betelepülő munkáltatók.

A 3.2.3. számú táblázat jól mutatja, hogy mivel a regisztrált munkanélküliek aránya nőtt a településen, és továbbra is súlyos problémát okoz az állásnélküliek visszakérülése a munkaerőpiacra. A nyilvántartott álláskeresők között a tartós munkanélküliek arányának növekedése láttatja, hogy többségük olyan, a munkaerőpiacon hátrányt okozó tényezővel bírhat,

mely meglelte tartósan akadályozza az elhelyezkedésben. Ilyen tényező lehet a már említett idős kor, az alacsony iskolai végzettség, vagy akár a szakmában szerzett gyakorlat hiánya is.

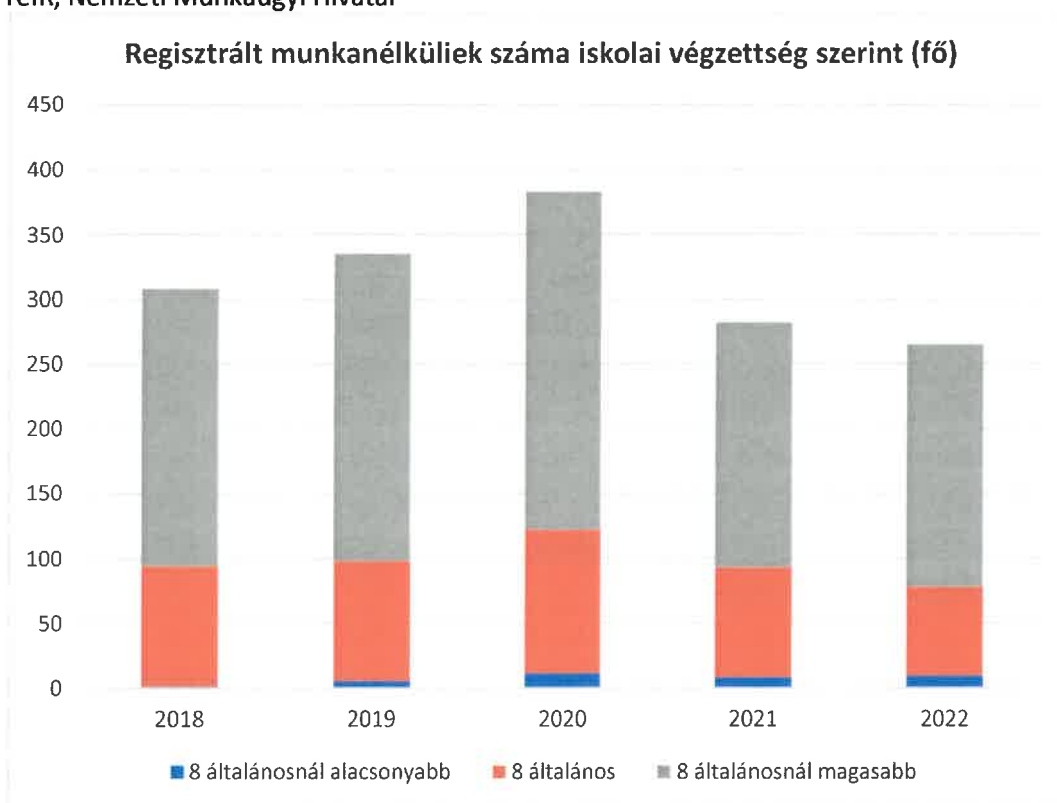
A nyilvántartott álláskeresőik közül a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek aránya 2022. évben 33,2%, amelyből a női munkanélküliek aránya 47,7%.

Jól látható, hogy a vizsgált 5 éves időszakban, a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek közül 2020-tól folyamatosan kisebb a nők aránya, mint a férfiaké.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresőik megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2018	308	1	0,32%	93	30,19%	214	69,48%
2019	335	5	1,49%	93	27,76%	237	70,75%
2020	383	11	2,87%	111	28,98%	261	68,15%
2021	282	8	2,84%	85	30,14%	189	67,02%
2022	265	9	3,39%	69	26,03%	187	70,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az iskolai végzettség, szakképzettség fontos szempontja a foglalkoztatásnak, mely mind a szegénység vizsgálatánál, mind a jövedelmi és a vagyoni helyzet elemzésénél is kiemelésre kerül. A mai, rohamosan fejlődő világban a szakmák, munkakörök egyre erőteljesebben specifikálódnak, azok műveléséhez, betöltéséhez speciális iskolai végzettségek, szakképesítések szükségesek. Természetesen a munkaerő-piac bizonyos szegmensei továbbra is felszívják az alacsony iskolai végzettségű lakosok egy részét, azonban ezen munkakörök száma is véges, így a megfelelő iskolai szakképesítés, végzettség hiánya egyértelműen hátrányt okoz a munkaerő-piacon való elhelyezkedésben.

A 3.2.4. táblázatban látható, hogy 2018 és 2022 között a nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlása csak kis mértékben változott. Az összesített adatok nem nyújtanak lehetőséget arra, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők arányát tovább bontsuk, így nincs információnk arról, hogy közülük hányan rendelkeznek befejezett középfokú vagy akár felsőfokú végzettséggel. Összességében azonban elmondható, hogy az álláskeresők még mindig közel 30 %-a 8 általánosnál alacsonyabb vagy általános iskolai végzettséggel rendelkezik, tehát a településen nyilvántartott munkanélküliek között még mindig nagyon magas azok aránya, akik csak alapfokú végzettséggel rendelkeznek. Középfokú végzettség hiányában a szakképesítések többsége sem szerezhető meg, így ezeknek a lakosoknak a többsége a munkaerő-piac csak olyan területein tud elhelyezkedni, ahol semmilyen speciális szaktudásra nincs szüksége. A 16. életév betöltésével Magyarországon megszűnik a tankötelezettség, így semmilyen jogszabály által biztosított forma nincs arra, hogy a fiatalokat „rákényszerítsük” a középfokú képzés megszerzésére. Az iskolarendszeren kívüli szakképzés megszerzésének egyik lehetőségeként alakult ki az utóbbi években, hogy a nyilvántartott álláskereső az illetékes Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályán keresztül pl. közfoglalkoztatási program keretein belül, a munkavégzés alól felmentve szerez valamilyen dokumentált szakképzést.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

A fejezetre vonatkozó jogi szabályozás szerint a helyi önkormányzat az Ft. 8. § (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- a) külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit,
- e) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Önkormányzat igyekszik élni mindazokkal a lehetőségekkel, amelyek biztosítják a munkanélküliek, illetve az inaktív munkaerőpiacra történő visszakerülését, így a közmunka, illetve a képzéssel egybekötött foglalkoztatás lehetőségét. Az Önkormányzat a foglalkoztatás javítása érdekében folyamatosan együttműködik a Békés Vármegyei Kormányhivatal

Foglalkoztatási Osztályával, figyeli a pályázati lehetőségeket. A közfoglalkoztatásban való részvétel alapvetően az együttműködési készség egyik kifejezési formája. A foglalkoztatott részére segély helyett bérjövédelmet jelent.

Szarvason az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjának fontos szerepe van a munkaerő foglalkoztatásban. A közfoglalkoztatás egy, a munkaviszonytól elkülönülten kezelendő, állam által részben vagy egészben finanszírozott speciális jogviszony, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetű álláskereső – kiemelten a foglalkoztatást helyettesítő támogatásra (a továbbiakban: FHT) jogosultak – átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény meghatározza, hogy közfoglalkoztatottként melyek azok a természetes személyek, akik foglalkoztathatóak.

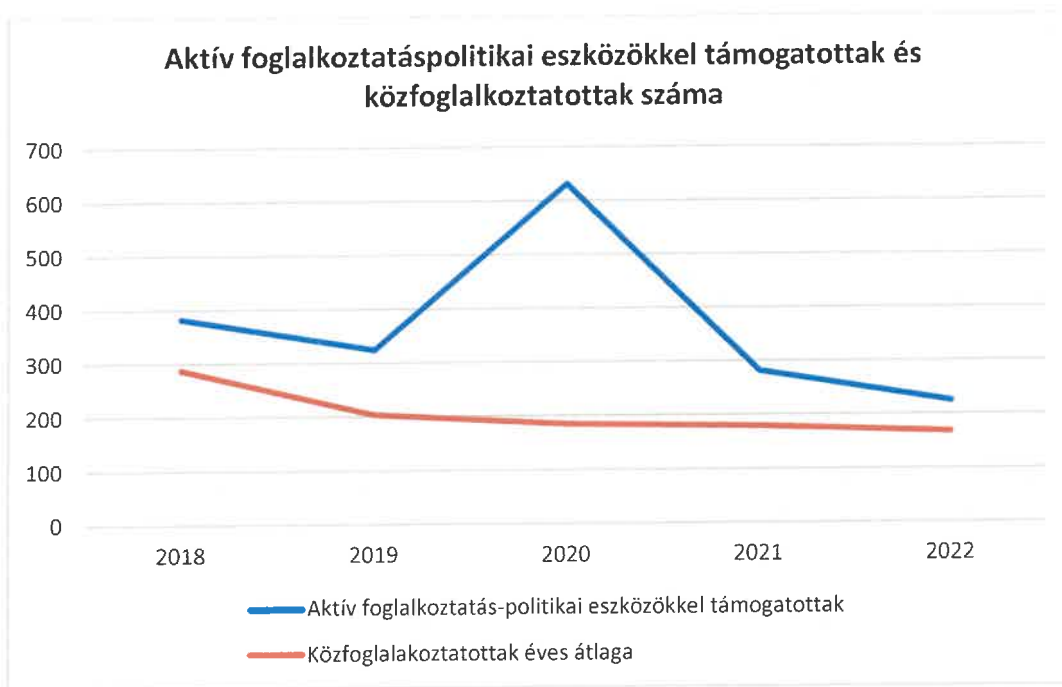
2013-tól az állam által meghatározott célok elérésének egyik meghatározó programja volt a kistérségi start mintaprogram, melyre a jelenleg is működő start-munkaprogram is épült. Az önkormányzatok, mint közfoglalkoztatók esetében a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében, más foglalkoztatóknál az országos közfoglalkoztatási programokhoz kapcsolódóan a közfoglalkoztatók igényei szerint indultak szakmai képzések, amelyek – a képzés jellegétől függően - tanúsítvány vagy OKJ-s bizonyítvány megszerzésével zárultak. A képzéseknek kettős célja volt, ezek jelenleg is kiemelten fontosak: a foglalkoztatók már meglévő dolgozóikat is támogathatják azzal, hogy munkájuk elvégzéséhez szükséges szakképesítés megszerzéséhez segítik őket, de az alacsony iskolai végzettségű álláskereső beiskolázására önálló programok is indulnak. Az elérni kívánt eredmény mindkét esetben az, hogy az új szakképesítéssel a dolgozók (re)integrálódjanak az elsődleges munkaerőpiacra.

A 3.2.5. számú táblázatban látható, hogy az elmúlt öt évben mind az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak (pl. képzési vagy elhelyezkedési támogatás), mind a közfoglalkoztatásban résztvevők száma csökkent. A közfoglalkoztatotti létszám csökkenése az elmúlt években folyamatos, mely a támogatottság csökkenéséből fakad.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2018	382	288
2019	324	203
2020	631	184
2021	282	179
2022	225	168

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Ezzel összefüggésben hangsúlyozandó, hogy a közfoglalkoztatás csak átmeneti megoldást nyújthat a munka nélkül maradt lakosság számára, nem lehet tartós célként meghatározni a közfoglalkoztatási programban való részvételt. Egy lépés lehet az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedéshez.

**Start munka mintaprogramok:
2022.03.01-2023.02.28.**

Programelem	Fő	Bér+járulék támogatás	Dologi költség	Dologi támogatás	Dologi költségből önerő	Bér+járulék és dologi támogatás
Helyi sajátosságok	13	16 756 816 Ft	5 148 833 Ft	5 148 833 Ft	0 Ft	21 905 649 Ft
Mezőgazdaság	29	34 718 396 Ft	16 927 892 Ft	16 110 684 Ft	817 208 Ft	50 829 080 Ft
Szociális program	49	61 756 249 Ft	14 127 074 Ft	13 31 507 Ft	1 095 567 Ft	74 787 756 Ft
Összesen	91	113 231 461 Ft	36 203 799 Ft	34 291 024 Ft	2 289 796 Ft	147 522 485 Ft

A 2022. évi közfoglalkoztatási programelemek eredményei:

Helyi sajátosságokra épülő programelem:

- Fa ajándéktárgyak gyártása 25 db
- 3 db párapu készítés, kihelyezés
- piac rekonstrukciójának folytatása, betonburkolat készítése
- Új telepítésű fák ültetése, gondozása (93 db gömbkőrís)

Mezőgazdaság programelem:

- 10,06 ha őszi búza, 0,89 ha sütőtök, 1 ha csemege kukorica, 11,427 ha kukorica, 5,44 ha lucerna, 8,83 ha napraforgó, 0,0998 ha kapor, 0,003 ha zeller, 0,0012 lestyán, 0,12 ha cékla termesztése
- 6,3 ha legelő gondozása
- fóliasátorban 30 m2 zeller palánta gondozása, 30 m2 bazsalikom gondozása
- A meglévő állatállomány és szaporulatának gondozása
- Alma ültetvény ápolási munkái

Szociális jellegű programelem:

- 150 tonna lerakott hulladék összegyűjtése, ártalmatlanító helyre szállítása
- A belvízelvezető csatornák tisztítása, kaszálása, surján irtása több helyszínen (Bethlen Gábor utca, Kórház dűlő, Széchenyi utca, Egyházkert mögötti csatornák melletti terület)
- Újtelep utcai útalap építése tört betonnal 155 fm-en
- Széchenyi utcai parkoló karbantartása, javítása murvával 1420 m2-en
- SZÁT parkoló karbantartása, javítása 620 m2-en
- Liszt Ferenc utca hézag kitöltéses technikával történő javítása 450 fm-en.

Romák részvétele a közfoglalkoztatásban

Szarvas tekintetében a cigány népesség száma növekvő tendenciát mutat. Évente halálesetek száma kb. 4-5 fő, míg a születési arány kb. 20%-os. Egyre több a fiatal házaspár száma, egyre több a Szarvasra települt cigánylányok száma (szarvasi roma fiúkhoz mennek férjhez). Ma Szarvason élő romák száma kb. 1000-1200 fő, ebből aktív korú kb. 4-500 fő.

A közfoglalkoztatási program elsődleges célja a hátrányos helyzetű emberek átmeneti jellegű foglalkoztatása, mely nagyban segíti megélhetésüket, integrálódásukat. A roma emberek így hasznosnak érezhetik magukat, pozitív példát mutatva ezzel a felnövekvő fiatalságnak. A programban résztvevők a városi parkok, zöldfelületek gondozásában, valamint az illegális hulladéklerakók felszámolásában vesznek részt. 2022. júliusában 2 fő, augusztusában 13 fő került foglalkoztatásra bruttó 100.000/fő/hó bérrel 100%-os támogatás mellett.

Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatására hatósági szerződést kötött a Békés Vármegyei Kormányhivatal Szarvasi Járási Hivatalával, melynek alapján 2022. szeptemberében 10 főt, 2022. október 1. – 2023. február 28. között 12 főt foglalkoztat mindösszesen 7.455.000,- Ft összegben 100%-os támogatás mellett.

Ennek folytatásaként 2023. március 1. – 2023. november 30. között közfoglalkoztatási program valósult meg hátrányos helyzetű roma munkavállalók foglalkoztatásával. A program összköltsége 13.342.320,-Ft, melyhez a forrást a Békés Vármegyei Kormányhivatal Szarvasi Járási Hivatalával kötött hatósági szerződésben foglalt 100%-os támogatás biztosítja. A foglalkoztatás az alábbi ütemezéssel valósult meg:

1.szakasz: 2023. március 1.-2023.május 31. – 14 fő

2.szakasz: 2023. június 1.-2023.július 31. – 7 fő

3.szakasz: 2023. augusztus 1.-2023.november 30. – 13 fő

Jövőbeni tervek:

- alapkompétencia képzések,
- felzárkóztató képzések (cél mindenki megszerezhesse a 8 általános iskolai osztályt),
- szakirányú képzések (pl.: növénytermesztő),
- hosszú távú közfoglalkoztatás,
- érettségire felkészítő képzések.

2023. évben a közösségi házban került sor a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság által szervezett **kiskert művelő képzés** megtartására. A képzésen roma hallgatók vettek részt 3 hét 132 óra időtartamban. 3500,-Ft/óra volt a gyakorlati hely és 1500,-Ft/óra az oktató terem bérleti díja. A résztvevők toborzása során gondot jelentett, hogy azok a roma fiatalok, akik alapkompétencia képzésen vettek részt, ezt a képzést nem vállalhatták.

A jövő évben is lehetőség lesz a közmunka program folytatására december 1-től május 31-ig terjedő időszakra. A programban résztvevőkkel új szerződéseket kell kötni.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

A Széchenyi Programiroda Nonprofit Kft. együttműködik Szarvas Város Önkormányzatával, 2023. januártól havi rendszerességgel fogadónapot tartanak a városban működő helyi vállalkozókat, civil szervezeteket, helyi lakosságot megszólító pályázatokban. A 2021-2027-es európai uniós ciklusban is a pályázókkal szorosán együttműködve tevékenykednek.

- Vállalkozásoknak bemutatják a közelgő GINOP Plusz pályázati lehetőségeket, valamint projektervezésben is segítenek,
- magánszemélyeknek segítenek lakossági napelemes pályázatoknál,
- továbbá civil szervezeteknek is tanácsot adnak kül, hazai és EU-s fejlesztési forrásokra való felkészülésben, projekt ötletelésben.

Munkahelymegőrző támogatás iránt is lehet igényt benyújtani a munkaügyi kirendeltséghez az átmeneti működési problémákkal küzdő munkaadók gazdasági szerkezetváltásának, foglalkoztatási struktúra váltásának segítése a meglévő munkahelyek megtartására és a csoportos létszámleépítés megelőzésére. A támogatott munkáltatónak intézkednie kell a vállalkozás likviditásának megőrzése érdekében, vállalnia kell a támogatásban érintett létszám továbbfoglalkoztatását.

Városunkban a regisztrált egyéni vállalkozók száma növekvő tendenciát mutat. A főbb nemzetgazdasági ágazatok közül a szolgáltató szektorban működő vállalkozások aránya 73,3%, így az országos trendekhez hasonlóan Szarvas város esetén is a terciér szektor dominál. A szolgáltató ágazatban működő vállalkozások alszektorok szerinti megoszlását tekintve a kereskedelem, a szakmai-tudományos tevékenység, valamint az idegenforgalomhoz és oktatáshoz, pénzügyekhez kapcsolódó vállalkozások dominálnak.

Az idegenforgalmi vállalkozások fejlődését mutatja a vendégejszakák száma Szarvason. 2023. január 1. – október 31. között (a Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ) a kimutatás szerint

ezen időszakban 125.051 vendégéjszakát töltöttek Szarvason. 2022-ben ugyanezen időszakban 108.027-et, az idei év javára 16 %-os növekedést jelent. Az idegenforgalmi adó mértéke 400 Ft/fő/éj (18-70 év között fizetendő).

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2018-ban 5 milliárd forint keretösszegű pályázatot hirdetett a mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő és megőrző beruházásainak elősegítésére: a támogatási összegből csaknem 600 vállalkozásnál több ezer új munkahely jöhet létre és még több őrizhető meg. A támogatás nem vehető igénybe bérre és járulékokra, de a munkahelyteremtéshez szükséges feltételek kialakításához igen. Foglalkoztatottsági kötelezettség: a munkáltató vállalja, hogy a beruházás befejezését követő 90 napon belül a tervezett teljes létszámbővítést megvalósítja a fejlesztéssel érintett telephelyen és a létszámot két évig fenntartja (önerő: minimum 25%).

A Körösök Völgye Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégia 2023-2027. cselekvési tervében kiemelt szerepe van a *térségi vállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatására*.

Specifikus cél: A vidéki térségekben a mikro-kis és középvállalkozások indítása, fenntartása, erősítése.

Indoklás, alátámasztás: A térségben – országos összehasonlításban – jellemző az alacsonyabb vállalkozói aktivitás, a tőkehiány, valamint az abból adódó elavult, hiányos eszköz és infrastrukturális ellátottság, a digitalizáció alacsony szintje. A kistelepülések megmaradásának alapvető feltétele az ott működő mikro-vállalkozások fejlődésének, gazdaságban betöltött szerepének, piaci pozíciójának erősítése, a területi különbségek csökkentése, a térségi felzárkóztatás és a helyi gazdaság megerősítése, továbbá a munkahelyek megtartása és újak létrehozása, ezáltal helyben elérhető jövedelemszerzési lehetőségek biztosítása.

A támogatható tevékenységek meghatározása: működő (legalább 1 teljes lezárt üzleti évvel rendelkező) mikro-vállalkozások meglévő vagy új gazdasági tevékenységének fejlesztéséhez kapcsolódó beruházások támogatása.

Év	Befizetett iparűzési adó (e.Ft)
2018	974.812
2019	895.885
2020	705.512
2021	581.771
2022	1.050.771

A legmagasabb helyi iparűzési adót fizető gazdasági vállalkozások Szarvason (2021)	
1.	Cool4U Kft.
2.	Gallicoop Zrt.
3.	Mol Nyrt.
4.	Nagyrét Farm Kft.
5.	Cool4U Systems Kft.
6.	Lidl Magyarország Bt.
7.	Opus Titász Zrt.
8.	Aldöldi-Hús Zrt.
9.	Aufwind Schmack Első Biogáz Kft.
10.	Nemzeti Útdíjfizetési Zrt.

Forrás: önkormányzat adatai

A legmagasabb helyi iparűzési adót fizető gazdasági vállalkozások Szarvason (2022)	
1.	Gallicoop Zrt.
2.	Cool4U Kft.
3.	Corteva Agriscience Hungary Zrt.
4.	Cool4U Systems Kft.
5.	Aldöldi-Hús Zrt.
6.	Nagyrét Farm Kft.
7.	Mol Nyrt.
8.	Liget Hotel Kft.
9.	KEVIÉP Építőipari és Kereskedelmi Kft.
10.	Opus Titász Zrt.

Forrás: önkormányzat adatai

Az előző években az M44-es útépités miatt átmenetileg megnőtt az adófizető vállalkozások száma Szarvason. 2019-ben arról számoltunk be, hogy egy év alatt mintegy 1904-ről 2073-ra nőtt a nyilvántartott adóalanyok száma a városban, akik mintegy 975 millió adóforintot fizettek be a

város kasszájába. Ennek az összegnek több mint felét a 65 legnagyobb adóalany által befizetett összeg teszi ki. A helyi adóbevételek évről-évre növekednek A város kasszájába befolyt összes helyi adóbevételek 2022.12.31. napjával 1 milliárd 243 millió forint. 2022. évben 2.278 iparüzési adóalanyt tartottak nyilván Szarvason, akik 1.050.771 milliónyi iparüzési adóval járultak hozzá a város működőképességének fenntartásához és gyarapodásához. Ez mintegy 469.000,-Ft milliónyi emelkedés az előző évhez képest. Az elmúlt években mindhárom fő helyi adónemben (iparüzési, építményadó, idegenforgalmi adó) fokozatosan nőtt az adóalanyok száma.

Az adóbevételeken belül az iparüzési adó jelentős arányt, 85 %-ot képvisel. Az iparüzési adó mértéke 2012. január 1. napjától 2%, önkormányzatunk, mint a legtöbb önkormányzat, a törvényi maximum mértékét alkalmazza.

Mentességet 950 cég élvezett, ami 68,8 millió Ft. adóbevételek kiesését jelentett 2022-ben.

A 2021. és 2022. adóévekben a kis-és középvállalkozások 1%-os kedvezményben részesültek. A KKV kedvezmény miatti – éves szinten 145 millió Ft-os – bevételkiesés 100 %-ban kompenzálásra került, azonban ennek összege nem az adóbevételek között jelentkezik, hanem állami támogatás formájában került jóváírásra az Önkormányzat költségvetésében.

Az 50 legnagyobb helyi adót fizető vállalkozás által befizetett adó-adóelőleg 925,8 millió forint, az összes helyi adó bevétel 75%-át teszi ki. 1 millió forint összegig 2186, 1 és 5 millió forint között 67, 5 és 10 millió forint között 15, 10 és 100 millió forint között 8 vállalkozás, két vállalkozás pedig adó-adóelőleget 100 millió felett fizetett (a Gallicoop Zrt. és a Cool4U Kft.).

A település munkaerőpiaci helyzetének közlekedési lehetőségekkel történő vizsgálatánál megállapítható, hogy a legközelebbi munkahelyi centrum az egyben megyeszékhely Békéscsaba elérhetősége mind közúton, mind tömegközlekedési eszközökkel megfelelő. Hétköznapi autóbusszjáratok száma 18. A település közúton autóval közvetlenül, jó útviszonyok mellett elérhető. Az M44-es jelentősen csökkentette a megyeszékhelyre történő átjárás időigényét, kedvező, hogy ingyenes úthasználat van jelenleg is érvényben.

2023. januártól kétszeresére emelkedett a munkába járást támogató adómentes munkáltatói költségtérítés. Korábban km-enként maximum 15 forint volt a munkavállalók számára adható költségtérítés, amely 30 forintra nőtt. Ezzel sokak számára csökkennek a munkába járás költségei.

Szintén – viszonyításképpen – vizsgálható település a főváros elhelyezkedése, amellyel való közlekedési kapcsolatok kapcsán megállapítható, hogy az átlagos hétköznapi autóbusszjáratok száma 9, a vonatjáratok száma 10. Szarvas inkább céltelepülés, mivel az bejárók száma több mint háromszorosa az eljáróknak (2.787 fő a 888-hoz képest). A legtöbben a két legközelebbi településről, Békésszentandrásról és Csabacsúdról érkeznek. Az ingázásban a tömegközlekedés egyértelműen uralkodó helyváltoztatási mód, amit a személygépkocsi követ, de a közeli települések viszonylatában a kerékpározás is erős arányban van jelen.

Szarvason az 1.000 főre eső személygépjárművek száma az utóbbi évtizedben tendenciájában lekövette mind az országos, mind a regionális, mind pedig a megyei trendeket, oly módon, hogy a város e jellemzője a régió és a megye értékei közé esik e területi összehasonlításban (281 szgk/1.000 lakos). A közlekedési hálózat kiépítettsége közvetlenül pozitívan, nem megfelelő

minősége viszont negatívan hat az intézményekre, illetve a gazdaságra foglalkoztatási, turisztikai szempontból, a közlekedési lehetőségek megléte/hiánya pozitívan, illetve negatívan hat a foglalkoztatási lehetőségekre. 2021. január 1-jétől az állami adóhatóság vette át a gépjárműadóval kapcsolatos feladatokat.

A települési önkormányzat az általa 2021. évben beszedett gépjárműadóból (előző években meg nem fizetett hátralék) nem részesedik, egyedül a kapcsolódó bírságból, pótlékból és végrehajtási költségből származó bevétel 100%-a marad az önkormányzatnál.

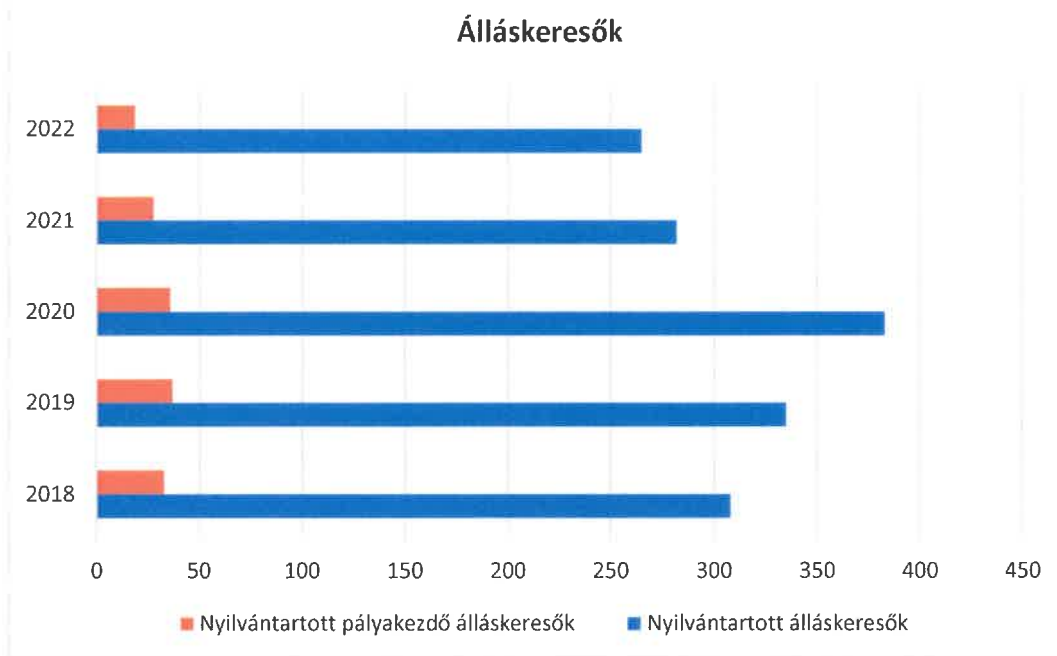
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerőpiacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzések tekintetében megállapítható, hogy a munkaerőpiaci képzésbe történő bekapcsolásukra minden évben sor került. A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként vannak definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt. Ez kiemelt figyelmet és elbánást jelent adott esetben. Azaz: a munkaerő-piaci programokon belül külön célcsoportként vannak jelen, a foglalkoztatási támogatásokban a pályakezdőknek külön támogatás (munkatapasztalat-szerzés) áll rendelkezésre.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	308	33
2019	335	37
2020	383	36
2021	282	28
2022	265	19

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A GINOP-5.2.7-18 – „*Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása*” felhívás indokoltsága és célja: Magyarország kevésbé fejlett régióinak területén új egyéni vagy mikrovállalkozás indítását tervező, vállalkozói szemlélettel rendelkező, 18-30 év közötti fiatalok felkészítése saját vállalkozásuk indítására. Üzleti tervük kialakításához nyújtott ismeret-és készségfejlesztéssel, valamint vissza nem térítendő források támogatásával a jóváhagyott üzleti terv alapján indított vállalkozásuk tőketámogatásával. Rendelkezésre álló forrás: 24 milliárd Ft.

A helyi vállalkozások álláshirdetéseit nyomon követve folyamatosan munkaerőgondokkal küzdenek. Kevés a szakmunkás, a képzett szakember, a fiatal utánpótlás. Megoldásban a fiatalok számára a mentorálás, a betanítás, a képzéshez segítség a jellemző.

A 3.2.6. számú táblázat adatai alapján, a nyilvántartott álláskereső számában csökkenés észlelhető, 2019-től a pályakezdő álláskereső száma is csökkenést mutat.

A Fő téri Általános Iskola ingatlanában működik még két középfokú intézmény. Esti-levelező rendszerű képzést folytat a Bolyai János Általános Iskola és Gimnázium, illetve a Báthory István Gimnázium. Ezzel, a nappali rendszerű oktatásból lemorzsolódottaknak biztosítanak lehetőséget az általános iskola elvégzésére vagy érettségi bizonyítvány megszerzésére.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

Az önkormányzat célként fogalmazta meg azt, hogy külső forrást kell bevonni a szociális ellátó rendszerbe, amely a START-mintaprogrammal teljes egészében megvalósult 100 %-os állami támogatás mellett. A 2023. évben közfoglalkoztatásra elnyert, vissza nem térítendő támogatás meghaladta a 166 millió forintot (helyi sajátosságokra épülő program 21.253.241,-Ft, mezőgazdasági program 65.852.837,-Ft, szociális jellegű program 79.558.196,-Ft). A program keretében a Szarvas, Budai Nagy Antal utca 5-7. sz. alatti ingatlan lapos tetős épületrésze korábban felújításra került (11.000.000,- Ft értékben), a főépület egy része melegedőnek és raktárnak lett kialakítva, amely közfoglalkoztatási központként funkcionál. A munkáltató az önkormányzat, a munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja a Polgármesteri Hivatal Hatósági és Szociális Osztálya, valamint a Pénzügyi és Gazdasági Osztály segítségével. A programok március 01. napjától egy éves időtartamban tartanak. Annak érdekében, hogy minél több személy kerülhessen a rendszerbe, 2-3 hónapos közfoglalkoztatási szerződéseket kötött a város a résztvevőkkel. A

program megvalósításához az önkormányzat ingatlant is vásárolt, továbbá az iskolai gyakorlókeretet is hasznosította, ahol a megtermelt növényeket a gyermekétkeztetésben használták fel. Művelésre került az államtól használatba kapott Batthyány kert (takarmánynövények termesztése). A program további elemei között említhető az állattenyésztés (juh), továbbá fűszerpaprika termesztés és fóliás növények termesztése.

A START-mintaprogram alprogramjai az elmúlt 5 évben: mezőgazdaság, illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, belvízelvezetés, bio és megújuló energiafelhasználás, helyi sajátosságok, belterületi közutak karbantartása, mezőgazdasági földutak és a hosszútávú közfoglalkoztatási programok, melynek keretein belül képzések indultak {{(vegyes képzés: gombatermesztő + konyhai kisegítő + asztalos); konyhai kisegítő képzés; asztalos képzés; kőműves képzés}}.

Ezen programok egyik célja a munka világába történő visszavezetése az onnan tartósan vagy csak ideiglenesen kiesett embereknek. Másik célkitűzése a segély helyett hasznos munkát kínálni a munkanélkülieknek.

Az elmúlt években már több alkalommal került megrendezésre a Türr István Képző és Kutató Intézet, valamint városunk önkormányzata által közösen szervezett tájékoztató előadás és kompetenciamérés a városban. A TÁMOP projekt célja, hogy a tartósan hátrányos helyzetbe került álláskereső, valamint a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű munkavállalók átképzését és elhelyezkedését, társadalmi felzárkózását segítse.

A szarvasi oktatási intézmények közül a Gyulai Szakképzési Centrum Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium (5540 Szarvas, Vajda Péter utca 20.) szervez ingyenes felnőttoktatási képzéseket. Tisztítás-technológiai szakmunkás, oktatási szakasszisztens és turisztikai technikus felnőttképzés indul 2024. januári-februári kezdéssel.

Sikeres modulzáró vizsga után a résztvevők szakmai vizsgát tehetnek. Sikeres szakmai vizsga esetén OKJ-s bizonyítvány szerezhető, melyhez Europass bizonyítvány-kiegészítő igényelhető (díja: a mindenkori bruttó minimálbér 5%-a).

Az ügyfelek részére nyújtható **munkaerő-piaci szolgáltatások**, az egyének munkaerő-piaci helyzetének javítását segítik, az ügyfél igényeihez igazodó, személyre szabott szolgáltatások formájában.

Az aktuálisan igénybe vehető szolgáltatások köréről, a lakóhely szerinti illetékes, állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatal foglalkoztatási osztályánál érdeklődhetnek.

[Munkatanácsadás](#)

A munkatanácsadás segítséget nyújt a pályaválasztásban, pályamódosításban, az egyéni munkaerő-piaci lehetőségek tisztázásában, az elhelyezkedési esélyek növelésében, illetve a munkavállalással kapcsolatos egyéb ismeretszerzésben.

[Pályatanácsadás](#)

A pályatanácsadás célja az igénybe vevő személy pályaválasztásának, pályamódosításának elősegítése, érdeklődésének, képességének, személyiségének és munkaerő-piaci igényének megfelelő pályaterv kialakítása.

Álláskeresési tanácsadás - Álláskereső Klub

Az álláskeresési tanácsadást azoknak célszerű igénybe vennie, akik munkát akarnak vállalni, valamint álláscéljuk tisztázott és reális, de nem rendelkeznek az álláskereséshez szükséges ismeretekkel, gyakorlattal. Létezik álláskeresési technikákat ismertető foglalkozás, illetve 3 hetes Álláskereső Klub is.

Rehabilitációs tanácsadás

Az egyéni rehabilitációs tanácsadás a megváltozott munkaképességű ügyfelek számára nyújt segítséget a számukra megfelelő munkakör, munkahely, valamint képzés meghatározásában és megtalálásában. Ezt a tevékenységet segíti a Rehabilitációs Információs Centrum (RIC) is.

Pszichológiai tanácsadás

A pszichológiai tanácsadás segít feltárni és megoldani az elhelyezkedni nem tudók számára az - életvezetésükből, személyiségi problémáikból eredő - elhelyezkedésüket akadályozó tényezőket.

Helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás

A helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadás célja szakmai, módszertani segítségnyújtással hozzájárulni a térség foglalkoztatási helyzetének javításához, a gazdasági élet résztvevői közötti együttműködés kialakulásához, a foglalkoztatási feszültségek kezeléséhez, a vállalkozási tevékenység élénküléséhez, továbbá új munkahelyek teremtéséhez.

Mentori tevékenység

Mentori tevékenység hátrányos helyzetű személy segítése érdekében.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. Ennek megfelelően a szegénységben élő, meghatározásánál a háztartások összes nettó jövedelmét kell figyelembe venni úgy, hogy minden egyes háztartástag munkából, társadalmi juttatásból, illetve vagyonból származó jövedelmét összegezni kell, majd csökkenteni szükséges a fizetendő adókkal és járulékokkal. A szegénységi küszöb havi összege az egyszemélyes háztartásokra vonatkozóan 145 ezer forint, a két felnőtt és két gyermek alkotta háztartások esetében pedig 305 ezer forint volt a Központi Statisztikai Hivatal szerint. Minden tizedik magyar esett ezekbe a kategóriákba 2022-ben. A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

Szarvas Város Önkormányzata a korábbi években közel 300 főt foglalkoztatott közfoglalkoztatásban. Természetesen sem jelenlegi dolgozóit, sem leendő dolgozóit a fenntartó önkormányzat nem hozhatja olyan méltánytalan és személyiségi jogait sértő helyzetbe, hogy akár a származásukat, akár a jövedelmi és vagyoni helyzetüket tekintve adatokat gyűjtsön és

nyilvántartásban kezelje azokat. A munkavállalók alkalmazása során nem a származás a lényeg, hanem a felkészültség. Szarvason jónak mondható az együttműködés a Polgármesteri Hivatal, a KOMÉP Városgazdálkodási Nonprofit Kft., a többi önkormányzati intézmény, a Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, valamint a város civil szervezetei között. Lehetőségeikhez mértén valamennyien pályázatok és a programlehetőségek kihasználása mellett segítik a munkaerőpiaci szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a képzések és foglalkoztatás bővítését.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés, előnyben részesítés a foglalkoztatás területén – Ebktv. 21. § - 23. §

Az Ebktv. fenti paragrafusai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A 23. § biztosítja annak a lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

A foglalkozási diszkrimináció elsősorban a munkahelyi felvételnél, másodsorban az elbocsátásoknál érezteti hatását. A foglalkozási diszkrimináció mértéke és a munkaerő-piaci státusz között erős összefüggés található. A nem foglalkoztatottak csoportja (munkanélküliek és inaktívak együtt) és azokon belül a roma származású nem foglalkoztatottak szenvedték el legnagyobb valószínűséggel a hátrányos megkülönböztetést eddigi életútjuk során. A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá.¹

A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés. A foglalkoztatás és a munkavégzés lehetősége a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőség kulcselemei, s jelentősen hozzájárulnak az emberek gazdasági, társadalmi és kulturális életben való teljes jogú részvételéhez.

¹ http://www.egyenlobanasmod.hu/tanulmanyok/hu/Foglalkozasi_Tardos_Katalin.pdf

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A városban minden jelentősebb internetszolgáltató (pl. a Telekom) működik, ADSL, kábelt, műholdas és optikai csatlakozást lehetővé téve, illetve a város teljes belterületét lefedi a kábeltelvíziós hálózat is. 2020. év elejétől a szélessávú internetelés lehetőségével pályázati úton lehetőség nyílt a város jelentősebb forgalmi pontjain ingyenes wifi használatára is.

Magyarország kormánya által 2015 végén – az internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció, az InternetKon eredményei alapján – elindított, a digitális ökoszisztéma egészét érintő Digitális Jólét Program (DJP) célja, hogy Magyarország minden polgára és vállalkozása a digitalizáció nyertesei közé kerülhessen.

A településen az önkormányzat intézményében a Tessedik Sámuel Múzeum, Szárazmalom és Könyvtárban DJP működik (2 mentorral), mely célja a digitális ismeretek megszerzésének és hozzáférés lehetőségének biztosítása. Az otthoni internet és az okostelefonok elterjedése miatt a lakosság könyvtáron belüli internethasználati igénye egyre kisebb, amit számítógép és internethasználati foglalkozásokkal, digitális kompetenciafejlesztéssel helyettesítünk. Ez utóbbira egyre növekvő igény van. Online előadásokat tartottunk a korlátozások idején, pl. védettségi igazolványról, EESZT használatáról, internetbiztonságról (24 alkalommal 338 fő). Kiemelt rendezvényünk ebben a témában az Internet Klub. A veszélyhelyzet ideje alatt távoktatással szervezte meg munkatársunk havi rendszerességgel. Hosszú szünet után indult újra az Internet klub 2023. október elején, a Szarvasi Városi Könyvtárban. A résztvevők az alábbi témákkal foglalkoznak: Libre Office, böngészők használata, Google applikációk funkciói. Megtervezték továbbá a következő foglalkozások tematikáját is. Nagy hangsúlyt kap majd az alkalmakon például a Google alkalmazások használata az okos telefonon.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek.

A helyi önkormányzatok felelőssége növekszik a helyi közösség szociális biztonságának erősítésében, a szociális segélyek biztosításában.

A kötelezően nyújtandó ellátásokat 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják meg. Ezek az ellátások a következők:

- foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,
- időskorúak járadéka,
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj),
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák),
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

A hatáskörváltozás tehát az aktív korúak ellátását érinti, a felsorolt többi ellátást az eddigiekben is a járási hivatalok állapították meg.

	Jogosult	Havi összeg
Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT) 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 37. § (1), (4) bek.	Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy b) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. Szerinti gyermekgondozási támogatásban, gyermekgondozási díjban, csecsemő gondozási díjban – és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.], illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.	Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a közfoglalkoztatási bér mindenkor kötelező legkisebb összege személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 90%-át azzal, hogy ha az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult családja tagjának foglalkoztatást helyettesítő támogatásra való jogosultságot állapítottak meg, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összege nem haladhatja meg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözetét. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és a szociális vetítési alap összegének 95%-ának (2023-ban a szociális vetítési alap 95%-a: 27.075,- Ft) szorzatával.
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (FHT) 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 35.§	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, kivéve azt, aki EGYT-re jogosult (a fent hivatkozottak szerint)	A foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összege a szociális vetítési alap összegének 80%-a: (2023-ban 22.800,- Ft/hó)
	Jövedelemmel nem rendelkező jogosult	Havi összege
Időskorúak Járadéka 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 32/B. § (1) bek. és 32/C. § 63/2006.(III.27.) Korm.rendelet 14.§ (4)-(5) bek.	a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személy, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 32.785,-Ft-ot,	(2023-ban 32.785,-Ft/hó)
	az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személy, akinek havi jövedelme nem haladja meg a 38.555,-Ft-ot,	(2023-ban 38.555,-Ft/hó)
	az egyedülálló, 75. életévét betöltött személy, akinek havi jövedelme nem haladja meg az 52.045,-Ft-ot.	(2023-ban 52.045,-Ft/hó)

Jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az időskorúak járadékának havi összege a fentiek szerint járó összeg és a jogosult havi jövedelmének a különbözete, de legalább 1.000,- Ft.

	Jogosult	Havi összeg
<p>Ápolási díj Magyarország 2023.évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. tv. (Költségvetési tv.) 71. § (2) bek. c) pontja és 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 44. §, 2008. évi IV.tv. 1.§ (1) c) pont</p>	<p>Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bek. 2. pontja és Szoc.tv. 41.§ (1a) és (1b) bek.], ha állandó és tartós gondozásra szoruló</p> <ul style="list-style-type: none"> - súlyosan fogyatékos, vagy - tartósan beteg 18 év alatti személy otthoni gondozását, ápolását végzi és az előzőek szerinti ápolat személyre tekintettel a gyod-ra való jogosultsága neki vagy hozzátartozójának nem áll fenn.(Szoc. tv. 41. § (1) bek.) 	<p>Költségvetési tv-ben meghatározott alapösszeg 100%-a: 2023-ban 45.665,-Ft</p>
	<p>Kiemelt ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komplex minősítés alapján a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (a továbbiakban: Mmtv.) 3. § (2) bekezdés b) pont bd) alpontja szerinti minősítési kategóriába sorolt hozzátartozója, vagy - olyan hozzátartozója gondozását, ápolását végzi, aki után súlyos betegsége vagy fogyatékosága miatt magasabb összegű családi pótlékot folyósítanak (Szoc. tv. 43. §) 	<p>a Költségvetési tv-ben meghatározott alapösszeg 180%-a (kiemelt ápolási díj): 2023-ban 82.200,- Ft</p>
	<p>Emelt összegű ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végzi és a kiemelt ápolási díj feltételeinek nem felel meg. (Szoc. tv. 43/A. § (1) bek.)</p>	<p>a Költségvetési tv-ben meghatározott alapösszeg 150%-a (emelt összegű ápolási díj): 2023-ban 68.500,- Ft</p>
<p>Gyermekek otthongondozási díja (GYOD) Magyarország 2023.évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. tv. (Költségvetési tv.) 71.§ (2) bek. a) pontja és 1993. évi III. tv. (Szoc. tv.) 38. § (1) bek. a)-b) pontja, 39. § (1) bek. és 39/A. § (1),(2) és (3) bek.</p>	<p>Az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről, vagy a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik (egyazon gyermekre tekintettel csak egy szülő számára állapítható meg). A gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozó részére is megállapítható, ha a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de a szülő meghalt, a szülői felügyeleti joga a [Ptk. 4:186. § (1) bek. a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186.§ (2) bek. alapján szünetel, ill. azt a bíróság megszüntette, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált</p>	<p>A Szoc.tv. 38. §-a szerinti gyermekek otthongondozási díjának a Szoc.tv. 39/A. §-a szerinti havi összege 2023. évben havi 232.000,- Ft. Ha a szülő több olyan gyermekéről is gondoskodik, akire tekintettel a gyod-ra való jogosultsága megállapítható lenne, számára a havi összeg másfélszeresében megállapított ellátást kell folyósítani (2023. évben 380.000,- Ft) A gyod-nak havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén a megállapított összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi bruttó összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell megállapítani.</p>

Az átalakulás érintette a települési önkormányzatok rendeletalkotási kötelezettségét is. Az Szt. 134/E. §-a szerint a települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletét legkésőbb 2015. február 28-áig kellett megalkotnia.

2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatásra, adósságkezelési szolgáltatásra, méltányossági közgyógyellátásra, illetve méltányossági ápolási díjra vonatkozó szabályozás hatályon kívül helyezésre került az Szt.-ből. Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen **települési támogatás**. E támogatás keretében az önkormányzatok az általuk támogatandónak ítélt, rendeletükben szabályozott élethelyzetekre nyújthatnak támogatást. Települési támogatás keretében nyújtható támogatás különösen:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez,
- a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére,
- a gyógyszer kiadások viseléséhez,
- a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére.

Az Szt. által szabott egyetlen kötelezettség az, hogy a **képviselő-testület** a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére **rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani**. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond meghatározása az önkormányzat jogosultsága, hasonlóan az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározásához.

Mindezek alapján Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2015. (II.20.) önkormányzati rendelete a szociális igazgatásról és a szociális, valamint gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról, 2015. március 1-jén hatályba lépett. Majd 2019. március 01. napjától új rendelet került megalkotásra: Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2019. (II.22.) önkormányzati rendelete a települési támogatások, a szociális és gyermekvédelmi ellátások helyi szabályozásáról. A Képviselő-testület szociális és gyermekvédelmi feladat- és hatásköreinek gyakorlását a polgármesterre ruházta át.

Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez

A polgármester támogatást nyújt a szociálisan rászoruló háztartások részére, a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez (villanyáram, víz-és csatornahasználat, gázfogyasztás, előrefizetős gáz-, illetve áramszolgáltatást mérő készülék

feltöltésére, szemétszállítási díjhoz, önkormányzati szociális bérlakás lakbéréhez, közös költséghez). Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 350 %-át **(2023.évben 99.750,- Ft)** és a háztartás tagjai egyikének sincs vagyona.

Összege: A lakhatási támogatás havi összege a rendelet 1. melléklete szerint kerül megállapításra (havi 2.000-7.000,- Ft közötti összegben)

Települési támogatás gyógyszer kiadások viseléséhez

A polgármester támogatást nyújt a szociálisan rászoruló, krónikus betegségben szenvedő személy részére a gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök térítési díjának támogatására.

Támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 300 %-át, egyedülálló esetében annak 350 %-át, vagyonnal nem rendelkezik, valamint a betegségéből adódóan rendszeresen szedett gyógyszerekre, továbbá gyógyászati segédeszközökre kifizetett térítési díj meghaladja, vagy eléri a havi 5.000,- Ft-ot és közgyógyellátási igazolvánnyal nem rendelkezik.

Összege: A támogatás összege a házi orvos vagy szakorvos által kiállított és a gyógyszertár vagy gyógyászati segédeszköz bolt beárazott gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök térítési díjának 50 %-a, de legfeljebb 15.000,- Ft havonként.

Települési támogatás lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére

Támogatásra jogosultság feltételei:

- akinek a hátraléka meghaladja az 50.000,- Ft-ot és a hátralék legalább hat hónapja fennálló közüzemi díjtartozás,
- a rendelet 2. melléklete szerint megállapított minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik,
- hátraléknak minősül a 200.000,- Ft-ot meg nem haladó lakhatási költségek körébe tartozó közüzemi díjtartozás,
- a hátralékot felhalmozónak a családsegítői feladatokat ellátó intézmény alkalmazásában lévő adósságkezelési tanácsadóval való előzetes, legfeljebb három hónap időtartamú együttműködése,
- akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 350 %-át **(2023.évben 99.750,- Ft)** és a háztartás egyikének sincs vagyona.

Összege: A támogatás egy összegben vagy legfeljebb 12 havi részletekben nyújtható – a hátralékot felhalmozó vállalatától függően – és mértéke nem haladhatja meg a támogatásba bevont hátralék 50 %-át.

Rendkívüli települési támogatás

Rendkívüli települési támogatás azon személyek részére kerül megállapításra:

- akik önmaguk, illetve családjuk életfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy,
- akik alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak különösen betegség, közműtartozás, téli tüzelő beszerzése vagy elemi kár bekövetkezése miatt, (57.000,- Ft, illetve egyedülálló 71.250,- Ft)
- akik elhunyt személy temetéséről gondoskodnak (85.500,- Ft, illetve egyedülálló 99.750,- Ft)

Méltánylást érdemlő rendkívüli élethelyzet: 71.250,- Ft, illetve 85.500,- Ft

a) Gyermekes családok esetében: (Ör. 10. §)

Gyermekekhez kapcsolódó rendkívüli települési támogatásban részesíthető az a személy,

- a) akinek családjában olyan gyermek él, aki
- aa) betegsége vagy tartós kórházi kezelése miatt anyagi segítségre szorul,
- ab) nevelési intézménnyel jogviszonyban, illetve oktatási intézménnyel tanulói jogviszonyban áll, és az ezzel kapcsolatos kiadások nehézséget jelentenek számára,
- b) aki a gyermek a családba való visszakerülésének elősegítése kapcsán felmerülő kiadások viseléséhez igényli,
- c) aki az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermek családjával történő kapcsolattartása érdekében igényli,
- d) aki gyermek fogadására készülő családban él, vagy
- e) aki válsághelyzetben lévő várandós anya, gyermekének megtartásához.

A támogatás akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250 %-át (2023. évben 71.250,- Ft). A támogatás összege elsősorban a felmerülő kiadások mértéke, de gyermekenként legfeljebb 20.000,- Ft, amelyet indokolt esetben természetbeni ellátás formájában kell biztosítani (tankönyv- és tanszer ellátás, étkezési díj az iskolához történő utalással). Kivételesen indokolt esetben kötelezhető a támogatást igénylő arra, hogy a rendkívüli települési támogatás összegét családsegítővel együttműködve használja fel, amennyiben nem látszik biztosítottnak a készpénzben megállapított támogatásnak a gyermek érdekében történő felhasználása.

b) Felnőtt személyek esetében: (Ör. 8. § -9. §)

Felnőtt személyek részére rendkívüli települési támogatás az Szt. 45. § (3) bekezdésében meghatározottakon túl közműtartozás és fűtőanyag kapcsán felmerülő költségek esetében kerül

megállapításra, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 200 %-át (2023. évben 57.000,- Ft), egyedül élő esetén annak 250 %-át (71.250,- Ft). A támogatás összege összesen naptári évenként legfeljebb 50.000,- Ft.

Rendkívüli települési támogatás kerülhet megállapításra egyéb rendkívüli élethelyzetre tekintettel, ha:

- a) a rendszeres pénzellátás valamely ok miatt késik (pl.: eljárás elhúzódása, rokkantsági fok megállapítása),
- b) a megélhetés valamilyen előre nem látható esemény bekövetkezése okán igazolt módon veszélyeztetve van, vagy
- c) az igénylő bűncselekmény sértettjeként anyagi segítségre szorul.

A támogatás akkor állapítható meg, és legfeljebb 75.000,- Ft-ig terjedő összegben akkor adható, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelemhatár nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 250 %-át (2023. évben 71.250,- Ft), egyedül élő esetén annak 300 %-át (2023. évben 85.500,- Ft).

c) Temetési támogatás (Ör. 11. §)

Azon személy részére nyújtható, legfeljebb 100.000,- Ft-ig terjedő összegben, aki a Ptk. szerinti hozzátartozó eltemettetéséről gondoskodott és saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti a temetési költségek viselése. A támogatás akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre számított havi családi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 300 %-át (2023. évben 85.500,- Ft), egyedül élő esetén annak 350 %-át (2023. évben 99.750,- Ft).

Települési támogatások (2022)		
Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez	109 fő	3.393.665,- Ft
Települési támogatás hátralékkezelés támogatására	1 fő	68.720,- Ft
Települési támogatás gyógyszerkiadások támogatására	10 fő	436.380,- Ft
Rendkívüli települési támogatás felnőtt (átmeneti)	99 fő	4.164.850,- Ft
Rendkívüli települési támogatás (gyermek)	26 fő	865.000,- Ft
Rendkívüli települési támogatás temetés	20 fő	1.860.000,- Ft

AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL ÖNKÉNT BIZTOSÍTOTT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK

Hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj átvállalása (2022)	
Ellátásban részesülők száma:	229 fő
Új kérelmező:	41 fő
Megszüntetésre került:	21 fő
Kifizetett támogatás összege:	3.601.428,- Ft

A 70. életévét betöltött és a szolgáltatással érintett ingatlanban egyedül élő személy kérelmére a hulladékkezelési közszolgáltatási díj teljes összegének megfizetését az önkormányzat átvállalja, amennyiben a kérelmező havi jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 600 %-át (2023. évben: 171.000,- Ft) nem haladja meg.

Térítésmentes helyközi tanulóbérlet

Az önkormányzati rendelet értelmében a szarvasi lakóhelyű alap- és középfokú oktatási intézményben tanuló gyermekek igényelhetik természetbeni juttatásként egy tanulmányi évre (10 hónapra), az oktatási intézmény javaslata alapján, ha a családjában a havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 350%-át nem haladja meg.

2018. szeptember 1-től különcélú menetrend szerinti autóbuszjáratok közlekednek a városban. A szolgáltatást az önkormányzattal kötött szerződés alapján helyi vállalkozó végzi 18 fő befogadóképességű járművel. 2020. szeptember 01-től két tanévben új szolgáltató, a Volánbusz Zrt., illetve annak alvállalkozója szállította az utasokat. 2022. szeptember 01. napjától 2023. június 30. napjáig Kis Mátyás egyéni vállalkozóval kötött megállapodást Szarvas Város Önkormányzata. A vállalkozó a 16 fős befogadóképességű autóbuszra bruttó 480,- Ft/km árat ajánlott meg. A reggeli és délutáni járatok legfontosabb célja az általános iskolai tanulók iskolába járásának biztosítása. A különcélú menetrend szerinti járatot bármely szarvasi lakos igénybe veheti. A Képviselő-testület újabb időszakra: 2023. szeptember 1-től – 2024. június 30-ig szerződést hosszabbított a vállalkozóval (bruttó 600,-Ft/km áron).

Tanuló bérlet (természetbeni ellátás 2022)	
Támogatottak száma:	47 fő
Kifizetett támogatás összege:	311.355,- Ft

Védőoltás támogatás

2014. őszétől a méhnyakrák elleni védőoltás, 2017-től pedig a fertőző agyhártyagyulladás elleni védőoltás államilag finanszírozottá vált.

Védőoltási programunk kibővült a bányahimlő elleni védőoltás biztosításával melynek keretében az Önkormányzat az 1,5-3 éves kort betöltött szarvasi gyermekek részére biztosítja a bányahimlőt megelőző védőoltást. 2019. szeptemberétől a bányahimlő elleni védőoltás a kötelező védőoltások közé került.

Szarvas Város Önkormányzata a szarvasi lakóhellyel rendelkező 65. életévét betöltött személyek részére térítésmentesen 2020. évtől biztosítja a pneumococcus okozta tüdőgyulladás elleni védőoltást (Prevenar13).

2022. évben fenti vakcinát 44 fő vette igénybe és összesen 732.425,- Ft került kifizetésre a szarvasi gyógyszerárak részére.

Felsőoktatási hallgatók ösztöndíj támogatása

Az önkormányzat e rendelet alapján támogatást nyújt szociálisan hátrányos helyzetben lévő felsőoktatási hallgatók számára, illetve a felsőoktatási tanulmányokat kezdeni kívánó fiatalok számára. (Jövedelmi feltétel: 146.775,- Ft/fő.) A pályázónak – a pályázat és annak kötelező mellékletein kívül – a 3. melléklet 2. pontjában meghatározott szociális helyzet igazolására szolgáló iratokat is be kell nyújtania a polgármesteri hivatal szociális feladatokat ellátó szervezeti egységéhez.

A polgármesteri hivatal szociális feladatokat ellátó szervezeti egysége a pályázatokat a szakbizottság elé terjeszti, amely azokat a 3. mellékletben foglalt pontozási rendszer szerint értékeli.

BURSA HUNGARICA ÖSZTÖNDÍJ (2022)			
„A” TÍPUSÚ			
	támogatás összege (Ft/hónap/fő)	támogatottak száma (fő)	támogatás összege összesen (hónap/Ft)
	5.000,-	7	35.000,-
	4.500,-	2	9.000,-
	4.000,-	4	16.000,-
Összesen:		13	60.000,-
„B” TÍPUSÚ			
	támogatás összege (Ft/hónap/fő)	támogatottak száma (fő)	támogatás összeg összesen (hónap/Ft)
	5.000,-	3	15.000,-
	4.500,-	-	-
	4.000,-	-	-
Összesen:		3	15.000,-
Ösztöndíjban részesülők száma összesen		16 fő	
Kifizetett támogatás összege:		700.000,- Ft	

Felsőoktatási beiskolázási támogatás

Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testületének 1/2019. (II. 22.) önkormányzati rendelete 16. § (1) bekezdése értelmében az önkormányzat a felsőoktatási intézmények Szarvas városban működő karain az alapképzés nappali tagozatának állami ösztöndíjas vagy önköltséges finanszírozási formájú, első évfolyamára beiratkozott szarvasi lakóhellyel rendelkező hallgatói részére egyszeri 50.000,- Ft beiskolázási támogatást nyújt.

Felsőoktatási beiskolázási támogatás (2022)	
Támogatottak száma:	1 fő
Kifizetett támogatás összege:	50.000,- Ft

Arany János Tehetséggondozó Program

Az érettségi megszerzéséhez és a felsőfokú tanulmányok folytatásához szükséges felkészüléshez, a sikeres szakmaszerzéshez nyújt tanulási, szociális, egészségügyi támogatást hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, valamint rászoruló tanulók számára kollégiumi elhelyezéssel. Az Arany János Tehetséggondozó programnak előkészítő évfolyama is van, ezek a programok 5 évesek. A programokban megvalósuló tevékenységek többek között: tehetségsegítés, egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása, pályaválasztás segítése, tanulmányi versenyeken, kulturális és sportrendezvényeken való részvétel, szociális hozzájárulás biztosítása. A 8. évfolyamos tanulók pályázat útján jelentkezhetnek a programokba, a pályázatokat a Belügyminisztérium jelenteti meg.

Arany János Tehetséggondozó Program (2022)	
Támogatottak száma:	3 fő
Kifizetett támogatás összege:	110.000,- Ft

Újszülöttek életkezdési támogatása; fiatal felnőttek telekvásárlásához nyújtott támogatás; rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak karácsonyi támogatása

Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. február 22-i ülésén egységes önkormányzati rendeletbe foglalta az újszülöttek életkezdési- és a fiatal felnőttek telekvásárláshoz nyújtott támogatást.

Szarvas Város Önkormányzata a törvényes képviselő kérelmére egyszeri önkormányzati életkezdési támogatásban részesíti a születéskor, de legalább a kérelem benyújtásakor szarvasi lakóhellyel rendelkező újszülöttet. Ennek hiányában a kérelem benyújtásakor szarvasi tartózkodási hely megléte szükséges. A támogatás összege gyermekenként 2022. január 01. napjától 150.000,- Ft. E támogatási összeg a gyermek nevére szóló Kincstári Start-értékpapír számlára kerül utalásra. E támogatás kamatokkal növelt összegét a gyermek 18. életévének betöltését követően veheti fel. 2022. évben 47 fő részére került megállapításra 7.050.000,-Ft összegben. (2021. évben 48 fő részére 4.800.000,-Ft összegben).

Fiatal felnőttek számára telekvásárlási támogatás nyújtható annak a 40. életévét be nem töltött személynek, aki Szarvas város közigazgatási területén belül lakás kialakítása, építése céljából építési telket vásárol. A támogatás ugyanazon telek vásárlásához, illetve ugyanazon személy részére csak egy alkalommal támogatható. A támogatás formája vissza nem térítendő támogatás, mértéke 250.000,-Ft. 2022. évben nem került kiutalásra.

Újszülöttek életkezdési támogatása (2022):

Támogatottak száma:	47 fő
Kifizetett támogatás összege:	7.050.000,- Ft

Önkormányzatunk az új struktúra óta eltelt másfél év után – szigorúan az adott évi költségvetési források függvényében – módosította a meglévő szociális és gyermekvédelmi rendeletét, melynek során két új alcím, ezáltal két új ellátási forma került bevezetésre. Egyik a **rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak karácsonyi támogatása**, másik az **idős személyek részére nyújtandó fűtésköltségeket enyhítendő támogatás**. Az új ellátások kialakításánál fontos szempontot képezett, hogy a nehéz szociális körülmények között élők, minél szélesebb körben élhessenek a támogatásokkal, gondolva itt arra, hogy a gyermekeknek nyújtott támogatás közvetve a (nagy)családok számára nyújthat segítséget. A támogatás összege egyszeri, gyermekenként legalább 5.000,-Ft, de legfeljebb 10.000,-Ft.

Év végi támogatások a költségvetés függvényében (2022):

Fűtésköltséghez nyújtható támogatás	
Támogatottak száma:	53 fő
Kifizetett támogatás összege:	530.000,- Ft

Gyermekek karácsonyi támogatása	
Támogatottak száma:	151 fő
Kifizetett támogatás összege:	1.510.000,- Ft

Szarvas város költségvetésének terhére biztosított köztemetés költségeinek megfizetésére az Szt. alapján az eltemettetésre köteles személyt utólagosan kötelezni kell. Különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén részben vagy egészben mentesíthető az eltemettetésre köteles személy, amennyiben a mentesítésre vonatkozóan kérelmet terjeszt elő, továbbá családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 150 %-át nem haladja meg.

Köztemetés (2022)	
Szarvas Város Polgármestere által elrendelt köztemetések száma:	2
Más település polgármestere által (elhunyt szarvasi állandó lakos esetében) elrendelt köztemetések száma:	4
A köztemetési költség utólagos megtérítése iránt indított eljárások száma:	2
Hagyatéki hitelezői igényként előterjesztett követelések száma:	4
2022. évben sikeresen lezárt ügyek száma:	3
A köztemetés költségeinek behajtása – közeli hozzátartozó és hagyaték hiányában – lehetetlen:	1
2023. évre áthozott ügyek száma:	7

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az 1991. évi IV. törvényt a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása érdekében alkotta az Országgyűlés.

Az Ft-ben meghatározott feltételek fennállása esetén az állami foglalkoztatási szerv különféle támogatásokat (pénzbeli) és szolgáltatásokat nyújt az álláskeresőnek. Az állami foglalkoztatási szerv és az állami felnőttképzési intézmény által nyújtott szolgáltatások:

- a) munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása,
- b) munka-, pálya-, álláskeresői, rehabilitációs, helyi (térsgégi) foglalkoztatási tanácsadás,
- c) munkaközvetítés.

A **támogatott képzésben részesíthető személyek** körét és a képzési támogatásként adható juttatásokat az Ft. 14. §-a rögzíti.

A **hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatásának bővítését szolgáló támogatások** nyújthatók az Ft. 16. §- alapján a munkaadó részére a törvényben rögzített feltételek esetén.

Az **álláskereső vállalkozóvá válását elősegítő támogatás** nyújtható az Ft. 17. §-a szerint annak az álláskeresőnek, valamint rehabilitációs ellátásban részesülő személynek, aki munkaviszonyon kívüli tevékenységgel gondoskodik önmaga foglalkoztatásáról, ideértve azt is, aki vállalkozást indít, vagy vállalkozáshoz csatlakozik.

A **munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatásáról** az Ft. 18. §-a rendelkezik, eszerint támogatás nyújtható új munkahelyek teremtéséhez, a meglévő munkahelyek megtartásához, a foglalkoztatási szerkezetátalakítás elősegítéséhez, valamint a munkaerő szakmasztruktúrájának korszerűsítéséhez fűződő foglalkoztatáspolitikai célok elérése érdekében.

Az álláskereső ellátására vonatkozóan az Ft. 25-29. §-a szerint **álláskeresői járadék** folyósítható annak az álláskereső személynek, aki megfelel a törvény e rendelkezése szerinti feltételeknek.

Az Ft. 30. §-a szerint az álláskereső kérelmére **nyugdíj előtti álláskeresői segélyt** kell megállapítani a jogszabályban rögzített feltételek esetén. Az álláskereső részére járó álláskeresői járadék, álláskeresői segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos a tömegközlekedési eszköz igénybevételel felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni az Ft. 32-33. §-a szerint (**költségtérítés**).

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	308	3,03%	124	40,26%
2019	335	3,36%	115	34,33%
2020	383	3,93%	109	28,46%
2021	282	2,99%	91	32,27%
2022	265	2,79%	94	35,47%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

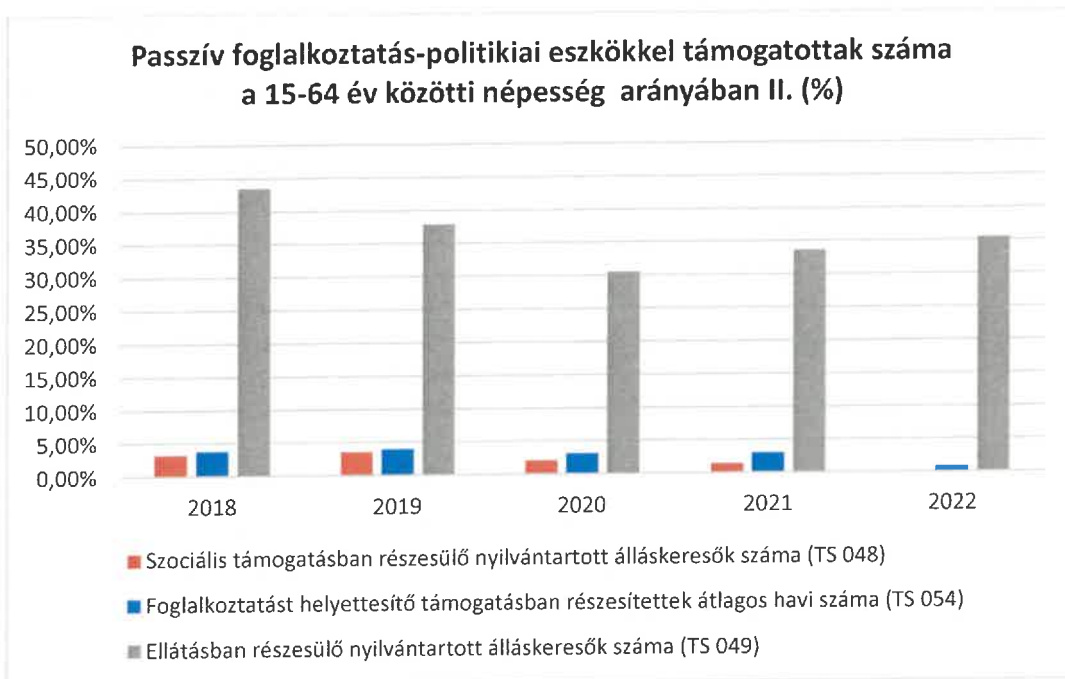

A táblázat adatsora azt jelzi, hogy településünkön a szociális és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás milyen mértékben van jelen.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2018	10	3,25%	12	3,74%	134	43,51%
2019	12	3,58%	13	3,96%	127	37,91%
2020	8	2,09%	12	3,09%	117	30,55%
2021	4	1,42%	8	3,01%	95	33,69%
2022	0	---	2	0,75%	94	35,47%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik,

c) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

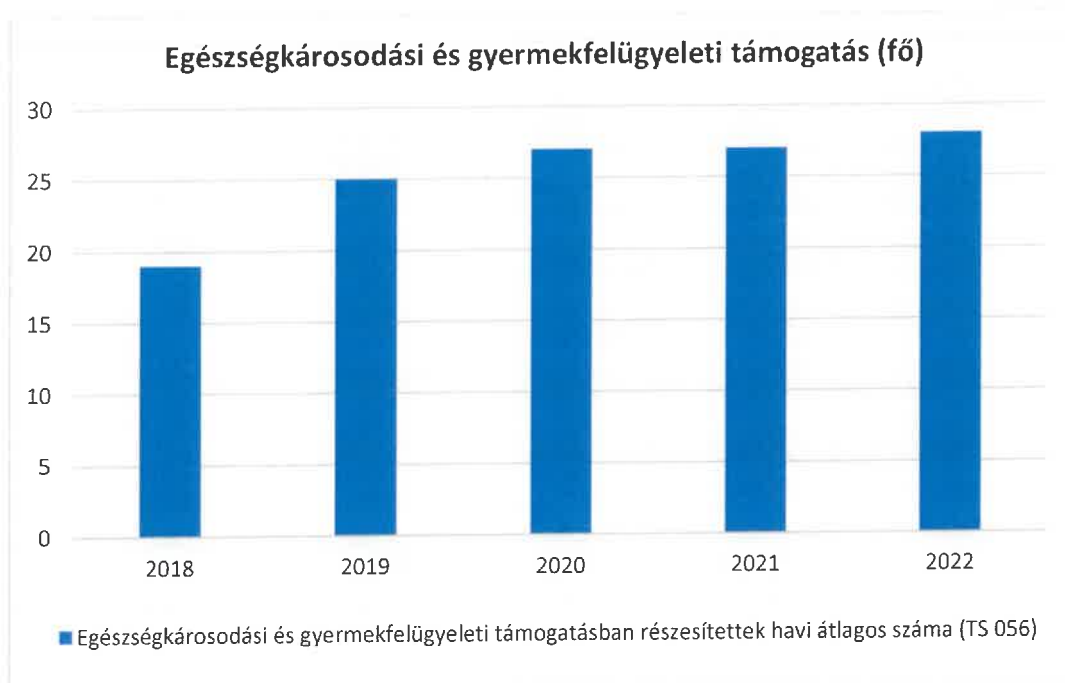
Az álláskeresői járadékban részesülők aránya éves szinten eltérő. A nyilvántartott álláskeresők száma növekvő tendenciát mutat. A járadék folyósíthatóságát jelentősen befolyásolja a kötelező közmunkaprogramban való részvétel.

Álláskeresői ellátása, álláskeresői ösztönző juttatás

Ellátás összege 2022-ben	
Álláskeresői járadék maximuma (folyósítási idő maximum 90 nap) 1991. évi IV. tv. 26. § (4)-(5) bek., 27. § (3) bek.	társadalombiztosítási járulékalap 60%-a, <i>legfeljebb</i> a jogosultság kezdő napján hatályos minimálbér (2023.01.01-től 232.000,-Ft/hó) 100%-a: 232.000,- Ft/hó, 7.733,- Ft/nap
Nyugdíj előtti álláskeresői segély 1991. évi IV. tv. 30.§ (2) bek.	a kérelem benyújtásának időpontjában hatályos minimálbér 40%-a: 92.800,- Ft/hó, 3.093-Ft/nap (előbbi összegnél alacsonyabb járadékalap esetén a havi összeg a járadékalap 40%-a, a napi összeg pedig ennek harmincad része)
Álláskeresői ösztönző juttatás 100/2021. (II.27.) Korm.rendelet 42. § (1) bek.	legalább a kötelező legkisebb munkabér 70 %-ának megfelelő összegű havi támogatás: 162.400,- Ft/hó

3.3.3 számú táblázat szemlélteti a településen egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást igénybe vettek számát is, mely növekvő tendenciát mutat. A táblázatban szereplő számok a tárgyévben részesítettek havi átlagos létszámát mutatják.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2018	19
2019	25
2020	27
2021	27
2022	28

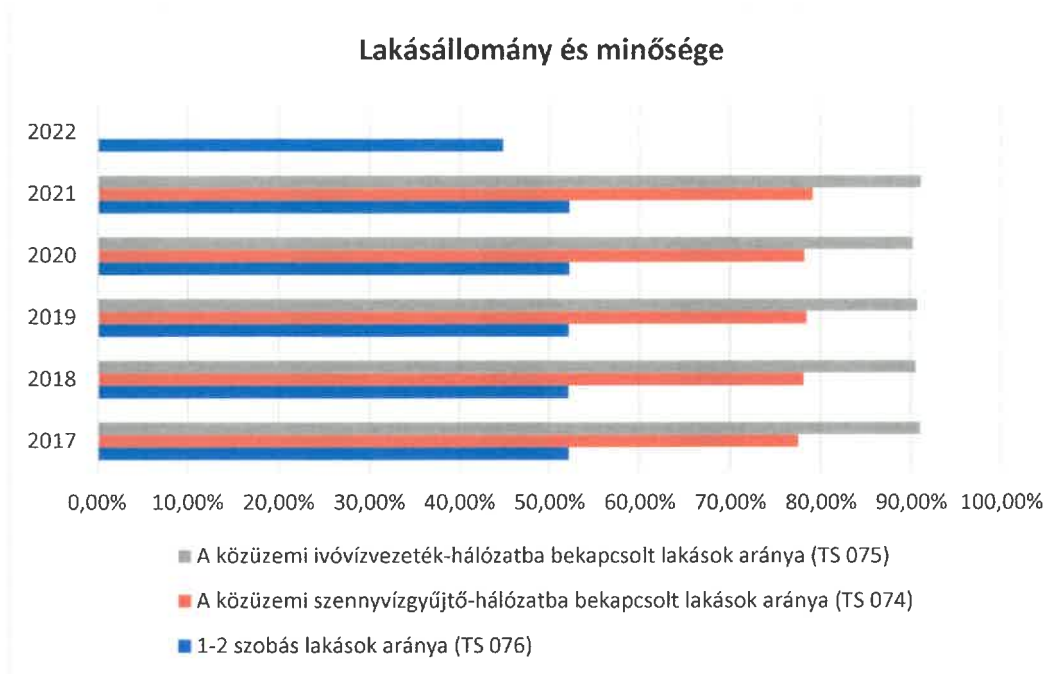
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	7720	7	1	52,19%	77,53%	91,04%
2018	7723	4	1	52,17%	78,12%	90,57%
2019	7717	5	1	52,22%	78,49%	90,77%
2020	7707	2	1	52,28%	78,23%	90,28%
2021	7698	2	1	52,26%	79,15%	91,14%
2022	7763	5	1	44,9%	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A település lakosságának 97,5 %-a belterületen él, a külterületen a tanyasi életforma az általános (1.894 fő a külterületi lakosok száma). A lakáskörülményekre a családi házas építési forma jellemző. A városközpontban a '70-es években, '80-as évek elején épültek az első tömblakások és a 2000-es évektől épültek többszintes lakóépületek az önkormányzati bérlakás (Széchenyi) program keretén belül.

Pontos adat nem áll rendelkezésre, de jelentős azon lakások száma, amelyek a devizahitel károsultak tulajdonából a Magyar Nemzeti Eszközkezelőhöz kerültek. Az állami programnak köszönhetően a jogosult devizahitel károsultak előbb bérelhették, majd kedvezményes hitel igénybe vételével vissza is vásárolhatták saját ingatlanjaikat. Mára már azonban több ilyen ingatlan sajnos üresen áll. Jelentős azon elsősorban időskorúak száma, akik az elvándorlás miatt családi segítség nélkül maradnak, saját ingatlanukat már nehezen tudnák fenntartani, karbantartani.

Talán ez is közrejátszik abban, hogy folyamatosan nagy az érdeklődés az önkormányzati bérlakások iránt, a lakhatás feltételeinek biztosítására. Az elmúlt években érzékelhetően megnőtt a fiatal, közös életet kezdeni kívánó lakásigénylők száma is.

A fiatalabb gyermekes családok részére a kormányzati támogatások (CSOK, babaváró hitel, lakásfelújítási támogatás) miatti építkezések száma a településen sajnos elenyészőnek mondhatóak, leginkább a régebbi házak adás-vétele és felújítása jellemző az elmúlt évekre.

- Fiatalok otthonteremtésének elősegítése építési telkek értékesítésével (5450, 5451, 5493 hrsz-ú építési telkek)

A pályázók alanyi köre: A pályázóknak házastársaknak, vagy regisztrált élettársaknak kell lenniük, a pályázók egyik tagja legalább 40 év alatti legyen, továbbá nem rendelkezhetnek lakóingatlan és építési telkek tulajdonnal.

Beépítési kötelezettség: A pályázónak kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy az adásvételi szerződés megkötését követő négy éven belül a pályázat tárgyát képező ingatlanon lakóházat épít,

ennek tényét használatba vételi engedély bemutatásával igazolja. A lakóház megvalósításának biztosítékeként a pályázatot kiíró kiköti a négy évre szóló visszavásárlási jogát, az értékesítési, részletfizetés esetén a visszavásárláskori időpontig teljesített áron.

a) bérlakás-állomány

Szarvas Város Önkormányzatának tulajdonában valamennyi lakástípust figyelembe véve 2022. december 31-ig 289 db bérlakás van. Szarvas Város Önkormányzata 2021.01.01-től átvette a Szarvasi Komép Városgazdálkodási NKft-től az önkormányzati bérlakások üzemeltetését. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére vonatkozó egyes szabályokról az 1/2004. (I.23.) sz. önkormányzati rendelet rendelkezik. A rendeletben meghatározott lakásvagyon megoszlása a következőképpen alakul:

Bérelti jogviszonnyal rendelkező lakás	248 db
ebből: 12 hónapnál rövidebb időre kiadott lakások száma	18 db
ebből: 1 éves szerződéssel kiadott lakások száma	36 db
ebből: 1-3 év közötti időtartamra kiadott lakások száma	155 db
ebből: 3 évnél hosszabb határozott idejű szerződéssel kiadott lakások	1 db
ebből: határozatlan idejű szerződéssel kiadott lakások	38 db
Üres lakás:	40 db
ebből: nem lakható lakás (felújítás alatt)	1 db
egyéb ok miatt üres	39 db

Összesen:	289 db
ebből: összkomfortos	134 db
ebből: komfortos	132 db
ebből: félkomfortos	1 db
ebből: komfort nélküli	22 db
Lakásbérletből származó bevétel	55.549.000,-Ft
Lakásbérlemények összes bérhátraléka	8.285.000,-Ft
ebből: a tárgyévben keletkezett bérhátralék	2.856.000,-Ft
lakások felújítása, korszerűsítése, karbantartása	60.816.000,-Ft
lakások száma	68 db
A lakbér mértéke	

Szociális helyzet alapján bérbeadott	119 db
ebből: összkomfortos	57 db
ebből: komfortos	52 db
ebből: komfort nélküli	10 db
Piaci alapon bérbeadott	129 db
ebből: összkomfortos	66 db
ebből: komfortos	61 db
ebből: komfort nélküli	2 db

A lakások a város egész területén megtalálhatóak, legnagyobb részüket az emeleti komfortos és összkomfortos ingatlanok adják. Az utóbbi években a bérlakás állomány nagyságát illetően jelentős változás nem történt. A településen jellemzően 2000 után történt bérlakásépítés növelte az állomány számát. Ezek a lakások azóta is ezt a funkciót töltik be és döntően szociális feltételek szerint kerülnek bérbeadásra. Szarvas Város Önkormányzata nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a lakhatás feltételeinek megteremtésével, illetve javításával a fiatalokat, a családokat a városban tartsa, illetve biztosítani tudja a felmerülő igényeket. Ennek kívánt megfelelni az önkormányzati bérlakás (Széchenyi) program keretén belül történt bérlakásépítés.

Szarvason nincs pontos adat arra vonatkozóan, hogy a település összes lakásállománya viszonylatában mennyi az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma. Betudható ez annak is, hogy nincs meghatározva ennek szempontrendszere. A lakhatatlanná nyilvánítás má a Járási Hivatal feladata és építhetőségileg alátámasztható tények indokolják.

EFOP-1.2.11-16-2017-00060 Esély otthon – Szarvas hazavár! – Esélyteremtő program fiataloknak (18 lakás felújítása)

Megítelt támogatás: 200.000.000,- Ft.

A tervezett projektben megvalósítani kívánt tevékenységi csoportok:

1. Az önkormányzat tulajdonában lévő 18 db lakás felújítása-átalakítása, felszerelése önálló lakhatás céljából, 18-35 év közötti fiatal egyének, illetve párok, családok számára.
2. Fiatalok életpálya-tervezését segítő helyi szolgáltatások nyújtása, munkaszerzési ismeretek bővítése.

A projekt megvalósítás időszaka: 2018-2021. (36 hónap) A projekt hatásait vizsgálva elmondható, hogy kialakul egy új szemléletmód a fiatalok körében, mely szerint felismerik a településen fellelhető életlehetőségeket, hozzájárulva ezzel a család társadalmi szerepének megerősítéséhez, a területi és társadalmi különbségek csökkentéséhez és a társadalmi szolidaritás növekedéséhez.

A benyújtott pályázatok elbírálását követően, 2019. július 01. napjától olyan fiatalok vehették igénybe a felújított 18 db lakást, akik Szarvason dolgoznak, vagy a jövőben itt szeretnének munkát vállalni. Fontos kritérium volt az is, hogy hiányszakmában dolgozzanak. A felhívásra húszan nyújtották be igényüket, közülük tizennyolcan pozitív elbírálásában részesültek. A beköltözőknek csupán a rezsiköltséget kell fizetniük, az albérleti díjat a pályázatból finanszírozzák. Jelenleg zajlik a

soft elemek megvalósítása, augusztus 1-jétől pedig egy olyan forráslehetőség is megnyílik, amely tizenhét, Szarvason dolgozni kívánó fiatal bérkiegészítését foglalja magában.

A pályázat INDIKÁTORAI:

- célcsoportba tartozó, bevont fiatalok **487 fő**;
- Munkavállalást ösztönző támogatásban részesített fiatalok: **17 fő**;
- Életpálya-tervezést segítő helyi szolgáltatások nyújtásába, munkaszerzési ismeretek bővítésben részt vett fiatalok **82 fő**;
- Lakhatási támogatásban részesített fiatalok **18 fő**;
- 25 éven aluli résztvevők száma: **65 fő**;
- Hazai és európai foglalkoztatási fejlesztési programokba bevont fiatalok **33 fő**

Munkavállalást ösztönző támogatási rendszer

Az EFOP-1.2.11-16-2017-00060 azonosító számú, „Szarvas hazavár! – Esélyteremtő program fiataloknak” című projekt keretében Szarvas Város Önkormányzata munkavállalást ösztönző támogatás vonatkozásában pályázatot hirdet. Az önkormányzat helyi munkavállalást ösztönző támogatás keretében olyan 18 – 35 év közötti pályázókat kíván támogatni, akik a településen lévő szakemberhiányt enyhítik munkájukkal. Ennek érdekében helyi munkavállalást ösztönző támogatást biztosít a pályázaton nyertes, helyben – azaz Szarvas közigazgatási területén – élő, vagy itt letelepedni kívánó fiatal szakemberek számára, illetve azoknak, akik vállalkozóként kívánnak munkát vállalni.

Az ösztönző támogatás igénybevételének feltétele, hogy a pályázó olyan hiányszakmában dolgozzon mely a 2. sz. mellékletében meghatározásra került, továbbá Szarvas városában állandó lakcímmel rendelkezzen vagy vállalja, hogy az ösztönző támogatás kezdetének időpontjától már Szarvasi lakcímmel fog rendelkezni és Szarvas közigazgatási területén működő munkáltatónál hiányszakmának megfelelő munkakörben foglalkoztatási viszonyal fog rendelkezni vagy egyéni vállalkozói tevékenységet fog folytatni.

A pályázattal elnyerhető támogatás: a helyi munkavállalókat ösztönző támogatás összege havi bruttó 77.000,-Ft/fő/hó, mely legfeljebb 9 hónap időtartamig adható 17 fő részére. A támogatást a résztvevők 2019. 10 hónaptól 9 hónap időtartamra vehetik igénybe.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzati rendelet az önkormányzati tulajdonú lakások bérletéről, valamint elidegenítésükről - rendelkezik a szociális bérlakáshoz jutás feltételeiről. A lakáshoz jutás pályázat útján történik. Jövedelemhatár: egyedül élő esetén 114.000,- Ft, családos lakó esetén 99.750,- Ft. A megüresedett önkormányzati bérlakásokra pályázatot ír ki az önkormányzat. A pályázatokat az önkormányzati bérlakás iránti igénnyel rendelkezők nyújthatják be. A pályázatokat a Szociális, Családügyi, Egészségügyi és Nemzetiségi Bizottság bírálja el rászorultsági szempontokat

figyelembe véve. Évente több alkalommal kerül sor pályázat kiírására, ezáltal a rászorultak közül többen juthatnak szociális bérlakáshoz. Jóval több az igénylő, mint a meghirdetett bérlakás. Egyre nagyobb igény mutatkozik erre a típusú lakhatási formára, egyenes arányban a szociális helyzet romlásával, sőt komfort nélküli lakásokra is igény lenne, azok alacsony bérleti költségei miatt. A kifejezetten szociális célra épült bérlakások komfortosak és összkomfortosak. Az eltelt évek alatt történtek felújítások az önkormányzati bérlakásokban.

A képviselő-testület döntése alapján 2016. évtől **piaci alapú lakbér** is megállapítható, amennyiben a bérlő családjában – a vele együtt költöző családtagokat számítva - egy főre jutó nettó átlagjövedelme meghaladja a szociális vetítési alap összegének kétszeresét, egyedülálló esetén két és félszeresét. A pályázatok elbírálásánál előnyben részesül az a pályázó, aki egy összegben és a legtöbb hónapra előre történő lakbér megfizetését vállalja.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az önkormányzat nem lakás céljára szolgáló ingatlanokat lakáscélra nem biztosít. Nincs tudomásunk arról, hogy a város területén nem lakás céljára szolgáló ingatlanokban élnek.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai pl. kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok.

A Szarvasi Polgármesteri Hivatal végzi a bérlakások lakbérbefizetéseinek, illetve hátralékainak nyilvántartását. A jelenlegi bérleti szerződéssel rendelkező 248 bérlő közül 24 fő rendelkezik egy hónapot meghaladó hátralékkal. Nagyobb (100.000,- Ft-ot meghaladó) tartozással rendelkezők száma 16 fő. Amennyiben nincs együttműködés a lakásbérleti szerződés felmondásra kerül és a bérleményt vissza kell adni vagy alacsonyabb komfortfokozatú (jellemzően a Rét utcai, Anna utcai komfort nélküli) lakásokba kerülnek áthelyezésre a bérlők. Évente több veszélyeztetett lakhatási helyzet problémája kerül az önkormányzat szociális bizottsága elé.

A lakáshitel törlesztő részlet nem fizetése miatt nagy a kockázata az otthonok elvesztésének, tudunk szarvasi családokról, akiknek az ingatlanát a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. átvette és bérlőként maradhattak az ingatlanban. Van néhány család, akik nem felelnek meg a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. feltételeinek az átvételt illetően, náluk az ingatlan elárverezése kerülhet. **Szarvas** településen 2019. évben a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. vagyonkezelésében **58 db** ingatlan található. Szarvas városában a településszintű lakóhellyel rendelkezők (hajléktalanok) száma 23 fő.

A Magyarországi Evangélikus Egyház és az Ótemplomi Szeretetszolgálat úgy döntött, hogy új támogatási formát kíván bevezetni, ami egy természetbeni szolgáltatás, nevezetesen **a támogatott lakhatás**. Erre az Szt. 75. §-a biztosít lehetőséget. 2015. november 1-től működő támogatott lakhatást a szenvedélybetegség más-más szakaszában lévő, eltérő motivációjú, eltérő szociális helyzetű, családi-társadalmi kapcsolatokkal rendelkezők vehetik igénybe. A szolgáltatás egyházi ingatlanban (Szarvas, Szent László u. 25.), 6 kétágyas lakószoba, mindegyikhez külön fürdőszoba és WC tartozik, közösségi helyiség, konyha, nagy udvar áll rendelkezésére az ellátottaknak. Maximális befogadás 12 fő, jelenleg is teljes létszámmal működik.

A Szarvas, Tessedik Sámuel u. 24. szám alatti Második Esély Napraforgó klubban krízisközpont működik. Nem egész télen üzemel, csak az extrém hideg időszakban, vörös kód riasztás esetén, ilyenkor 10 –15 embernek, akiknek nincs hol aludni vagy fűtetlen szobában kell tartózkodniuk tudnak segítséget nyújtani.

e) lakhatást segítő támogatások

Az elemi károsultak (pl. tűzkár, viharkár) számára a polgármester ideiglenes elhelyezést biztosít, amennyiben saját maguk vagy családjuk segítségével a lakhatást nem tudják megoldani. Az önkormányzati rendelet rendkívüli települési támogatás formájában szabályozza az elemi károsultak magasabb összeggel történő támogatását helyi forrásból.

Nemzeti Eszközkezelő számára igazolás a hitelszerződésükből eredő kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudó természetes személyek szociális rászorultságáról a szociális nyilvántartás alapján. Apró adminisztrációs feladat, de mégis elengedhetetlen ahhoz, hogy a hiteladós lakhatása biztosítása érdekében igénybe vehesse a kormány Otthonvédelmi Akciótervének keretében nyújtandó segítséget.

A program keretében:

- a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról és bérlőként otthonában maradhat,
- a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant,
- a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását.

Védendő fogyasztói státusz megszerzéséhez igazolás

A lakhatás megőrzése, illetve a hajléktalanná válás megelőzése érdekében a legnehezebb anyagi körülmények között élők az energiaszolgáltatás tekintetében is speciális védelmet érdemelnek. A védendő fogyasztók intézménye az Európai Unió előírása alapján került bevezetésre a villamos energia, a gázoszolgáltatás és a vízszolgáltatás tekintetében. A szociálisan rászoruló, valamint a fogyatékossgal élő fogyasztók vehetik igénybe. Igénybe vehető kedvezmények:

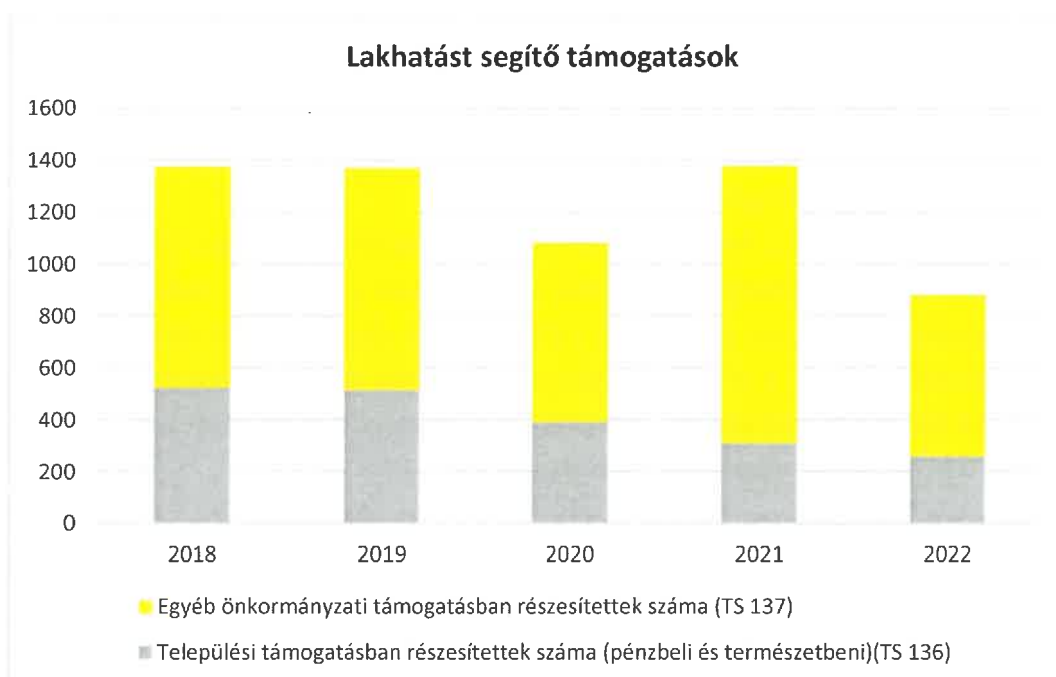
- részletfizetés 12 naptári hónapon belül egy alkalommal,
- fizetési haladék legfeljebb 30 napra,
- előre fizető mérő felszerelése, amely esetén nem lehetséges a hátralék felhalmozása.

A mindennapi létfenntartás mellett a lakás fenntartására fordított kiadások igen megterhelőek különösen a célcsoport családjai számára. A terhek enyhítését szolgálja az Szt.-ben és a helyi rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén igénybe vehető lakhatási támogatás. A támogatás pénzbeli és természetbeni ellátásként is folyósítható. Településünkön természetbeni ellátásként elsősorban szolgáltatóhoz utalással történik a támogatás megállapítása.

Települési támogatás lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. Ennek az a módja, hogy a támogatás a legtöbb esetben az ügyfél által megjelölt közüzemi szolgáltatóhoz kerül átutalásra.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2018	521	854
2019	513	857
2020	390	692
2021	308	1070
2022	256	624

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ személyre szabott segítőhálót nyújt a családoknak és keres megoldást problémájukra. A kormány által létrehozott családtámogatási programok központilag kívánnak segítséget nyújtani a népesség megtartásához, növekedéséhez a lakhatás megoldásával. Ennek hatásairól, számairól településünk vonatkozásában nem rendelkezünk adatokkal.

e) eladósodottság

Komoly problémát jelent napjainkban az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő, vagy alacsony jövedelmű idős, vagy többgyermekes családok esetében. A lakosság eladósodását mutatja a hivatalhoz érkezett Végrehajtó Iroda által küldött hirdetések száma is: tájékoztatás lakóingatlan lefoglalás tényéről/végrehajtási jog bejegyzéséről, mely 2022. évben 120 db, ingatlanárverési hirdetés 16 db, ebből folyamatos ingatlanárverési hirdetés 4 db volt.

A bérlások adósságtartozása 2022. december 31-i állapot szerint: 8.285.000,- Ft (lakbér) volt, ebből a kiköltözöttek által hátrahagyott tartozás: 5.064.000,- Ft. Továbbszámlázásból eredő tartozás nincs benne. A számok is az eladósodás jelenséget mutatják, az adósságspirál megjelenését körvonalazzák és az átörökítés nehéz kérdését is felvetik.

Települési támogatás lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó szociálisan rászoruló személyek részére elsősorban a rezsivel eladósodott személyeknek nyújt segítséget, de lakbér és társasházi közös költségnél keletkezett adósság rendezésére is igénybe vehető a feltételek fennállása esetén. A hátralékkezelési tanácsadóval való együttműködés nem csak lehetőség, hanem kötelezettség is a programban résztvevőknek. Az együttműködés során a tanácsadó feltárja a hátralékkezelés tartama alatt keletkező problémákat, segít a megoldásukban, preventív intézkedéseket tesz az újabb eladósodás elkerülése érdekében.

A 2015-ös változások kapcsán érezhető volt az ügyfél szám lecsökkenése, talán az egyik ok az volt, hogy a bevonható hátralék összege 400 ezer forintról 200 ezer forintra csökkent, valamint a korábbi 75-25 %-os támogatási arány, 50-50 %-ra módosult. Nagy hátralékkal rendelkezők nem fértek bele az új keretösszegbe, valamint annyi pénzüket nem volt, hogy esetleg a megállapított határon felüli összeget befizessék. Az is megfigyelhető volt, hogy többen várták a 2 év leteltét, amikor a támogatás újból igényelhető.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Városunk - mezőgazdasági jellegéből adódóan vonzáskörzetében - több tanya ingatlan található, amelyek jellemzően magántulajdonban állnak (1.894 fő a külterületi lakosok száma). A tanya ingatlanok elektromos csatlakozási lehetőséggel igen, de a többsége egyéb közművel nem rendelkezik. A várostól távolabbi területeken helyezkednek el. Lakosságuk jellemzően előregedő. Az utóbbi években több ingatlant gazdálkodás céljából felvásároltak és minimális közműfejlesztést végrehajtottak rajtuk.

Összességében elmondható, hogy a külterületi lakosok lényegesen rosszabb szociális helyzetben élnek, mint a belterületi lakosok többsége. Helyzetükből adódóan nehezebben juthatnak el a városban megtalálható közszolgáltatásokhoz. Részükre a közszolgáltatások mindegyike sem

biztosítható teljes mértékben. A település külterületein a közműszolgáltatásokhoz való hozzáférés csak részben biztosított.

Szarvas Város Önkormányzata a szarvasi lakóhellyel rendelkező 60 és 65 év közötti öregségi nyugdíjban, hozzátartozói ellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában vagy nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban részesülő személynek helyi és helyközi (külterületről-belterületre) buszközlekedésre jogosító bérletet biztosít. Feltétele, hogy családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 350%-át ne haladja meg.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

2011-ben végzett Gyerekszegénység Elleni Programiroda kutatása szerint a hazai népesség mintegy 3 %, megközelítőleg 300 ezer ember él szegregált lakókörnyezetben. A felmérés szerint a telepek közel 60 százaléka a községekben, 38 %-a városban és 2 %-a Budapesten található. A telepek kétharmada a települések szélén, további 14 %-a külterületen helyezkedik el, 20 %-a pedig szerves része az adott településnek.

Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a településrendezés során figyelemmel kell lenni arra, hogy a rendezés az érintett lakosság életkörülményeiben, értékrendjében és szociális helyzetében hátrányos következményekkel ne járjon. Ennek érdekében biztosítani kell az emberhez méltó környezet folyamatos alakítását, értékeinek védelmét.

Az anti-szegregációs terv elkészítéséhez kidolgozott útmutató¹ nyomán **szegregátum** az a településrész, ahol az alacsony státuszú lakosság - az aktív korú népességen belül a legfeljebb 8 osztályos iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők - aránya meghaladja az 50%-ot.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)

---

¹ Útmutató az Anti-szegregációs terv kidolgozásához, In: Városrehabilitáció 2007-2013-ban, Kézikönyv a városok számára, 2007. október, Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Területfejlesztési és Építésügyi szakállamtitkárság 117. o.

A 2011. évi népszámlálásból levezetett adatok alapján Szarvas a városrészek lakosságának összetétele szempontjából számottevő belső különbségeket mutat.

Az adatszolgáltatás korösszetétel, iskolázottság és foglalkoztatás, lakásállomány Szarvas Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája szempontjából teszi lehetővé a városrészek vizsgálatát. A statisztikai adatok és arányszámok alapján számos meghatározó probléma jelenik meg, amelyek szegregációs tényezőként is szerepet játszanak.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.¹

A problémapontok lassú, ám folyamatos enyhülését az intézkedési tervtől, az elmúlt években hatékonyan bizonyult programoktól és az új intézkedések bevezetésétől várjuk. Az utóbbi évek tapasztalatai alapján – ahogy a helyzetelemzés fejezetben már írtuk – kijelölve érezzük az utat, hogy a már definiált, megoldást sürgető problémákat a rendelkezésre álló anyagi források erejéig mielőbb orvosoljuk. Mindezekhez az oktatásfejlesztést, a szakképzett munkaerőt, a szarvasi fiatal családok támogatását és nem utolsósorban munkahelyek teremtését tartjuk elsődlegesen fontosnak, hogy megelőzhető – vagy legalábbis enyhíthető - legyen a szegregációs hátrányok továbbörökítése.

A város esélyegyenlőségi intézkedései a lakhatáshoz, a szociális szolgáltatásokhoz, az infrastruktúrához, különös tekintettel a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést könnyítik. Az alacsony státuszú lakosság esélyegyenlőségi problémáinak megoldásához elengedhetetlen a támogató képzések és szolgáltatások tervezése, amelyek közép- és hosszú távon csökkenthetik a munkaerő-piaci hátrányokat.

Anti-szegregációs területek és veszélyeztetett területek

A városi szegregátumok feltárása a módszertani útmutató alapján, a KSH és önkormányzati adatszolgáltatás alapján történt. Fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy a Statisztikai Hivatal által felmért szegregátumok mutatói a 2011-es általános helyzetről adnak képet.

---

¹ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

Forrás KSH Népszámlálás 2011

A 2011-es adatok alapján beazonosított szegregációs területek ma is veszélyeztetett területek, mellettük újabb városrészek kerültek előtérbe.

Az egyes városrészekben a Központi Statisztikai Hivatal a 2011. évi népszámlálás adatai alapján **1 szegregátumot** (Ady E. u. - Hunyadi J. u. - Vasút u. - Kálvin J. u. - Bem J. u.) és **2 szegregációval veszélyeztetett területet** (Ady E. u. - Ságvári E. - Vasút u. - Dózsa Gy. u.) és (Széchenyi u. – Janecskó P. u. - Pántlika u. - Jókai M. u.) definiált. A szegregátum (2. számú) és az Ady E. u. - Ságvári E. – Vasút u. - Dózsa Gy. utcák által határolt szegregációval veszélyeztetett terület (3. számú) a Kertvárosi városrészen, míg a Széchenyi u. - Janecskó P. u. - Pántlika u. - Jókai M. utcák által lehatárolt szegregációval veszélyeztetett terület (1. számú) a Városközpontban található.

Fentiekén túlmenően, **még további kettő terület sújtott szegregáció által** a városban, ugyanakkor azokat a KSH nem minősítette sem szegregátumnak, sem szegregációval veszélyeztetett területnek. Az egyik ilyen területet a Benka Gyula utca - Liliom utca - Martinovics Ignác utca által lehatárolt terület teszi ki a Kertvárosi városrészen. (4. számú) Az Önkormányzat adatai alapján a Simonyi szőlő nevű külterület is a város szegregációjával veszélyeztetett területe. (5. számú)

b) a telepen/szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya)

A 2-es számmal jelzett, KSH által szegregátumnak definiált terület szegregációs mutatója: 37,7%. A területen élők száma 98 fő volt 2011-ben. Jelenleg az itt élők száma 176 fő. A 0-14 évesek aránya, 23,5%. Ez tíz százalékponttal magasabb a városi arálynál. A 60 év felettiek aránya viszont 12 százalékponttal alacsonyabb a város egészére vonatkozó arányszámnál és mindössze 14,3%. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 15,3%, ami alig marad el a városi átlagtól (18,1%). Az aktív korúak 57%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 56%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. A területen magas a roma családok aránya. Rendszeres szociális segélyben 8, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 43 fő részesült 2014-ben.

A szegregátumban 31 lakás található, többségük valamikori gazdagparaszti épület és több polgári épület is megtalálható. Ez az egyszobás lakások számában is jól látszik: összesen egy ilyen épület található a két tömbben. 5 lakás komfort nélküli vagy félkomfortos. Az épületek átlagéletkora 70-80 év. A fentebb említett Kálvin utcai épületek mellett még az Ady Endre utcában található nem lakófunkciójú épület (múzeumként működő szárazmalom), illetve egy élelmiszerbolt is van a területen. 2010. január 1. óta sem bontás, sem építés nem történt.

A lehatárolt területek közül itt a legmagasabb a laksűrűség (3,2 fő/lakás), ami jóval meghaladja a városi átlagot (2,2 fő/lakás). Lakásfenntartási támogatásban 42 család részesült 2014-ben. Az infrastruktúra teljes mértékben kiépített, egyedül a Kálvin János utca nem aszfaltozott.

A 4. számú önkormányzat által szegregátumként definiált terület a **Benka Gyula utca – Liliom utca – Martinovics Ignác utca** által határolt területet teszi ki. A 2009-ben elkészített IVS jelzi a területet, a város belterületén ezt a környéket sújtja összességében a leginkább a szegregáció és a **depriváció**. A roma lakosság aránya magas. A lakónépesség száma 2015. január 1-én 155 fő. 2014-ben 8 család részesült lakásfenntartási támogatásban, 21-en rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. 2010. január 1. óta hat ház került bontásra, illetve kettő építésére adott ki az építéshatóság engedélyt. A területen a lakóházak mellett egy élelmiszerbolt és a Cigány Kisebbségi Ház található.

A hagyományosan **Krakkónak nevezett cigánytelep** egy részén található a terület. Ugyanakkor a Krakkó egésze jellemzően alacsony státuszú családokkal lakott, ezért a közvetlenül szomszédos utcákkal együtt az egész területet egy egységes akcióterületként szükséges kezelni. Ez a terület a

Szent László utca – Rét utca – Liliom utca – Tessedik Sámuel utca által határolt tömböket foglalja magába. A településen a roma és alacsony státuszú népesség jellemzően szétszórva él, de ezen területen koncentrálódnak a legnagyobb számban és itt rendelkeznek a családok a legkedvezőtlenebb szociális mutatókkal. Az elmúlt tíz évben számos integrációt segítő beavatkozás történt, ugyanakkor ezek esetisége és a bevontak körének szűkössége miatt nem tudtak átütő eredményt elérni. A Szarvasi Ifjúsági Akciócsoport Egyesület által korábban pályázati forrásból létrehozott „Cherbo” Csodaszarvas Tanoda folyamatos működtetése a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikeressége érdekében szükséges. A területen található Arató utcai Közösségi Ház felújítása és programokkal történő megtöltése jelentősen hozzájárulna a helyi lakosság integrációjához. A Habitat for Humanity által kezdeményezett lakhatási programok szintén jelentős segítséget jelentettek korábban az itt élőknek. A roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása céljából elnyert európai uniós források szintén fontos alapját jelenthetik a településen élő alacsony státuszú lakosok integrációjának.¹

b) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Szarvas Város elkészítette a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződése folyamatainak áttekintésére Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját és összehangolta a Helyi Esélyegyenlőségi Programmal.

A 2011-es adatok alapján a szegregációs területeket vizsgálva elmondható, hogy az elmúlt években történtek átrendeződések, hiszen vannak területek, utcák, melyek kikerültek egy szegregátumból és vannak területek, ahol egy szegregátumon belül történik átrendeződés.

Jövőkép

Szarvason az aktív korú lakosságon belül jelentős az alacsony státuszú lakosok száma (8,9%), akik tömbszerűen koncentrálódnak a város egyes területein. Magas a tartósan munkanélküliek (5,4%) és a foglalkoztatott nélküli családok (39,9 %) aránya. Az érintett területeken az elmúlt években megvalósult néhány infrastrukturális fejlesztés (szennyvízcsatorna hálózat kiépítése) és szociális program (Habitat pont, Csodaszarvas Tanoda, Öngondoskodó programok, Biztos Kezdet Gyerekház). Az önkormányzat számos civil és egyházi partner bevonásával folytatott érdemi deszegregációs intézkedéseket és ezek folytatását tervezi. További infrastrukturális és szociális program megvalósításával szükséges a szegregáció oldása, az élhető környezet kialakítása. **Cél, hogy megteremtődjön a beavatkozások fenntarthatósága, valamint hogy a szegregációval sújtott területek rehabilitáció segítségével integrálódjanak a településbe.**

---

¹ Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája Megalapozó vizsgálat

Szarvas Város Önkormányzata a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) 5.2.1-15 kódszámú „A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” című pályázata elutasításra került.

A projekt közvetlen célja olyan tevékenységek megvalósítása lehetett volna, amely célcsoport-specifikus eszközök alkalmazásával jelentős javulást idéz elő a veszélyeztetett közösség körében az alábbi területeken:

- közösségi és egyéni szintű társadalmi integráció,
- széleskörű szociális szolgáltatások elérése,
- foglalkoztatottság növelése,
- kora-gyermekkor, gyermekkor és formális oktatáson kívüli fejlesztés és oktatás fejlesztés,
- egészségmegőrzés és egészséges életmódra nevelés,
- közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés,
- közbiztonság javítása.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

E fejezet jogszabályi környezetét az alábbiakban foglaljuk össze. Elsőként kiemeljük az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvényt, mely előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

Városunk kiépítette a jogszabályi előírásoknak megfelelően az egészségügyi alap-és szakellátást, amelyek ellátási körzete túlmutat a közigazgatási határon. Szolgáltatásai valamennyi lakos számára hozzáférhetőek.

Országos tendencia, hogy folyamatosan romlik a lakosság egészségi állapota. A születéskor várható élettartam elmarad az Európai Unió átlagától, de alacsonyabb a környező közép-kelet-európai országok ide vonatkozó adatainál is. Az ifjúság helyzetéről szóló tanulmányok szerint szoros összefüggés van a dohányzás és az alkoholfogyasztás gyakorisága és a kábítószer-fogyasztás között. Az ifjúság kellő információval rendelkezik a drogokról, de veszélyességét nem értékeli nagyságának megfelelően.

Szarvason a felnőttek részére szervezett **háziorvosi szolgáltatások** száma 7 db. Minden háziorvos saját vagy bérelt rendelőben folytatja tevékenységét saját eszközeivel. Az orvosok és az

Önkormányzat között kötött feladat-ellátási szerződés tartalmi elemeit jogszabály írja elő. Betöltetlen körzet egy van, viszont az országos jelenségtől Szarvas város sem kivétel, mivel az előregedés itt is tapasztalható. Az 5. számú körzet háziorvosa (Dr.Tóth László) 2022.12.10. napján elhunyt, a háziorvosi feladatokat helyettesítéssel Dr. Bencze Sándor látja el határozott időre, 2023.11.30. napjáig, de legfeljebb a praxisjog elidegenítése esetén a körzet átvételéig.

A 43/1999.(III.3.) Korm. rendelet 8.§ (5) bekezdése szerint – a területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi, házi-gyermekorvosi körzetek lakossága a 2022. december 31-i állapotnak megfelelően – a település jegyzőjének igazolása alapján.

Körzet	Háziorvos neve	A körzet lakosság száma			A körzet lakosságának megoszlása település-típusonként				
		0-14 év	14 év felett	Összesen	1	2	3	4	Összesen
1.	Dr. Kovács Béla Gyula	-	1290	1290	1073	-	-	217	1290
2.	Dr.Kozma Manuela Adriana	-	2122	2122	1937	-	-	185	2122
3.	Dr. Kis Ágnes	-	2067	2067	1800	-	-	267	2067
4.	Dr. Verasztó Ildikó	-	1702	1702	1435	-	-	267	1702
5.	Betöltetlen körzet	-	2289	2289	2234	-	-	55	2289
6.	Dr. Bencze Sándor	-	1892	1892	1576	-	-	316	1892
7.	Dr. Deák Edit	-	1640	1640	1574	-	-	66	1640
	Mindösszesen	-	13002	13002	11629	-	-	1373	13002

Település-típus szerinti lakosság szám megoszlás:

1-es oszlop város és főváros   2-es oszlop község
3-as oszlop csatolt község   4-es oszlop külterületi lakott hely

Három **gyermekorvosi** körzet került kialakításra, melyből 1 betöltetlen (2. számú házi gyermekorvosi körzet 2017. május 1-től), helyettesítéssel látják el. Gyermekorvosi ügyelet nem működik, leterheltségük miatt nem tudjuk bevonni az orvosokat.

2019. októberében az 1. számú körzet ellátására Dr. Tóth Renáta gyermek háziorvossal feladat ellátási szerződést kötött az Önkormányzat. A 2. számú körzetet várhatóan, 2024. január 1-től a tanulmányai befejezését követően Dr. Patai Krisztina csecsemő-és gyermekgyógyász szakorvos fogja ellátni, akivel az Önkormányzat a rezidens támogatásról szóló 14/2018. (VI.22.) önkormányzati rendelete alapján 2018. évben támogatási szerződést kötött. A 3. számú körzetet Dr. Igriczi Zsuzsanna gyermekorvos látja el.

A **fogorvosi ellátás** területén 4 körzet került kialakításra, 3 körzet rendelője önkormányzati tulajdonú ingatlanban van, melynek rezsiköltségét az orvosok viselik, 1 körzet orvosa saját tulajdonú rendelőben látja el a fogorvosi tevékenységét. Az önkormányzati rendelők megközelíthetősége évek óta problémás, mely remélhetőleg pályázati siker esetén megoldásra kerül. Továbbra is a szabad orvosválasztás elve a meghatározó és független a körzetbesorolástól.

**Lakosságszám felosztás a fogászat tekintetében
(2022. december 31-i lakosságszám alapján)**

Szolgálat kódja	Orvos neve	Település	0-18	19-62	62 felett	Összesen
040096080	Dr. Kelement Éva Mária	Szarvas	555	2053	1124	3732
040096081	Dr. Majzik Katalin	Szarvas	656	2113	1013	3782
040096083	Dr. Koszti Gabriella	Szarvas	653	2263	893	3809
040096256	Dr. Galambos Andrea	Szarvas	572	2068	906	3546
		Összesen	2.436	8.497	3.936	14.869

TOP PLUSZ-3.3.2-21BS1-2022-00016 számú „Fogorvosi rendelők kialakítása a Deák F. utca 2. szám alatt” című projekt nyertes pályázat, melynek támogatási főösszege 490.999.999,-Ft. A szerződés teljesítésének várható időpontja 2026. év elejére. A korábbi földhivatali épület helyén 4 fogorvosi rendelő kerül kialakításra. A kiviteli tervek elkészültek. Az udvarban négy parkoló is megvalósul és a fogorvosi alapellátáshoz kapcsolódó eszközöket is vásárolnak (panoráma és intraorális röntgennel).

Ügyeleti-sürgősségi ellátás: Az ügyeleti alapellátást 2023. május 1-től Békés vármegyében is az Országos Mentőszolgálat látja el, majd az egységes, két elemből álló betegközpontú rendszert (házi orvosi ügyeleti ellátás és sürgősségi ügyelet) az idei év végéig fokozatosan bevezetve, az ország egész területén biztosítják minden rászoruló számára.

Az egységes ügyeleti telefonszám a vármegyében május 1-től: 1830

Házi orvosi ügyeleti ellátás: a sürgős – a következő rendelési időig nem halasztható – orvosi tevékenységek elvégzése céljából szervezett ellátás. Hétköznap 16.00-22.00 között, hétvégén, ünnepnapon 8.00-14.00 között. Szarvason a Szabadság út 11. szám alatt (Járóbeteg szakellátó intézmény).

Sürgősségi ügyeleti vagy mentőellátás: az ügyeleti időben hirtelen jelentkező, illetve súlyos egészségügyi problémák esetére nyújt magas szakmai színvonalú és biztonságos megoldást. Hétköznap 22.00-8.00 között, hétvégén, ünnepnapon 14.00-8.00 között. Szarvason a Szabadság út 11. szám alatt (Járóbeteg szakellátó intézmény).

A beteg a központi telefonszám hívásával: szakszerű tanácsot kap, szükség esetén a tartózkodási helyére sürgősségi ügyeleti autót vagy életveszély esetén azonnali mentőt küldenek, a vármegye bármely településén is tartózkodjon az ellátásra szoruló.

2022.évi betegforgalmi adat (sürgős szükség körébe eső ellátás): 2.426 eset

Üdülési idényben jelentősen megemelkedett a rendelőben megjelent napi igénybe vevők száma (10-18 nap/fő).

Védőnői Szolgálat és iskola-egészségügyi ellátás

A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézmény intézményén belül működött a Védőnői Szolgálat. 2023-ban az egészségügyi alapellátás és a szerves részét képező védőnői szolgálat jelentős átalakításon ment keresztül. A helyi önkormányzatok kötelező feladatként 2023. június 30-ig biztosították a védőnői ellátást, ezt követően az irányító vármegyei intézményekhez kerül át. Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXIII. törvény 23.§ (2) bekezdése alapján az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő és a védőnői ellátás körében foglalkoztatott személy tekintetében a munkáltatói jogokat 2023. július 01-től az az irányító vármegyei intézmény gyakorolja, amely területileg illetékes az érintett védőnői körzet tekintetében. Az egészségügyi szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott védőnő jogviszonyát a munkáltatói jogutódlás nem érinti, azt folyamatosnak kell tekinteni.

Az iskola-egészségügyi védőnői ellátás tervezetten 2023.12.31-ig a kistérségi intézményben működik.

Területi munkát ellátó védőnő: 5 fő

Iskola-egészségügyi munkát ellátó védőnő: 3 fő

2021. év végén elkezdte működését a mentor védőnői hálózat az Országos Kórházi Főigazgatóság irányításával. Az átalakítások célja, hogy országosan egységes legyen a munkavégzés, egységes informatikai rendszerrel. A védőnői szakmai tevékenységét önállóan, egyedül látja el. Egyedül fogadja a gondozottakat a tanácsadóban és egyedül látogatja otthonukban. Bizalmi alapon működő segítő szolgálat, ami nem jelent hatósági jogkört. A védőnő rendszeresen kapcsolatot tart az egészségügyi és szociális ellátórendszer szakembereivel, oktatási intézményekkel, tanyagondnoki szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal és a fenntartó intézményekkel. 2022-ben az ukrajnai háború miatt menekült és a mongóliai vendégmunkások családjainak egészségügyi nyilvántartása és védőoltásai jelentettek újszerű kihívást a szolgálatnak.

A védőnői tevékenység a megelőzésen alapul. Célja az egészség megerősítése, az egészségkultúra növelése, egészségnevelési programok támogatása, szervezése, együttműködve a gyermekorvosokkal, nőgyógyászokkal, ifjúsági orvosokkal.

A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-18 éves korú gyermek él.

A várandósokat az első nőgyógyászati vizsgálat után nyilvántartásba veszik, tanácsadón kapnak gondozási könyvet, elvégzik a szükséges vizsgálatokat (vérnyomásmérés, vizeletvizsgálat, testsúlyellenőrzés, szívhang hallgatása, stb.). Tájékoztatják a kismamákat a szükséges szakvizsgálatokról, a megjelenés gyakoriságáról, folyamatosan nyomon követik eredményeiket. A hét minden napján tartanak tanácsadást és a hét minden napján időjárástól függetlenül látogatják a családokat.

Szakellátás

2005. november 1. napjától határozatlan időre önkormányzatunk feladat-átadási szerződést kötött a Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft-vel, valamint a Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft-vel a működtetésre, amely a tárgyi eszközök térítésmentes használatát is magában

foglalja. A teljes személyzet (munkavállalók) átvétele is megtörtént a munkajogi szabályok szerint. Finanszírozás oldaláról a vállalkozások jogosultak önállóan finanszírozási szerződést kötni. Az önkormányzat részéről pénzügyi támogatás nyújtására nem került sor. A felújítást, bővítést követően (Szabadság út 11.) a Dr. Lohr Gyula Kistérségi Járóbeteg Központ XXI. századi egészségügyi szolgáltatóként működik városunkban. A városnak mindösszesen 29 millió forintjába került a korszerűsítés. A felújítás során kialakításra került egy négyágyas nappali kórházi részleg, így a kúraszerű infúziós kezelésekre szoruló betegeknek nem kell már a környező kórházakba utazniuk. Helyileg az intézet emeletén található, közvetlenül a kardiológia, illetve a belgyógyászat mellett, így bármilyen komplikáció adódik, kéznél van a segítség. A Szakorvosi Kft. által működtetett nappali kórház kialakítása újszerű kezdeményezés. Magyarországon ilyen jellegű ellátások eddig csak fekvőbeteg intézetek mellett működtek, szakrendelők mellett nem. A továbblépés és a szolgáltatás bővítésének lehetőségét a háziorvosokkal való szorosabb együttműködésben, új szakterületek bekapcsolódásában, illetve a rendszeres továbbképzésekben (EKG, újraélesztés) látják. A többször hallott „Szarvasi Kiskórház” elnevezés nem a nappali, kúraszerű ellátást jelenti, amely járóbeteg ellátásként van finanszírozva, hanem a 25 ágyas Ápolási Intézetet.

Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft.

Működő járóbeteg szakrendelések

Szarvas, Szabadság út 11.		
	Szakorvos neve	Rendelési idő
<u>Audiológia</u>	Dr. Szilágyi Imre	szerda 12.00-18.00
<u>Belgyógyászat I-III.</u>	Dr. Szabó Dániel Dr. Liska Mariann	hétfő és szerda 14.30-18.00 kéthetente csütörtök 10.00-18.00
<u>Bőrgyógyászat és nemibeteg ellátás</u>	Dr. Balogh Emese	kedd 16.00-19.00 csütörtök, péntek 8.00-12.00
<u>Csecsemő- és gyermekgyógyászat</u>	Dr. Nagy Katalin	kedd 9.00-14.00
<u>Diabetológia,</u> táplálkozási tanácsadás	Dr. Illyés Attila	havonta két csütörtökön 9.00-13.00
<u>Fizioterápia és mozgásterápia</u> (gyógytorna)		minden munkanapon 8.00-16.00

<u>Fogsabályozás</u>	Dr. Nagy György	havonta két szerdán 8.00-12.00
<u>Fül-orr-gégészet</u>	Dr. Ágoston Adrián Dr. Szilágyi Imre Dr. Kliment Magdolna	hétfő, szerda 8.00-12.00 szerda 8.00-12.00 hétfő 14.00-17,30
<u>Bőrgyógyászat</u>	Dr. Balogh Emese	kedd 16.00-19.00, csütörtök, péntek 8.00-12.00
<u>Kardiológia</u>	Dr. Lakatos Ferenc	csütörtök 8.00-15.30
<u>Nőgyógyászati ultrahang</u>	Dr. Kozma L. Marius	hétfő, kedd, csütörtök, péntek 8.00-12.00
<u>Laboratórium</u>	Dr. Hajzer Ildikó	hétfőtől csütörtökig 8.00-10.00 között vérvételi idő
<u>Neurológia</u>	Dr. Kolcsár Sándor	kedd 8.00-11.00, szerda 8.00-15.00
<u>Nőgyógyászat I-II.</u>	Dr. Kozma L. Marius Dr. Pásztor Gyula	hétfő, kedd, csütörtök, péntek 8.00-12.00 kedd 8.00-12.00
<u>Gyermekek nőgyógyászat</u>	Dr. Kozma L. Marius	hétfő 12.00-13.00
<u>Onkológia</u>	Dr. Pásztor Gyula	hétfő, szerda, csütörtök, péntek 8.00-12.00
<u>Pszichiátriai szakrendelés és gondozás</u>	Dr. Gál Gabriella Dr. Joó Jolán	kedd 8.00-14.00 szerda 8.00-14.30
<u>Reumatológia I-II.</u>	Dr. Zahorán Ágnes Dr. Kis Sándor	szerda 14.00-19.00 csütörtök 16.00-20.00
<u>Röntgen</u>	Dr. Kondor Gábor	minden nap 8.00-12.00
<u>Sebészet</u>	Dr. Pavuk János Dr. Alzubi Ali	hétfő, kedd, csütörtök, péntek 8.00-12.00 havonta két pénteken 13.00-15.00
<u>Érsebészet</u>	Dr. Papp Zoltán	havonta két csütörtök 16.00-19.00

<u>Addiktológiai gondozó</u>	Dr. Adorján Andor	havonta két hétfő 12.00-17.00
<u>Szemészet, gyermekszemészet</u>	Dr. Szloszjár Judit	hétfő, csütörtök 8.00-12.00 hétfő 10.00-12.00
<u>Általános ultrahang</u>	Dr. Kondor Gábor	hétfő, szerda, péntek 9.00-11.00
<u>Urológia</u>	Dr. Pintér Erzsébet	kedd 14.00-18.00
<u>Nappali ellátás (pl.infúziós kezelések)</u>		minden nap 8.00-13.00

A Szarvasi Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft. tevékenységét megszüntette. A Dr. László Elek Kórház és Rendelőintézet (5900 Orosháza, Könd u. 59.), 2023. március 1. napjától vállalja a korábban Szarvasi Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft. területi ellátási kötelezettségéhez tartozó települések közül Szarvas és Békésszentandrás települések esetében a tüdőgyógyászat szakmában lévő járóbeteg szakellátást. A foglalkozás egészségügyi, munkaalkalmassági tüdőszűrő vizsgálatokat a Szakorvosi Kft. vállalja 3.500,-Ft/fő térítés ellenében, a munkáltatókkal kötött megállapodás keretében. Így nem kell a munkavállalóknak Orosházára vagy Békéscsabára utaznia, hanem időpontra érkehetnek a megszokott, barátságos környezetbe.

A Szarvasi Ápolási Intézet, amely a tartósan ápolást igénylő betegek ellátásában nyújt segítséget a családoknak. A betegek ápolását, gondozását magas szakmai képesítéssel, lelkiismeretes ápoló személyzet végzi. A team munkáját diplomás ápoló vezeti és konziliárus belgyógyász, illetve sebész szakorvos felügyeli. Ápolási munkát segíti igény esetén gyógytornász, szociális munkás és dietetikus. Készséggel állnak rendelkezésre valamennyi beteg számára további szakrendeléseink illetve a fogászati ellátás.

Az osztályon speciális ágyakkal felszerelt, kétágyas, légkondicionált, külön fürdőszobával rendelkező kórtermek is kialakításra kerültek./magas felszereltséggel: TV, hűtő, telefon, széf/Ápoltak számára lehetőség van az újonnan parkosított kertünkben pihenni, beszélgetni ápolóikkal és hozzátartozóikkal együtt. Ezen kívül felnőtt hospice-palliatív ellátást biztosít. Folyamatos az igény, szükséges lenne a bővítés.

Szarvas Város Önkormányzata 2013. decemberében elindította az **Önkormányzati Egészségkártya Programot**, amely használatával elősegíthető a sürgősségi betegellátás mindennapi munkájának támogatása, az Országos Mentőszolgálat munkájának hatékonyabbá tétele és egy egészségtudatos közösség kialakítása a város lakosai körében. Az Egészségkártya egy bankkártya nagyságú kártyából és egy interneten keresztül aktivált online adatbázisból áll, ezek tartalmazzák tulajdonosa legfontosabb egészségügyi adatait, s így sürgősségi ellátás esetén a kezelőorvos azonnal megkapja pácienséről, akár papír alapon, akár online módon azon információkat, amely az ellátáshoz szükségesek. Az egészségkártya használatát az orvosok és mentősök egyaránt

támogatják, hiszen a kártya segít nekik, hogy gyorsan és hatékonyan tudják ellátni páciensüket. Szarvas a fekvő beteg ellátás tekintetében az orosházi kórház ellátási körzetébe tartozik.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	7	3	3	431	68
2019	0	7	3	3	426	51
2020	0	7	3	3	389	52
2021	0	7	3	3	459	50
2022	0	7	3	3	370	48

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás. A közgyógyellátásban részesülők számának alakulását nagymértékben befolyásolja a jogosultsági feltételekben bekövetkezett változás. A közgyógyellátás kétféle jogcímen állapítható meg, alanyi

és normatív jogcímen. Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint állapíthat meg települési támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolási díjra jogosultság is többféle jogcímen állapítható meg. Itt is megkülönböztethető az alanyi ápolási díj, az emelt összegű ápolási díj és a kiemelt ápolási díj. A tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a személy, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha

a) azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában ápolta, gondozta gyermekét, és az érintett időszakban ugyanazon gyermekre tekintettel

- ápolási díjban részesült és azt részére a vizsgált időszakon belül legalább egy év időtartamban emelt összegű ápolási díjként vagy kiemelt ápolási díjként folyósították, illetve

- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermekére tekintettel a gyermekgondozási segélyben vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült. Az ellátás az érintett 20 éves időtartamon belül legfeljebb 10 év időtartamban vehető figyelembe.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A házi orvosok, házi gyermekorvosok és fogorvosok, valamint a védőnői szolgálat, az iskolaegészségügyi ellátás résztvevőinek a vonatkozó egészségügyi ágazati jogszabályokban meghatározott feladatai között hangsúlyos a prevenció, amelynek egyik eszköze a szűrőprogramok szervezése és lefolytatása. Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Városunkban a Szarvasi Tüdőgyógyász Egészségügyi Szolgáltató Kft. végezte a tüdőszűrési feladatokat (Szarvas, Rákóczi u. 9/1), amely sajnálatos módon megszűnt.

Magyarországon az emlőrák a nők leggyakoribb daganatos megbetegedése, ritkán előfordul férfiaknál is. Évente 7.500 új megbetegedést regisztrálnak, többségüket előrehaladott klinikai stádiumban ismerik fel, és mintegy 2.800 nő életét követeli az emlőrák. A daganatos betegségek okozta halálozások ellen a szűrővizsgálat segítségével történő korai felismerés és kezelés a legígéretesebb módszer. Jóllehet, a szűrés ma Magyarországon minden érintett számára elérhető, sajnos kevesen élnek vele. A Kormány 2001-ben népegészségügyi programot hirdetett annak érdekében, hogy az időben felfedezett betegségek arányát lényegesen csökkentse, illetve felhívja a lakosság figyelmét a szűréseken való részvétel fontosságára. Népegészségügyi program keretében Szarvason is évente meghívólevelet kapnak a 45-65 éves korú hölgyek emlőszűrésre,

amely felhívás hírelésre kerül helyi sajtóban, tv-ben, hirdetmény útján. A mellrák miatti halálesetek 30%-a megelőzhető lenne, ha a szűrővizsgálaton a céllakosság legalább 70%-a megjelenne.

A daganatos megbetegedések, rosszindulatú elváltozások nagy része önvizsgálattal felismerhető, ugyanakkor többségük diagnosztizálásához szűrővizsgálatra van szükség. A daganatos megbetegedések nem mindig okoznak egyértelmű tüneteket, de vannak bizonyos gyakori jelzések, melyekre érdemes odafigyelni. Ezen tünetek kivizsgálásához feltétlenül szükségesek laboratóriumi vizsgálatok, ultrahang és röntgendiagnosztika, melyek elvégzésére a Szarvasi Szakorvosi Kft-nél lehetőség van. Az onkológiai szakrendelés járóbetegei részére a Békés Vármegyei Központi Kórház Pándy Kálmán Tagkórház Onkológia Centruma szakmai vezetést, támogatást nyújt többek között a következő tevékenységekhez:

- nőgyógyászati vizsgálatok, elsősorban méhnyakrák szűrés,
- a Nemzeti Rákellenes programból eredő egyéb feladatok: szűrőprogramok segítése, házi orvosoknak tanácsadás, betegség megelőzéssel foglalkozó előadások szervezése, hospice-szellemű ellátás biztosítása. Cytostatikus /infúziós/, illetve sugárterápiás kezelések kizárólag a vármegyei Onkológia Centrumban végezhető tevékenységek.

A rendelések szorosan együttműködnek a vármegyei onkológiai centrum 15 ágyas illetve a szarvasi ápolási intézeten belül hamarosan induló 10 ágyas hospice osztállyal és az otthoni hospice ellátást nyújtó szolgáltatóval (mobil hospice team).

Tisztelettel kérik a lakosságot, hogy rendszeresen és minél nagyobb számban jelenjenek meg a különböző szűrővizsgálatokon: mammográfia, nőgyógyászati rákszűrés, prosztatata szűrés, vastagbél- végbélszűrés, tüdőszűrés és 50 éves kor felett évente labor és hasi ultrahang.

Ugyancsak jelentős esetszámmal, évi 1000 új esettel fordul elő méhnyak rák Magyarországon, a megbetegedés miatti halálozás évente meghaladja a 400 főt. Hazánkban a méhnyak szűrése megoldott, de sajnos a nők tekintélyes hányada nem él e lehetőséggel, részben ezért nem ismerik fel korai stádiumban a betegséget.

Minden év októbere a mellrák elleni kampány hónapja és egyben a Világ Gyalogló Hónap is. A SZUSE (Szarvasi Úszó, Vízilabda és Szabadidő egyesület) aktivistái a két eseményt összekapcsolva közös gyaloglást szerveztek „Gyaloglás rózsaszínben, mert Minden Nő számít” címmel. 2023. október 11. napján a gyaloglás útvonala a fahídon át vezetett a mocsári ciprusok mentén az Erzsébet ligeti sétányon, a Millenniumi Emlékmű az Újváros Bisztró előtt, ahol egy közös fotó is készült a 97 fő résztvevővel. Majd vissza egy kör a ligetben a gyalogúton, megközelítőleg 1,7 km hosszan.

Minden évben megrendezésre kerül Szarvason az Európai Méhnyakrák Megelőzési Országos Rendezvénysorozat helyi prevenció napja, melyhez Szarvas Város Önkormányzata 100.000,- Ft összegű támogatást nyújt a Mályvavirág Egyesület részére. A szarvasi lakosok számára a

felvilágosítást, a nőgyógyászati szűrések fontosságát, a nők egészségének védelmét hangsúlyozza, hiszen a méhnyakrák ma már megelőzhető és ezáltal a halálesetek száma évről-évre csökkenthető.

2022.januárjában az Európai Méhnyakrák Megelőzési Hét keretében, szintén a Városi Könyvtárban került megrendezésre az „Életem gyöngye” című interaktív beszélgetés. 2022. szeptember 18-án a IV. Körös körül a Körös-körül futó eseményhez csatlakozott a World Go Day 2022 Hungary-Mályvavirág Pontok Stafétája, Nőgyógyászati Onkológiai Világnap eseménye, Szarvas városa fogadta és támogatta a világnapi eseményt. Európában 2019-től minden év szeptember 20-ra hívták életre a „World Go Day”-t a Nőgyógyászati Onkológiai Világnapot, melynek legfőbb célja ráirányítani a figyelmet a nőgyógyászati daganatokra, a tünetekre, a megelőzésre.

A világnapi eseményt 4. alkalommal, 2022-ben is a Mályvavirág Alapítvány szervezte meg Magyarországon, a Staféta harmadik állomása a Szarvasi Mályvavirág Pont. Igazodva az európai országok gyakorlatához, a világnapi eseményhez csatlakozva, szabadtéri közös sportolással, beszélgetésekkel, színes programokkal hívják fel a figyelmet a megelőzésre, a korai felismerésre, ill. a kezelés lehetőségeire, összekötve a lakosságot, az egészségügyi dolgozókat, a hatóságot és a médiát is. A *Mályvavirág Alapítvány* szervezésében 2023. évben tartott szarvasi prevenció nap célja az volt, hogy kerekasztal beszélgetés formájában megosszák a legfontosabb információkat a betegséggel kapcsolatban és felhívják a figyelmet a prevenció fontosságára. Országos viszonylatban először Szarvason jött létre Mályvapont, összesen már 12 Mályvapont működik az országban, ahol többek között gyógyulást segítő programokat fejlesztenek. Ezt követően a szarvasi Városi Könyvtárban egy olyan tematikus sarkot, polcrendszer alakítottak ki (MályvaPolc), ahol a nők testi-lelki egészsége áll a középpontban, és természetesen a méhnyakrákkal kapcsolatos információkhoz is hozzájuthatnak az érdeklődők, valamint a Mályvavirág Alapítvány kiadványai is megtalálhatóak. 2014 óta a méhnyakrák elleni védőoltás a 12 éves lányok körében ingyenes és benne van a Nemzeti Oltási Programban. A „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program keretében 2023. szeptember 19. napján Szarvasra érkezett a Békés Vármegyei Központi Kórházhoz kihelyezett szűrőbusz. A Petőfi utcai buszgarázsban az alábbi szolgáltatások voltak igénybe vehetőek: melanóma szűrés, szájüregi szűrés, általános egészségi állapotfelmérés és életmódra vonatkozó tanácsadás. A korai betegség felismerés fontosságát hangsúlyozva, az esemény toborzója a lakosság széles köréhez eljutott.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A településen működik a Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szarvasi Tagintézmény, mely a gyermekek fejlesztését oldja meg. A pedagógiai szakszolgálat tevékenységét a 15/2013.(II.26.) számú EMMI rendelet szerint látja el a megyei intézmény keretein belül egy telephelyén (5540 Szarvas, Bethlen G. u. 11/2.)

2022. évben ellátott szakszolgálati feladatok, szakterületek:

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás,
- szakértői bizottsági tevékenység,
- nevelési tanácsadás,

- logopédiai ellátás,
- konduktív pedagógiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás és
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása.

A továbbtanulási és pályaválasztási tanácsadás ellátását az intézmény székhelyén vehették igény az érdeklődők. A tagintézmény ellátási tevékenységét összegző 2022. évi ellátotti létszám: 1509. A tagintézmény szoros kapcsolatot tart fenn az elsődleges partnereknek számító köznevelési intézményekkel a járás területén, melyekkel napi szintű a kapcsolattartásuk a kollégák feladatellátásán keresztül. A közigazgatási szervekkel és helyi önkormányzatokkal mintegy heti, havi gyakorisággal kerülnek kapcsolatba tartalmi és ellátás-szervezési kérdésekben. A szociális intézményekkel és az egészségügyi szolgálatokkal szintén folyamatos munkakapcsolatot ápolnak a szakmai feladataikból adódóan. Az év során a Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ által szervezett jelzőrendszeri értekezleteken rendszeresen részt vettek. A nem intézményi körülmények között ellátásban részesülő, fogyatékossgal élő, szenvedélybeteg vagy pszichiátriai beteg személyek rehabilitációs ellátására városon belül nincs lehetőség, de az ellátáshoz való hozzáférést a családsegítők segítik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés – amely gyakran a helyi szegény családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása, fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A településen a gyermekek étkeztetését döntő részben a **Szarvasi Gyermekelelmezési Nonprofit Kft.** látja el, az alábbi térítési díjak ellenében:

Intézmény	nyersanyag költség (bruttó,Ft)	rezsiköltség (bruttó,Ft)	szolgáltatás díja (bruttó,Ft)
óvoda-tízórai	135	97	232
óvoda-ebéd	486	356	842
óvoda-uzsonna	116	83	199
általános iskola-tízórai	147	108	255
általános iskola-ebéd	533	390	923
általános iskola-uzsonna	137	100	237
szakközépiskola, szakiskola, gimnázium-ebéd	572	417	989
kollégium-reggeli	264	193	457
kollégium-ebéd	572	417	989
kollégium-vacsora	411	301	712

Az étkezési térítési díjak 2020-ban emelkedtek utoljára, ennek oka a koronavírus járvány okozta veszélyhelyzet miatti kormányzati döntés volt. A nyersanyag árak viszont folyamatosan emelkedtek 40-50 %-kal. A képviselő-testület 2022. szeptember 01. napjától 40%-os nyersanyag norma emelést hagyott jóvá, majd 2023. március 01. napjától újabb 10%-os nyersanyag norma emelés volt indokolt.

Az önkormányzati fenntartású Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje (Kossuth utcai és Dózsa utcai óvoda), az állami fenntartású (KLIK) Fő téri Általános Iskola, a 2015. július 01. napjával a Nemzetgazdasági Minisztérium által fenntartott Gyulai Szakképzési Centrum Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, valamint az Országos Evangélikus Egyház által fenntartott Vajda Péter Evangélikus Gimnázium, Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola (Általános iskola, Bacsó úti óvoda, Napfény óvoda, Zöldpázsiti óvoda) gyermekétkeztetését a Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. biztosítja. Rákóczi úti ebédlőjét a Fő tér 3. szám alatti általános iskolai intézményegység tanulói használják, a többi intézmény saját tálalókonyhával rendelkezik, ahová a Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. gépkocsival szállítja ki az ételt igény szerint napi egyszeri (ebéd), vagy háromszori (tízórai, ebéd, uzsonna) étkezéshez.

A közétkeztetést törvények, jogszabályok a Kft. részére meghatározzák az étlaptervezés szempontjait, az adható ételféleségek összetételét, mennyiségét, gyakoriságát, melyet a különböző hatóságok folyamatosan ellenőriznek. Ezekből az ellenőrzésekből kitűnik, hogy a jogszabályoknak megfelel az étlaptervezés. A városban dr. Igriczi Zsuzsanna gyermekorvos látja el az iskola egészségügyi feladatokat, aki minden hónapban ellenőrzi az étlaptervezetet és hasznos tanácsokkal látja el az élelmezésvezetőt, az ő tanácsára több változtatás került bevezetésre.

2016. január óta áll alkalmazásban áll egy dietetikus, így a különböző eltérő táplálkozási igényeket, szakember irányításával van lehetőség kielégíteni. A speciális étrendet igénylő gyermekek részére is biztosítja a Kft. az étkeztetést, ezen étrend előállítását diétás szakácsok látják el.

Folytatjuk a mintamenza programot, étlapjainkat itt is átnézik, valamint a későbbiekben tanácsokkal látnak el az esetleges változtatásokkal kapcsolatban.

Előnyben részesülnek a helyi őstermelők, amennyiben megfelelő mennyiségű és minőségű árut tudnak felajánlani. A Kft. megvásárolja a KOMÉP Kft-től a közfoglalkoztatás keretében megtermelt, illetve előállított termékeket is.

A Gál Ferenc Egyetem Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda étkeztetését a Korona Étterem-Szarvasi Kontakt Kft. biztosítja.

Az önkormányzat által fenntartott bölcsőde, ahol helyben főznek biztosítja a napi négyeszeri étkezést a gyermekeknek. Az intézmény legfontosabb elve, hogy szezonális gyümölcs és zöldségfélék kerülnek felhasználásra, tartósítószermentes alapanyagokból készítik az ételeket. 2022-ben a bölcsődei étkezés térítési díja bruttó 532,-Ft/fő/nap.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sport fontos szerepet tölt be a helyi ifjúság életében, hiszen ez adja elsődleges keretét szerveződésüknek, szabadidejük eltöltésének, melyhez több mint 20 különböző sportág nyújt

lehetőséget egyesületi keretek között. A sportegyesületek működésük biztosítása és fejlesztési céljaik megvalósítása során nagy mértékben támaszkodnak az önkormányzat támogatására, a nem Tao-sportágaknak ugyanis egyre nehezebb feladatot jelent a szponzorok megtalálása, a saját erő önmagában pedig gyakran kevés a szükséges források előteremtéséhez.

A koronavírus járvány jelentősen befolyásolta a sportegyesületek 2020. és 2021. évi működését, a 2022-es év azonban már többnyire a járvány előtti időszakban megszokottak szerint zajlott. A megnövekedett rezsiköltségek, bérleti díjak azonban így is kihívások elé állították ezen szervezeteket.

Az önkormányzat korábbinál kedvezőbb pénzügyi helyzetére tekintettel az Ifjúsági és Sportbizottság is a megszokottnál nagyobb kerettel gazdálkodhatott. Az önkormányzat kötelező feladatai a sportlétesítmények üzemeltetése (18.150.000 Ft), valamint a minden diák számára ingyenes tömegsport-lehetőséget biztosító városi diáksport költségeinek biztosítása (2.908.182 Ft), így összesen 21.058.182 Ft forrás került felhasználásra e feladatokra. Önként vállalt feladatok az egyesületek működésének támogatása (28.998.526 Ft), továbbá a fejlesztési célú támogatások (10.034.862 Ft), összesen tehát 39.033.388 Ft került felhasználásra e feladatokra. Több olyan támogatásról szóló döntés is született, amelyek megvalósulása 2023-ban zárul, így kötelezettséggel terhelt maradvány keletkezett 9.288.374 Ft összegben. E számokat összeadva elmondható, hogy 2022-ben közel 70 millió Ft-ot fordított az önkormányzat a helyi sportra.

A 2022-es év egyik legjelentősebb változása, hogy 2022. szeptember 1. napjától a városi tulajdonú sportlétesítmények üzemeltetése piaci alapon történik, a bérlők részére egységesen meghatározott, az önköltségi árat meghaladó térítési díjak alkalmazása mellett.

Természetesen a városi sportinfrastruktúra további fejlődése várható: a Magyar Kézilabda Szövetség támogatásával, 100 millió Forintos nagyságrendű beruházás keretében ismét megújul az Alkotmány utcai sportcsarnok; a Magyar Labdarúgó Szövetség támogatásával jelenleg is zajlik az Erzsébet ligeti sportkomplexum infrastrukturális fejlesztése, első ütemben 700 millió Forint forrásból; a Kajak-Kenu Szövetség támogatásával több ütemben újul meg a vízisport telep; a Magyar Karate Szövetség pedig 2022-ben nyitja meg Szarvason regionális karate akadémiai egyikét.

Szarvas Város Önkormányzata megállapodás alapján 5 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyújtott a Szarvasi Jégkorong Sportegyesületnek, a Petőfi u. 35. szám alatti jégpálya napelem rendszerének kiépítésére.

Magyarország kormánya határozatban döntött a [honvédelmi sportközpontok](#) létrehozásáról. A program célja országszerte olyan lőterekkel is rendelkező multifunkciós szabadidős sportközpontok létrehozása, melyek alkalmasak a sportlövészet kiszolgálásán túl a honvédelmi neveléshez kapcsolódó sportágak gyakorlására, és természetesen a közösségi funkciók ellátására. Ezekkel a kormány hazánk önvédelmi képességeit is erősíteni szándékozik. Az ezekben önkéntességi alapon látogatók honvédelmi szempontból is hasznosítható tudásra tehetnek szert, amit az országban ötödikként adtak át, a beruházás 2021. márciusában kezdődött és 2022. októberében került átadásra. Az épületben megtalálható egy 137,5 négyzetméteres, tatamival is borítható oktatóterem, küzdőtér, illetve az ehhez szükséges kiegészítő létesítmények, női és férfi vendégöltözők. A földszinten iroda, raktár és fegyverraktár, az emeleten egy 71 négyzetméteres oktatóterem, illetve a lőállásokból a lőpor égéstermékének a kifújására szolgáló gépészet kapott

helyet. A földszinten vannak a fedett lőállások, amik kapuval vannak leválasztva a lőterületről. A lőtávolság 50 méter, 10 lőállás van egymás mellett.

Mindezek alapján megállapítható, hogy számos lehetőséget biztosító, folyamatosan bővülő infrastruktúrájú sportélet zajlik városunkban, amely nagy mértékben hozzájárul minden korosztály, de leginkább az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltéséhez.

A legfontosabb egyesületek, amelyek a sport területén működnek Szarvas városában:

1. Szarvasi Futball Club
2. Szarvasi FC Focisuli
3. Handball Club
4. Szarvasi Női Kézilabda Klub
5. Szarvasi Tenisz Club
6. Szarvasi Harcművész és Küzdősport Egyesület
7. Szarvasi Sportegyesület
8. Szarvasi Sakk Egyesület
9. Szarvasi „Körös” Asztalitenisz Sportegyesület
10. Kajak-Kenu Vízisport és Szabadidő Club
11. MTTSZ Szabadidős és Lövészklub
12. Szarvasi Táncsport Egyesület
13. Szarvasi Labdarúgó Szabadidősport Klub
14. Lendület Sport- és Szabadidő Club
15. BLUE-GYM Aerobik és Szabadidősport Egyesület
16. Ritmus Sportaerobic Club Szarvas
17. Szarvasi Röplabdások Baráti Köre Sport Egyesület
18. Ifjúsági Kör Sportegyesület
19. Szarvasi Úszó, Vízilabda és Szabadidős Sportegyesület
20. Babilon Táncsport
21. Szarvasi Birkózó Egyesület
22. Szarvasi Tessedik Sámuel Lovas Egyesület
23. Szarvasi Lovas Klub Egyesület
24. Körös Dragon Sárkányhajós és Szabadidős Sport Egyesület
25. Szarvasi Sporthorgász Egyesület
26. FUTURA Sportegyesület
27. Szarvasi Hagyományőrző Közalapítvány Tessedik Táncegyüttes
28. Szarvasi Jégkorong Sportegyesület

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 41.§ (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás, valamint A helyi önkormányzatok társulásáról és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény 16.§ és A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. Törvény 5.§-a alapján a Szarvasi Kistérséget alkotó nyolc település közül hat település önkormányzatának határozatával 2004. július 1. napjával megalakult a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása. A kistérség települései felismerték, hogy a települési önkormányzatok önmagukban és egyedül egyre nehezebben tudják kötelező és vállalt feladataikat ellátni, ezért Szarvas Város Önkormányzata a kistérségi modell-kísérletben való részvételt szorgalmazta.

A kistérség a feladatok közös ellátását azzal a céllal fogalmazta meg, hogy a kistérség valamennyi lakosának esélyegyenlőséget, azonos szintű feladatellátást tudjon biztosítani, tekintet nélkül arra, hogy az állampolgár a kistérség mely településén él.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás, melyek bárki számára hozzáférhetőek.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény; a rehabilitációs intézmény; a lakóotthon; az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény; a támogatott lakhatás; az egyéb speciális szociális intézmény.

g) drogprevenációs szolgáltatások

A Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2004. augusztusában alakult meg, önszervező módon, civil kezdeményezésre. Szarvas Város Önkormányzata Képviselő-testülete partner volt abban, hogy határozatával életre hívja ezt a szakmai fórumot, mely azóta is aktív irányítója és koordinátora a város drogügyi folyamatainak. Az Önkormányzat által létrehozott Szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumban képviselteti magát minden olyan szakember (köznevelési intézmények vezetői, önkormányzati vezetők, védőnők, a népegészségügy képviselői, rendőrség, polgárőrség és egyéb szociális/egészségügyi intézmények), aki az ügy fontosságát átérzi és szaktudásával hatékony munkát tud végezni a fiatalokat érintő drogproblémák megoldásában. A fórum rendszeresen tart üléseket, melyeken előkészítenek minden kábítószerrel kapcsolatos témát (szervezetek együttműködési megállapodása, pályázati munkák, rendezvények szervezése, stb.).

2009. évtől a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum együttműködési megállapodást kötött a Körösi Kistérség Többcélú Társulással, ezzel több településre is kiterjesztette tevékenységét. 2016-ban pedig a Szarvasi Roma Nemzetiségi Önkormányzattal kezdett együttműködést, a társadalom e szegmensét is bevonva a prevenációs munkába. Minden évben sikerrel nyújt be pályázatot programokhoz és aktívan kapcsolódott a kialakuló és egyre bővülő országos hálózati munkába. Továbbá a KEF felel az önkormányzat drogstratégiájának kialakításáért.

2022. év KEF által megvalósított programjai

Az előző években a szarvasi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum működésére is komoly hatást gyakorolt a pandémia. A KEF által rendszeresen megtartott, tömegeket megmozgató rendezvényeket törölni kellett a járványügyi előírás miatt, így nem volt lehetőség az évenként szokásosan megrendezett kábítószerellenes világnapi program megvalósítására. 2022-ben azonban a tilalom feloldódott, így ismét lehetőségünk adódott szokásos rendezvényünk megtartására, mely egy, a teljes lakosság részére elérhető egész napos rendezvény. Ezen nap alkalmából az információnyújtáson túl a Szarvasi KEF valamennyi tagszervezete készült valamilyen programelemmel a kilátogatók számára. Sportolási lehetőséggel, egészségsarokkal, tanácsadással, egészséges élelmiszerekkel és italokkal, önismereti játékokkal részeg szemüveggel, fordított bringával és még egy sor programelemmel vártuk a rendezvényre kilátogatókat. Az egész napos program során több százán fordultak meg a rendezvényen, így az elérte figyelemfelkeltő és információnyújtó célját.

A fórum működése 2022-ben is folyamatos volt, megtartottuk a KEF üléseket, ahol a tagszervezeteink képviselőivel a minél hatékonyabb beavatkozások érdekében rendszeres egyeztetéseket folytattunk. A városi droghelyzet folyamatos monitorozása mellett a minél

hatékonyabb stratégiák kidolgozása volt a célunk. Az üléseken résztvevő különböző tudományterületről érkező szakemberek együttműködése lehetővé teszi a hatékony beavatkozást mind a prevenció, mind az ártalomcsökkentés területén.

Bár a Fórumnak 2022-ben nem volt saját projektje, segítette a tagszervezetek programjainak megvalósulását. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat prevenciók célú, egészségfejlesztő nyári táborainak megvalósításában többen is segítséget nyújtottak. Ezen program során 4 hét alatt 5 egyhetes ifjúsági tábor került megvalósításra, egyenként átlagosan 30 fős létszámmal. Mellette megrendezésre került egy rehabilitációs célú, úgynevezett „csendes hét” a Középhalmi Evangélikus Misszió Alapítvány szervezésében, melynek megvalósítását szintén segítette a szarvasi KEF. Ezen program célja az aktív szerhasználók motivációjának felkeltése az absztinens életvitelre, valamint a már józan életet élők megerősítése, motivációjuk fenntartása volt.

Az ülések során a KEF kidolgozta és tagjai elfogadták a SZARVAS VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK DROGSTRATÉGIÁJA 2021 – 2025 dokumentumot, mely tartalmazza a város stratégiáját a kábítószerhasználat visszaszorítására.

Bár a Szarvasi KEF maga nem bonyolított nagy volumenű rendezvényeket, tagszervezeteinek futó projektjeiből a korábbi években is kivette a részét. A tagszervezetek segítették az Ótemplomi Szeretetszolgálat „De ne válj semminek a rabjává” pályázatának megvalósítását. A különböző szervezetek képviselői havi rendszerességgel vettek részt a szeretetszolgálat prevenciók témájú szakmai megbeszélésein, valamint tevékenyen segítették a projekt szakmai megvalósítását. A szakemberek 3 általános iskola 7-8 évfolyamos diákjainak tartottak prevenciók foglalkozásokat és segítették az éjszakai sportrendezvények lebonyolítását is. Ezen kívül kidolgozásra került egy cselekvési terv, mely amellet, hogy szinkronban áll a városi drogstratégiával, reflektál a feltárt problémákra és konkrét célokat és megoldási javaslatokat fogalmaz meg. Ezt a dokumentumot az Ótemplomi Szeretetszolgálat a KEF és tagszervezetei rendelkezésére bocsátotta.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor. Folyamatosan tájékoztatjuk a lakosságot a gyermekjogi, ellátottjogi, betegjogi képviselők elérhetőségéről. Az önkormányzati intézmények az ügyintézés és a foglalkoztatás során is megelőzik és megakadályozzák a hátrányos megkülönböztetést, mindent megtesznek az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során előnyben részesítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik. Az önkormányzat intézkedései és a civilek törekvései mellett a Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ tevékenységét kell kiemelni. Az

intézmény az alaptevékenysége mellett számos speciális szolgáltatás biztosításával is foglalkozik annak érdekében, hogy többek között a célcsoport helyzetét segítse. A Család- és Gyermejjóléti Központ a korábbi évekhez hasonlóan különböző, többnyire egyénre szabott, beilleszkedést segítő programot is szervezett és a munkába való visszailleszkedés segítésére folyamatos családgondozást, segítő tevékenységet folytat. Együttműködés keretében a Magyar Élelmiszerbank Egyesület által nyújtott „élelmiszermentésben” is részt vesz. Nyári táborokat szervez a rászoruló gyermekeknek, a Mindenki Karácsonyát minden évben lebonyolítja, ruha- és adománybörzét szervez, új szakmai egységként Tanácsadói Irodát működtet.

A korábbi évekhez hasonlóan 2023-ban is lehetőség nyílt arra, hogy a Szarvasi Család-és Gyermejjóléti Központ pályázatot nyújtson be az Erzsébet a Kárpát-medencei Gyermekekért Alapítvány Napközi Erzsébet-tábor programjára. Melynek keretében az intézmény vállalta 8 x 5 napos turnus időtartamra (8 hétre) 20 gyermek/hét, az önkormányzat által kötelezően biztosítandó nyári gyermekfelügyeletet. A gyermekek, illetve a napok számát figyelembe véve összesen 80.000,-Ft önerő megfizetése mellett az intézmény összesen 3.200.000,-Ft támogatást nyert el. Színes programok, kézműves foglalkozások, kirándulások gazdagították a nyári szünidői heteket a gyermekek számára az egészséges életmód, a természetvédelem, kulturális értékeink megőrzése jegyében. A helyszínt az Emberöltő Alapítvány Tulipános Községi Háza szolgáltatta, ahol minden feltétel biztosított a tartalmas időtöltésre. A nyári melegben az udvaron felállított medencében hűsölhettek a résztvevők. Az első hét július 3-7. között valósult meg: a Munkácsy Most kiállítás megtekintése, Körösvölgyi Állatpark, Honvédelmi Sportközpont szerepelt a foglalkozások között. Az utolsó hét pedig augusztus 21-25. között zajlott le.

3.6.2. Népkonyha (városunkban nem biztosított)	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2018	-
2019	-
2020	-
2021	-
2022	-

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, az egyházak, a civil szervezetek, sportegyesületek. Városunk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta. Nagyon erős a civil

szervezetek jelenléte, az általuk szervezett programok, rendezvények igen népszerűek. Közösségépítő, közösség-szervező szerepe szintén jelentős a helyi egyházaknak is. A közösségi élet jelentős fórumai a városi rendezvények, a közmeghallgatások. Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testülete 18/2020.(IX.25.) alkotta meg a közművelődésről szóló rendeletét. E rendelet tartalmazza a közművelődési feladatellátás elvi és intézményi kereteit és évente pályázati keretet biztosít olyan rendezvények támogatására, melyek szervesen kapcsolódnak a város kulturális életéhez, hagyományaihoz. A kultúra és a közművelődés központja a Cervinus Teátrum, amely többcélú kulturális intézmény.

A városban minden korcsoportot érintő közösségi élet legmeghatározóbb színtere a Cervinus Teátrum, a Városi Könyvtár, valamint a Tessedik Sámuel Múzeum és Százszemle.

A Cervinus Teátrum tevékenységében a kultúra különféle színtereit és szolgáltatásait hangolják össze. Szlovák produkciós színházi tevékenységükben nívós és sikeres színházi darabokat láthat tőlük a közönség ország-szerte. Gyermekek-, felnőtt színházi bérletes előadásait a szarvasi és környező települések közönsége számára kínálják.

Mindemellett közművelődési feladatokat ellátva rendezvényházként adnak otthont számos művészeti vagy egyéb közösségnek, zenei, kulturális programnak. A városközpontban álló épület konferenciák, szaktáborok, városi ünnepek reprezentatív színhelyeül is szolgálhat. A moziterem Dolby 3D Digital Cinema technikában ART moziként is funkcionál, éves szinten több mint 25.000 látogatót megmozgatva.

A városban egyre nagyobb szerepe van a kulturális és gasztronómiai turizmusnak, színvonalas programok tavasztól őszig biztosítják a térségbe érkező turisták szórakozását. Kiemelkedő az egyedülálló Vizi Színház, amely 2011. júniusában a Holt-Körös partján került átadásra és közel ezer ember befogadására alkalmas. A városban található hazánk egyetlen interaktív makett-parkja, a szarvasi Mini Magyarország, amely az ország történelmét, hagyományait, építészeti nevezetességeit mutatja be. A város gasztronómiai és kulturális rendezvényeken régi hagyományok élednek újra, amelyek fontosak a helyi emberek identitásának megőrzésében, helyi tradíciókra épülnek.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál. A városi újság, a Szarvas és Vidéke ingyenesen eljut az állampolgárok számára. Szarvas városában három helyi televízió működik (Szarvasi Általános Informatikai Kft., Körös TV és a Videókrónika). Melyek a Szarvason és térségében történő aktualitásokat, és a városi szintű eseményeket közvetíti, illetve a városi weblap (szarvas.hu) a városra vonatkozó főbb adatok, aktuális hírek, helyi önkormányzati jegyzőkönyvek, határozatok, rendeletek olvasásának lehetőségével széles körű tájékoztatást biztosítanak. A Szarvasi Rádió szintén a várost és kistérségét érintő aktualításokról számol be naponta a hallgatóknak és természetesen az országos vezető hírek is elhangzanak a napi hírműsorokban. A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel járulnak hozzá a város fejlődéséhez. Az önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok gyűjtésével segíti az arra rászorultak mindennapjait.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
5	3	12.480	11

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban elfogadott normákhoz, viselkedési szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban, így Szarvason is. A törvényileg meghatározott jogi normák megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve megszegését kényszereszközökkel torolja meg. Az íratlan erkölcsi, vallási szabályok megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszallással, megvetéssel büntetik. A devianciához – az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez – pl. a bűnöző, alkoholizáló, kábítószer-fogyasztó, lelki beteg embertársainkhoz – történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésében.

Szarvas Város Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2015.(XI.20.) önkormányzati rendelete rendelkezik a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásának jogkövetkezményeiről. Szabályozza a közterület használatával, tisztántartásával és rendjével kapcsolatos alapvető szabályok megsértésével összefüggő cselekményeket, továbbá a közösség nyugalma zavaró cselekményeket, illetve a kedvtelésből tartott állatok tartására vonatkozó magatartási szabályok megsértésével összefüggő cselekményeket.

A városi társadalmon belül a népcsoportok megoszlása alapján a szlovák nemzetiség után, a legnagyobb létszámú csoport a cigány nemzetiség (2022. évi népszámlálás alapján a teljes lakosság 2,6 %-át adják). Nem mutatnak igazából érdeklődést a közösségi közművelődési tevékenység felé. Nem jellemző részvételük helyi sport és közművelődési tevékenységekben.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

Szarvas lakóira jellemző az adományozás, az önkéntes munka jelenléte. Vélhetően összefüggésben van ez azzal, hogy erősek a közösségek és a közösségi, kapcsolati hálók fontos szerepet játszanak az adományozóvá és önkéntes segítővé válásban. A civil szervezetekhez, egyesületekhez, klubokhoz való tartozás erősíti az ilyen jellegű tevékenységeket. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat

havi szinten bonyolít le pl. ételosztást, melyen önkéntesek segítik a megvalósítást. A programhoz magánszemélyek és vállalkozók is csatlakoznak.

A társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nemcsak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek. A civil szervezetek aktívak, sokszínű tevékenységeikkel hozzájárulnak a város fejlődéséhez. Az Önkormányzat pályázati lehetőségek biztosításával, rendszeres tájékoztatással és folyamatos párbeszéd fenntartásával segíti munkájukat. Számos civil szervezet önkéntes munkájával és adományok közvetítésével enyhíti a hátrányos helyzetű családok mindennapjait. A szolidaritás és felelősség mind magánemberekben, mind a városban működő gazdasági szervezetekben jelen van.

A Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ, a Vöröskereszt helyi szervezete, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat helyi egysége és a Szarvasi Nagycsaládosok Barátainak Köre élen jár az adománygyűjtés, adományozás területén.

A helyi közösségek jelenlétét, támogatását a 2020. évben megjelent Covid járványügyi helyzet és 2022. évben az ukrán helyzet miatt kell kiemelni. A járványügyi helyzetben a karantén alatt nyújtott segítség volt pótolhatatlan, míg az ukrán helyzetben az adományozás. Az elmúlt évek példaértékű összefogásában résztvevők felsorolása nem lehet teljes, hiszen szervezetek, egyházak, csoportok, önkéntesek segítettek.

A Szarvasi Helyi Közösség Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégiája a TOP-7.1.1.-16-os kódszámú, közösségi és kulturális terek infrastrukturális fejlesztését és helyi közösségek szervezését célzó felhívás, egy kísérleti projekt. Nem konkrét pályázati kiírásra lehetett igényt benyújtani, hanem egy adott stratégia megvalósítását támogatták. Pozitív elbírálás esetén egy-egy helyi közösség folytatja a tervezett projektek mérlegelését, ami 10 ezer fő feletti települések esetén belterületre vonatkozó fejlesztéseket és programok megvalósítását tartalmazza.

A stratégiát egy háromnemzetiségű város hagyományaira, a romára, a magyarra és a szlovákra, illetve a civil életre alapozták. Szarvas Városában a helyi kulturális, közösségépítési fejlesztés fő témája, azaz a nemzetiségi kultúra, a nemzetiségi együttélés kérdéseinek kezelése vált lehetővé. A városban bár magas a nemzetiségek aránya, mégsem tölti be maradéktalanul kulturális és közösségépítő funkcióját, a nemzetiségek együttélésének konfliktusai megjelennek. Éppen ezért a Helyi Akciócsoport (HACS) a nemzetiségi örökség fejlesztését, társadalmi-gazdasági lehetőségeinek kiaknázását, valamint egymás megismerésének és elfogadásának előmozdítását helyezte előtérbe. Nyolc beavatkozáson keresztül Szarvas egész városát felölelő közösségének kulturális sokszínűségére épített egymásra találását támogatja, annak érdekében, hogy Szarvas városa nyitott, befogadó, az élő nemzetiségi értékeket és tradíciókat hasznosító, sokszínű és együttműködő közösség legyen 2030-ra.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

Szarvas őrzi értékeit, programokat szervez kulturális sokszínűségének bemutatására és kulturális identitásának megőrzésére. A Szarvasi Roma Nemzetiségi Önkormányzat pályázik a roma nemzetiségi kultúra és hagyományok ápolásáért, őrzéséért, továbbadásáért, a roma zenekultúra és néptánc hagyományainak ápolásáért. Közösségi programokat szervez, hagyományait

újraéleszti, nemzetiségi táborokat szervez, hogy a helyi roma nemzetiség közösségi életet segítse. Az újonnan felújított Községi Házuk nyitott a közösségük felé és Szarvas Város Önkormányzata, intézmények és együttműködő civil szervezet támogatásával igyekeznek megtölteni.

**Szarvas város lakóinak nemzetiségi kötődése 2022-ben a KSH népszámlálási adatai alapján
(a népszámlálás időpontjában, 2022.10.01-jén a lakónépesség 14.415 fő)**

magyar	90,8%
szlovák	5,5%
cigány (roma)	2,6%
német	0,3%
román	0,2%
ruszin	0,1%
szerb	0,1%
görög	0,0%
ukrán	0,0%
lengyel	0,0%
szlovén	0,0%
bolgár	0,0%
horvát	0,0%
örmény	0,0%
egyéb, nem hazai nemzetiség	2,7%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	9,0%

A szlovákok közössége a város legaktívabb nemzetisége, mely pályázatok útján programokat, Tájház, Községi Ház felújítást, beruházást és számtalan eseményt, tábort szervez, melyre a város lakóit is megszólítja (2022. évi népszámlálás alapján a teljes lakosság 5,5 %-át adják, ez jelentős csökkenés a 2011. évi 10,7%-hoz képest). Őrzi hagyományait, gasztronómiáját és nyelvét. A Szlovák Nemzetiségi Önkormányzattal és a Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégiummal szorosán összedolgozva a város határain kívül is ismert, elismert identitásuk megőrzésére szervezett tevékenységük. Példaértékű a határon túli szlováksággal fenntartott kapcsolata. Községi Házuk is jó példája a nyitott, sokszínű tevékenységük megvalósításának lehetőségére. Programjaik a hagyományőrzés mellett hagyományteremtő szándékkal szerveződnek.

e) helyi lakossági önszerveződések

Szarvason a civil szervezetek mellett és ezen túl a helyi lakossági önszerveződések is kiemelendők. A civil szerveződések mellett elsősorban a sport, a mozgás területen alakulnak csoportok, közös cél, közös érdeklődés köré épülő önszerveződések. Évek óta működik a Szarvasi Futókör, mely a futást kedvelőket fogja össze, de a labdarúgás, a röplabda, az úszás sportágak is létrehozzák ezeket a csoportokat. A Szarvasi Röplabdások Baráti Köre Sport Egyesület rendezésében bonyolítják le évről-évre az egykor virágzó Dél-alföldi Strandröplabda-bajnokság egyes fordulóit,

Szarvason a Kacsza-tó melletti pályákon. Valamint szervezik a városi nyílt mixröplabda-bajnokságot, a „Fakupát”.

Évek óta a szemétszedés, a hulladékgyűjtés köré is szerveződnek különböző csoportok, akik szintén lakossági vagy civil szervezet kezdeményezéseként jönnek létre. Cél, hogy a roma lakosság, illetve a szegregátumban élők ösztönzésével a területen is elinduljanak hasonló lakossági önszerveződések.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező és önként vállalt feladatait a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 115-116. §-ai rögzítik.

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviseletével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális öngazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat Szarvason 1994 óta folyamatosan működik. A testület 3 főből áll. Önkormányzatuk 3 ciklus óta állandó képviselő testülettel működik, ami azt jelenti, hogy a roma és nem roma közösség meg van elégedve munkájukkal. Az elnöki tisztséget felváltva gyakorló, Romhányi Tiborné és Nagy Nikolett jó kapcsolatot alakított ki a Polgármesteri Hivatallal, oktatási intézményekkel, illetve a szociális ágazatban dolgozó munkatársakkal. Ennek köszönhető, hogy állandó meghívottjai a testületi üléseknek, illetve a városban megrendezésre kerülő programoknak.

Az önkormányzat évenként beszámol és tájékoztatást ad éves munkájáról. Munkájukat az elfogadott munkaterv szerint, illetve az aktuális események alapján végzik. Tevékenységükről a közmeghallgatáson rendszeresen tájékoztatják az érdeklődőket.

Szakmai munkájuk során fontos feladatuknak tekintetik a kulturális hagyományok ápolását, identitásuk erősítését, melynek érdekében három havonta roma nemzetiségi programokat,

kiállításokat rendeznek és támogatnak, melyen részt vesznek Szarvas város roma és nem roma lakói is. Fontos számukra a roma emberek foglalkoztatása, ezért pályáztak a közfoglalkoztatási programra, melyet 2016. április 1-től folyamatosan végeznek. Önkormányzatuk így közel 20 főnek tud folyamatos megélhetést biztosítani.

A jövőben is arra törekednek, hogy városunkban a szociális és kulturális fejlődés töretlen legyen, valamint munkájuk erősítse Szarvas város jó hírnevét. Az önkormányzat pályázati együttműködéssel is segíti a cigányság képviselőit. A szociális, egészségügyi intézményekkel együttműködve törekszik a romák életminőségének javítására, a jobb lakhatási körülmények biztosítására, a testi-lelki egészségük megőrzésére, hagyományaik ápolására, az élethosszig tartó tanulás ösztönzésére. Feladatuknak tekintik továbbá a roma célcsoport élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci integrációjuk elősegítését.

2019. október 28-án tartotta alakuló ülését Szarvas város újonnan alakuló roma nemzetiségi önkormányzata. Létszáma a korábbi ciklushoz képest bővült, mivel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény kimondja, hogy a települési önkormányzati képviselők száma öt fő, ha legalább százan vannak a névjegyzékben. A vezetői pozíció ideiglenes, ugyanis az előző ciklushoz hasonlóan húsznapos váltásokban töltik be a feladatkört. Az elmúlt ciklus eredményei között említhető a közmunkaprogram kiterjesztése és a roma lányok lemorzsolódásának csökkentését, önfejlesztésüket megcélzó Bari shej projekt, amire közel 30 millió Ft-ot nyertek. Emellett már két ízben első díjjal jutalmazta a Belügyminisztérium és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) a munkájukat.

A Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok között tartják a számon a Szarvas Város Önkormányzata és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat között lévő együttműködést, amelyet a Belügyminisztérium és a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) első díjjal jutalmazott. Az „Önkormányzatok közötti együttműködési területek a kultúrák közötti párbeszéd javítására” témakörben elismerésre méltónak ítélt és első díjjal jutalmazott pályázat tartalmi elemeit 2019. szeptember 20-án, egy disszeminációs szakmai nap keretében ismertették, helyszíneként pedig a Cervinus Teátrum szolgált. A győztes projekt résztvevőinek jutalma egy négynapos bulgáriai kirándulás volt, amelynek keretében külföldi jógyakorlatokkal ismerkedhettek meg.

A Szarvasi Roma Nemzetiségi Önkormányzat egy TOP-os pályázat keretében 60.166.667,- Ft 100%-os támogatást nyert az Arató utcai Roma Közösségi Ház újjáépítésére („Vár-Lak – Egy jó kis hely a szarvasi roma közösségnek” címmel). A színház felújításának kezdő dátuma 2020. március 31, a megnyitó ünnepségre 2022. július 16-án került sor. A támogatás regionális beruházási támogatásnak, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásnak, sportlétesítményhez és multifunkcionális szabadidős létesítményhez nyújtott támogatásnak, valamint helyi infrastruktúra fejlesztéséhez nyújtott beruházási támogatásnak minősül.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk kis mértékben csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozza a munkalehetőségek hiánya, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség.	A munkaerőpiac elvárásainak megfelelő nemcsak a végzettség és a szakképzettség, hanem a különböző személyes kompetenciák, szakmai és gyakorlati tudás megszerzésének elősegítése.
A helyi közösségi szolidaritás nem eléggé széleskörű és fejlett a város lakossága körében.	Az önkéntes munka megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részvétel feltételeinek megteremtése, tájékoztatás, figyelem felhívás.
Kevés a szociális bérlakások száma a benyújtott igényekhez képest, és felújításra, hőszigetelésre szorulnak.	Bérlakás állomány fejlesztése és korszerűsítése pályázati forrás segítségével.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az Országgyűlés elfogadta a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényt majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

A demográfiai adatok a gyermekek és fiatalok arányának csökkenését mutatják ma Magyarországon. Ezen általános megállapítás Szarvasra is jellemző, csökkenés figyelhető meg a gyermekek létszámát tekintve. Vissza kell utalni a település demográfiai mutatói körében tárgyalt természetes szaporodás adataira. A vizsgált években (2018-2022) a halálozások száma jóval meghaladta a születések számát. Az élve születések és a halálozások különbözete 2022-ben továbbra is magas volt, a 251 fő elhunytal szemben mindössze 101 fő született.

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői, gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	7 197	7 731	14 928	48,21%	51,78%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			358	2,39%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	983	895	1 878	6,58%	5,99%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	212	198	410	1,42%	1,32%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünk demográfiai mutatói különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira:

Korcsoport	2018.12.31.	2019.12.31.	2020.12.31.	2021.12.31.	2022.12.31.
0-2	389	375	384	393	358
3-5	359	387	373	375	365
6-14	1.264	1.208	1.185	1.175	1.155
15-18	605	583	596	571	557
Összesen	2. 617	2. 553	2. 538	2. 514	2. 435
19-60	8.842	8.692	8.556	8.347	8.134
61-	4.428	4.438	4.401	4.370	4.359
Összesen	13.270	13.130	12.957	12.717	12.493
Mindösszesen	15.887	15.683	15.495	15.231	14.928

A 0-18 éves korosztály kor szerinti megoszlása 2018-2022. években

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
0-2 éves korig	389	375	384	393	358
3-5 éves korig	359	387	373	375	365
6-14 éves korig	1.264	1.208	1.185	1.175	1.155
15-18 éves korig	605	583	596	571	557
Összesen	2.617	2.553	2.538	2.514	2.435

Fiúk és lányok aránya korcsoportos bontásban

2018

2019

	0-14	0-18	0-14	0-18
fiú	1037	1350	1007	1308
lány	975	1267	963	1245
Összesen	2012	2617	1970	2553

2020

2021

2022

	0-14	0-18	0-14	0-18	0-14	0-18
fiú	1015	1313	1018	1311	983	1270
lány	927	1225	925	1203	895	1165
Összesen	1942	2538	1943	2514	1878	2435

Élveszületések száma					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
113	136	125	123	149	101

Az állandó népesség adatait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy Szarvas Város lakosság-számának csökkenése tovább folytatódott (5 év alatt 1134 fővel, az elmúlt évhez képest 303 fővel csökkent az állandó népesség száma). 15 ezer fő alá csökkent az állandó népesség (14.928) és a lakónépesség (14.582) egyaránt.

A halálozások száma magasabb, mint a születések száma. A születések számának alakulását mutatja a fenti táblázat, megállapíthatjuk, hogy nincs egyenletes tendencia, de az utóbbi években a száz főt mindig meghaladta a létszám, 2022. évben 101 szarvasi gyermek született (45 leány és 56 fiú). Mindegyik korosztályt tekintve csökkent a gyermeklétszám az elmúlt évhez képest.

Össességében a 0-18 éves korosztály csökkenése tovább folytatódott, az elmúlt öt évben 215 fővel, az elmúlt évhez képest 79 fővel csökkent a korosztály létszáma. E korosztály a város állandó népességének 16,3 %-át teszi ki. A fiúk aránya valamivel magasabb a lányokhoz képest, a 0-14 éves korosztályban (983 fiú, illetve 895 lány), a 0-18 éves korosztályban (1270 fiú, illetve 1165 lány).

Örvendetes, hogy az elmúlt öt év adatait vizsgálva megállapítható, hogy a házasságkötések száma az elmúlt két évben volt a legmagasabb (2022-ben 124 házasságkötés: 68 munkaidőben és 56 munkaidőn kívül).

A legjelentősebben a fiatal felnőttek és az aktív, munkaképes korúak száma csökkent 213 fővel az elmúlt évhez képest.

Az állandó lakosság számának csökkenése továbbra is az előregedés jeleit mutatja. Az országos képhez hasonlóan, Szarvason is magasabb az idős nők korcsoporton belüli aránya (a 65 év felettiéknél 60,7 % nő és 39,3 % férfi).

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete.

A veszélyeztetett és **védelembe vett** kiskorúak számát 2012. december 31-ig a település jegyzője tartotta nyilván, 2013. január 01. napjától a gyermekvédelmi feladatokat a Békés Vármegyei Kormányhivatal Szarvasi Járási Hivatala Gyámügyi Osztály látja el. A feladat mindenkor hatósági jogkör gyakorlója védelembe veszi a gyermeket, ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése családi környezetben mégis biztosítható. A gyámhatóság – a gyermekjóléti központ javaslatának figyelembevételével – védelembe veheti továbbá

a) a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiatalkorút,

b) a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,

c) a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiatalkorút.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza. A veszélyeztetettség ténye akkor is fennáll, ha a gyermek fül-és szemtanúja a családon belüli erőszaknak.

Veszélyeztetés: Alapvető fizikai és/vagy pszichikai szükségletek tartós elhanyagolása (étkezés, lakhatás, ruházat), a szülő felügyelet nélkül hagyja a gyermekét, az orvosi ellátást nem biztosítja részére, nem óvja a fizikai károsodástól, elmulasztja az oktatáshoz, neveléshez jutását. Az érzelmi szükségletek elhanyagolása, a közönyösség is veszélyeztetés.

Bántalmazás-elhanyagolás: családon belül, családon kívül.

A veszélyeztetett gyermekek problémája már nem oldható meg családon belül, ezért bekerülnek a gyermekvédelem rendszerébe, ahol alapellátás vagy védelembe vétel keretein belül segíti a szülőket és gyermekeiket szakemberek.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (2016-tól érvényes módszertan)
	Fő	Fő
2018	52	116
2019	56	136
2020	41	180
2021	45	205
2022	46	201

Forrás: TeIR, KSH Tstar

	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
2018	75	94
2019	92	56
2020	51	54
2021	66	51
2022	80	22

Forrás: önkormányzat

2013. augusztus 31-ig a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló fogalmát a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény tartalmazta, az eltérő szabályozás miatt magasabb 2013-ban a hátrányos helyzetű gyermekek száma. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben e fogalom már nem szerepel. 2013. szeptember 1-jei hatállyal a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (fiatal felnőtt) fogalma és e tény fennállásának megállapítása, mint a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike, a Gyvt-ben került szabályozásra.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A Gyvt. értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre,
- a szünidei gyermekétkeztetésre, amennyiben megfelel a feltételeknek,
- más jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére,
- 2019. évtől évi két alkalommal pénzügyi támogatás, amennyiben a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel; a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel alapösszegű támogatás (6.000,- Ft), hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén emelt összegű támogatás (6.500,- Ft),

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve nappali tagozaton tanulmányokat folytató nagykorú gyermek saját jogán kérheti a Hatósági és Szociális Osztályon az erre rendszeresített formanyomtatvány kitöltésével, az előírt mellékletek csatolásával. A jogosultságot a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén Szarvas Város Címzetes Főjegyzője 1 év időtartamra állapítja meg gyermekenként külön-külön egyedi határozattal (2006. január 1. napjától jegyzői hatáskör).

A veszélyhelyzettel összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2021. évi XCIX. törvény 96. § (3) bekezdés a) pontja alapján a 2020. november 4-e és 2022. június 30-a között lejáró rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság 2022. augusztus 31-éig meghosszabbodott.

A Gyvt.) 19.§ (2) bekezdése alapján: *A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg:*

a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 145 %-át (41.325,-Ft),

- ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

- ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

- ha a nagykorúvá vált gyermek:

- nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be,

- felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be.

b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 135 %-át (38.475,-Ft) az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a jogszabályban meghatározott értéket.

A veszélyhelyzet ideje alatt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság jövedelmi feltételeinek egyes szabályaitól való eltéréstől szóló 344/2022. (IX.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása esetén irányadó jövedelmi értékhatártól való pozitív irányú eltérést határozott meg 2. §-a alapján.

2023. január 01. napjával változott a szociális ellátások és támogatások összegének megállapításánál a viszonyítási alap, ezután ez nem az öregségi nyugdíj lesz, hanem a **szociális vetítési alap**. A szociális vetítési alap összege megegyezik az öregségi nyugdíjminimum összegével, ami 28.500 forint, 2008 januárja óta.

A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg:

a) a szociális vetítési alap összegének a 180 %-át (2023. évben 51.300,-Ft),

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek:

- nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, - felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be.

b) a szociális vetítési alap összegének 165 %-át (2023. évben 47.025,-Ft) az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyoni értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a jogszabályban meghatározott értéket.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2018	279
2019	238
2020	197
2021	197
2022	163

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A jövedelemhatár emelés ellenére továbbra is évről évre csökken a kedvezményre jogosult gyermekek száma, ami magyarázható azzal, hogy a nettó keresetek reálértéke - a minimálbér emelkedése és a családi adókedvezmény hatására – nagyobb ütemben emelkedett. Ez a csökkenés 2021. évben megállt, mivel a járványügyi veszélyhelyzet miatt a jogosultságok meghosszabbodtak. 2022-ben a járványügyi veszélyhelyzet megszűnésével 25-30 fő törvényes képviselő nem élt új kérelemmel, ebből adódott tárgyévben a létszám csökkenése.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli támogatás

A gyermekvédelmi Erzsébet-utalványt kibocsátó Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt. 2019. évtől az Erzsébet-utalványok forgalmazását megszüntette. Az eddigi természetbeni ellátási forma helyett évente kétszer pénzbeli támogatásként lehet igényelni a támogatást a rászorulóknak részére.

A tárgyév augusztus 01. és november 01. napján jogosultsággal rendelkező rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorúak és nagykorúvá vált gyermekek **alapösszegű pénzbeli támogatásban** részesülnek, amely támogatás összege 6.000,- Ft/gyermek. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű kiskorúak és nagykorúvá vált gyermekek **emelt összegű pénzbeli támogatásban** részesülnek, amely támogatás összege 6.500,- Ft/gyermek.

2022. augusztus hónapban 188 fő gyermek, 2022. november hónapban 138 fő gyermek 2.056.500,- Ft összegű pénzbeli támogatásban részesült, melyet az alábbi táblázat részletesen bemutat.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény pénzbeli támogatás (2022)				
Típusa	Értéke	Teljesítés dátuma	Támogatottak száma	Támogatás összege
Alapösszegű	6.000,- Ft	2022. augusztus	83 fő	498.000,- Ft
Alapösszegű	6.000,- Ft	2022. november	42 fő	252.000,- Ft
Emelt összegű	6.500,- Ft	2022. augusztus	105 fő	682.500,- Ft
Emelt összegű	6.500,- Ft	2022. november	96 fő	624.000,- Ft
Összesen				2.056.500,- Ft

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

A 3.3 Pénzbeli és természetbeni ellátásokban részesülők fejezetében bemutatásra kerültek a helyi önkormányzati rendeletben gyermek jogán szabályozott ellátások és azokban részesülők száma, aránya (rendkívüli települési támogatás gyermek jogán, térítésmentes helyközi tanulóbérlés, védőoltás támogatás, felsőoktatási hallgatók ösztöndíj támogatása, felsőoktatási beiskolázási támogatás, Arany János Tehetséggondozó Program, újszülöttek életkezdési támogatása, gyermekek karácsonyi támogatása).

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	63	45	108
2018	60	39	99
2019	60	38	98
2020	60	37	97
2021	61	39	100

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a Gyvt. 21/B. § (1)-(2) bekezdései szerint 2016. január 1. napjától:

Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani:

a) a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át (2022. évben: 172.900,-Ft), vagy

ae) nevelésbe vették,

b) az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették,

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el,

d) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani:

a) az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben,

c) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő; az 1-8. évfolyamon és azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatás szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkezésben.

Kedvezményben részesülőkre vonatkozó átlagolt adatok 2022. évben (összehasonlítva a 2021-es adatokkal):

Intézmények	Étkeztetésben részesülők		Teljes összegű térítést fizet		50%-os térítést fizet		Térítésmentes	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje „Aprók kertje Bölcsőde”	120	126	45	39	0	0	75	87
Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje Kossuth utcai óvoda	66	74	8	10	0	0	55	64
Összesen önkormányzati intézmény 2022-ben:	<i>186</i>	<i>200</i>	<i>53</i>	<i>49</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>130</i>	<i>151</i>
Intézmények	Étkeztetésben részesülők		Teljes összegű térítést fizet		50%-os térítést fizet		Térítésmentes	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Fő téri Általános Iskola	81	88	21	28	28	26	32	34
Gyulai Szakképzési Centrum Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	58	137	32	80	19	53	7	4
Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium	321	307	220	212	86	86	15	9
Intézmények	Étkeztetésben részesülők		Teljes összegű térítést fizet		50%-os térítést fizet		Térítésmentes	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium	93	93	16	16	0	0	77	77
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola	248	291	152	187	71	86	25	18
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda (Bacsó utcai óvoda)	46	54	13	17	0	0	33	37
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda (Damjanich utcai óvoda)	31	31	3	4	0	0	28	27

Intézmények	Étkeztetésben részesülők		Teljes összegű térítést fizet		50%-os térítést fizet		Térítésmentes	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda (Zöldpázsiti óvoda)	49	52	16	16	0	0	33	36
Gál Ferenc Egyetem Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda	121	115	30	24	0	0	91	91
Gál Ferenc Egyetem Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda	219	219	153	161	54	63	12	11
Vajda Péter Evangélikus Gimnázium	187	166	145	131	42	35	0	0
Összesen más fenntartású intézmény	<i>1.454</i>	<i>1.553</i>	<i>801</i>	<i>876</i>	<i>300</i>	<i>349</i>	<i>353</i>	<i>344</i>
Mindösszesen	<i>1.640</i>	<i>1.753</i>	<i>854</i>	<i>925</i>	<i>300</i>	<i>349</i>	<i>483</i>	<i>495</i>

Beszámoló a 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

A számok alapján megállapíthatjuk, hogy nem csökkent az étkeztetésben részesülők száma a 2021-es év adataihoz képest. 2015. szeptember 1-től jelentősen bővült az ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesülők aránya a bölcsődés, óvodás korosztályú gyermekek számára magasabban megállapított jövedelemhatár következtében (a jövedelemhatár a minimálbér emelkedésével arányosan nőtt) {2016. évben: 95.960,-Ft; 2017. évben 110.224,- Ft; 2018. évben 119.301,- Ft, 2019. évben: 128.811,-Ft, 2020. évben: 139.184,- Ft, 2021. évben 144.717,- Ft, 2022. évben 172.900,-Ft}. A bölcsődés, óvodás korosztályú gyermekek közül 2022. évben 545-en vették igénybe az intézményi étkeztetést (2021. évben 526-an), közülük 419-en (2021. évben 392 fő) ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben részesült. 2022. évben az étkeztetésben részesülők 76,8 %-a térítésmentesen vette igénybe. Ennek arányában csökkent a teljes összegű térítési díjban részesülők száma. 2022. évben 126 főre csökkent a teljes összegű térítési díjat fizetők száma (23,1%).

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Szarvason a köznevelési intézmények tájékoztatása alapján a 2022/2023-as tanítási évben 13 mongol, 2 szerb, 2 ukrán, 5 román és 1 koszovói állampolgárságú gyermek jár az intézményekbe. A menedékjogot kérő ukrán családban 1 középiskolás és 1 általános iskolás gyermek érintett. A mindennapi ellátásuk támogatása megoldott, a önkormányzat mellett a Védőnői Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is figyelemmel van irántuk.

Az elmúlt években több nemzet munkavállalói is megfordultak városunkban. Jellemzően a Gallicoop vagy a Szarvasi Agrár Zrt. munkaerőigényét kielégítendő érkeztek már Indiából, Ukrajnából vagy néhány éve Mongóliából. Néhány indiai munkavállaló mellett egyértelművé vált,

hogy a mongolok jól érzik magukat nálunk, számuk folyamatosan gyarapszik. A helyi közösségünk részeként a Gallicoop közel 60 mongol munkavállalónak, ezáltal számos családnak nyújt megélhetést. Munkájuk éppen olyan meghatározó, mint a magyar munkatársaiké, azokat a feladatokat végzik, amiket itteni társaik. A munkavállalók részére három szálláshely áll rendelkezésre; a városközpontban egy, ahol jellemzően a családosok élnek, illetve a Csabai úton, valamint a Vadászkürt Panzióban is biztosított az elhelyezésük.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzői

A településen ilyen jellegű adatok nem kerülnek nyilvántartásra.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Felmért és nyilvántartott pontos, aktuális adatok nincsenek a szegregált lakókörnyezetben élő családok számáról és azok nagyságáról.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A szociális alap- és szakellátáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítése, tehát a gyermekek megfelelő ellátáshoz történő hozzáférése érdekében szakmaközi, tehát nemcsak a szociális terület szakembereinek objektívabb probléma-megközelítése és helyzetelemzése indokolt. A HEP során ezért a cél a jelzőrendszer tényleges, helyi működésének feltérképezése és esetleges hiányosságainak hatékony és mérhető orvoslása. A jelzőrendszer standardjainak hiányosságai és a környezettanulmányok szenzitív adatokra vonatkozó szabályozása helyi korrekciókat és odafigyelést kíván.

A veszélyeztetettséget a jelzőrendszer széleskörű, minden jelzőrendszeri tag bevonásával kell meghatározni. A veszélyeztettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének (ld. ombudsman jelentése az AIB-2227/2010). A helyzetelemzés során ezért nemcsak a meglévő szolgáltatások felsorolását, hanem azok ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is szükséges feltárni és mérni.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Szarvason 2023. június 30-ig a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézménye működtette a Védőnői Szolgálatot.

Területi munkát ellátó védőnő: 5 fő

Iskola-egészségügyi munkát ellátó védőnő: 3 fő

Minden körzet betöltött, az egy védőnőre jutó gyermekek aránya évente közel azonos. Ennek oka a népesedési folyamat lassulása, a gyermekszületések számának visszaesése. A védőnők által nyújtott szolgáltatások és családtervezési tanácsadás széles spektrumú és magas színvonalú, amelyet a leendő szülők nagy arányban igénybe is vesznek.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	5	389	78
2019	5	375	75
2020	5	384	77
2021	5	393	79
2022	5	484	97

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A területi védőnői ellátás számai a 0-3 évesekre vonatkozik, a területi védőnő a tankötelezettség megkezdéséig látja el a gyermekeket (6-7 éves korig), a gyermekeken kívül várandós gondozás, gyermekágyas gondozás és nővédelem is szerepel a feladatok között. A leterheltség nem a gondozotti létszámból adódik – hanem a megnövekedett feladatok és az adminisztrációs terhek szaporodása miatt.

Városunkban 2022-ben 630 családdal volt folyamatos kapcsolattartása a védőnőknek.

A covid járvány intézkedései egész évben érvényben voltak. A gondozottak a járvány ellenére is a tanácsadóba rendszeresen érkeztek egészségesen, az előzetesen egyeztetett időpontban. Átlagosan 20-25 család érkezése történt naponta. Az egészségügyi dolgozók számára jelenleg is kötelező a szájmaszk használata. A családokkal a tanácsadón kívüli kapcsolattartás a járvány előtti állapotra állt vissza.

Az egészségügyi ellátórendszer járvány óta jelentkező túlterheltsége miatt sokkal többen keresték a kapcsolatot a Szolgálattal, mert a rendelőket nehezen tudták elérni. Folyamatos fejlődés a védőnői hivatásunkban is van, az adott új helyzetnek meg kell felelni.

	2022. évi adatsor
Születésszám	101
0-7 évesek száma	856
7-18 éves iskolások száma	1.859
Vándorok száma	163
Gyermek-ágyasok száma	99

Óvoda-iskolaegészségügyi feladatokban való közreműködés:

Az iskolákban és a tanácsadóban osztályvizsgálatok alkalmával ez idő alatt történt minden szűrővizsgálat alkalmával említésre került a védőoltás fontossága, 1859 főt érintve. A fogadó órákon, négy szemközti beszélgetés alkalmain is tudott minden védőnő beszélgetni a védőoltás fontosságáról, 525 alkalommal.

Feladatuk az indexosztályok (2. 4. 6. 8. középiskolai páros osztályok, 16 évesek) szűrése. Ez magában foglalja a testi fejlettségi, érzékszervi (látás, hallás, színlátás) vizsgálatokat, vérnyomásmérést, és a gyermekorvos által végzett belgyógyászati és ortopédiai vizsgálatok dokumentálását. Figyelemmel kísérjük, hogy a "kiszűrt" gyermekek eljussanak a megfelelő szakvizsgálatokra, illetve a leleteket az egészségügyi dokumentációban rögzítjük.

16. életévüket betöltött tanulók szűrésének szervezése, lebonyolítása. Testnevelési csoportbesorolás szervezése, lebonyolítása.

Iskola-egészségügyi ellátás Szarvason: 2.328 fő

A településen jól felszerelt iskola-rendelőben látják el a gyermekeket (Szarvas, Vasút u. 46-48.). A Fő téri Általános Iskolában és a Gyulai Szakképzési Centrumban az iskola által felszerelt rendelőben végzik az ellátást. 3 körzetre oszlik az iskola-egészségügyi ellátás. Az óvodásokat vegyes körzetet ellátó védőnők látják el.

A feladatot 1 részmunkaidős orvos látta el (Dr. Igriczi Zsuzsanna)

Az ellátás zavartalansága feszített egyeztetést igényelt a védőnő kolléganők és a velük együtt dolgozó orvos részéről.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2018	0	7	3	n.a.	-
2019	0	7	3	n.a.	-
2020	0	7	3	n.a.	-
2021	0	7	3	n.a.	-
2022	0	7	3	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az egészségügyi szolgáltatóknak szorosabb kapcsolatot kellene fenntartaniuk a pedagógusokkal, a jelzőrendszerrel, hogy tájékoztassák őket a gyermekek egészségügyi állapotáról, alapvető elsősegély nyújtási ismeretekről, az alkohol- és a kábítószer-fogyasztás tüneteiről, a bántalmazás fizikai jeleiről.

Három **gyermekorvosi** körzet került kialakításra, melyből 1 betöltetlen (2. számú házi gyermekorvosi körzet 2017. május 1-től), helyettesítéssel látják el. A Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézmény működteti helyettesítéssel a betöltetlen körzetet.

2019. októberében az 1. számú körzet ellátására Dr. Tóth Renáta gyermek háziorvossal feladat ellátási szerződést kötött az Önkormányzat. A 2. számú körzetet várhatóan a tanulmányai befejezését követően Dr. Patai Krisztina csecsemő-és gyermekgyógyász fogja ellátni, akivel az Önkormányzat a rezidens támogatásról szóló 14/2018. (VI.22.) önkormányzati rendelete alapján 2018. évben támogatási szerződést kötött. Várhatóan 2024. január 1. napjától látná el ezen feladatot. A 3. számú körzetet Dr. Igriczi Zsuzsanna gyermekorvos látja el.

2022. novemberétől megkezdte a működését a Szarvasi Szakorvosi Kft-ben a csecsemő- és gyermekgyógyászat szakrendelés.

A 43/1999.(III.3.) Korm. rendelet 8.§ (5) bekezdése szerint – a területi ellátási kötelezettséggel működő háziorvosi, házi-gyermekorvosi körzetek lakossága a 2022. december 31-i állapotnak megfelelően – a település jegyzőjének igazolása alapján.

Körzet	Házi-gyermekorvos neve	A körzet lakosság száma			A körzet lakosságának megoszlása település-típusonként				
		0-14 év	14 év felett	Összesen	1	2	3	4	Összesen
1.	Dr. Tóth Renáta	680	-	680	653	-	-	27	680
2.	Betöltetlen körzet	500	-	500	446	-	-	54	500
3.	Dr. Igriczi Zsuzsanna	687	-	687	605	-	-	82	687
	Mindösszesen	1867	-	1867	1704	-	-	163	1867

Település-típus szerinti lakosság szám megoszlás:

1-es oszlop város és főváros

2-es oszlop község

3-as oszlop csatolt község

4-es oszlop külterületi lakott hely

Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése c. felhívásra benyújtott TOP_PLUSZ-3.3.2-21-BS1-2022-00017 számú támogatási kérelem forráshiány miatt elutasításra került. A volt vízmű irodaház felújítására (Szarvas, Kossuth tér 2.), a projekt támogatási igénye 450.000.000,-Ft, melynek során gyermek háziorvosi rendelők és a felnőtt háziorvosi rendelők kerültek volna kialakításra.

A betöltetlen 2-es körzetet (Szarvas, Vasút u. 46-48.) két gyermekorvos, rész munkaidőben történő foglalkoztatással látta el (Dr. Németh Jenő és Dr. Döncző Margit), vállalkozói szerződés alapján (12.500,-Ft/óradíjon).

A rendelő felszereltsége megfelel a vonatkozó jogszabályi minimumfeltételeknek. Az 1. és 2. számú gyermekorvosi rendelőnek közös a váróterme és azon keresztül közlekednek a fogorvosi rendelő és ápolási intézet irányába, így nehéz az állandó tiszta környezet biztosítása. A főbejárat nem akadálymentes, nehéz a bejutás babakocsikkal a váróba.

Szakmai mutatószámok:

Praxis adat 2022.12.31-én 563 volt. A rendelőben ellátottak száma: 6.149 fő (2021. évben: 5.419)-halmozott adat, távkonzultációkat is tartalmazza.

Praxis korcsoportos összetétele:

- 0-11 hónapos: 16 fő
- 1-4 éves: 65 fő
- 5-14 éves: 360 fő
- 15-18 éves: 122 fő

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az egészségügyi ellátás területén már születéskor vagy az élet első hónapjaiban általában nyilvánvalóvá válik, ha a gyermek ilyen speciális szolgáltatást igényel. Sajnos, a szakemberek tapasztalatára hivatkozva megállapítható, hogy a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetben élők, köztük nagyobb arányban roma családokban nagyobb gyakorisággal nevelnek tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket. Ez a hátrány visszavezethető arra, hogy állapotos asszonyok, kisgyermekes anyák generációról-generációra cipelik magukkal a legnehezebb életkörülmények leküzdhetetlen hatásait.

A rossz higiénés és lakáskörülmények, az egészséges életmódra vonatkozó ismeretek hiánya, a devianciák jelenléte mind olyan szociális stigma, amely sokszor az utód betegségében vagy fogyatékoságában mutatkozik meg. Ezekben a családokban, mind a jövedelmi, mind a kulturális lemaradás miatt nem vagy csak későbbi életkorban jelenik meg a gyermek fejlesztése iránti igény, amikor annak eredményessége csekélyebb. Elsősorban az egészségügyi és a gyermekvédelmi rendszer szereplőinek kell az utat megmutatni a fejlesztést igénybe vevő családoknak.

Néhány sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő gyermek esetében továbbra is nehézséget jelent befogadó nevelési-oktatási intézményt találni. Valamint a meggyőzés erejével kell odahatni, hogy a speciális fejlesztési igényű gyermekeket adják olyan intézményekbe, ahol fejlődésük érdekében a megfelelő szolgáltatást megkapják.

A Békés Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szarvasi Tagintézmény működési körzete a Szarvasi Járás településeit foglalja magába. Továbbá a járás területén működő köznevelési intézményekben jogviszonnyal rendelkező gyermekek, tanulók ellátása tartozik az ellátási körzetükbe.

Az életkori megoszlás a következők szerint alakult (2022. évben):

	0-3 éves	4-6 éves	7-10 éves	11-14 éves	15-18 éves	Összesen
Korai fejlesztés	20					20
helyi lakos	11					11
Szakértői bizottsági tevékenység	6	94	73	40	14	227
helyi lakos	1	65	54	24	7	151
Nevelési tanácsadás	24	366	58	76	18	542
helyi lakos	8	209	21	29	9	276
Logopédiai ellátás		141	70			211
helyi lakos		89	27			116
Gyógytestnevelés			210	175	30	415
helyi lakos			120	70	12	202
Kiemelten tehetséges tanulók		75	19			94
helyi lakos		32				32
Összesen						1509
helyi lakos						788

Iskola- és óvodapszichológiai koordinációs tevékenység:

Az ellátás szakember ellátottság hiánya okán nem tudott megvalósulni.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Célja: Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez. Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást – lehetőség szerint – a jogosult lakóhelyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

- Biztos Kezdet Gyerekház
- tanoda
- gyermekjóléti szolgáltatás,
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi bölcsőde),
- gyermekek átmeneti gondozása

Biztos Kezdet Gyerekház

Célja a szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermek számára együttesen nyújtott társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

A Biztos Kezdet Gyerekház a gyermek sikeres óvodai beilleszkedése, valamint a gyermek és a család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a család- és gyermekjóléti szolgálattal, a család- és gyermekjóléti központtal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, a helyben elérhető egyéb, a gyermekek és a gyermekes családok számára szolgáltatást nyújtó intézménnyel, valamint szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival.

A Biztos Kezdet Gyerekház feladatellátását 2016. január 1. napjával a Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ vette át, ahol önálló szakmai egységként működik.

A Biztos Kezdet Gyerekház kapui minden nap 8-12 óráig nyitva állnak Szarvason és a járás területén élők számára, kiemelt figyelmet fordítva a hátrányos helyzetű családok és gyermekek elérésére, amely a program célzottságának alapelve. A szolgáltatások 0-3 éves korig vehetők igénybe ingyenesen, Szarvason 2022-ben 55 család vette igénybe.

Az OÁÁÁÁ-ZIS szülőcsoport a Biztos Kezdet Gyerekházban egy hely, ahol megerősítést, támogatást lehet kapni a gyermeknevelés viharában. Ezekkel a gondolatokkal indult el 2023 novemberében a fenti szülőcsoport ötlete a Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központban. A szülőcsoport működtetése egy olyan önségítő program, mely a benne rejlő pozitív erők felhasználásán alapszik, valamint azon, hogy a részt vevő szülők megtapasztalják azt, hogy problémáikkal nincsenek egyedül.

Biztos Kezdet Gyerekházak gondozását rendszeresen igénybe vevők 2022. évi adatai	
A gyerekház gondozásába újonnan bekerült gyermekek száma	35
A gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	38
A gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma (tárgyév december 31-én)	10
<i>Ebből rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő</i>	
- <i>ebből jegyzői határozatban megállapított hátrányos helyzetű gyermek</i>	4
- <i>ebből jegyzői határozatban megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermek</i>	1
Ebből Szarvas városában élő	9
A gyerekházat rendszeresen igénybe vevő családok, háztartások száma (tárgyév december 31-én)	10
- <i>ebből egy szülős háztartás</i>	0
- <i>ebből két szülős háztartás</i>	10

Tanoda (Szarvason az Emberöltő Alapítvány fenntartásában)

A tanoda olyan, elsősorban rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, vagy hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és kivételesen fiatal felnőttek számára nyújtott, önkéntesen igénybe vehető társadalmi felzárkózást segítő, a személyiségfejlődés egészségét szem előtt tartó, prevenciós szolgáltatás, amely a Nemzeti köznevelési törvény szerinti kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel idején kívül, valamint a tanítási szünetekben segíti elő a szociokulturális hátrányok kompenzálását, a tanulmányok folytatását, a társadalomba való sikeres beilleszkedést, az életpálya-tervezést és a szabadidő hasznos eltöltését.

2019. január elsejétől a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosítása során a Tanoda a Biztos Kezdet Gyerekház mellett, a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai fogalom alatt került szabályozásra. A tanodák finanszírozására a 2019. évi költségvetési törvény XX. (EMMI) fejezetében, a társadalmi felzárkózást segítő programok költségvetési soron belül kapott helyet. Az újfajta finanszírozásra immáron csak működési engedéllyel rendelkező fenntartók váltak jogosulttá. Az Alapítvány jelenleg már két tanoda szolgáltatása (Békésszentandrásan a Csillagtúra Tanoda, Szarvason a Csodaszarvas Tanoda) rendelkezik működési engedéllyel és nyert befogadást az új ellátórendszerbe.

Változás történt a szakmai felügyeleti szerv esetén is: a Gyerekházhoz hasonlóan, a Tanoda is az EMMI Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságától a Belügyminisztérium Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) igazgatása alá került át.

A Csodaszarvas Tanodában – elsősorban RGYVK-s, HH-s és HHH-s gyermekek – fejlesztése folyik. A tanoda **tanítási napokon 09:30 és 18:00 óra között tartott nyitva**. Hétvégi programok alkalmával változó időszakokban. **Tanítási szünetekben 7:30-16:00-ig**, ill. szülői kérelemre 16:30-ig tartott nyitva. A nyári, őszi és téli szünidő teljes időszakában nyitva tartottak és biztosították a napi kétszeri kisétkezést, valamint délben a meleg ebédet. **2022-ben 246 napot voltak nyitva**. A tanodát együttműködési szerződés alapján rendszeresen igénybevevő gyermekek száma **2022. évben 32 fő** (alsó tagozatos ált.iskolás 7, felső tagozatos ált.iskolás 14, középiskola tanulója 11.) 2022. évben minden tanodás gyermek szarvasi lakos volt.

A gyermekjóléti szolgáltatás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek testi és lelki egészségének, a családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Szarvas Város Önkormányzata a gyermekjóléti szolgálatot 2016. január 1. napjától önálló intézményként működteti a Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ keretein belül.

A családsegítés keretében biztosítani kell a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást, az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését.

Szociális segítő tevékenységet végeznek, feladatuk, hogy szervezzék és összehangolják Szarvas város lakossága számára a különböző szolgáltatásokat, információt nyújtsanak a szociális ellátási formákról, azok igénybevételének módjáról, támogassák az azokhoz való hozzáférést. Alapvető fontosságú számukra az emberi méltóság tisztelete, az önkéntesség, az együttműködésen alapuló személyes szolgáltatás, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés, az egyén szükségleteire.

2022. évben a gyermekjóléti szolgálatnál 5 fő családsegítő látta el a mindennapi feladatokat, 1 fő szociális asszisztenssel. A szolgáltatásokat térítésmentesen nyújtják Szarvas város lakossága számára, tevékenységüket a Szociális Munka Etikai Kódexe elvárásai alapján végzik, titoktartási kötelezettség és az információk felelős kezelésének megtartásával. Az alapszolgáltatásban nyújtott segítő munka során fontos vezérelv az önkéntességen alapuló együttműködés. A Szolgálatnál a családok ügyében komplex segítségnyújtás történik, szem előtt tartva az igénybe vevők szükségleteit, problémáját. A szolgáltatások megszervezésében elsődleges szempont az igénybe vevők saját erőforrásainak mozgósítása.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál megjelent személyek száma:

Alapellátásban részesülők száma: **572 fő (210 család)**

Nem együttműködési megállapodás alapján: **6.825 fő**

Benyújtott és elbírált pályázatok megvalósulása

- TOP 4.2.1-15-BS1-2016-00020 „Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése” pályázat keretében a Szarvasi Család –és Gyermekjóléti Központ felújítása 2020-ban befejeződött, teljes költségvetése 305.535.454,-Ft, saját forrás összege 110.857.999,-Ft.

- A Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ az EFOP-3.2.9-16-2016-00022 azonosító számú „Óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” című pályázat keretében 40.000.000,- Ft összeget nyert. A pályázat időtartama 2017. év július hó 01. - 2018. év december hó 31. közötti időszakban tart. Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet a Központ két fő munkatárssal látja el. Ezt az új szolgáltatást a gyermekjóléti központ tevékenységi körébe, mintegy azt kiegészítve lehet elhelyezni.

A 2/2018. (I. 18.) EMMI rendelet 9-10. §-a részletesen előírja az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás feladatait, illetve a rendelet 4. melléklete a segítő foglalkozás képesítési előírásait. A 2. melléklet 1000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítő foglalkoztatását írja elő. Ez a rendelet 2018. év szeptember hó 01. napjától lép hatályba, ezért a Központ létszámigénye az előzetes felmérések alapján 2 fő óvodai és iskolai szociális segítővel bővül.

2017. év július 01. – 2018. év december 31. között, az EFOP-3.2.9-16-2016-00022 számú „Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység fejlesztése” című pályázat sikeresen megvalósult.

A 2/218. (I.18.) EMMI rendelet módosította a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendeletet, mely alapján 2018. szeptember 1-jétől Magyarországon törvényi előírás alapján kötelezően bevezetésre került az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység valamennyi óvodában és iskolában. Az óvodai-, iskolai szociális szakember elsődlegesen a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésével, prevencióval foglalkozik a köznevelési intézményekben. Egyéni/csoportos/közösségi tanácsadás, foglalkozás, segítő tevékenység formájában nyújt segítséget a gyermekek, szülők, pedagógusok számára.

A feladatot a járási székhelyek család- és gyermekjóléti központjai látják el. A Szarvasi járásban a Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ 3 fő óvodai és iskolai szociális segítővel.

e) gyermekek napközbeni ellátása (bölcsődei ellátás, családi bölcsőde)

2013. szeptember 1-től Szarvas Város Óvodái és Bölcsődéje (2015. szeptember 1-től Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje) intézménynek Szarvas Város Önkormányzata a fenntartója. A Gyvt. határozza meg azon gyermekek körét, akik részére a települési önkormányzatoknak kötelessége megszervezni a nappali nevelést - gondozást, ill. annak feltételeit megteremteni. A bölcsődébe 20 hetes kortól a harmadik életév betöltéséig vehetők fel a gyermekek.

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni:

- a) azt a gyermeket, akinek szülője, más törvényes képviselője a felvételi kérelem benyújtását követő 30 napon belül igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,
- b) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- c) a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- d) az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket és
- e) a védelembe vett gyermeket.

Személyi és szakmai feltételek:

A szakmai szabályok szerint a gyermekek ellátásához csoportonként 2 szakképzett kisgyermeknevelő szükséges.

Bölcsődénk épületében 3 egységben 6 csoportszoba (2 db 12 fős és 4 db 14 fős) és egy különálló, kisebb alapterületű, 7 gyermek befogadására alkalmas csoportszoba működik, működhet igény szerint. 2022. évben 6 csoporttal indult az új nevelési év. A gyermekek beszoktatása szeptember hónaptól folyamatosan történik. Általában a következő év januárjában szokott betelni az engedélyezett létszám, intézményünk esetében az engedélyezett férőhelyek száma 87 fő és 7 csoportot jelent.

A bölcsődei beiratkozás során tapasztalható, hogy egyre nő az igény ezen ellátásra. 2023.04.28-ig 42 fő iratkozott be a bölcsődébe és további jelentkezők várhatóak a 2023/2024-es évre. A rendelkezésre álló adatok alapján nevelési év kezdetére a várható gyermeklétszám 81 fő, így a 7. csoport megnyitása már szeptembertől esedékes (január helyett). A finanszírozás annyiban változott, hogy az intézmény a 2024. január havi létszám alapján kapja meg az éves finanszírozást, nem pedig a naponta jelentett, ténylegesen megjelentek száma alapján.

A csoportok létszámának alakításánál figyelembe kell venni a 6/2016. (III.24.) EMMI rendeletet.

46.§ (1) A bölcsődében egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható, kivéve, ha a bölcsődei csoportban

a) valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, vagy

b) sajátos nevelési igényű gyermeket is nevelnek, gondoznak.

(2) Az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben egy bölcsődei csoportban legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.

2023-tól várhatóan a következőképpen alakulnak a csoportlétszámok:

Kisvakond 1. csoport:	14 fő
Kisvakond 2. csoport:	14 fő
Mókus 1. csoport:	14 fő
Mókus 2. csoport:	12 fő
Katica 1. csoport:	12 fő
Katica 2. csoport:	12 fő
Süni csoport:	7 fő
Összesen 7 csoport:	85 fő

A Kvtv. 1.3.3. Bölcsőde, mini bölcsőde támogatása jogcím alatt az ellátottak számának meghatározása az alábbiak szerint történik:

„Bölcsőde, mini bölcsőde esetében veszélyhelyzettől függetlenül általánosan változik az ellátottak számára vonatkozó szabály. Főszabályként az ellátottak száma a bölcsődébe, mini bölcsődébe a tárgyév január 31-én beiratott gyermekek száma, vagy a bölcsőde, mini bölcsőde szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszám 80%-a közül a kedvezőbb.”

A normatíva igénylésnél is fontos, hogy január 31-ig minél több gyermek kezdje meg a bölcsődei ellátást. A hetedik csoport tárgyi feltételei adottak az induláshoz, személyi feltételként 2 fő kisgyermeknevelő alkalmazása szükséges 2023. januárjától augusztus 31-ig, határozott időre. A 2 fő kisgyermeknevelő felvétele nem jelent létszám bővítést, mert az engedélyezett létszám részét képezi. Engedélyezett létszám 16 fő, mely 14 fővel van betöltve.

A bölcsőde kihasználtsága az elmúlt években 90-100%.

Az óvodában a három csoporthoz csoportonként két óvodapedagógus és egy dajka szükséges. Nyitvatartási idő: 6.30-17.30 óra, amely megfelel a szülők munkaidő beosztásának.

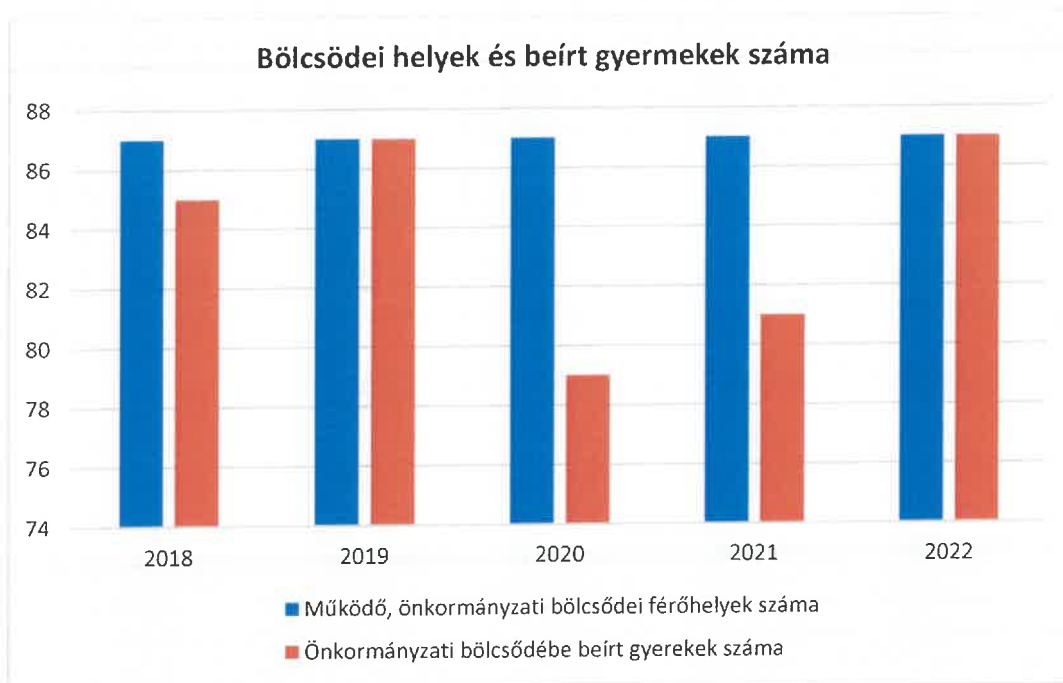
Benyújtott és elbírált pályázatok megvalósulása

- TOP 1.4.1-16-BS1-2017-00029 „Aprók Kertje bölcsőde felújítása és eszköz beszerzése” pályázat 2019. évben valósult meg, teljes költségvetése 28.500.000,-Ft, saját forrást nem igényelt.
- TOP_PLUSZ-3.3.1-21 „Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése”, 2021. évben eszközökre került benyújtásra.
- 2023.02.10-én megnyitásra került az RRF-1.1.2 kódszámú „**Bölcsődei nevelés fejlesztése**” című pályázati felhívás, melyre a támogatási kérelmeket 2023.03.14-ig lehetett benyújtani. A pályázat költségvetése 12 bölcsődei férőhely biztosítása esetén 12 x 12.500.000,-Ft, azaz bruttó 150.000.000,-Ft, mely költségnek tartalmaznia kell a beruházás költségét és a járulékos költségeket.

2023.09.15-i támogatói döntés értelmében: a támogatási igénylések rangsora alapján a forráskeret nem elégséges a pályázatban igényelt támogatási összeg finanszírozására, ezért ez a **projekt tartaléklistára kerül.**

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	87	85
2019	87	87
2020	87	79
2021	87	81
2022	87	87

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

A táblázatból és a diagrammból is látszik, hogy a bölcsőde kihasználtsága az elmúlt években 90-100%. 2022-ben az **étkezés térítési díja általános forgalmi adó nélkül 461,- Ft/fő/nap** volt. Az év folyamán **126** gyermek étkezett.

Étkeztetésben részesülők száma/év	Teljes összegű térítést fizet/fő	Mentesül a térítési díj megfizetése alól				
		Szülői jövedelem alapján	Három vagy több gyermeke t nevel	RGYK-ban részesül	Nevelésbe vett gyermek	Tartós beteg gyermek
126 fő	39 fő	49 fő	28 fő	5 fő	1 fő	4 fő

Családi bölcsőde

A családi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a szolgáltatás nyújtója a saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben biztosít. 2017-ig családi napközinek nevezték, ezt követően a bölcsődei ellátórendszer részét képezi. Családi bölcsődében húszhetestől gondozható gyermek, legfeljebb öt gyermek gondozható. Amennyiben egy sajátos nevelési igényű gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható, nevelhető gyermekek száma legfeljebb három fő. Amennyiben kizárólag sajátos nevelési igényű gyermeket látnak el, akkor a gondozható, nevelhető gyermekek száma legfeljebb két fő. Az előzőekben meghatározott létszámon túl még két gyermek, - ha sajátos nevelési igényű gyerekekről van szó, még egy gyermek - gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítőtje van, így a gondozható gyermekek maximális létszáma 7 fő.

Szarvason 2022-ben 3 családi bölcsőde működött:

1) Cserebogár Családi Bölcsőde és Fejlesztőműhely 1-2.(Szarvas, Tánccsics Mihály u. 28.)

Az intézmény gyermekeinek száma 12 fő. A családi bölcsőde hálózat fenntartója a Csodacsalád Egyesület, amelynek elnöke Valastyán-Rétes Petra Edit.

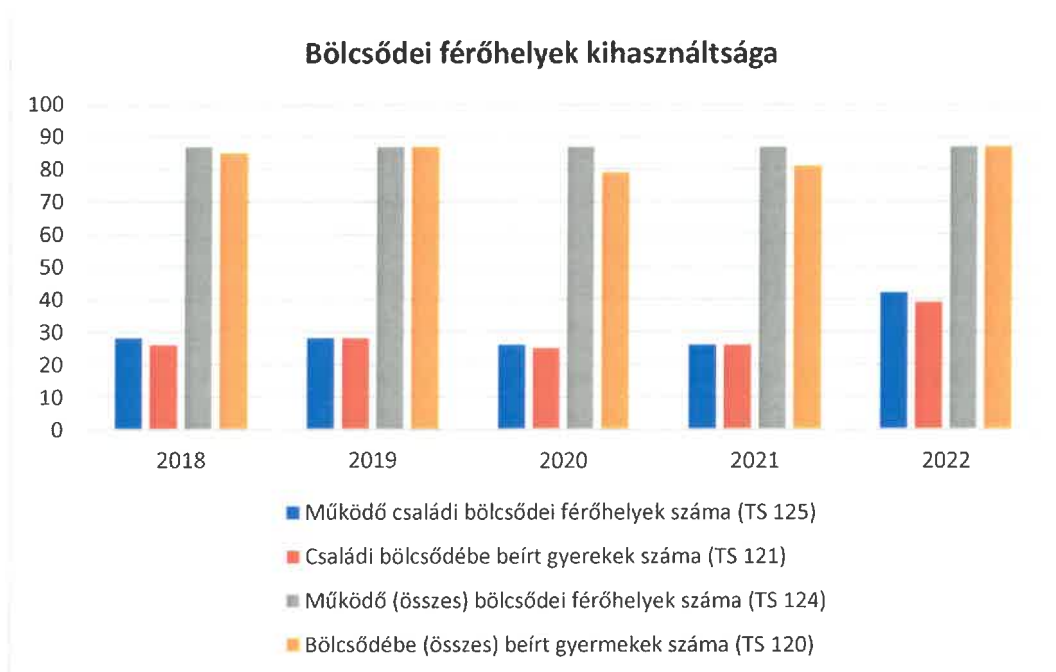
2) Szivárvány Családi Bölcsőde és Napsugár Családi Bölcsőde (Szarvas, Toldi Miklós u. 21.)

Az intézmény gyermekeinek száma 14 fő. A Szivárvány Óvodáért Közhasznú Alapítvány által fenntartott intézmény, a kuratórium elnöke Antal Andrásné.

3) Csimota Ház Családi Bölcsőde Hálózat (Szarvas, Széchenyi u. 7.)

Az intézmény gyermekeinek száma 13 fő. A családi bölcsőde vezetője Bosnyákné Horváth Lili.

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	-	-	28	26	-	-	87	85
2019	-	-	28	28	-	-	87	87
2020	-	-	26	25	-	-	87	79
2021	-	-	26	26	-	-	87	81
2022	-	-	42	39	-	-	87	87

Gyermekek, családok átmeneti gondozása

Szarvas Város Önkormányzatának 2003-tól érvényes ellátási szerződése van a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ, Orosháza Családok Átmeneti Otthonával (5900 Orosháza, Mikszáth K. u. 2.).

f) gyermekvédelem

A városban működő gyermekvédelmi rendszer jónak mondható, összefogásban, egymás munkáját segítve végzik a feladatokat. Mindehhez elengedhetetlen a jelzőrendszeri kapcsolattartás, az információk áramlása, a tájékoztatás és a családlátogatás. A problémák minél gyorsabb felszínre kerülése megelőzheti a súlyosabb gyermekvédelmi intézkedéseket. A gyermekvédelmi beszámoló évente a képviselő-testület előtt történő tárgyalása kompenzálja az önkormányzatoktól kiesett területekre való rálátást.

Figyelembe kell venni a gyermekvédelem elemzésénél, hogy jelzőrendszeri tagok nem azonos súllyal, gyakorisággal és mélységben vesznek részt a családok életében, így míg a személyes szolgáltatást nyújtó intézmények, hivatalok, védőnők, gyermekorvosok és pedagógusok a gyermek mindennapjainak részét képezik, a pártfogó felügyelő már csak bűnelkövetői múlttal rendelkező gyermek életébe lép be, az ügyészség, bíróság pedig még ritkábban, inkább csak áttételesen értesülhetnek gyermek veszélyeztetettségéről.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer egy adott állam gyermekvédelmének leírására szolgáló kategória, amely magába foglalja a gyermekvédelem funkcióit, szabályait, megoldásait, szervezeteit, működésmódjait. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a gyermekétkeztetés,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) Biztos Kezdet Gyerekház,
- e) Tanoda.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembe vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i) a megelőző pártfogás elrendelése.

A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiatakorúak javítóintézeti ellátása. A fiatakorúak javítóintézeti neveléséről külön törvény rendelkezik.

A gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – az alábbi intézmények és személyek:

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c) a köznevelési intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a munkaügyi hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő,
- n) a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal,
- o) az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv.

A fent meghatározott intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál, valamint hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Észlelő- és jelzőrendszer működtetése:

A 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet alapján a szolgálat észlelő- és jelzőrendszert működtet. A rendelet 9. § (3) bekezdése értelmében a család-és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal

szakmaközi megbeszélést kell szervezni. E rendelet 9.§ (5) bekezdése értelmében Szolgálatunk megszervezte az éves gyermekvédelmi tanácskozást.

A jelzőrendszeri tagok a Család-és Gyermekjóléti Szolgálat által kiküldött kérdőíveket kitöltötték, majd megküldték a Szolgálat számára.

Szolgálatunk a Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsereivel, az óvodai-iskolai szociális segítő munkatársakkal napi szintű kapcsolatban van. A felmerülő problémák kapcsán rendszeresen esetkonzultációt tartunk, szükség szerint családlátogatást teszünk. Munkánkat nagyban segíti a szociális diagnózisok elkészítése.

A Család-és Gyermekjóléti Szolgálat elkészíti heti jelentését a beérkezett jelzésekről és továbbítja azt a Család-és Gyermekjóléti Központ járási jelzőrendszeri tanácsadója felé.

A szakmaközi megbeszélésekre évente hat alkalommal minden jelzőrendszeri tag kap meghívót. A jelzőrendszeri tagok figyelmét több alkalommal felhívjuk a jelzések megtételének fontosságára, az együttműködés, kapcsolattartás törvényi kötelezettségeire.

Az éves szakmai tanácskozás összefoglalja az előző évben végzett szociális segítő tevékenység statisztikai adatait, melyben szerepel minden tag írásos beszámolója, melyet a szakma és a fenntartónk elé tárunk.

Az Ukrajnában fennálló háborús helyzet további feladatokat jelent számunkra. Támogatjuk a hozzánk forduló menekülteket, segítjük őket szociális-, egészségügyi- és pedagógiai területen egyaránt, együttműködve a jelzőrendszer tagjaival.

Az észlelő- és jelzőrendszer által küldött jelzések száma 2022-ben

1.	Egészségügyi szolgáltató	18
2.	Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	7
3.	Rendőrség	2
4.	Köznevelési intézmény	43
5.	Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy	1
6.	Állampolgár, gyermek és felnőtt érdekeit képviselő társadalmi szervezet	20
7.	Járási Hivatal Gyámhivatala	2
	Összesen	93

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Szarvas Város Önkormányzata anyagi segítséget nyújt a krízis helyzetbe kerülő személyeknek, családoknak, rendkívüli települési támogatás formájában. Halasztást nem tűrő élethelyzetben – ha az igénylő életkörülményei az azonnali segítséget indokolják – a rendkívüli települési támogatás házipénztárból kifizethető a polgármester döntése alapján. A Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Szolgálat ételmiszer, ruhaadományt tud biztosítani, valamint nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben történő azonnali segítség, tájékoztatás vagy tanácsadás telefonon keresztül. A hozzátartozói erőszak (fizikai-, szóbeli-, szexuális-, gazdasági bántalmazás) áldozatainak kíván segítséget nyújtani információnyújtás, tanácsadás, jogi-és pszichológiai megsegítés formájában. Az orosházi krízisambulancia szakembere (Tiszó Irén) havi két alkalommal tart fogadóórát a Szolgálatnál (a hónap 1. és 3. hétfői napján 13.00-15.00 óra között), ahová mindenkit várnak, aki kilátástalannak látja helyzetét, aki nem tudja van-e kiútja bántalmazó kapcsolatából.

Készenléti ügyelet

A készenléti szolgálat célja, hogy a Család- és Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején kívül, munkanapokon 16.00 – 7.30 h-ig, hétvégén és munkaszüneti napokon 0-24 h-ig a felmerülő krízishelyzetekben tudjon azonnal segítséget nyújtani tanácsadás vagy tájékoztatás formájában. A telefonszám, egyúttal munkaidőben az intézmény központi telefonszáma (+36 /20 959-7464), ezáltal minden nap 0-24 h-ban hívható. Szükség esetén a Család- és Gyermekjóléti Központ tájékoztatást nyújt a lelkisegély telefonvonal elérhetőségéről is. 2022-ben **10 alkalommal** kellett konkrét ügyben segítséget nyújtanunk.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A városban nagyon színes és sokrétű választék van a szabadidő eltöltésére. Szarvas város köznevelési intézményei folyamatosan szerveznek az igényekhez igazodó egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokat. A Csodaszarvas Tanoda (Emberöltő Alapítvány), mely a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat gondozásában lévő gyermekek délutáni prevenciók tevékenysége, a hét minden munkanapján, illetve a programoktól függően (családi napok) hétfői nyitva tartással is várja a gyermekeket. A szolgálat minden év nyarán ellátja a nyári gyermekfelügyeletet, az ellátott gyermekek száma átlagosan 30 fő volt. A Szarvasi Nagycsaládosok Barátainak Köre évente több mint 50, egy és több napos gyermek, ifjúsági és családi programot valósít meg (kirándulás, tábor, szabadidős program, képzés, tréning).

Szabadidős tevékenységet nyújtó önkormányzati fenntartású és önkormányzati támogatással működő intézmények:

- Cervinus Teátrum; - Városi Könyvtár; - Tessedik Sámuel és Szárazmalom; - Kábítószerügyi Egyeztető Fórum. A KEF fontos programeleme az alternatív szabadidő eltöltés lehetőségének kínálata a fiatalok felé. Ennek a gondolatnak a megvalósulása az Éjszakai Foci Torna.

A Cervinus Teátrum az általános iskolás és óvodás gyermekek művészeti neveléséhez nyert csaknem 25 millió forint támogatást. Öt általános iskolával (négy szarvasi és egy csabacsúdi) és egy óvodával működnek együtt a programban. Különböző szakkörök, klubfoglalkozások, táborok

keretében kívánnak hozzájárulni a fiatalok művészeti és kreatív képességeinek kibontakoztatásához.

A Községi Élet Újrindításáért Felelős Operatív Törzsnek köszönhetően Magyarország Kormánya az 1643/2021.(IX.21.) számú Kormányhatározatban döntött a településeken megvalósuló közösségi, szakköri program megvalósításának támogatásáról. A Kormány egyetért a településeken megvalósuló közösségi, szakköri program megvalósításának szükségességével és fontosságával, valamint annak központi költségvetésből történő támogatásával. A Cervinus Teátrum együttműködési megállapodást kötött a Nemzeti Művelődési Intézettel. Ennek keretében nemezelés, vesszőfonás, mézeskalács minimum 5 fős szakkörök indultak, minimum 20 szakköri foglalkozással. Az adott szakkörök lezárásaként 2022. év tavaszán az elkészült alkotásokból 2 hetes kiállítást rendeztek.

Az elkészült Honvédelmi Sportközpont, ami a sportolási lehetőségek mellett a Magyar Honvédség utánpótlását is hivatott segíteni.

2022-ben a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium és a Gyulai SzC Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium csatlakozott a [Honvéd Kadét Programhoz](#). Ebben a 2017-ben létrejött, az oktatást és szabadidős tevékenységet kombináló fejlesztő programban azok az intézmények vehetnek részt – immár országsszerte 120 –, melyek vállalják, hogy a Magyar Honvédség számukra kijelölt szervezetével, valamint a Honvédelmi Sportszövetséggel együttműködnek.

Az előnyök mellett számos olyan programra járhatnak a programban részt vevő diákok, ami csak számukra lesz elérhető: sportlövészet, küzdősportok, hagyományőrzés, hadisírgondozás, ejtőernyőzés, laktanya-látogatások, paintball, airsoft, különböző játékok, légfegyveres, lézerfegyveres céllövészetek, kalandtúrák és akadálypályás foglalkozások. Nem mellesleg évi 10 hónapon át alanyi jogon jár a programban résztvevőknek a Béri Balogh Ádám honvéd kadét ösztöndíj, aminek összege a tanulmányi átlageredményük függvényében 14 és 40 ezer forint közé esik havonta.

2022-ben a Magyar Úszó Szövetség és Szarvas Város Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött, az [Úszó Nemzet Programban](#) való részvételről. Ennek célja, hogy minden gyermeknek legyen lehetősége a vízbiztos úszástudás elsajátítására az általános iskola 2.osztályáig. A gyermekek heti egy alkalommal vehetnek részt oktatáson, amely 3 évig tart és 9 szakvizsgát tartalmaz. Az úszásoktatás, az ehhez szükséges eszközök, a szállítás ingyenesen kerülnek biztosításra. Az önkormányzat által fenntartott Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje vesz részt a Szarvasi Gyógyfürdőben megvalósuló programban.

A Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdőben ma is használt kút vizét az Országos Tisztifőorvosi Hivatal 2000-ben minősítette gyógyvízzé. A létesítmény 2012-ben a Szent Klára Gyógyfürdő nevet vette fel. 2002-ben indult meg a fürdő eddigi legnagyobb szabású fejlesztése. A 2004-ben átadott Szarvasi Gyógyfürdő 25 m-es úszómedencével, élmény és termálmedencékkel, korszerű gyógyászati szolgáltatásokkal nyitotta meg kapuit. A fürdő korszerű szolgáltatásait azóta is megelégedéssel használják a városi lakosok, sportolók és a gyógyulni, pihenni vágyók. A Szarvasi Gyógyfürdőnek belvárosi adottsága miatt, így elegendő terület hiányában korlátozottak a fejlesztési lehetőségei. Ennek ellenére a fürdő jelenleg is rendelkezik érvényes építési engedéllyel

rendelkező tervvel, amely, ha megvalósulna a külső területen megvalósítandó gyógy- és gyerekmedencékkel, szauna szolgáltatásokkal növelné a választékot. Mivel egy ilyen volumenű beruházás csak pályázati forrásból valósítható meg a fejlesztésre még várni kell.

A fürdő pályázati forrás nélkül is igyekszik a szolgáltatásokat javítani. Az elmúlt időszakban a külső területen kialakított játék és pihenő rész növelte a választékot, valamint a szaunasziget kialakításával sikerült örömet szerezni a forróságot kedvelő vendégeknek. Emellett az öltözők vizes helységei is fel lettek újítva. A közel jövőben még szolárium üzemeltetésével fogják kiegészíteni a fürdő választékát.

A Szarvasi Úszó, Vízilabda, és Szabadidő Sportegyesületet (SZUSE) 2006-ban alapították, az egyesület céljai között szerepel:

- A gyermek, ifjúsági, felnőtt és szenior korosztályok számára az uszodában folytatható szabadidős és versenysport szervezeti kereteit biztosítani. - Megszervezni, valamint tárgyi és személyi feltételét megteremteni az úszószakosztály, a vízilabda-szakosztály és a szeniorúszók szakágaknak, valamint mindazon sportágaknak, melyekre megfelelő számú igény jelentkezik.
- Kiemelt céljának tekinti Szarvas Város Önkormányzata reá vonatkozó határozatainak, rendeleteinek és programjainak segítségét és végrehajtását: az alap- és haladó szintű úszásoktatás valamint a kondicionálás, úszóprogram szervezés, szervezett szabadidő eltöltés, edzési és versenyzési lehetőség, valamint új sportágak bevezetése.
- Szolgáltatásokat nyújtani az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító, egészségügyi rehabilitáció területén nemcsak a Sportegyesület tagjai számára.

A Sportegyesület feladatai:

- Tagjai számára – valamint közhasznú tevékenységéből adódóan – tagjain kívül más személyek részére is biztosítja az úszósport edzés- és versenyfeltételeit.
- Igény szerint rekreációs sporttevékenységet szervez valamint egyéb, uszodában végezhető képzést és szolgáltatást nyújt.
- Jó kapcsolatot ápol és együttműködik a város intézményeivel és egyesületeivel. - Fellép a sportmozgalomban ható káros jelenségek – elsősorban a meg nem engedett teljesítményfokozó szerek, készítmények és módszerek alkalmazása ellen.

Céljai végrehajtásához megteremti az anyagi feltételeket: saját bevételek, szponzori támogatás, pályázati források, önkormányzati támogatások igénybevételel.

A SZUSE Futó Szakosztálya 2023. szeptember 17-én immár V. alkalommal szervezte meg a Körös-körül a Körös körül futófesztivált, ahol egyéni és váltófutásra kerül sor, az Erzsébet-ligetben, Holt-Körös partján és Arborétumban (kb. 300 fővel). A Pepi-kertben rendszeresek a Bolza-kör futóversenyek, ahová gyaloglókat is várnak. Az arborétumi futóversenyek során fontosnak tartják

az egészséges életmód népszerűsítését, a futás és gyaloglás örömeinek megismertetését korra, nemre való tekintet nélkül. A versenyen lehetőséget biztosítanak az amatőr futók és gyaloglók részére is. Rendezvényeik a környezettudatosságra, a környezet tisztaságára és tisztán tartására is felhívják a figyelmet.

A jégkorong sportegyesület 2015. óta létezik Szarvason, mely jelenlegi formájában és **Szarvasi Jégkorong Sportegyesület** néven 2018. óta működik. Az egyesület fő tevékenysége utánpótláskorú gyermekek nevelése, képzése, versenyeztetése és felnőtt korú játékosok képzése, versenyeztetése. Emellett lehetőséget biztosítanak az óvodáknak, iskoláknak tanóra keretében a jégpálya használatára. Szabadidős tevékenység keretében a nagy közönségnek is teret adnak a korcsolyázás tanulására, kipróbálására.

A Szarvasi Szakorvosi Egészségügyi Szolgáltató Kft. úgy döntött, hogy pályázat keretén belül **Egészségfejlesztési Irodát** hoz létre a Szarvasi Járás lakosai számára.

- A pályázat azonosító száma: EFOP-1.8.19-17-2017-00024
- A pályázat projekt címe: „EFI Iroda létrehozása a Szarvasi járás lakosainak egészségmegőrzése érdekében”
- Az Egészségfejlesztési Iroda megépítésére kapott támogatás összege: 89.988.707 Ft
- A támogatás intenzitása: a projekt elszámolható összköltségének 100 %-a.
- A pályázat tervezett befejezésének dátuma: 2020.06.30.

Az Egészségfejlesztési Iroda a működését 2018.07.01-én kezdte meg Szarvas, Szabadság út 11. sz. alatti intézményében. 2020. 06. 30-án a projekt megvalósítási időszaka lezárult és 2020. 07. 01-től a fenntartási időszakba léptek.

Aki ellátogat az irodába egészségügyi szűrésen majd azt követően egyéni tanácsadáson vehet részt. Ezen kívül az iroda egyik feladata, hogy részt vesz a Szarvasi járás összes településén megrendezésre kerülő közösségi programokon, ahol lehetőség nyílik arra, hogy minél több emberhez eljusson az egészséges életmódra ösztönző üzenet. Továbbá a programok keretén belül egészségügyi szűrések lebonyolítását is biztosítják a helyszínen a lakosok számára.

Számos programon pl: sportfoglalkozáson és klub foglalkozáson vehetnek részt azok, akik életmód szemléletükön szeretnének változtatni. Ezekon a foglalkozásokon az aktuális témában jártas Egészségfejlesztési szakemberek állnak segítségére, így megismerheti az egészséges életmód alapjait, hogy hogyan induljon el az egészséges életmódhoz vezető úton. Ezen programokat, szolgáltatásokat korlátozás nélkül a Szarvasi járás lakosai díjmentesen igénybe vehetik, mindenki számára biztosított a részvétel.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Városunkban az **intézményi gyermekétkeztetés** megoldott, minden igényt ki tudunk elégíteni. Szarvas Város Önkormányzata a Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft-n keresztül biztosítja a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat.

Szarvas Város Önkormányzata 2016. év január 1. napjától kötelezően megszervezi és biztosítja a **szünidei gyermekétkeztetést** a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. Előtte pályázati rendszer volt. A 2022. évi tavaszi szünetben 2 munkanapon, a nyári szünetben valamennyi munkanapon (55), a téli szünetben 11 munkanapon keresztül történt a szünidei étkeztetés.

A 368/2022. (IX.29.) Korm.rendelet a 2022/2023. tanév rendjére alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról 1.§ (2) bekezdése alapján a téli szünet 2022. december 22. és 2023. január 06. között 11 munkanapot érintett, mivel az őszi szünet elmaradt.

Az étkeztetés biztosításának helyszíne: Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft. (5540 Szarvas, Rákóczi u. 3.), ahol biztosított az ebéd helyben történő elfogyasztása vagy saját ételhordóban történő elvitele. A tanyán élő rászorultak részére a tanyagondnokok biztosították az ebéd kiszállítását.

A 2022. évi létszámadatok az alábbiak szerint alakultak:

- tavaszi szünet: 91 fő,
- nyári szünet: 102 fő,
- őszi szünet: elmaradt,
- téli szünet: 94 fő.

Összesen 128 fő (84 hátrányos helyzetű és 44 halmozottan hátrányos helyzetű) részesült szünidei étkeztetésben a tárgyévben. A létszámadatok alapján megfigyelhető, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése, a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetűek csökkenését is magával vonzotta (2021. évben összesen 122 fő részesült szünidei étkeztetésben).

A továbbiakban is fokozott figyelmet fordítunk a szünidei gyermekétkeztetés megszervezésére és népszerűsítésére, annak érdekében, hogy a rászoruló gyermekek szülei teljes körű tájékoztatást kapjanak, és minél többen részesülhessenek benne.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Településünkön az eltérő kultúrájú gyermekcsoportok egyenlő lehetőségekhez jutnak. A városban meghirdetett programok, civilek, intézmények táborai, eseményei, rendezvényei nyitottak és hozzáférhetőek. A hátrányos helyzetű gyermekcsoportok esetében vannak táborok, ahol biztosított az ingyenes részvétel pl. Erzsébet tábor, napközis vagy pályázatok által finanszírozott táborok.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor, jelzés nem érkezett. A bölcsőde, óvodák és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét szem előtt tartva.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Szarvas Város Önkormányzata intézményei által egyenlő hozzáférés lehetőségével biztosítja minden gyermek számára szolgáltatásait. A hátrányt kompenzáló juttatások, támogatások egyenlő feltételekkel érhetők el a törvény által szabályozott keretek között.

A Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ mellett a civil szervezetek, egyházak is pályázataival és programjaival segítik a hátrányban lévők kompenzálását. Iskolák, de már az óvodák is kiemelten foglalkoznak különböző hátrányokkal küzdő gyermekek felzárkóztatásával. Az SNI gyermekek számára már óvodában elérhető a gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, az iskolában pedig már az integrált nevelés.

Az óvodai-, iskolai szociális segítő szakemberek elsődlegesen a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésével, prevenciójával foglalkoznak a köznevelési intézményekben. Egyéni/csoportos/közösségi tanácsadás, foglalkozás, segítő tevékenység formájában nyújtanak segítséget a gyermekek, szülők, pedagógusok számára.

A feladatot a járási székhelyek család- és gyermekjóléti központjai látják el. A Szarvasi járásban a Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ **3 fő óvodai és iskolai szociális segítővel**.

2022. évben, Szarvas járás vonatkozásában a szakemberek **648 ellátott** gyermek esetében, **2.574 alkalommal** került kapcsolatba és végzett segítő tevékenységet kiskorúval, családtaggal, intézményi munkatárssal. A szakemberek a tanítási szünetek ideje alatt a gyermekétkeztetésben, valamint a nyári gyermekfelügyelet biztosításában nyújtottak segítséget, az iskolák által szervezett nyári szünidői programokból (táborok, kirándulások) vették ki aktívan részüket. Ezen felül, az intézmény sikeres pályázatának kapcsán, 6 héten keresztül az Erzsébet-tábor napközi program keretén belül, átlag napi 20 gyermek hasznos szünidei szabadidőeltöltési lehetőségét segítették. 2022. július 18. és augusztus 26. között összesen 66 gyermek vehetett részt a pályázat által támogatott tematikus programokon. Nagy szerepük volt a hátrányos helyzetű családok támogatásában, a gyerekek iskolai követelményeinek teljesítésének elősegítésében.

Tanácsadó iroda

2022-re intézményünk feladatellátásába begyűrűződött a covid, a gazdasági válság és a szomszédunkban zajló háború hatása. Nagyon sokan jöttek hozzánk a Járásból a Központ által nyújtott ingyenes speciális szolgáltatások igénybevétele céljából. Láthatóan megváltozott az ügyfélkörünk, más problémákkal kerestek minket és egyre súlyosabb gondok jelentkeztek

klienseinknél. A minél jobb, célzottabb, teljesebb körű feladatellátás érdekében döntöttünk úgy, hogy létrehozuk az intézmény negyedik szakmai egységét- a Tanácsadó Irodát, miközben szolgáltatási körünket kibővítettük, új dolgokat vezettünk be.

A szakmai egységben jelenleg 2 fő – 1 fő vezető, 1 fő szociális diagnózis készítő eszmenedzser-dolgozik teljes munkaidőben, illetve 4 fő külső szakember – pszichológus, jogász, pénzügyi tanácsadó, krízistanácsadó- lát el feladatokat megbízási szerződésben vagy külön megállapodásban foglaltak alapján.

Elérhető szolgáltatásaink:

- pszichológusi tanácsadás
- jogi tanácsadás
- pénzügyi tanácsadás
- krízistanácsadás
- idősügyi tanácsadói szolgáltatás
- fogyatékoságügyi tanácsadói szolgáltatás
- mentálhigiénés tanácsadás (egyéni, közösségi)
- mediáció (párkapcsolati, válási, családi, közösségi)
- szociális diagnózis készítés
- kapcsolatügyi szolgáltatás
- hozzátartozói erőszak tárgykörébe tartozó feladatellátás

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

(Nkntv. 4. §-ának 13. pontja)

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd-fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja (Nkntv. 4. § 25. pont)

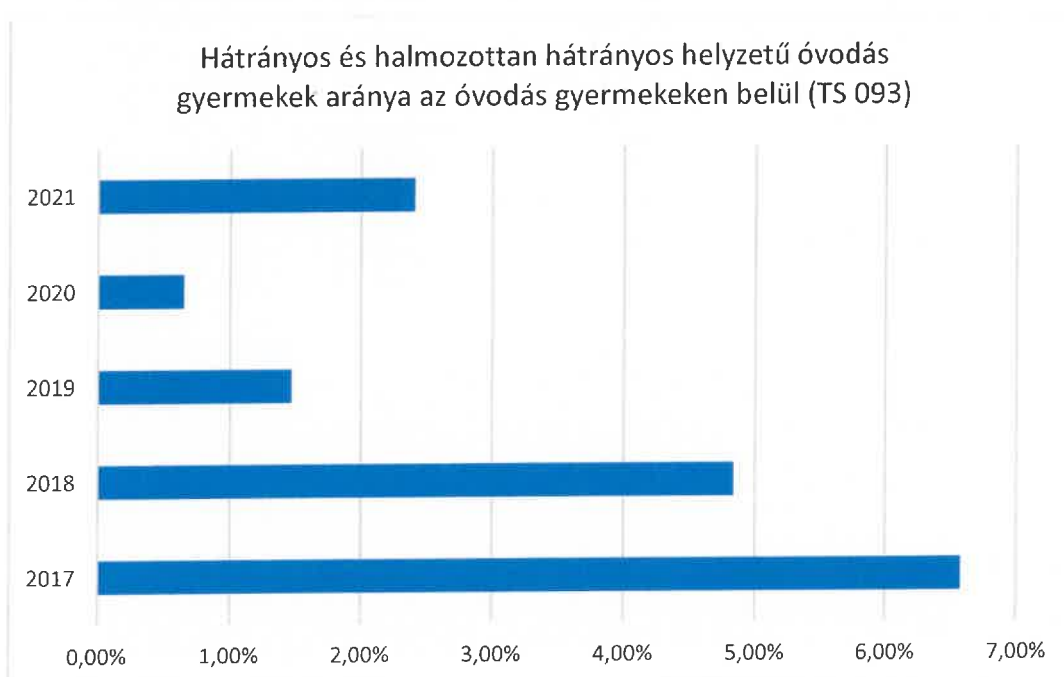

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	486	32	6,58%
2018	455	22	4,84%
2019	476	7	1,47%
2020	465	3	0,65%
2021	457	11	2,41%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	1215	153	12,55%
2018	1220	109	8,90%
2019	1160	30	2,60%
2020	1154	27	2,39%
2021	1132	29	2,56%

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szagimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szagimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	3	0,9%	18	9,9%	22	7%
2018	2	0,6%	39	19,4%	20	7,6%
2019	4	1,2%	14	7,6%	8	3,5%
2020	2	0,6%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	1	0,3%	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2018	75	94
2019	92	56
2020	51	54
2021	66	51
2022	80	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma, stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai¹ (Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	2	
Hány településről járnak be a gyermekek	mindenki rendelkezik szarvasi lakcímmel	
Óvodai férőhelyek száma	100	
Óvodai csoportok száma	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	07-17	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	az önkormányzati óvoda egész nyáron nyitva tart	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8+1	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	8+1	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka és pedagógiai asszisztens	8,5	0
További személyzet	1 fő óvodatitkár 1fő karbantartó	0

Évről évre növekszik a városi óvodába beiratkozott gyermekek száma, amely az idei nevelési évben átlépte az engedélyezhető férőhelyet az átszámított létszámmal. Az átszámított létszám a sajátos nevelési igényű gyermekek és hh/hhh-s gyermekek számából adódik, akik a szakértői véleményben meghatározottak szerint 2, illetve 3 főként vehetők figyelembe az óvodai csoportalakítás szempontjából.

Az óvodai csoportra megállapított maximális létszám (25 fő) a nevelési év indításánál a fenntartó engedélyével legfeljebb 20 %-kal átléphető {Nkt. 25.§ (7)}, melyet az idei nevelési évre engedélyeztek. A mai állapot szerinti létszám az állandó vándorlás miatt **69, átszámítva 80 fő.**

Szarvas Város Óvodája a kötelező felvételt biztosító intézmény, így az ellátási kötelezettség az önkormányzatra hárul. Továbbá a covid járvány alatti születésszám emelkedést figyelembe véve indokolt egy 4. csoport kialakítása, valamint a maximális gyermeklétszám átlépésének engedélyezése, így 75 helyett 100 fő (20%-os eltérés esetén 120 fő) ellátását biztosíthatjuk.

A Dózsa György u. 24. szám alatti óvodaépületben történne a 4. csoport kialakítása a szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése mellett. Szükség volna tálalókonyhára, egy öltözőre, egy mosdóra és két csoportszobára, az egyikben tényleges óvodai csoport kialakítása történne meg, a másik csoportszoba tornaszobává, illetve sajátos nevelési igényű gyermekek kötelező fejlesztése valósulna meg.

¹ Forrás : szarvasi köznevelési intézmények

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai¹ (GFE Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	6	
Óvodai férőhelyek száma	150	
Óvodai csoportok száma	6 (jelenleg 5 óvodai csoport)	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	2 hét augusztusban	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	14	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	14	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka és pedagógiai asszisztens	6	0
Kisegítő személyzet	2,5	0

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai² (Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola)

ÓVODAI ELLÁTOTSÁG	db
Az óvoda telephelyeinek száma	3
Hány településről járnak be a gyermekek	3
Óvodai férőhelyek száma	209
Óvodai csoportok száma	8
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	7.00-17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	2 hét óvodánként

¹ Forrás : szarvasi köznevelési intézmények

² Forrás : szarvasi köznevelési intézmények

Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	16	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	16	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka és pedagógiai asszisztens	10	0
Kisegítő személyzet	2	0

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai¹ (Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	1	
Hány településről járnak be a gyermekek	3	
Óvodai férőhelyek száma	110	
Óvodai csoportok száma	4	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	hétfő-csütörtök 6.45-18.00 péntek 6.45-17.00	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ()	július 28.-augusztus 30.	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	8	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	8	0
Gyógypedagógusok létszáma	1	0
Dajka és pedagógiai asszisztens	6	0
Kisegítő személyzet (részmunkaidős gyógypedagógus)	1	0

¹ Forrás : szarvasi köznevelési intézmények

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportontrajutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	507	22	592	7	486	n.a.	n.a.	22
2018	504	20	592	7	455	n.a.	n.a.	23
2019	502	21	544	6	476	n.a.	n.a.	23
2020	510	21	544	6	465	n.a.	n.a.	22
2021	499	20	544	6	457	n.a.	n.a.	23

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A város óvodáiban a 2021-es nevelési évben 457 gyermek nevelését látták el, 20 óvodai gyermekcsoportban. Az óvodai férőhelyek száma: 544. A 2022-es nevelési évben 472 gyermek nevelését látták el, 7 telephelyen, 21 óvodai gyermekcsoportban. Az óvodai férőhelyek száma: 569.

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	59	5	21	8,94%
2018	0	59	5	21	8,49%
2019	1	58	6	20	9,78%
2020	1	58	6	19	10,82%
2021	2	59	6	19	11,84%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Általános iskolák adatai - gyógypedagógia

Néhány sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő gyermek esetében továbbra is nehézséget jelent befogadó nevelési-oktatási intézményt találni. A Fő téri Általános Iskola fenntartója úgy döntött, hogy szegregált oktatású, gyógypedagógiai osztályt hoznak létre autista tanulók számára. A létszám növekedése miatt a 2022/2023-as tanévben két osztályban nevelik őket, jelenleg 13 fővel. Az osztályok összesen 4 fő gyógypedagógus asszisztenssel működnek. A jövőben szükségessé válik autista óvodás csoport szervezése, ami széles körű egyeztetést igényel.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	137
2018	158
2019	173
2020	162
2021	140

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Biztosítani kell az intézményben az esélyegyenlőséget, az egyenlőtlenséget okozó különböző területeken:

- szociális hátránnyal rendelkező;
- sajátos nevelési igényű;
- egyéb hátrányokkal rendelkező gyermekek esetében.

Oktatási-nevelési intézmény; intézménybe járó gyermekek száma (2022)	Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma (SNI)	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók száma (BTMN)	HH/HHH gyermekek, tanulók száma	SNI, BTMN, HH/HHH gyermekek, tanulók százalékos aránya (%)
Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje 204 fő	9	28	9	SNI, BTMN: 18,1% HH/HHH: 4,4%
Fő téri Általános Iskola 103 fő	55	16	28	SNI, BTMN: 68,9% HH/HHH: 27,1%
Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola 618 fő	óvoda: 12 ált.iskola: 37	óvoda: 15 ált.iskola: 35	13	SNI, BTMN: 16,01% HH/HHH: 2,1%
Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégium 379 fő	óvoda: 4 ált.iskola: 28	óvoda: 17 ált.iskola: 37	8	SNI, BTMN: 22,6% HH/HHH: 2,1%

GFE Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda 367 fő	óvoda: 7 ált.iskola: 17	óvoda: 15 ált.iskola: 20	7	SNI, BTMN: 16,07% HH/HHH: 1,9%
Vajda Péter Evangélikus Gimnázium 345 fő	13	8	3	SNI,BTMN: 6,0% HH/HHH: 0,8%
Gyulai SzC Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium 428 fő	44	41	33	SNI,BTMN: 19,8% HH/HHH: 7,7%

Fejlesztési lehetőségek: A gyermekek egyéni képességeinek és a szakértői véleményekben megfogalmazottaknak megfelelően a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai végzik, valamint megbízási szerződés alapján biztosítják a sajátos nevelési igényű ellátást Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéjében. Továbbá kiscsoportos fejlesztő foglalkozásokat, felzárkóztató foglalkozásokat, tantárgyi korrepetálást, egyéni fejlesztést, rehabilitációs órákat és differenciálást biztosítanak az általános iskolákban.

Fontos, hogy minden rászoruló és kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló, minden életkorban megkapja a szükséges szakmai szolgáltatásokat, megfelelő fejlesztéseket annak érdekében, hogy integrálódjanak korosztályukba, ezáltal biztosítva a jövőbeni azonos esélyeiket.

Magasabb a hiányzási arány, a lemorzsolódás aránya a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű diákok körében, többségük szakiskolában tanul tovább. A HH/HHH tanulók sikeres érettségiig való eljutása, valamint a minőségi szakképzésben való helyt állásuk érdekében szükséges a középiskolai oktatásban az integrációs nevelés módszertani kultúrájának elterjesztése. A sikeres továbbtanulás érdekében a jelenleg is működő Tanoda program támogatására nagy szükség van, megcélózva a 9-10. évfolyamon tanulókat is.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Szarvason az oktatás, képzés területén hátrányos megkülönböztetés nem történt, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt eljárásra nem került sor. Hátrányos megkülönböztetésről és a gyermekek jogellenes elkülönítéséről nincsenek információink, a bölcsőde, óvoda és iskolai intézmények, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi, továbbá a családsegítő szolgáltatások és juttatások segítik a hátrányos helyzetbe került és SNI gyermekek, gyermekes családok életkörülményeinek mielőbbi javulását és a gyermekek egészséges fejlődését, a gyermekek érdekeit és esélyegyenlőségét tartva szem előtt. A szükséges esetekben a gyermekek és tanulók megkapják a fejlesztésükhöz elengedhetetlen szakmai támogatást.

Integrációs Pedagógiai Rendszer (IPR)

Az Integrációs Pedagógiai Rendszer egy pedagógiai keretrendszer, amelynek célja a halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek esélykülönbségeinek kiegyenlítése az iskolákban.

A program a képesség-kibontakoztatásra, integrációs felkészítésre, valamint óvodai fejlesztő programok szervezésére nyújt támogatást. A pályázat kötelező elemeként az intézmények külső partnerek bevonásával programokat, tanórán kívüli szabadidős tevékenységet valósítanak meg, ezzel is erősítve az együttműködést helyi civil szervezetekkel, nemzetiségi önkormányzatokkal.

A hátrányos helyzetű gyermekek az intézménynek nyújtott anyagi segítség révén befogadóbb iskolai környezethez és az iskolai sikerességükhöz szükséges fejlesztésekhez juthatnak hozzá, a fejlesztéseket megvalósító pedagógusok a program keretében anyagi elismerésben részesülnek.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A versenyképes munkaerőképzés, a beilleszkedés segítése, a családi háttérből eredő nehézségek enyhítése érdekében elengedhetetlen az átmenetek (óvoda-iskola, iskola-középiskola) erősítése a szociális háló, az intézmények közötti együttműködések erősítésével.

A fenti adatokból látható, hogy a település általános iskoláiban végző 8. évfolyamos tanulók végzési aránya megfelelő, az egyes intézmények eredményessége közel azonos szintet mutat. Lemorzsolódás egyedül a Fő téri Általános Iskolában volt.

Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje Kossuth utcai óvodája 2018-2020 között részt vett „**A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása**” című (EFOP-3.1.5-16-2016-0001 azonosítószámú) kiemelt projektben.

A program célja: „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” című (EFOP-3.1.5-16-2016-0001 azonosítószámú) kiemelt projektben célcsoportja 2018. ősztől óvodai feladatellátási helyekkel bővül. A Projekt felhívása és megvalósíthatósági tanulmánya szerint – a Projektbe bevont 300 alap- és középfokú oktatási intézmény ingázási körzetében található *óvodai feladatellátási helyek* a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, és/vagy sajátos nevelési igényű gyermekek, és/vagy beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő és/vagy eltérő fejlődési ütemű gyermekek inkluzív és/vagy befogadó nevelését megvalósító intézmények óvodai nevelést ellátó intézményegységei kerültek bevonásra.

Ezen pályázatban az óvoda 2 munkatársa, mint támogató szakértő készítette el a szükséges dokumentációt, részt vett hálózati, területi műhelyeken és szervezte a programokat, támogatva ezzel az intézmény szakmai fejlődését és aktualizálva az intézmény dokumentációját. Valamint fontos elem volt a partnerségi kapcsolatépítés is a meghatározott célcsoport segítése érdekében.

A köznevelési törvény módosításával a jogszabályban megjelent a lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló fogalma és a törvény tartalmaz utalásokat a korai jelzőrendszer felépítésére vonatkozóan is. A törvényi meghatározás szerint „*lemorzsolódással veszélyeztetett tanuló: az a tanuló, akinek az adott tanévben a tanulmányi átlageredménye közepes teljesítmény alatti vagy a megelőző tanévi átlageredményéhez képest legalább 1,1 mértékű romlást mutat és esetében komplex, rendszerszintű pedagógiai intézkedések alkalmazása válik szükségessé.*” (Nkt. 4. §

37.bek.)

A Gyulai SzC Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium a korábbi években intézkedési tervet dolgozott ki az iskolai lemorzsolódás megelőzésére. Az intézkedési tervnek az egyén szintjén az a célja, hogy a lemorzsolódás veszélyének kitétt egyes diákok számára támogató mechanizmusokat kínáljon, amelyeket az ilyen diákok egyedi szükségleteire lehet szabni.

Az EFOP-1.4.4-16 „BARI SHEJ” (Nagylány) Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése c. pályázat bemutatása

A program célcsoportja:

A projekt közvetlen célcsoportja a szarvasi 10-18 éves általános iskolás gyermekvédelmi kedvezményben részesülő hátrányos helyzetű roma diáklányok. A projektbe olyan lányok kerülnek bevonásra, akik esetében jelen van a lemorzsolódás kockázata, illetve tünete. A lányok mindegyike (20 leány) hátrányos helyzetű roma lány, a szülők iskolai végzettsége alacsony, a család anyagi helyzete minden leány esetében rossz. A szülők nem tudják lányaikat a tanulás terén segíteni és nem is tartják a tanulást fontosnak.

A program célja:

A projekt elsődleges célja a többszörösen is hátrányokkal küzdő roma lányok iskolai lemorzsolódásának csökkentése, továbbtanulási esélyeik növelése egyéni és csoportos mentorálással, személyiség fejlesztéssel (csoportfoglalkozások), pályaorientációval, kulturális neveléssel (szabadidős programok), közösség építéssel (csoportfoglalkozások, tábor, kirándulások, szabadidős foglalkozások és családi programok), hátránykompenzációval (tanácsadás, szociális támogatás, természetbeni támogatás) és folyamatos az igényekre reagáló személyes törődéssel (egyéni és családi mentorálás). A program hozzájárul a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez, a későbbi foglalkoztathatóságukhoz, valamint életminőségük, egészségi állapotuk javulásához. Tehát elmondható a programról, hogy az célzott, koncentrált és komplex beavatkozás a roma lányok korai és végzettség nélküli iskolaelhagyásának megelőzése érdekében.

A programban 2018. áprilisától 20 roma, részben HH/HHH státusszal (hátrányos helyzet/halmozottan hátrányos helyzetű) lány vett részt. A lányok közül 12 fő a Fő téri Általános Iskola, 6 fő a Benka Gyula Ev. Általános Iskola és 2 fő a Gyulai SzC Székely Mihály Intézmény tanulója. Lemorzsolódás ez idő alatt nem történt, az esetleges személyi változásokat költözés, illetőleg családból történő kiemelés indokolta. A lányok tréningeken vettek részt (58 alkalom), amelyeket csoportfoglalkozásokkal kötöttek egybe. A témák között szó volt egyebek mellett a közösségfejlesztésről, az egészségfejlesztésről, a prevencióról, a családi és a női szerepekről, valamint az áldozattá válás megelőzéséről is. Emellett 24 db családi napot valósítottak meg, melyek során elmélyült a szülők, gyerekek és a mentorok közötti kapcsolat. Ezek között kézműves foglalkozások is szerepeltek, melyeket a Nagycsaládosok Szarvasi Egyesületével közösen bonyolítottak le. Eleinte azt gondolták, hogy a rendezvényekbe a szülőket nem sikerül bevonni, a tapasztalatok az ellenkezőjét bizonyították. Jónás Jánosné szakmai vezető elmondta, az egyik legnagyobb kihívást a kirándulások (8 alkalom) és a táborok (Tokaj, Balatonlelle) jelentették. A

hagyományos roma kultúrát őrző családok ugyanis nem szívesen engedték el gyermekeiket ezekre az alkalmakra, éppen ezért az egyik legnagyobb sikernek az ilyen téren elért változást tekintik.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

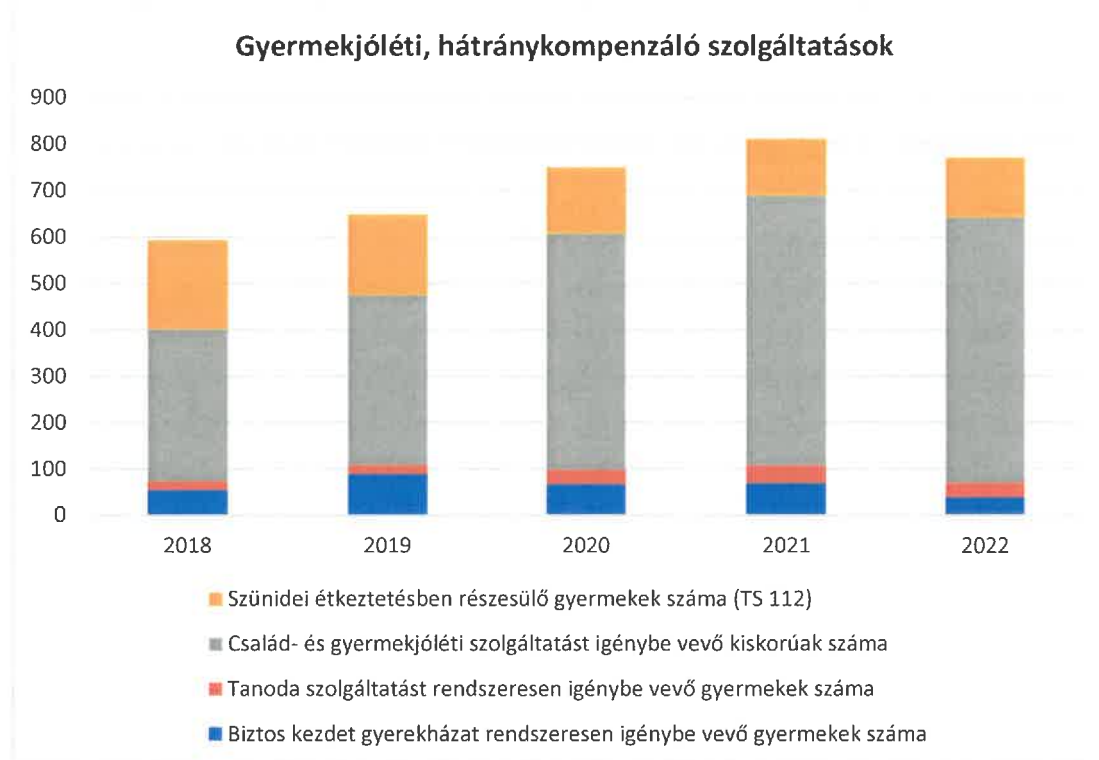
Megjelent az „Útravaló” ösztöndíj pályázat az általános iskola 7-8. osztályosai számára, az „Út a szakmához” pályázat a középiskolások és az „Út a diplomához” pályázat a felsőoktatásban résztvevő tanulók részére. Az ösztöndíj pályázat általános iskolások esetében mentor tanárhoz van kötve. Az „Út a szakmához” pályázatnál a gimnázium és a szakképző iskola lehet érintett. Feltétel, hogy a tanuló tanulmányi átlaga minimum 3,00 legyen, hátrányos helyzetű, utógondozott nevelésbe vett gyerekek pályázhatnak, nem feltétel, hogy roma származású legyen. A pályázatokat szeptember 20-ig kellett benyújtani, a támogatás két részletben kerül kiosztásra. Az utolsó részlet csak akkor kerül kifizetésre, ha a pályázatban részt vett tanuló tanulmányi eredménye nem romlott.

2023-ban a Roma Nemzetiségi Önkormányzat pályázatot kíván benyújtani informatikai eszközök beszerzésére. Az elnyerhető maximális támogatás összege 550.000,-Ft. A pályázat keretében beszerzendő kötelező elemek: laptop, vírusirtó program, Microsoft Office program, laptop táska, nyomtató, internet előfizetés.

A Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ esetében a hátránykompenzáló szolgáltatások nagyban hozzájárulnak a hátrányos helyzetű gyermekek és szüleik szociális helyzetének javulásához, ami információnyújtásból, hivatalos ügyek intézésében való közreműködésből, tanácsadásból, segítő beszélgetésből, adománykövetítésből áll, amelyek a hátrányos helyzetű gyermekek érdekeit, jobb színvonalú életvitelét és fejlődését szolgálják. Hátránykompenzáló juttatások a hátrányos helyzetű gyermekek és gyermekes családok szociális státuszára, az oktatási intézményekben történő részvétel céljából minden jogosult számára egyenlő feltételek mellett elérhetőek, a törvény által szabályozott keretek között.

4.4.6. számú táblázat - Gyermejkölési, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermejkölési szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2018	54	20	327	192
2019	88	20	366	174
2020	66	32	509	142
2021	68	39	582	122
2022	38	32	572	128

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számaránya magas, iskolánként eltérő.	Az Integrációs Pedagógiai Program (IPR) által elért gyermekek körét szélesíteni kell.
A HH/HHH, sajátos nevelési igényű általános iskolás gyermekek közül többen lemorzsolódnak, nem tudják befejezni az általános iskolát.	A HH/HHH, sajátos nevelési igényű általános iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, felzárkóztatási programok szervezésével, szakemberek bevonásával.
Gyakori a roma fiatalok terhessége. A fiatalok még felkészületlenek az anyaságra.	Felvilágosító előadások, programok szervezése szakemberek bevonásával.
Az internet és a közösségi oldalak veszélyei: internetes zaklatások, érzelmi bántalmazások.	Figyelemfelkeltő előadás-sorozatok, pedagógusok, szülők, gyermekek számára. Függőség kialakulásának megelőzése.
Fokozatosan növekvő igény a nyári szünidő értelmes eltöltésére.	Nyári táboroztatási lehetőségek biztosítása, Erzsébet táborokhoz való hozzáférés.
A fiatalok számára kevés a megfelelő szabadidős program ennek következtében különösen veszélyes a csellengés, magára hagyottság, igazolatlan hiányzások.	Fontos a fiatalok számára szabadidős programokat szervezni, bevonni őket a közösségi életbe, igazolatlan hiányzásokat visszaszorítani.

Gyermekkorúak, fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válása egyaránt előfordul. A gyermekbántalmazás és a bűnelkövetések előfordulása.	A gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség. Programok szervezése a bűnmegelőzés és gyermekbántalmazás elleni harc jegyében.
--	--

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniós irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. pedig megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is. Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében a nőket kiemelt célcsoportként kell kezelni.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A nők munkaerő-piaci hátránya összetett, nehezen vizsgálható jelenség, kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetük számos okra vezethető vissza. Ilyen többek között az anyaság, az iskolázottság, az életkor. A településen a női munkanélküliséghez hozzájárulhat ezen túl a részmunkaidős, rugalmas munkahelyek hiánya, hogy a nők a férfiaknál gyakrabban vállalják magukra a tartós ápolásra szoruló idősebb vagy eltartott családtagokkal kapcsolatos gondozási feladatokat. Tanulmányok alapján a nők munkaerő-piaci részvétele minden uniós országban alacsonyabb a férfiakénál. A dolgozó nők a férfiakhoz képest általában alacsonyabb óraszámban, kevésbé jól fizetett ágazatokban és kevésbé fontos pozíciókban végzik munkájukat. Az Európai Unió jogszabályokkal, szakpolitikai iránymutatásokkal és pénzügyi támogatással segíti elő a nemek közötti nagyobb mértékű egyenlőséget a munkaerőpiacon. A foglalkoztatás és a munkanélküliség alakulásának a nők körében a településen nem lehet okozati tényezője a bölcsődei, óvodai férőhelyek száma, hiánya, hiszen az településünkön, mindenki számára elérhető szolgáltatás.

2022-ben Szarvason az aktív korú lakosság 2,79%-a munkanélküli. A nők és férfiak munkanélküliségi aránya hasonló, 2,8% férfi és 2,7% nő volt regisztrált álláskereső a zárónapon. A korábbi években váltakozott a férfi munkanélküliek nőkhöz viszonyított aránya. A településen található, gyermekeiket nevelő nők igényeihez kapcsolódó szolgáltatások közül mind a bölcsődei, mind pedig az óvodai beiratás lehetősége biztosított, a férőhelyszám megfelel az előírásoknak. A 0-3 éves korú gyermekek számára biztosított a város területén három családi bölcsőde is, amely szintén lehetőséget biztosít a gyermekek napközbeni elhelyezésére.

A 180 napnál régebben regisztrált nők munkanélküliek aránya az utóbbi 3 évben megfordult és 50% alá csökkent. A felmerülő probléma kapcsán intézkedésként felmerülő javaslat a munkalehetőségek bővítése, valamint a családbarát foglalkoztatást nyújtó munkahelyi fejlesztések motiválása. Utóbbi megoldás lehetőséget teremt a CSED, GYED, GYES után munkavégzésbe visszatérő nőknek a gyermekvállalás és munkavégzés összehangolására, felelősségteljes és problémamentes megvalósítására. A 30 év alatti anyák személyi jövedelemadó adómentessége 2023-tól bevezetett fontos intézkedés. Az intézkedés összességében arra ösztökélheti a fiatal anyákat, hogy hamarabb – és ne a gyermek két-három éves korában – térjenek vissza a munkaerőpiacra. Az érintettek köre a következő években – felmenő rendszerben – folyamatosan bővül majd. Egyre több nő tölti ugyanis be a 25. évét, s szerzi meg a jogot a fiatal anyák szja-mentességére, ha gyermeket vállal. A KSH adatai szerint 2021-ben a születések száma Magyarországon 93 039 volt. Harmincéves koruk előtt a nők 48,9 százaléka vállal gyermeket, így várhatóan egy évben 40-45 ezer nő válik jogosulttá a kedvezményre. Természetesen, ha az intézkedés sikeres, és ezért több fiatal nő vállal majd gyermeket, akkor ez a szám nőni fog, az ötödik évben akár százezer jogosult is lehet.

5.1. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya	Nők aránya	Összesen
2018	2,64%	3,27%	2,96%
2019	3,42%	3,14%	3,28%
2020	3,96%	3,71%	3,84%
2021	2,74%	3,06%	2,90%
2022	2,8%	2,7%	2,79%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A HEP táblázataiban a nők-férfiak adatait vizsgálva is megállapíthatóak, hogy az utóbbi 3 évben magasabb a férfiak aránya, a tartósan munkanélküliek esetében. Az 5.1.1 számú táblázat adatai a nyilvántartott álláskeresők esetében a férfiak minimálisan magasabb arányát mutatja, valamint az 5.1.2 táblázat adatai is hasonlóan, ahol a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők esetében a férfiak aránya mutat magasabb százalékot.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2018	25,00%	55,84%
2019	30,45%	51,96%
2020	41,78%	49,38%
2021	38,30%	43,52%
2022	33,2%	47,7%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2018	308	33
2019	335	37
2020	383	36
2021	282	28
2022	265	19

Forrás: TEIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A település nagyobb foglalkoztatói elsősorban férfi munkaerőt keresnek és a foglalkoztatást segítő és képzési programok esetében is figyelembe kell venni, hogy megnőtt a szakmunka iránti igény, amely elsősorban a férfi munkaerőt érinti (nehéz fizikai munka: pl. kőműves, lakatos...). A nők fizikai erejüknél fogva kevésbé vonhatók be ezekre a területekre. Kifejezetten csak nőknek meghirdetett foglalkoztatást segítő képzési programok kis számban indulnak. Ezeket a Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya indítja, ők jelentkeznek, őket vonják be. Az elmúlt évek járványügyi helyzete nehezítette azonban a képzések indítását. Az önkormányzat közfoglalkoztatási programjában a nők száma jelentősen magasabb és a nők részéről keresettebb foglalkoztatási forma (jelenleg 31 férfi és 57 nő).

A munkavállalók foglalkoztathatósági kompetenciáinak fejlesztése – azaz a lifelong learning programok fokozott figyelmet kell, hogy kapjanak. Az újrakezdők (CSED/GYED/GYES/GYET, ápolási díjasok illetve egyéb okok miatt a munkaerő-piacról időszakosan kiszorultak), az alacsony iskolázottságúak, elavult képzettségűek munkaerő-piaci alkalmasságának fejlesztése elengedhetetlen. Ez nemcsak szakképzést jelent.

GINOP-5.3.13-20-„Kisgyermeket nevelő szülők képzésének elősegítése, ösztöndíja és elhelyezkedésének támogatása”, a Magyar Államkincstár és az OFA Nonprofit Kft. közös projektjének célja azon kisgyermeket nevelő szülők támogatása, akik gyermekük nevelése mellett tanulmányaikat folytatják vagy első szakképzettségüket szeretnék megszerezni.

Ez a program kétféle támogatást nyújt bizonyos feltételek mellett kisgyermeket nevelő szülők részére:

1.) Ösztöndíj támogatás

Mértéke egy éven keresztül, maximum havi 100.000,-Ft lehet. Az igényelhető ösztöndíj lehetőséget teremt az általános vagy középiskolai tanulmányok befejezésére vagy OKJ-s képzés

keretében szakma elsajátítására. Az ösztöndíj programba történő jelentkezés a Magyar Államkincstár online felületén keresztül történik.

2.) Ingyenes nyelvi, informatikai képzés

Az OFA Nonprofit Kft. szervezésében megvalósuló támogatott nyelvi, informatikai képzésekről későbbi időpontban, a közbeszerzési eljárás lezárulta után tudnak tájékoztatást nyújtani.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elhelyezkedési esélyeit csökkenti az alacsony iskolai végzettség, a származás, etnikai hovatartozás, vagy ha hátrányos helyzetű kistérségekben élnek. Különösen nehéz helyzetben vannak azok, akiknél ezek a tényezők együttesen jelentkeznek. Elsősorban az önkormányzat és intézményeinek közfoglalkoztatási programjaiban kapnak feladatot. Alkalmi jelleggel, nyári időszakban idénymunkán jelentős számú alacsony végzettségű nő helyezkedik el és ez jelent jövedelmet számukra.

A nők esetében is magas azoknak az aránya, akik alacsony iskolai végzettségűek, illetve a munkaerő-piacon már nem kelendő a szakmájuk, szakmai tudásuk (28,4% az alacsony iskolai végzettségűek aránya a nyilvántartott álláskeresők közül). Ezekben az esetekben képzésekre, illetve átképzésekre van szükség.

Tapasztalatok alapján a nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt, valamint a 180 napnál régebben nyilvántartott álláskeresők.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják megszerezni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges szolgálati időt.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, amely mutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (amennyiben a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, de a munkáltató mégsem kíván nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében. A településen ilyen jellegű panasz nem érkezett hátrányos megkülönböztetés miatt.

Amennyiben ilyen probléma felmerül, a diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása okán a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzésre kerülnek és szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonásra kerül.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők esetében feszültség tapasztalható az otthoni és a munkahelyi kötelezettségek teljesítése között. A nőknek – annak ellenére, hogy aktívan jelen vannak a munkaerőpiacon – a hagyományos női szereppel szembeni elvárásoknak is meg kell felelniük. A családi élet és a háztartásban végzett munka területén a társadalom időben, energiában és felelősségben is nagyobb szerepet ró a nőkre, mint a férfiakra. A két területen való helytállás követelménye nehézségekbe ütközik. A gyermekvállalás a nő munkaerő-piaci boldogulása ellen hat, viszont a mai nehéz gazdasági helyzet a legtöbb esetben nem teszi lehetővé a nők számára, hogy csak családi életüknek szenteljék magukat. Ez annál is inkább nem lehetséges, mivel nagyon sok családban a férfi munkanélküli, ennek következtében az ún. „családfenntartói” szerepet is a nőknek kell felvállalniuk.

Tapasztalatok alapján a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távolmaradás nagymértékben rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati és állami programok szervezésére van szükség, amely a GYED, GYES lejártát követően segíti a visszatérést. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, így e ponton belül szükséges a hozzáférés feltételeinek vizsgálata. A településen biztosított a bölcsődei, óvodai és iskolai ellátás is. A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés, mert esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma. A gyermekek napközbeni ellátását biztosító 87 férőhelyes intézmény a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek szakszerű gondozását – nevelését végzi. Ezen túlmenően a gyermekek életkorának és egészségi állapotának megfelelő, foglalkoztatást és étkeztetést biztosít azon gyermekek számára, akiknek szülei munkavégzésük, betegségük, szociális helyzetük, vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani:

- a) akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- b) akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- c) akinek a szülője, törvényes képviselője szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátásának formái a gyermekek életkorának megfelelően :

- a) bölcsődei ellátás (bölcsőde, mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde)
- b) a napközbeni gyermekfelügyelet és
- c) az alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsőde

Az átlagos családok és a hátrányos/halmazottan hátrányos helyzetű családok gyermekei számára önkormányzati fenntartású bölcsőde működik és elsősorban állami normatívából gazdálkodik. A bölcsődébe 20 hetes kortól a harmadik életév betöltéséig vehetők fel a gyermekek. 2012. január 1-

jétől már nem csak az étkezésre, hanem a gondozásra is kérhető térítési díj a bölcsődében. A jogszabály a fenntartóra bízta annak eldöntését, hogy él-e a jogszabály adta lehetőséggel és bevezeti-e a gondozási díjat (az önkormányzat nem vezette be).

A bölcsődei beiratkozás során tapasztalható, hogy egyre nő az igény ezen ellátásra. 2023.04.28-ig 42 fő iratkozott be a bölcsődébe és további jelentkezők várhatóak a 2023/2024-es évre. A rendelkezésre álló adatok alapján nevelési év kezdetére a várható gyermeklétszám 81 fő, így a 7. csoport megnyitása már szeptembertől esedékes (január helyett). A finanszírozás annyiban változott, hogy az intézmény a 2024. január havi létszám alapján kapja meg az éves finanszírozást, nem pedig a naponta jelentett, ténylegesen megjelentek száma alapján.

A normatíva igénylésnél is fontos, hogy január 31-ig minél több gyermek kezdje meg a bölcsődei ellátást. A hetedik csoport tárgyi feltételei adottak az induláshoz, személyi feltételként 2 fő kisgyermeknevelő alkalmazása szükséges 2023. januárjától augusztus 31-ig, határozott időre. A 2 fő kisgyermeknevelő felvétele nem jelent létszám bővítést, mert az engedélyezett létszám részét képezi. Engedélyezett létszám 16 fő, mely 14 fővel van betöltve.

A bölcsőde kihasználtsága az elmúlt években 90-100%.

Családi bölcsőde

Többletszolgáltatásaival jobban tud alkalmazkodni a családok igényeihez. Az igényelt állami normatívájával és/vagy magasabb térítési díjával a többletszolgáltatások forrásait meg is tudja teremteni. A tehetősebb családok tudják igénybe venni. A családi napköziket – amellet, hogy megjelent az irántuk való igény – a gyermekek gondozása, nevelése iránt elkötelezett munkanélküli személyek önfoglalkoztatásra irányuló munkahely-teremtése hívta életre.

Óvoda

A kora gyermekkori neveléshez való minél szélesebb körű hozzáférés az Európai Unió számára is fontos prioritás, mivel a sikeres élethosszig tartó tanulás, a társadalmi integráció, az egyéni fejlődés és a későbbi munkaerő-piaci sikeresség szempontjából is kulcsfontosságú tényező. Az Oktatás és Képzés 2020 stratégiai keretrendszerben megfogalmazott cél, hogy 2020-ra a negyedik életév és az iskolaköteles kor közötti korosztály legalább 95 %-a vegyen részt a kora gyermekkori nevelésben. 2012-ben ez az arány 93,9 %-os volt.

Az önkormányzati fenntartású **Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje** két telephellyel működik (Kossuth u. 66. és Dózsa u. 24.) A Kossuth u. 66. szám alatti óvoda 75 fő gyermek befogadására biztosít lehetőséget (engedélyezett férőhely). A Dózsa utcai telephelyen 1 csoport lett kialakítva a 2023/2024-es gondozási évben. A 4 óvodai csoport létszáma a jogszabályban meghatározott csoportonkénti maximum 25 fő.

Évről évre növekszik a városi óvodába beiratkozott gyermekek száma, amely az idei nevelési évben átlépte az engedélyezhető férőhelyet az átszámított létszámmal. Az átszámított létszám a sajátos nevelési igényű gyermekek számából adódik, akik a szakértői véleményben meghatározottak szerint 2, illetve 3 főként vehetők figyelembe az óvodai csoportalakítás szempontjából.

Az óvodai csoportra megállapított maximális létszám (25 fő) a nevelési év indításánál a fenntartó engedélyével legfeljebb 20 %-kal átléphető {Nkt. 25.§ (7)}, melyet az idei nevelési évre engedélyeztek. A mai állapot szerinti létszám az állandó vándorlás miatt **69, átszámítva 80 fő.**

Szarvas Város Óvodája a kötelező felvételt biztosító intézmény, így az ellátási kötelezettség az önkormányzatra hárul. Továbbá a covid járvány alatti születésszám emelkedést figyelembe véve indokolt egy 4. csoport kialakítása, valamint a maximális gyermeklétszám átlépésének engedélyezése, így 75 helyett 100 fő (20%-os eltérés esetén 120 fő) ellátását biztosíthatjuk.

A Dózsa György u. 24. szám alatti óvodaépületben történne a 4. csoport kialakítása a szükséges a szükséges személyi és tárgyi feltételek megteremtése mellett. Szükség volna tálalókonyhára, egy öltözőre, egy mosdóra és két csoportszobára, az egyikben tényleges óvodai csoport kialakítása történne meg, a másik csoportszoba tornaszobává, illetve sajátos nevelési igényű gyermekek kötelező fejlesztése valósulna meg.

A legkisebb gyermekek napközbeni ellátását biztosító bölcsőde, családi bölcsőde, óvoda célja megosztani a családdal a gyermekneveléssel járó feladatokat, valamennyi gyermek számára biztosítani az egészséges testi-lelki fejlődést az ehhez szükséges biztonságos, barátságos, családias, szeretetteljes légkörben, az életkornak megfelelő környezetben. A foglalkozások segítik az önálló aktivitás kibontakozását és a gyermek szocializációját. Ezen intézmények működése elősegíti továbbá a nők újbóli visszatérését a munka világába.

A napközbeni ellátás gyermekintézményei a viszonylag rugalmas működésük és nyitva tartásuk ellenére sem tudnak elegendő alternatívát nyújtani a családoknak a nők munkahelyre való visszatéréséhez. Fontos volna, hogy a munkáltatók is az atipikus foglalkoztatási formák felvállalásával segítenék a nők újbóli visszatérését a munkába. Ennek eszközei pl.: részmunkaidős foglalkoztatás, távmunka, bedolgozói jogviszony, rugalmas munkaidő, munkahelyi bölcsőde.

Az 5.2.1 számú táblázat a védőnői álláshelyek bemutatásával egyben a 0-3 év közötti gyermekek számát is mutatja.

5.2.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2018	5	389	78
2019	5	375	75
2020	5	384	77
2021	5	393	79
2022	5	484	97

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az 5.2.2. a) és b) számú táblázat a bölcsődei beíratott gyermekek számát mutatja.

5.2.2. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2018	87	85
2019	87	87
2020	87	79
2021	87	81
2022	87	87

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2018	-	-	28	26	-	-	87	85
2019	-	-	28	28	-	-	87	87
2020	-	-	26	25	-	-	87	79
2021	-	-	26	26	-	-	87	81
2022	-	-	26	26	-	-	87	87

Családbarát Munkahely- Családbarát Szolgáltató Hely

Szarvas Város Óvodája és Bölcsődéje 2022-ben egy helyszíni audit során Családbarát Munkahely/Szolgáltató Hely tanúsító védjegy minősítést szerzett. A Családbarát Hely olyan

szervezet, mely a munkáltató és a munkavállaló, valamint a szolgáltató és a szolgáltatást igénybe vevő szempontjainak kölcsönös figyelembevételével támogatja a családon belüli szerepek betöltését. Figyelembe veszi a családok élethelyzeteinek változásait, csökkentve ezzel a szervezet elvárásainak és a családi környezet igényeinek összeütközéseiből fakadó konfliktusokat.

A Szarvasi Család- és Gyermekjóléti Központ 2022. júniusában pályázatot nyújtott be Családbarát Munkahely, valamint Családbarát Szolgáltató Hely védjegyek megszerzésére. Az audit során vizsgálatra kerültek a védjegyek kritériumainak és előírásainak megléte és fennállása. A helyszíni ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy a Szolgáltató Hely minősítésnél – az auditor tájékoztatása szerint kimagasló eredményként – 44 pontot sikerült elérni, a Munkahely esetén pedig szintén szép eredmény, 60 pont került rögzítésre a jegyzőkönyvben.

2022. augusztus 15-én a Családbarát Magyarország Központ tájékoztatta intézményünket, hogy mind a Családbarát Munkahely, mind a Családbarát Szolgáltató Hely neves minősítéseket sikeresen megkapta, ezáltal jogosulttá vált a logók használatára, mely mind az intézményünk épületén kihelyezésre kerül majd, mind a hivatalos levelezésünk fejlécén feltűnik ezentúl.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A védőnői szolgálat nemcsak a kisgyermek egészségi állapotának felügyeletét végzi, hanem feladata a kismama segítése, hogy ezzel támogassa a felügyelete alá tartozó gyermek megfelelő testi és mentális fejlődésének biztosítását. A védőnő kapcsolatban áll a családdal, a kisgyermek-ellátó intézményekkel és a gyermekorvossal is, így adott településen árnyalt képpel rendelkezik a családok gyermekellátási és nevelési helyzetéről. Szakemberként hatékony segítséget képes nyújtani a családoknak, ez pedig szorosan összefügg a hozzá tartozó gyermekek számától.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nők elleni erőszakos magatartásnak több formáját ismerjük, ide tartozik a zaklatás, a szexuális erőszak, és a családon belüli erőszak. A családon belüli erőszak formái lehetnek a szóbeli, a lelki, a testi, a szexuális és a gazdasági erőszak. A családon belül az erőszak olyan személyeket ér, akik valamilyen szempontból kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket bántalmazó elkövetővel szemben. Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

A Szarvasi Rendőrkapitányság illetékességi területén 2017. évben a hozzátartozók miatti erőszak miatt 39 esetben tettek bejelentést.

A hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatos bejelentésekből megállapítható, hogy többségében a bejelentő nem kíván magánindítvánnyal élni a bántalmazóval szemben és megelégszik azzal, hogy a rendőr figyelmezteti az erőszakoskodó felet.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény alapján **2017-ben összesen 6 esetben került sor** ideiglenes megelőző távoltartó határozat meghozatalára hozzátartozók közötti erőszak miatt. Ezen esetekben a házastársak, élettársi közösségben élők közül a férj bántalmazta, illetve zaklatta a feleségét, vagy idős édesanyját bántalmazta a vele közös háztartásban élő fia. A családon belüli erőszak miatt ideiglenes megelőző távoltartásra vonatkozó intézkedések száma az előző években 1-2 esetben történik, állandóságot mutat.

A legtöbb családon belüli erőszak ott történik, ahol az egymástól függő személyek életvitelszerűen tartózkodnak (az esetek több, mint 85 %-ában lakás). A családon belüli erőszakkal kapcsolatos cselekmények áldozatai leginkább a nők, gyermekek és idősek közül kerülnek ki, mivel áldozattá válásukban speciális szerepet játszik a gyengébb fizikai és sérülékenyebb pszichikai adottságuk.

Az eljárás során a hozzátartozók közötti erőszak áldozatai tájékoztatást kaptak a jogaikról, a segítő intézmények és civil szervezetek elérhetőségéről. A sértettek, az esetek jelentős részében szégyellik a családban történeteket, tovább túriák a megaláztatásokat. A viszonylagosan magas látencia ellenére mégis egyre többen választják a jogi utat.

Az illetékességi terület vonatkozásában elmondható, hogy a bejelentések mintegy 75%-ban a rendőr helyszínre érkezéséig lezárul a bejelentés tárgyát képező cselekmény, míg a fennmaradó 25%-ban a rendőri intézkedés vet véget azoknak. Azt követően a konfliktushelyzet megoldódik és lezártnak tekintik az ügyet. Több esetben azonban visszatérően merülnek fel a problémák.

A nők elleni erőszak és a családon belüli erőszak megelőzése kapcsán célszerű kampányt indítani már a korai időszakban is. Ennek érdekében erőfeszítéseket szükséges tenni a nők tájékoztatásának elérésére, valamint a társadalmi érzékenyítés érdekében. A probléma megelőzés, megoldás érdekében szervezhető felvilágosító programok az iskolában, terhesgondozáson, de plakátok, szórólapok kihelyezésével is megkezdhető a tájékoztatás, figyelemfelhívás.

A hozzátartozói erőszak (fizikai-, szóbeli-, szexuális-, gazdasági bántalmazás) áldozatainak kíván segítséget nyújtani információnyújtás, tanácsadás, jogi-és pszichológiai megsegítés formájában. Az orosházi krízisambulancia szakembere (Tiszó Irén) havi két alkalommal tart fogadóórát a Szolgálatnál (a hónap 1. és 3. hétfői napján 13.00-15.00 óra között), ahová mindenkit várnak, aki kilátástalannak látja helyzetét, aki nem tudja van-e kiútja bántalmazó kapcsolatából.

A hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. törvény alapján **2022-ben 1 esetben került sor** ideiglenes megelőző távoltartó határozat meghozatalára hozzátartozók közötti erőszak miatt.

Hozzátartozók közötti erőszak miatt ideiglenes megelőző távoltartásra vonatkozó intézkedések száma					
2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	2	-	2	-	1

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyár.) 2020. január 1-jén hatályba lépett módosításával – ezen naptól – a korábban a gyermekvédelmi és

gyámügyi feladatkörében eljáró járási hivatal hatáskörébe tartozó **családvédelmi koordináció** a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe került át.

Mit tehet a jegyző, azaz a családvédelmi koordinációért felelős szerv:

A bántalmazottat kérelmére személyesen meghallgatja. Ebben az esetben a bántalmazó meghallgatására is sor kerül azzal, hogy a bántalmazott kérelmére a bántalmazót és a bántalmazottat külön-külön kell meghallgatni. A bántalmazott kérelmére arról is megfelelően gondoskodni kell, hogy a bántalmazó a személyes meghallgatást közvetlenül megelőző és azt közvetlenül követő időben se léphessen kapcsolatba a bántalmazottal.

A hozzátartozók közötti erőszak, vagy annak veszélye miatt *tett jelzés fogadását követően a bántalmazottat és a bántalmazót személyes meghallgatás érdekében történő megjelenésre hívhatja fel.* A bántalmazó és a bántalmazott köteles a családvédelmi koordinációért felelős szerv felhívásában megjelölt helyen és időpontban megjelenni. A bántalmazott védelmére a fentebb leírt szabályok – a személyes meghallgatásra történő megjelenésre felhívás esetén is – megfelelően irányadóak. A bántalmazót tájékoztatni kell a meghallgatás során a hozzátartozók közötti erőszak folytatásának következményeiről.

A családvédelmi koordinációért felelős szerv *tájékoztatást ad a bántalmazottnak:*

- a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható intézkedésekről,
- a bántalmazottat megillető jogosultságokról,
- a család és a gyermekek védelmét szolgáló szociális intézményrendszerről és szolgáltatásokról, valamint arról, hogy
- a hozzátartozók közötti erőszak miatt helye van-e büntető- vagy szabálysértési eljárás megindításának, továbbá
- a hamis vád következményeiről.

A bántalmazott kérelmére a családvédelmi koordinációért felelős szerv gondoskodik arról, hogy a bántalmazott jogi, egészségügyi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget kapjon. Tájékoztatja a bántalmazottat és a bántalmazót az igénybe vehető terápiás kezelésekről és más segítségnyújtási, konfliktuskezelő lehetőségekről. Ezek eléréséhez igény szerint segítséget ad.

A hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatos családvédelmi koordinációs feladatok adatai (2022)

Sor-szám	Megnevezés		Ügyek / eljárások száma	Bántalmazási ügyben érintettek száma	
				Összesen	Ebből nő
01	Ügyek száma összesen		8		
02	Bántalmazási ügyben indult eljárások száma		8		
03	Ebből (02-ből):	a bántalmazott bejelentésére indult eljárások száma			
04		hivatalból indított eljárások száma	8		

Sor- szám	Megnevezés		Ügyek / eljárások száma	Bántalmazási ügyben érintettek száma	
				Összesen	Ebből nő
05	Bántalmazók száma összesen			8	
06	Bántalmazottak száma összesen			9	9
07	Ebből a bántal- mazott (06ból):	házas társ, élettárs /volt házas társ, élettárs		8	8
08		egyeneságbeli felmenő rokon, mostoha szülő			
09		egyeneságbeli lemenő rokon, mostoha gyermek		1	1
10		ebből (09-ből): kiskorú		1	1
11		nevelőszülőnél elhelyezett gyermek, gyámolt (kiskorú)			
12		gondnokság alatt álló személy			
13		egyéb személy			

Áldozattá válás megelőzése:

A már említett EFOP-1.4.4-16-„Bari Shej”(Nagylány) Roma lányok továbbtanulási esélyeinek növelése című pályázat egyik tematikája az áldozattá válás megelőzése. Ha áldozattá válásról beszélünk, akkor kijelenthetjük, hogy bizonyos csoportok az életkoruk, vagy egyéb adottságuk miatti nagyobb eséllyel lesznek áldozatok, mint mások. Így különösen az ifjúsági korosztály (14-29), az idősek (60-...), a halmozottan hátrányos helyzetűek (aluliskolázottak, romák), a nők (családon belüli erőszak áldozatai), és a cigányok (uzsora, prostitúció tekintetében különösen). A pályázatba bevonni kívánt lányoknál megfigyelhető, hogy a felsoroltak közül több körbe is beleillenek (HHH, nők, cigányság). A cigányság az őket ért előítéletek miatt kiemelten veszélyeztetett csoportnak számít, ha áldozattá válásról van szó. Éppen ezért nemcsak a lemorzsolódás csökkentése a cél, nem feledkezhetünk meg a menekülő útnak vélt prostitúció kockázatáról sem.

A tréning során megvizsgálják az áldozattá válás mechanikáját, azt, hogy kiből lehet áldozat, beszélnek az emberi viselkedés törvényszerűségeiről, az előítéletekről, a szélsőséges magatartások következményeiről, és arról, hogy mit tehet az egyén az áldozattá válás megelőzése érdekében. Mindezt életkoruknak megfelelően játékos, könnyen érthető formában. Cél: az áldozattá válás megelőzése, elkerülése a személyiség erősítése révén.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Városunkban nincs anyaothton és családok átmeneti otthona, az önkormányzatnak ez nem is tartozik kötelező ellátási feladatai közé. A krízishelyzetben lévők a család-és gyermekjóléti szolgálathoz fordulhatnak segítségért.

A családsegítő szolgálat megkeresi az adott problémára leginkább megfelelő megoldást. Tájékoztatást nyújt az anyaotthonokról, segítséget ad az anyaotthonba történő elhelyezéshez. Szarvas Város Önkormányzatának a 2003-tól érvényes ellátási szerződése van a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Szociális és Fejlesztő Központ, Orosháza Családok Átmeneti Otthonával (5900 Orosháza, Mikszáth K. u. 2.).

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők közéletben betöltött szerepét vizsgálva nem szabad elfelejteni, hogy az azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselet. A nők részvételére nemcsak a női nem reprezentálása miatt van szükség a politikában, azaz a közügyekről való döntési mechanizmusban, hanem mert ez szolgálja leginkább a közös érdeket.

A hazai közélet az elmúlt években jelentősen megváltozott: a társadalom több információhoz jut, a közéleti szereplőkkel szemben azt várja el a társadalom, hogy azok aktívan vegyenek részt a döntésekben, amelyek az ország, szűkebb életterük, településük sorsát alapvetően befolyásolják. Sajnálatos tény, hogy a nők a demokrácia kiteljesedésével egyre kevesebb szerephez jutnak: a demokrácia kibontakozása nem segíti egyértelműen a női szereplők színre lépését. Szarvason a képviselő-testület 11 tagjából 2 fő nő.

Olyan közéleti légkörre van szükség, amely

- teret enged a sajátos női érdekek megjelenítésének, előítéletektől mentesen működik,
- ösztönzi a helyi, civil, szakmai és érdekképviseleti szervezetek alakulását, minél több területen,
- elősegíti az átjárást a civil szféra és az ún. nagypolitika fórumai között,
- és támogatja azokat a nőszervezeteket és mozgalmakat, amelyek lehetővé teszik a megújuló, modern női szerepekre való felkészülést.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A helyi tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák: a munkanélküliség, a gyermekvállalás, a munkaerő-piacra történő be- és visszajutás, családbarát munkahelyek hiánya, magányosság fiatal és idős korban.

Az említett problémák felszámolása az érintett intézmények, szervezetek (önkormányzat és intézményei, járási hivatal foglalkoztatási osztálya, szakképző intézmények, civil szervezetek, helyi munkáltatók) közös összefogásával, szoros együttműködésével, komplex programok végrehajtásával kivitelezhető.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A nők esetében a gyermekvállalást követően nehéz visszatérni a munka világába, a munkaerő-piacra visszajutást a szaktudás, képzettség elavultsága akadályozza.	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó nők által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.
A munkanélküli nők aránya hasonló a férfiakéval.	Képzési, átképzési lehetőségek biztosítása. Meglévő munkahelyek családbaráttá válásának ösztönzése.
A nők gyakrabban válnak családon belüli erőszak áldozataivá. Családon belüli erőszak jelenléte.	Helyi kezdeményezéssel, felvilágosító munkával, média bevonásával fel kell hívni a figyelmet a családon belüli erőszak megelőzésére. Prevenációs, segítő tevékenység.
Bölcsődei férőhelyek száma telített, ez fontos szempont a munkaerő-piacra való visszatérés miatt.	Bölcsődei férőhelyek szinten tartása vagy bővítése. Családi bölcsődék létrehozásának elősegítése. Családbarát munkahelyek megvalósítását ösztönözni kell városunkban.
Részmunkaidős foglalkoztatás, atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya.	Támogatásokkal, pályázatokkal ösztönözni kell a munkáltatókat arra, hogy a női munkavállalók részére a gyermekek ellátása, illetve az idős hozzátartozók ápolása miatt részmunkaidős, illetve egyéb atipikus foglalkoztatási formákat alkalmazzanak.
Gyermekszülések csökkenő száma.	Születések motiválása egyszeri újszülöttek életkezdési támogatásával.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

Nincs egységes és általánosan használt definíciója az időskornak. Az, hogy az ember milyen idős minden megközelítésben más:

- *kronológiai* szempontból kifejezhető az évek számával,
- *biológiai* értelemben függ az egészségi állapottól,
- *szubjektív* is lehet – „mindenki annyi idős, amennyinek érzi magát”,
- *társadalmi* szempontból köthető ahhoz, hogy az egyén mit élt át,
- *nyugdíjrendszer* szerint is megítélhető (nyugdíjkorhatár),
- *a foglalkoztatáspolitikában* már a 45. életévétől idősödik az ember,
- *az Egészségügyi Világszervezet (WHO)* szerint

- 50-59 éves: az áthajlás kora,
  - 60-74 éves: az idősödés kora,
  - 75-89 éves: öregkor,
  - 90-99 éves: aggkor,
  - 100 év felett: matuzsálemi kor.
- *Demográfiai osztályozást használ a KSH*
- 65-74 éves: időskorú,
  - 75-84 éves: öregkorú,
  - 85 év felett: aggastyánkorú.

Mint a fejlett európai országokban, nálunk is az egyik legnagyobb problémát a társadalom öregedése jelenti. Hazánkban is gyorsul az öregedés folyamata, növekszik az átlagéletkor. A következő évtizedekben a demográfiai előrejelzések a népesség mintegy harmadát „idősek” fogják alkotni (KSH, 2018).

Ez a demográfiai folyamat átrendezi a gazdaságot, a munkaerőpiacot, az állami ellátó rendszereket, befolyásolja az életkörülményeket, családi és egyéni életutakat:

- a várható élettartam gyorsan növekszik,
- a munkaképes korú népesség száma csökken,
- tartós munkaerőhiány alakul ki a gazdaságban, ami lassítja a növekedést,
- egyre jelentősebb nyomás nehezedik a szociális és egészségügyi ellátó rendszerekre,
- az idősödők tömege társadalmi problémaként jelentkezik.

Az egyre bonyolódó társadalmi-gazdasági környezetben az idősügy nem csak szociális és egészségügyi kérdés, hanem más szakágaknak is ad feladatokat. Ezek egyedi megoldásokkal nem oldhatók meg, de partnerek nélkül sem. A különböző szektorok együttműködése – állami, önkormányzati, non-profit, for-profit, informális közösségek – az érintett idősödő és idős személyek bevonásával hozhat eredményt.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Szarvas demográfiai helyzete részletezve a 60 év feletti korosztályt és az egyszemélyes háztartások számát

(fő)

Népesség életkora	Nő	Férfi	Összesen
100+	3	2	5
95-99	18	3	21
90-94	72	17	89
80-89	483	229	712
70-79	983	635	1618
60-69	1126	969	2095
19-59	3881	4072	7953
0-18	1165	1270	2435
Teljes népesség	7731	7197	14928

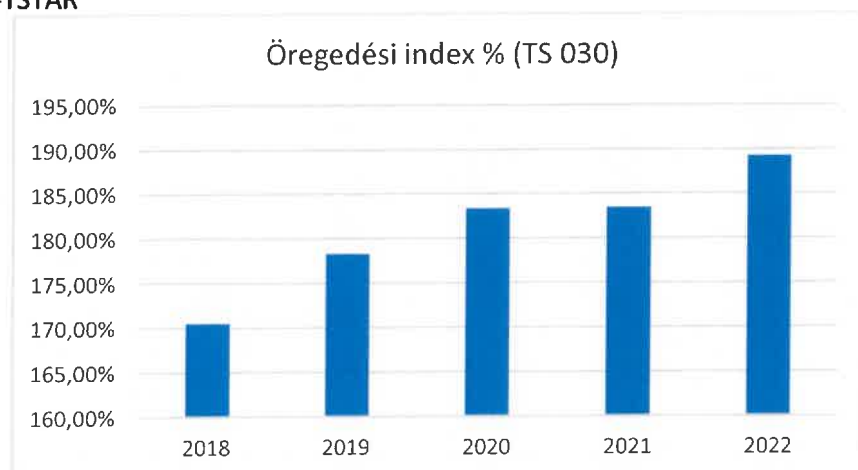
Egyszemélyes háztartásban élők száma életkor szerint (amennyiben rendelkeznek ezekkel az adatokkal)	Nő	Férfi	Összesen
80+	159	105	264
76-80	134	64	198
71-75	143	79	222
65-70	149	83	232
Egyszemélyes háztartásban élők összesen	585	331	916

Az állandó lakónépesség nemenkénti megoszlása 52-48%, amely szerint az országos átlaghoz hasonlóan nagyobb arányú a nők jelenléte. Különösen 70 év felett magasabb a nemenkénti megoszlás 61-39% a nők javára. A település – szintén a korcsoportonkénti megoszlás arányszámait alapul véve – elöregedő tendenciát mutat. A vizsgált 5 éves időszak legkorábbi öregedési indexe 2018. évben 170,48%, míg a legkésőbbi 2022. évben 189,2%. A város öregedési indexe arról nyújt információt, hogy miként alakul az idős és fiatal korosztály egymáshoz viszonyított aránya (100 fő 14 év alatti személyre hány 65 év feletti fő jut, ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettek vannak többen és a település elöregedő).

6.1. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2018	3 430	2 012	170,48%
2019	3 512	1 970	178,27%
2020	3 560	1 942	183,32%
2021	3 564	1 943	183,43%
2022	3 555	1 878	189,2%

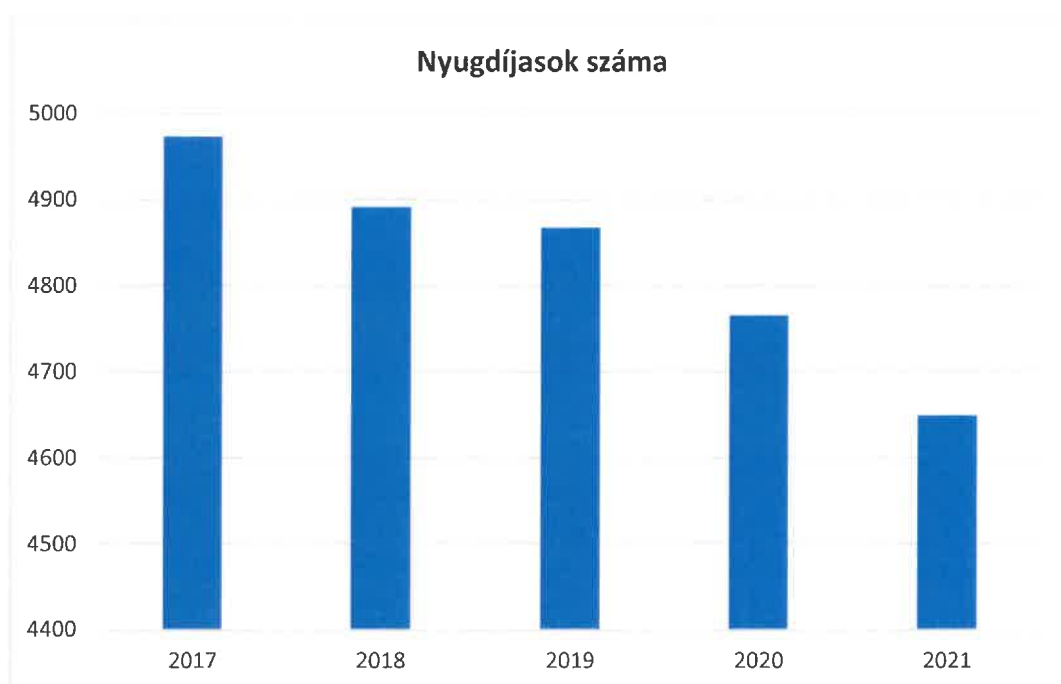
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

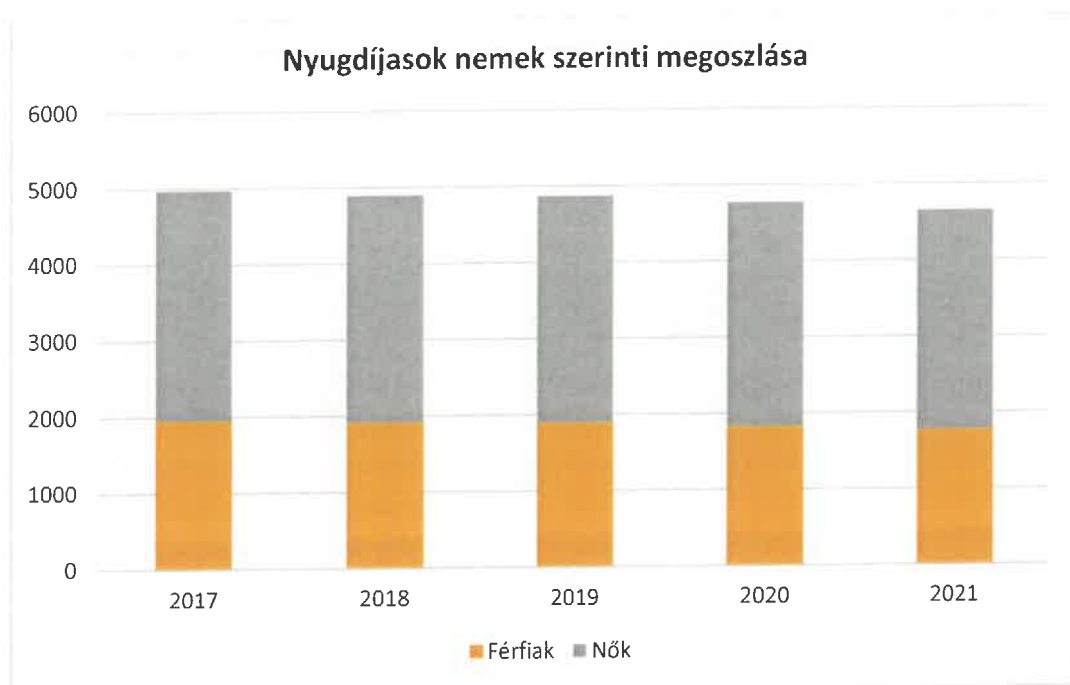
6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	1953	3020	4973
2018	1915	2976	4891
2019	1896	2971	4867
2020	1828	2937	4765
2021	1770	2879	4649

Forrás: TeIR, KSH Tstar

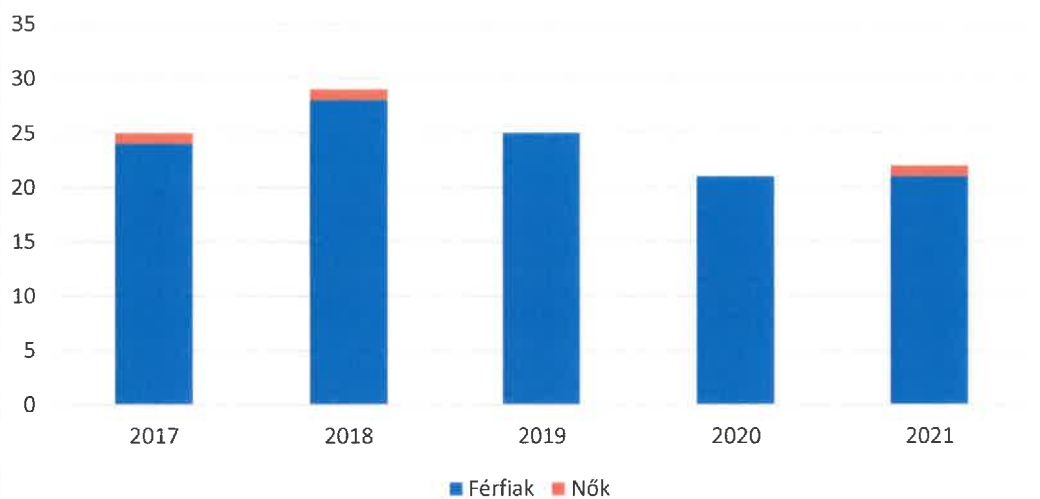

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	24	1	1408	2363	6	101	14
2018	28	1	1374	2348	5	94	12
2019	25	0	1388	2372	7	93	14
2020	21	0	1335	2352	5	82	13
2021	21	1	1286	2304	6	79	12

Forrás: Teir

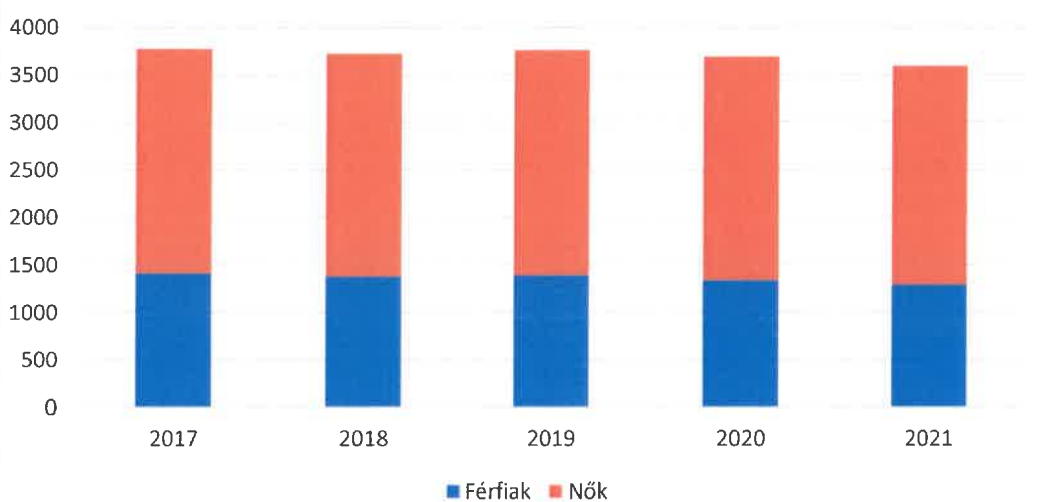
Életkoron alapuló ellátás nemek szerint

Özvegységi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Öregségi nyugdíjban részesülők nemek szerint

Szarvas város közigazgatási területén a mai nyugdíjas korúak gerincét elsősorban a valamikor mezőgazdaságból élő idősök alkotják. Sajnos a klasszikus nagycsaládok többsége szétesett, mivel a fiatalok helyben nem találva munkát kénytelenek voltak vidéken vagy külföldön munkát vállalni. Ennek negatív következménye, hogy nem tudnak gondoskodni a tőlük külön, vagy éppen távol élő szüleikről. Az elhagyatottság mellett a napi megélhetési gondok is egyre nehezebb terheket rónak az idősekre, főként az egyedülállókra. Ezeknek a problémáknak a megoldásában és kezelésében óriási szükség van egy jól működő szociális intézményi rendszerre. Sajátosan nagy a külterületen, tanyás ingatlanokban élő idős emberek száma, akik számára is biztosítani kell a szolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetőségét.

Szociális térkép vagy az időskorúak körében végzett célzott közvélemény-kutatás, felmérés hiányában csak feltételezni lehet, hogy nincs ellátatlan személy az idősek körében. (Az ellátatlanság azok körében tapasztalható, akik még nem érték el a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt.) A településen nyilvántartott összes nyugdíjas részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban vagy időskorúak járadékában, ennek megfelelően nincs ellátás nélkülként nyilvántartott személy.

A problémát inkább egyes ellátások igen alacsony összege jelenti (főleg a járadékoké). A Szt. értelmében az **időskorúak járadéka** azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A hatályos jogszabályok szerint az illetékes járási hivatal állapítja meg. A jogosultság megállapítását követően összegét befolyásolja a jogosult életkora és az egyedülállósága. A jogosultak számában növekedés nem látszik, új igények nem mutatkoznak, mert a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt elérő személyek általában jogosulttá válnak valamilyen társadalombiztosítási ellátásra.

A lakosság kb. 1/3-a számára jelenti a nyugdíjazás a megélhetést fedező, nem túl magas, de biztos jövedelmet. A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők kb. 60 %-a nő, 40 %-a férfi. Az elmagányosodás, izoláció elkerülése érdekében célszerű célprogramok megvalósítása egészségügyi szűrésekkel, egészségmegőrző, tájékoztató programok megrendezésével. Szintén segítheti az elmagányosodás elkerülését a közösségépítés, amely által az egyedülálló idős személyek bevonhatók az aktív közösségi életbe.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Új életszakasz ékelődött a felnőttkor és az öreg kor közé, mai fogalmak szerint ez az idősödés kora. Az idősödés egyéni folyamata már a munkahelyen kezdődik, folytatódik a nyugdíjas státusszal és a már segítségre szoruló öregkorig tart. Nincsenek pontos életkori határok. Ez az életszakasz két generációt fog át, egyéni eltéréseket mutatva kb. 55 és 75 éves kor közé tehető. Életkörülményeik, képzettségük, kulturális szokásaik nagyon különbözőek, közérzetük, szükségleteik mégis sok tekintetben hasonlóak. Új igények születnek feladatokra, hasznosságélményre, az önbizalom, a méltóság, a biztonság visszanyerésére. Ennek az életszakasznak gazdasági, társadalmi jelentőséget kell kapnia.

Ma Szarvason az önkormányzati intézmények nem foglalkoztatnak nyugdíjas korúakat és a város munkáltatóitól jelenleg erre vonatkozóan nincs rendelkezésre álló adat. A kormány által elfogadott nyugdíj törvényi változásokkal kedvező hatások figyelhetők meg a nyugdíjasok foglalkoztatásában (a nyugdíj melletti munkavállalásnak nincs szociális hozzájárulási adó és járulékmentes). Fontos ez azért is, mert így megéri foglalkoztatni a nyugdíjas szakembereket, hiszen mentesülnek a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás megfizetési kötelezettsége alól. A nyugdíjas korosztály alkalmazása azonban ellentmondásos is, hiszen csökkentheti a fiatalok munkához jutását. A célcsoportot érintő másik probléma, ha 60 év felett válik munkanélkülivé, szüntetik meg munkaviszonyát. Statisztikák mutatják, hogy ebben az esetben nehéz a visszakerülés a munkaerő-piacra. Az 50-60 év feletti munkavállalók alkalmazása ellen megfogalmazott két legerősebb érv az idegen nyelvtudás és a megfelelő számítástechnikai ismeret hiánya. Ugyanakkor számos érv szól az alkalmazásuk mellett is, hiszen a munkában töltött évek alatt komoly szakmai tudásbázist halmoztak fel.

A közszolgálati jogviszonyban keresőtevékenységet nyugdíjasként vállalóra azonban speciális szabályok vonatkoznak. Az öregségi nyugdíjban részesülők ellátásának folyósítását szüneteltetni kell, ha nevezettek ilyen jogviszonyt létesítenek.

6.2. számú táblázat -Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	262	308	335	383	282	265
41-45 év (TS 042)	Fő	19	34	39	44	32	26
	%	7,25%	11,04%	11,64%	11,49%	11,35%	9,81%
46-50 év (TS 043)	Fő	27	29	33	36	31	25
	%	10,31%	9,42%	9,85%	9,40%	10,99%	9,43%
51-55 év (TS 044)	Fő	19	26	33	37	23	28
	%	7,25%	8,44%	9,85%	9,66%	8,16%	10,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	27	16	20	31	28	14
	%	10,31%	5,19%	5,97%	8,09%	9,93%	5,28%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	32	45	48	47	44	45
	%	12,21%	14,61%	14,33%	12,27%	15,60%	16,9%

Forrás: Teir, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Hatályba lépett 2017. július 1-jétől az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíjas szervezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017. évi LXXXIX. törvény, amely a szervezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. **közérdekű nyugdíjas-szövetkezet** létrehozására. A közérdekű nyugdíjas-szövetkezet célja, hogy a még aktív időskorú tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. Célja továbbá,

hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai és élettapasztalat átadásra kerüljön. A munkavállaló bruttó béréből csak 15% személyi jövedelemadót kell levonni. A munkáltatók által kifizetett bruttó bért nem terheli semmilyen közteher (sem a 19,5%-os szociális hozzájárulási adót, sem az 1,5%-os szakképzési hozzájárulást nem kell megfizetni). Első lépésként taggá kell válnia valamely tagszövetkezetben, így jogosult lesz nyugdíjasként munkavégzésre a fent említett kedvezményes feltételek mellett.

Olyan időspolitikára van szükség, amely az egész élet során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot. Az önkormányzat aktív részesként tekint a város-politikában az aktív idősekre. Bevonja őket a civil és alapítványi szervezeteken keresztül a városi rendezvények lebonyolításába, a hagyományőrző és kulturális programokba egyaránt önkéntes munkával akár szervezőként, vagy éppen résztvevőként. Közmeghallgatásokon, lakossági fórumokon kiemelt figyelmet fordít az aktív és a segítségre szoruló elidősödő lakosság kéréseire, nehézségeire. Az emberi méltóság és az egyenlő jogok, egyenlő bánásmód természetesen az egész önkormányzatiságnál megjelenik, így magában foglalva az idős lakosságot is.

A nemzetközi tudományos kutatások is visszaigazolták az alapállításokat:

- Az idősödő emberek élet-és munkatapasztalatai értékesek.
- Ez a tapasztalati tőke aktiválható, fejleszthető.
- Ez az erőforrás új módokon használható a munkaerőpiacon és a társadalmi szükségletek piacán.
- A szenior tudás és tapasztalat értékelése csökkenti a diszkriminációt, lebontja az elavult sztereotípiákat.
- Az idősödők tapasztalatainak széleskörű hasznosítása szövetséget hoz létre egy település intézményei, szervezetei és polgárai között.

Szarvas Város Önkormányzata 2019. évben, 5 évre szóló Idősügyi Konceptiót fogadott el, melyben megfogalmazásra került, az eszmei és ideológiai célok összességét magában foglaló jövőkép, amely a mindenkori aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva emlékeztet az idősek érdekeinek jelenlétére, azok kötelező figyelembevételére.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése e célcsoport tekintetében is rendkívül nehéz. A szakirodalomból is tudható, hogy az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya és a közmunkaprogram lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály munkavállalásában (képzések, új szakmákban való elhelyezkedés) és igyekeznek ellensúlyozni a hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén. A Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya lehetőséget biztosít a nyugdíj előtt álló idősebb korosztály nyugdíj előtti segély megállapítására (NYES). Így van ellátása a nyugdíj előtt álló munkanélküli idős embereknek. Esetleg részt vehetnek képzésekben, új szakmák elsajátításában.

A célcsoport vizsgálatánál itt is megállapítható, hogy közülük is a legnehezebb helyzetben a romák és a nők vannak és ez elsősorban képzettségbeli hiányosságokra vezethetők vissza.

A településen jelenlévő probléma az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya, amely 2022-ben elérte a 22,18%-ot (2018-ban 19,8%). Az öregségi nyugdíjkorhatárt megelőző időszakban a foglalkoztatásból való kiesés nem csak anyagilag, hanem mentálisan is nehéz terhet ró az idősödő személyekre. A munkáltatók részéről hátrányos megkülönböztetésnek minősül az, hogy az érintett korosztályt új munkaerőként kevés esetben foglalkoztatják. Az átmeneti időszakban a célcsoport érintett tagjainak közfoglalkoztatásba való beintegrálását célszerű megvalósítani.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

Általános, hogy az idősök a szolgáltatások közül leginkább az egészségügyi és szociális szolgáltatásokat veszik igénybe. Az önkormányzatnak elsősorban e két szolgáltatás területén van módja beavatkozni az idősök érdekében:

- Az egészségügyi alapellátásban szervezőként jelentkeznek feladatok (önkormányzati feladat-felnőtt háziorvosi ellátás, fogorvosi ellátás; állami feladat – járóbeteg-és fekvőbeteg szakellátás, sürgősségi ügyelet).
- A szociális ellátásokban meghatározott keretek között jogalkotással is befolyásol. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások területén fenntartóként, a pénzbeli és természetbeni ellátások során a 2013. január 1-jén felállt Szarvasi Járási Hivatallal megosztott feladatkörben hatóságként van jelen.

Az önkormányzat rendeletben szabályozza a háziorvosi és fogorvosi körzetek számát, típusát és területi beosztását. Szerződés útján gondoskodik az egészségügyi alapellátásról. A sürgősségi ügyeletet és sürgősségi ellátást az Országos Mentőszolgálat vette át a kistérségtől. A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják, az ellátott idősök saját otthonában és lakókörnyezetében. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás, melyek bárki számára hozzáférhetőek.

Szociális étkeztetés

Azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt, önmaguk illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. Az étkezés helyben fogyasztással, kiszállítással vagy elviteles formában igényelhető. Nagy segítség ez a szolgáltatás az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők számára, akik jövedelmük arányában fizetik meg a térítési díjat. Munkanapokon, illetve szombati napokon, az étel kiszállítását házigondozók, társadalmi díjas kollégák és tanyagondnokok végzik. 2022. évben a kistérségnél 114 fő vette igénybe a szociális étkeztetést (ebből 70 nő és 44 férfi). Az év második felétől növekedett az igény, mert az Ótemplomi Szeretetszolgálat korlátozta a kiszállítással történő étkezést. A 65 év alattiaknak helyi rendelet értelmében orvosi igazolással kell alátámasztani, hogy rászorultak a szociális étkeztetésre.

Házi segítségnyújtás

Ebben részesítik lakásukon azokat az idős, beteg embereket, akik önmaguk ellátására képtelenek vagy részben képesek, róluk nem gondoskodnak vagy hozzátartozóik nem tudnak gondoskodni és erre a szolgáltatásra egyéni kérelem alapján igényt tartanak. A gondozás terjedelmét mindenkor a gondozottak igényei, egészségi állapota, illetve ezek összessége határozza meg. A házi segítségnyújtás magába foglalja a szociális segítséget és a szakmai végzettséggel ellátható személyi gondozást. Többgenerációs családok szinte már nem léteznek, így az egyedül élő idősek száma növekvő tendenciát mutat.

A háborús válság okozta biztonsági és megélhetési recesszió súlyosan érinti az ellátotti kört. Az Intézmény törekszik az újonnan megjelenő igényekre, új kezdeményezés az Alzheimer Café, mely havonta nyújt segítséget a betegek, kollégák, hozzátartozók számára.

2022. évben a kistérségnél 95 fő vette igénybe a házi segítségnyújtást (ebből 80 nő és 15 férfi).

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Olyan gondozási forma, amely a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló időskorúak, valamint fogyatékos személyek részére nyújt segítséget. A szolgálat szarvasi központtal nyújt ellátást, a kistérség minden településén igénybe vehető. A technikai rendszer a szarvasi idősek otthona telephelyén található. A kihelyezett készülékek típusa SH-402. Kihelyezhető készülékek száma 82. Ennek megszervezésével a szociális gondozó számára lehetőség nyílik arra, hogy nagyon rövid idő alatt (30 percen belül) a bajba került lakásán segítséget nyújtson egy-egy kialakult krízishelyzet megoldásában. Ügyeleti rendszerben 4 fő gépkocsivezető heti váltásban látja el a feladatot, valamint 4 fő gondozónő végzi az ügyeletes teendőket. A riasztások nagy része munkaidőn kívül vagy hétvégén történik, jellemzően rosszullét, elesés, ágyról történő leesés miatt. Szarvason az ellátásban részesülők száma 88 fő, kihelyezett készülékek száma 67 db, segítségnyújtást igénylő riasztás 62.

Tanyagondnoki szolgálat

A tanyagondnoki szolgálat célja a hátrányos helyzetű, szolgáltatás hiányos kistelepülések és tanyák esélyegyenlőségének növelése, az ott élők életfeltételeinek javítása, a közszolgáltatásokhoz való hozzájutás és a szociális alapellátások kiépítésének elősegítése, a települések szolgáltatási funkcióinak bővítése, közösségfejlesztés, valamint a jobb életminőség elérése.

A szolgáltatás igénybevételére jogosultak köre: a település külterületén életvitelszerűen tartózkodó lakosság, rászorultság, kor, egészségi állapot, szociális vagy egyéb tényezőkre tekintettel. Térítésmentesen vehető igénybe.

Szarvas külterülete igen kiterjedt, ezért 5 tanyagondnoki körzetben működik szolgáltatás, amiből kettőben (4. és 5. körzet) az Ótemplomi Szeretetszolgálat látja el a feladatot (Szarvas IV. V. VI. külkerületében élők vehetik igénybe). A kistérség látja el az 1-3. számú körzetet, melyet az I-III. külkerületben élők vehetik igénybe. A külterületi létből adódó hátrányokat igyeksenek enyhíteni ezzel az ellátási formával. Napi feladataik közé tartozik az ebéd kiszállítása lakásra, nappali klubokba, szociális étkeztetésben való segítség (étel házhozszállítása), házi gondozók kiszállítása tanyákra, bevásárlás, gyógyszerkiváltás, orvoshoz szállítás, ügyintézés, kisebb ház körüli munkák, ivóvíz-, tüzelő házhoz szállítása, és még sorolhatnám az élet kínálta megoldandó problémákat, amikben felkészült tanyagondnokaink mindig megállják helyüket, megőrizve emberszeretetüket, humorukat, kedvességüket. A 3 kistérségi körzet állandó ellátotti száma 122 fő.

Támoogató szolgálat

A szolgáltatás kizárólag fogyatékkal élők részére elérhető. Egyéni szükségletekhez igazodnak, a sérült személy aktív közreműködésével, autonómiájának megtartásával. Fő feladat, hogy feloldjuk azokat a korlátokat, melyek akadályozzák a sérülteket vagy családtagjaikat a mindennapi élet különböző területein.

Személyi segítség keretében: alapvető gondozási és ápolási feladatok, otthoni felügyelet ellátásával, segítségnyújtással az otthoni higiéniai megtartásában, közreműködéssel az ellátást igénybe vevő háztartásának vitelében, bevásárlás, gyógyszer iratás és kiváltás biztosításával.

A személyszállítás megszervezésével az ellátottak személyesen intézhetik ügyeiket, egészségügyi, szociális alap és szakellátási intézményekbe eljussanak vagy akár családi, közösségi, kulturális, szabadidős programokon részt vehessenek. Szakorvosi igazolás alapján lehetőség van az ellátott részére személyi kísérő igénybevételére.

2022-ben összesen 19 fogyatékkal élő személy került ellátásra (11 fő mozgássérült, 4 fő látássérült, 4 fő autista). Heti 2-3 alkalommal szállítanak sérült gyerekeket oktatási intézményekbe (iskolai időben minden pénteken és vasárnap délután).

Nappali ellátás

Célja és feladata az önmaguk ellátására részben képes egyének, rászorulóknak napközbeni ellátása, kortársi kapcsolatának segítése és a közösségi programok általi kikapcsolódási, fejlesztési lehetőségek biztosítása. A járvány idejében kiemelt feladat volt a vírus elleni védekezési szabályok folyamatos ismertetése. A 2022 februártól kialakult háborús helyzet miatt fellépő megélhetési

nehézségek és pszichés ártalmak kezelésében jelentős számban történt segítségnyújtás. A kapcsolattartás online formában is folyamatosan biztosított volt. Igény esetén a gondozók otthonukban is felkeresték az ellátottakat.

Az idősök klubjai nappali ellátást nyújtó intézmény, melynek célja a hiányzó családi gondoskodás pótlása, fizikai, mentális, egészségügyi segítségnyújtás révén. Tevékenységük biztosítja a nyugalmat, biztonságot, kiegyensúlyozottságot, de ugyanakkor mozgalmas programok várják az ellátottakat és ezáltal tagjaik megőrzik az aktivitásukat. A szociális ellátás városi és kistérségi szintű szervezése társulás által fenntartott intézményi formában valósul meg, nevezetesen a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulása Szociális és Gyermekjóléti Intézményben. Szarvason 5 időseket, 1 fogyatékossgal élőket és 2022. október 23-tól 1 pszichiátriai betegséggel élő egyéneket ellátó klub működik. Az engedélyezett férőhelyek száma 240 fő idős, 8 fő fogyatékossgal élő, 50 fő pszichiátriai betegséggel élő részére:

- Borostyán Idősök Klubja Szarvas, Bethlen G. u. 27-29.; Engedélyezett ellátotti szám 60 fő
- Liliomkert Idősök Klubja Szarvas, Dózsa Gy. u. 29.; Engedélyezett ellátotti szám 60 fő
- Ezüst Évek Idősök Klubja Szarvas, Tanya III.411.; Engedélyezett ellátotti szám 30 fő
- Margaréta Idősök Klubja Szarvas, Tanya III. 135/1.; Engedélyezett ellátotti szám 60 fő
- Naplemente Idősök Klubja Szarvas, Tanya II. 86/1.; Engedélyezett ellátotti szám 30 fő
- Borostyán Fogyatékkal Élők Klubja Szarvas, Bethlen G. u. 27-29.; Engedélyezett ellátotti szám 8 fő
- Pszichiátriai Betegek Közösségi Klubja Szarvas, Dózsa Gy. u. 24.; Engedélyezett ellátotti szám 50 fő

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat fenntartásában két szarvasi idősök klubja működik (Idősök Klubja Szarvas, Vajda P. u. 7. és Középhalmon Szarvas, Tanya V. 27.).

Növekszik a nappali ellátásban résztvevők létszáma, tartósan 300 fő feletti létszámmal. Céljuk megteremteni a családi légkört, gondoskodni a tagok vidám környezetéről, megtartani testi kondíciójukat, hogy a klubtagok minél később kerüljenek be bentlakásos vagy egészségügyi intézménybe.

A klubok kihasználtsága 2022-ben is 100%-os volt. A telephelyek tárgyi feltételei jónak mondhatók. Az energiaköltségek optimalizálására klíma beszerzés indult az ezüstszőlősi, a Dózsa utcai és a Bethlen utcai klubban. A siratói klub telephelyén 10kw-os napelem telepítése kezdődött meg.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény; a rehabilitációs intézmény; a lakóotthon; az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény; a támogatott lakhatás; az egyéb speciális szociális intézmény.

A legfontosabb helyi feladat gondoskodni a segítségre szoruló idősekről a szociális ellátórendszer azon nem kötelező szolgáltatásaival is, melyeket az önkormányzat önként vállalt. (Tanyagondnoki szolgálat, támogató szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősök átmeneti otthona).

A szolgáltatást nyújtó intézmény az önkormányzat által közvetett módon ellátott szociális feladatok ellátása során folyamatosan igény- és elégedettségi felmérést is végez az idősök körében. Az éves programtervek összeállításánál figyelembe veszik az ellátottak kéréseit, szándékait. Legfontosabb a széleskörűen elérhető és megfizethető minőségi szociális szolgáltatások biztosítása. Az önkormányzat a lehető legnagyobb rugalmassággal biztosítja a szociális intézmények működését.

Szakosított ellátás (Bentlakást nyújtó ellátás)

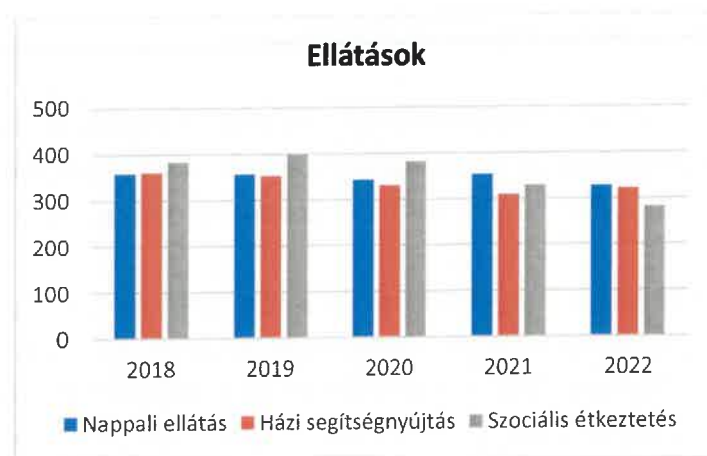
„Őszi Napfény” Idősek Otthona (Szarvas, Bethlen Gábor u. 27-29.)

Teljes körű ellátást, gondozást és rendszeres orvosi felügyeletet biztosítanak a bentlakók számára. Az Otthon befogadó képessége 30 fő, indokolt esetben, határozott időre 2 fővel bővíthető. 14 kétágyas, 1 háromágyas lakószoba, 1 kétágyas betegszoba található, melyek mindegyike ápolást megkönnyítő betegágygal, a lakók számára szekrénnyel, éjjeliszekrény, kézmosóval, kábel tv-vel ellátott. A 2022-es évben tovább növekedett az ellátás iránt érdeklődők száma. A pozitív megítéléshez hozzájárul a dolgozók hozzáállása, az épület fekvése (csendes hely, zöld környezet), a családi légkör és létszám, a kétágyas elhelyezés. A várakozók létszáma átlagosan 35 fő. Az igénylők átlagéletkora 80 körüli. Leginkább fizikai leépülés, esés okozta sérülés, demencia mondható fő indokként. Az intézmény térítési díja 3.335,-Ft/nap, aki nem tudja megfizetni, náluk jövedelmük alapján személyi térítési díj kerül megállapításra.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2018	3 430	358	360	383
2019	3 512	356	352	399
2020	3 560	342	330	382
2021	3 564	353	309	330
2022	3 555	327	321	282

Forrás: TeIR, KSH

Külterületen a KSH 2011-es népszámlálási adatai szerint 1.894 fő él, amely a település állandó népességének (16.062) 11,7%-a. Az itt élők többségében idős emberek, alacsony jövedelemmel.

Tájékoztató a tanyapályázatokról

- A TP-1-9296/2016. kódszámú „Tanyasi lakosokat célzó lakó-és vagyonbiztonsági eszközök fejlesztése Szarvason” című pályázatot a Földművelésügyi Minisztérium pozitívan bírálta el. Ezáltal Önkormányzatunk 4.457.700,- Ft támogatásban részesült. 495.300,- Ft önerő biztosítása mellett 4 db térfigyelő kamera került beszerzésre. A fejlesztés 30 tanyát és 110 tanyasi lakost érintett.
- A TP-1-2017 kódszámú „A tanyák, valamint a tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében a települési és térségi fejlesztések támogatására” nyílt pályázatot hirdetett a Földművelésügyi Minisztérium 2017. évre.

A pályázat célja, hogy a tanyás életmód hátrányainak csökkentése, sajátos értékeinek megmentése, megőrzése. A tanyasi közösségi tér kialakítása. A pályázatban benyújtásra került a Siratói Margaréta Idősek Klub közösségi terének kialakítása. Az Siratói Klubban egy mobil kemence beszerzése és egy fedett terasz kerül kialakításra. A megítélt támogatás 90% (5.142.609,- Ft), a saját forrás 10% (571.401,- Ft).

Egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférést segítő pályázat:

TOP-4.1.1-15-BS1-2016-00027 kódszámú „Háziorvosi rendelők infrastrukturális fejlesztése Szarvason” című pályázat

Elnyert támogatás: 60.000.000,-Ft. Megvalósítás helyszíne: Szarvas, Széchenyi u. 2. szám.

A pályázat keretein belül kialakításra kerül 3 háziorvosi rendelő és a hozzá tartozó kiszolgáló helyiségek.

Az ingatlan keleti és nyugati részénél bővítés történik, hogy a jogszabályoknak megfelelő méretű orvosi szobák kerüljenek kialakításra. Az épület kialakítása teljesen akadálymentesen fog történni. Az épületen napelemes rendszer kerül kialakításra. A pályázat kereteiben tereprendezés is megvalósul az udvaron parkolók és kerékpártárolók kerülnek kialakításra.

Szociális szolgáltatáshoz való hozzáférést segítő pályázat:

-TOP 3.2.1-15-BS1-2016-00041 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” pályázat keretében a Szarvasi Bethlen Gábor úti idősek otthonának energetikai korszerűsítése megtörtént 2018. évben. Teljes költségvetése 30.278.416,-Ft, saját forrás összege 10.758.643,-Ft.

-2022. december hónapban nagyértékben eszközbeszerzés valósulhatott meg. Ennek köszönhetően új mosógépek, betegágyak, szekrények, takarító eszközök, gőztisztító berendezés érkezett. A csoportfoglalkozások minél színvonalasabb megvalósulása és a filmklub támogatásához nagy felbontású, széles képernyő átmérőjű televízió, vezeték nélküli hangfal került beüzemelésre. Ezen felül, az ápolást-gondozást segítő eszköz pl. vérnyomásmérő, infralámpa, masszírozógép, mérleg, hajvágógép, textiltermékek is beszerzésre kerültek.

Minden szobában klíma berendezés és az épületre 20 kw teljesítményű napelemes rendszer kiépítése kezdődött meg az otthon energetikai kiadásainak optimalizálására, fenntarthatóságára.

-A Magyarországi Evangélikus Egyház a diakóniai intézmények körében az energiaárak alakulása folytán jelentkező gazdálkodási nehézségek megoldására pályázatot hirdetett 2022 decemberében a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények részére egyházi tulajdonú ingatlanok energetikai korszerűsítésének támogatására. A támogatott tevékenységek többsége a fűtés (melegvízhasználat) korszerűsítésére irányult a kazáncserétől a hőszivattyúk beállításán át, egészen a termálvíz felhasználásáig. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat az energetikai beruházásuk egyik legfontosabb helyszíne a Vajda Péter utca 7. szám alatti, központi épület. Itt átálltak a termálfűtésre, és ami mellett napelemes rendszert építettek ki. Ennek a beruházásnak az összértéke 83 millió 475 ezer forint volt és a jelenlegi számítások szerint 15 év alatt térül meg a ráfordítás.

A másik legnagyobb beruházásuk pedig a Szarvas, Rákóczi utca 25. szám alatti épületben valósult meg, ahol kicserélik a meglévő gázkazánokat egy hőszivattyús rendszerre, valamint napelemeket helyeznek ki. Ez a beruházás 91 millió 246 ezer forint értékű, és mindössze 5 éves megtérülési idővel számolnak esetében.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A civil szervezetek, köztük az idősek és nyugdíjasok szervezetei társadalmi támogatottsággal dolgoznak. Az Önkormányzat pénzügyi forrásokkal támogatja a helyi időseket tömörítő szervezeteket, évente pályázat útján nyújt támogatást költségvetési keretéből. Támogatással érintett nyugdíjas civil szervezetek a következők 2022. évben:

- Szarvasi Aranykor Nyugdíjas Egyesület	100.000,- Ft
- Szarvasi Vajdás Öregdiákok Baráti Köre	100.000,- Ft
- Szarvasi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület	100.000,- Ft
- Szarvasi Barátság Nyugdíjas Szervezet	100.000,- Ft
- Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete	100.000,- Ft
- Tessedik Öreggazdász Egyesület	100.000,- Ft

Az önkormányzati saját forrás terhére nyújtott támogatásokban kifejeződik a településen végzett tevékenységért a köszönet, az idősek iránti tisztelet és megbecsülés, amely nagyobb a támogatási összeg mértékénél. Az Önkormányzat igyekszik kifejezni elismerését az idősek aktív korokban kifejtett városépítő tevékenységéért.

A helyi időseket magukba tömörítő civil szervezetek támogatásaik felhasználásával igyekeznek minél színesebb programokat megvalósítani. A programokon való részvétellel, valamint a civil szervezetekben való aktív közreműködéssel biztosítható a közösségi életben való részvételük, az elmagányosodás kiküszöbölése, csökkentése. A város kulturális életében számtalan olyan program szerepel, amely jelentős érdeklődést generál az idősebb korosztály tagjai körében. A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása. A Szarvasi Cervinus Teátrum és a Városi Könyvtár nagy szeretettel várják a közönség idősebb tagjait is.

A települési közintézmények mindegyike akadálymentesen megközelíthető, ezzel is megkönnyítve a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai képességeinek fejlesztése ma már elengedhetetlen. Ezzel nemcsak a munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyeik nőnek, de általában véve is több információhoz juthatnak rövid időn belül és hatékony módon. Folyamatosak az idős korosztály részére meghirdetett képzések és a tudás megszerzésére irányuló programok. Sok esetben az időseknek abban kell segítséget nyújtani, hogy leküzdjék az újdonságtól, és a modern eszközök felhasználásától való félelmüket, és hogy képet kapjanak az internet széles körű felhasználásának lehetőségeiről. Emellett az is elengedhetetlen, hogy a számítógép vásárlásban segítséget kapjon ez a korosztály. Városunkban több csoportban szerveztek képzést, mely hasznos volt az idősödő korosztály számára. Az önkormányzat intézményei biztosítják az idősek számára az internetszolgáltatás elérhetőségét. A városban a Városi Könyvtár biztosítja a Digitális Jólét Pont adta lehetőséget és van ingyenes WIFI elérés. Az igény a célcsoport részéről egyre nagyobb, mely betudható az internet elterjedésének, de megemlítendő a családtagok elköltözésének, munkavállalás miatti távolság esetén a kapcsolattartás egyik módjának is.

A további képzéseket, ismeretek átadását folytatni érdemes és az érdeklődő idős korosztályt bevonni. Az 55 és 74 év közötti magyarok 84%-a nem rendelkezik számítógépes ismeretekkel, szemben a 65%-os európai átlaggal. A hozzáférés és tudás hiánya miatt az idősek a társadalomból kirekesztve érezhetik magukat. Az ismeretek hiánya miatt nem használják ki az internet előnyeit, többek között a családjukkal való kapcsolattartás vagy az egészségügyi szolgáltatásokról való informálódás lehetőségeit. A könyvtárban nyilvános számítógépek állnak rendelkezésre. Szükség esetén e-tanácsadó áll az idős emberek rendelkezésére a segítségnyújtásban, hogy megismerjék és használják az egész életen át tartó tanulást támogató digitális kulturális adattartalmakat. A Városi Könyvtár célja új célcsoportok feltérképezése és bevonása a digitális írástudatlanság csökkentését

célzó képzésekbe, internet használati foglalkozások folyamatossá tétele a felnőtt, idős korosztály számára. 2017-ben a digitális írástudás fejlesztésére irányuló képzést kezdték el. Internet használati foglalkozásokat indítottak két csoportban, összesen 15 fővel. A foglalkozások végén elégedettségi kérdőívet töltöttek ki, ahol minden résztvevő igényelte a folytatást.

Internet tudatosan (IT)-Az idősök biztonsága közös felelősségünk

Egyre több idős személy használ digitális szolgáltatásokat, rendelkezik okostelefonnal és bankkártyával. Sok esetben nem képesek felismerni az őket fenyegető veszélyeket, ezért a fiatalabb korosztály, gyerekeik, unokáik segítségére van szükség a biztonságuk megteremtéséhez.

d) generációk közötti programok

A város intézményei, civil szervezetei is egyre nagyobb hangsúlyt fektet a generációk közötti programok szervezésére. Kiemelendő a nemzetiségi szervezetek törekvései, melyek a közösség építése, az utánpótlás érdekében is szerveződnek. Családi napokat, nemzetiségi alkalmakat szerveznek, ahol a több generáció is megjelenik. A Szarvasi Nagycsaládosok Baráti Köre programjai is erre épülnek, a családok, nagyszülők, gyermekek, unokák együtt töltött idejére. A generációk közötti programokra a szervezetek, intézmények pályázatokat nyújtanak be és törekszenek a minden korosztályt érintő, sokszínű esemény szervezésére.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősödés hosszan tartó folyamat, amelyet a még ifjú vagy középkorosztálynak a jövőjéért érzett felelőssége alapján, az öngondoskodás lehetőségeit kihasználva menedzselnie kell és időben kell megalapoznia a sikeres életút elérését.

Folyamatos figyelmet és ellenlépéseket igényel, hogy a negatív társadalmi jelenségek térnyerését – bűnözés, családon belüli erőszak, szegénység – jórészt az idősödő generáció szenvedje el. Az idősek a gyermekek mellett a legkiszolgáltatottabb és legvédtelenebb korosztály. Biztonságuk fokozása és áldozattá válásuk elkerülése folyamatos és közös fellépést igényel.

A Szarvasi Rendőrkapitányság fokozott figyelmet fordít a kiemelt kockázatú csoportok (nők, időskorúak, gyermek- és fiatalok, fogyatékkal élők) sértetté válásának megelőzése érdekében.

Az időskorúak védelme érdekében feladataik:

- Folytatni kell a Békés Megyei Rendőr-főkapitányság Vezetőjének 0400021/5004/2013. ált. számú intézkedési tervének IV. pontjában megfogalmazott feladatok végrehajtását.
- Az év folyamán figyelemmel kell kísérni az időskorú sértettek számának alakulását, a sértetté válás okait, objektív és szubjektív tényezőit, az elkövetési magatartásokban bekövetkező esetleges változásokat. Amennyiben a számadat emelkedő tendenciát mutat, úgy kiemelt figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett csoportra. A média bevonásával, illetve az érintettek egyéb tájékoztatásával szükséges lehet az aktívabb figyelemfelhívás az áldozattá válás elkerülésének érdekében.

- A továbbiakban is szükséges a folyamatos kapcsolattartás az időseket ellátó, segítő társadalmi, egyházi és civil szervezetekkel.
- Ki kell terjeszteni a megelőző tevékenységet a fogyatékkal élőkre, ennek érdekében hatékonyabb kapcsolatot kell kialakítani a különböző érdekvédelmi szervezetekkel.
- Törekedni kell az idegenforgalmi szezonban előforduló bűncselekmények visszaszorítására a központi tájékoztató anyagok széles körű terjesztésével és tájékoztatás adással.

Az önkormányzat által megvalósított többletfeladatok, programok, jó gyakorlatok, újszerű megoldási lehetőségek, a közösségbe vonás módjának bemutatása, az idősek közösségi részvételének ismertetése felsorolásszerűen.

Kedvezményes fürdőbérlet (természetbeni ellátás)

Azon szarvasi lakóhellyel rendelkező, 65. életévet betöltött, öregségi nyugdíjban, hozzátartozói ellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában, vagy rendszeres szociális ellátásban részesülő személy részére, akinek a havi jövedelme a szociális vetítési alap összegének 600%-át nem haladja meg, hathavonta egyszer kedvezményes fürdőbérlet biztosítható, amely 10 alkalomra szól és a Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő szolgáltatásainak személyes használatára jogosít, másra nem átruházható.

A kedvezményes fürdőbérlet a jogosultságot megállapító határozat véglegessé válása után vehető át a Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdőben.

Kérelmezők száma (határozattal megállapított – 2022. január 01. – december 31.): 34 fő

A kötelező feladatokon túl ellátott többletfeladat, program megnevezése felsorolásszerűen	A feladatot, programot megvalósító megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban (szervező, társszervező, anyagi/természetbeni támogató, stb.)	Igénybevevők száma	
			Összesen	ebből 65+
Klubok által szervezett családi/társas programok (séta, előadások, tematikus beszélgetések) (online is)	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	237	126
Alzheimer Café	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	63	63

„Itt vagyok” Egyedül élő 65 év felettiak részére célzott megkereső és beszélgetős tartalom (online és személyesen)	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	86	102
Pandémiás helyzetben a kapcsolattartáshoz informatikai eszközök biztosítása	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	349	337
Pandémiás helyzetben „Generációs tábor”	Körös szögi K.Szociális Int..	anyagi/ természetbeni támogató	192	175
65 év felettiak védelme érdekében pandémiás helyzetben az oktatási intézmények zárata miatt, gyermekfelügyelet és elektronikai eszközök biztosítása a szociális területen dolgozó kollégák családjainak	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi természetbeni támogató	86	102
Online tudás tár Idősek részére pandémia miatt támogató online tartalmak kidolgozása és közvetítése	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	514	483
Krisis vonal működtetése	Körös szögi K.Szociális Int.	anyagi/természetbeni támogató	136	136
Internet kör (online is)	Városi Könyvtár	anyagi/természetbeni támogató	65	28
Házhoz a könyvet	Városi Könyvtár	anyagi/természetbeni támogató	56	31

A tanyán élő idősebb lakosságnak nyújtott segítséget az projekt, amelyet a Fit Life Team Sportegyesület öt külterületi klubban valósított meg. A rendezvényeken szűrővizsgálatokkal, átfogó előadásokkal, táplálkozási és életmódtanácsokkal, állapotfelméréssel és mozgásos gyakorlatokkal mutatnak példát a megjelenteknek, délben pedig egészséges alapanyagokból készült ebéddel kínálták őket. A pályázat a Hermann Ottó Intézet támogatásával valósult meg.

Továbbá az októberi idősek világnapja megünneplése a szociális intézményekben, az időszüggel foglalkozó civil szervezetek ez alkalomból városszerte ugyancsak rendezvényeket szerveznek. Valamint tiszteletteljes gesztus, hogy a szépkorúak közül a 90. életévet vagy annál magasabb kort megélt személyeket a Polgármester az anyakönyvvezető jelenlétében köszönti és megajándékozza.

Szarvas Város Önkormányzata 2018. évben és 2022. évben eredményesen pályázott az Idősbarát Önkormányzat díj elnyeréséért. Az volt a megítélésünk, hogy a városban a civilek és intézmények partnersége az idős lakosság számára, olyan aktív részvételi lehetőségeket kínál a közéletben, a kulturális- és közművelődési tevékenységben, sportban, kirándulásokon és a szabadidő sok egyéb

hasznos eltöltésében, hogy a többi településsel való megmérettetésre bátran kiállhattunk. A 2018. évi díj elnyerésével járó 1.000.000,- Ft az idősügy területén került felhasználásra. A projekt megvalósítása érdekében informatikai eszközökre vonatkozóan feltételes, tárgyalásos beszerzési eljárást indított az Önkormányzat. A beszerezni kívánt eszközök: 4 db notebook, 2 db TV, 1 db nyomtató a nappali ellátást biztosító Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézmény Szarvason működő klubjaiban kerültek felhasználásra.

A 2022. évi díj elnyerésével járó 1.500.000,-Ft a pályázathoz kapcsolódó idősügyi tevékenységekhez, az ehhez kapcsolódó rendezvényekhez kerül felhasználásra. Hangtechnikai berendezések (hangfal és mikrofon) bruttó 375.800,-Ft és informatikai eszközök (notebook, vászon, prezenter és projektor) bruttó 889.635,-Ft, összesen 1.265.435,-Ft összegben.

Gondosóra program

A magyar kormány – Európában egyedülálló módon – elindította a Gondosóra programot. A Gondosóra program a Széchenyi Terv Plusz program keretében az európai uniós helyreállítási alap forrásából, 108,941 milliárd forint vissza nem térítendő támogatásból valósul meg. Ennek lényege, hogy minden 65 év feletti nyugdíjas ingyenesen, egy regisztrációt követően megkaphatja a csuklóra helyezhető vagy nyakba akasztható digitális eszközt, mellyel baj esetén egyetlen gombnyomással segítséget kérhet. Eddig több mint 300 ezren regisztráltak, a rendszer diszpécserközpontjába, már most naponta több mint 1200 hívás érkezik be, amelyek közül 25 egészen biztosan súlyos eset, 17 pedig olyan, amely miatt mentőt kell hívni. A 2G hálózaton működő gondosóra az eddigi tapasztalatok szerint az ország olyan területein is jól működik, ahol egyébként gyenge a mobiltelefonok hálózati lefedettsége, kevés a térerő.

A Gondosóra programra regisztrálni a www.gondosora.hu weboldalon vagy a 06-1 445-0080-as telefonszámon lehet. Szarvason meghaladta az 500 főt a regisztráltak száma.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.	Munkahelyteremtés elősegítése, pályázati lehetőségek felkutatása és kiaknázása, képzéseken való részvétel folyamatos biztosítása.
Az idősek jövedelmi helyzete nem megfelelő a békés öregkor finanszírozására, a munkaerőpiacon hátrányos megkülönböztetésben szenvednek. Szükséges a jövedelemkiegészítő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása.	Civil szervezetek munkahely teremtő képességének fokozása - pályázati tevékenységük generálása, támogatása. Szociális szervezetek népszerűsítése.
Idős lakosság növekvő aránya – előregedő település.	Elvándorlás csökkentése munkahelyteremtés elősegítésével (vállalkozások részére nyújtandó kedvezményekkel, adókedvezmények, telekár). Elvándorlás csökkentése kedvezményes építési

	telekvásárlással. Születések motiválása egyszeri újszülött támogatással.
Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
Magas az egyedül élők aránya, elmagányosodás, a 65 év feletti nők magasabb aránya a férfiakkal szemben.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, nappali ellátás népszerűsítése. Képzések igény szerinti bővítése.
Hanyagló egészségi állapot, mentális problémákkal küzdő időskorúak emelkedő száma (demencia).	Egészségfejlesztés. Időskori aktivitás megőrzése és az egészségtudat fejlesztése
Igény az informatikai jártasság elsajátítására.	Számítógép, internet és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések megszervezése.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A fogyatékosokkal élő emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és a lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. Emberi kapcsolataink, a társadalom valódi értékét az is meghatározza, mennyire adatik meg embertársainknak az esély arra, hogy boldog, tartalmas, teljes értékű életet élhessenek. A fogyatékosokkal élő életét megkönnyíteni, élhetőbbé, korlátoktól mentesebbé tenni már önmagában komoly elhivatottságot jelentő feladat. Közös célunk, hogy elősegítsük a társadalmi integrációt, a társadalmi összetartozást és az életkörülmények javítását, érvényesítsük az emberi méltóság és az egyenlő bánásmód elvét. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében az Országgyűlés – összhangban az Alaptörvénnyel és a nemzetközi jog általánosan elismert szabályaival – megalkotta **A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (Fot.)**, a hozzá fűzött általános indokolás szavaival élve összhangot teremt a hazai szabályozás és a nemzetközi szervezetek (Európai Unió, Európa Tanács, ENSZ) fogyatékosügyi egyezményei, rendelkezései, ajánlásai között.

A Fot. célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása. A törvény deklarálja, hogy a tervezési, döntési folyamatok során kiemelten kell kezelni a fogyatékosokkal élő személyek sajátos szükségleteit, a fogyatékos személyeket érintő döntések során tekintettel kell lenni arra, hogy a fogyatékos személyek a társadalom és a helyi közösség egyenrangú tagjai, ezért meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számukra a társadalmi életben való részvételt. A fogyatékosokkal élő életét ezen kívül számtalan jogszabály, intézmény, szakmai és társadalmi szervezet segíti. A nehéz élethelyzetbe kerülve az információkhoz való hozzájutás mégsem akadálytalan az érintettek és hozzátartozóik részére.

Az Országgyűlés a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének megteremtéséhez szükséges intézkedések megalapozása érdekében Országos Fogyatékosügyi Programot (2015-2025) fogadott el azzal, hogy az abban foglaltakat az egészségügyi, foglalkoztatási, oktatási, közlekedési tervezésben, továbbá a településfejlesztésben, valamint az egyéb állami tervezés körébe tartozó

döntés meghozatala során érvényesíteni kell. A Kormány fogyatékosággal kapcsolatos munkáját az Országos Fogyatékosügyi Tanács segíti, amely kidolgozza az Országos Fogyatékosügyi Programot és figyelemmel kíséri végrehajtását.

A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai adatok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1. cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

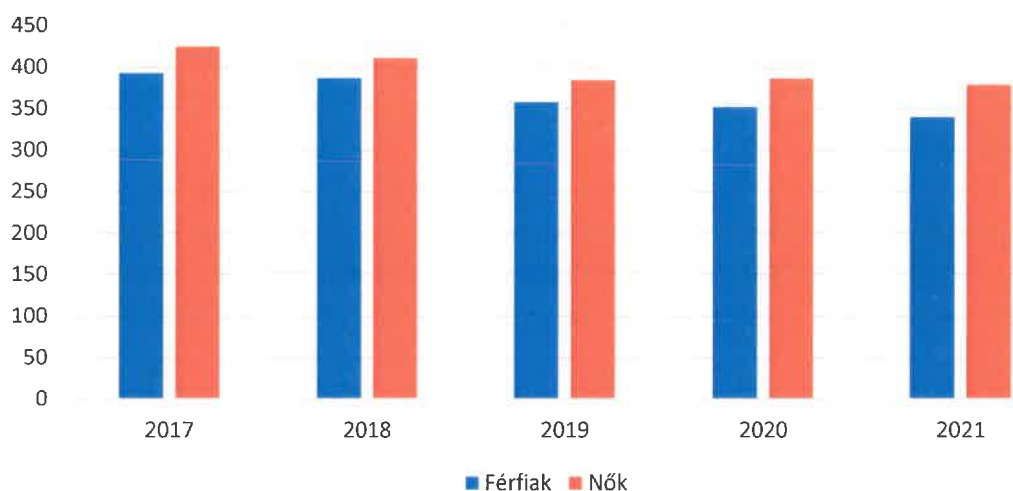
Emberi jogi szempontból lényeges eredmény volt a **magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény megalkotása**, amelyet az Országgyűlés ellenszavazat és tartózkodás nélkül fogadott el. A törvény megjelenésével nemzetközi szinten is kiemelkedően tartalmas jelnyelvi szabályozás lépett életbe, amely a jelnyelvet önálló, természetes nyelvként, a hallássérültek csoportját pedig nyelvi kisebbségként ismeri el. A törvény emellett állami kötelezettséggé teszi a jelnyelvi tolmácsszolgáltatás országos hálózatának működtetését, térítésmentes jelnyelvi tolmácsszolgáltatást biztosít a hallássérült és siketvak emberek számára. 2017-től lehetővé teszi az ún. bilingvális (elsősorban jelnyelven történő) alapfokú oktatás választhatóságát és kötelezően előírja a televíziók számára a műsorszámok feliratozását.

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	393	425	818
2018	387	411	798
2019	358	385	743
2020	352	387	739
2021	340	379	719

Forrás: TeIR, KSH Tstar

**Megváltozott munkaképességű személyek járó ellátásaiban
részesülők száma nemenként**

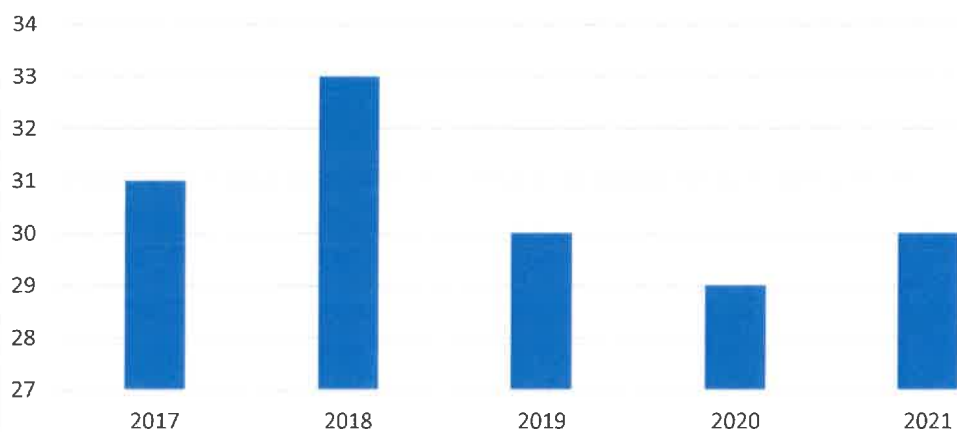

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	31
2018	33
2019	30
2020	29
2021	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Nappali ellátásban részesülők (fő)

a) fogyatékossggal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A Fot. 15-16. §-a értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult.

A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti.

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elmebeli vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű személy, aki testi vagy szellemi fogyatékos, vagy akinek az orvosi rehabilitációt követően munkavállalási és munkahely-megtartási esélyei testi vagy szellemi károsodása miatt csökkennek. (Ft. 58. § (5) bek. m) pontja)

A megváltozott munkaképesség megállapítása gyakorlatilag a rokkantság megállapításával egyenlő, ami orvosszakértői feladat. Magyarországon ezt a feladatot az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Országos Orvosszakértői Intézete végzi.

Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

EFOP-1.9.3-VEKOP-17-2017-00001 számú kiemelt projekt lehetőségeiről megváltozott munkaképességű személyek részére

A projekt legfőbb célja a megváltozott munkaképességű személyek elhelyezkedésének elősegítése, valamint a foglalkoztatáshoz szükséges feltételek megteremtése. A projekt célcsoportját azok a – munkaviszonyban nem álló – megváltozott munkaképességű személyek alkotják, akik

- az egészségi állapotukról szóló komplex minősítéssel, vagy
- az egészségkárosodásukról vagy munkaképesség csökkenésükről szóló szakvéleménnyel rendelkeznek, vagy
- fogyatékossggi támogatásban, vagy
- vakok személyi járadékában, vagy

- az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző 5 évre való tekintettel rokkantsági ellátásban részesülnek.

A Tanácsadó Hálózat az alábbi irodában működik: 5600 Békéscsaba, Kétegyházi u. 1., melyet a szarvasi lakosok is felkereshetnek.

Békés megyében mintegy 2.800 megváltozott munkaképességű személlyel tartanak kapcsolatot, nyújtanak segítséget. A társasággal való együttműködés eredményeként a rehabilitációs hatóság az elmúlt hónapokban a megye 5 járásában, egyúttal városában – Békéscsabán, Gyulán, Orosházán, Mezőkovácsházán és **Szarvason** – mintegy 450 megváltozott munkaképességű személyt tájékoztattak a munkalehetőségről. A megyeszerte megtartott csoportos tájékoztatókon több mint 250 rokkantsági és rehabilitációs ellátásban részesülő személy vett részt. A kezdeményezés egyszerre szolgálja a munkanélküliség és a munkaerőhiány kezelését is. A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási rehabilitációja azért is előnyös, mert ezáltal lehetővé válik visszatérésük a nyílt munkaerőpiacra.

Szarvason a Főnix MMK Kft. (Szarvas, Béke u. 2-4.), ahol kizárólag megváltozott munkaképességű (leszállékolt) személyek részére kínálnak álláslehetőséget szarvasi telephelyükre. A megváltozott munkaképességű foglalkoztatottak elsősorban nyomdaipari előkészítő és utómunkákat végeznek: kartonokat kasíroznak, ragasztanak, árut csomagolnak, címkéznek, de ugyanakkor logisztikai feladatokat is ellátnak.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, azaz rehabilitációs ellátásban vagy rokkantsági ellátásban részesülők ma már korlátozás nélkül vállalhatnak munkát ellátásuk folyósítása mellett.

Ha a munkaadó átlagos statisztikai állományi létszáma meghaladja a 25 főt, de az általa foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személyek aránya nem éri el a létszám 5 százalékát (kötelező foglalkoztatási szint), akkor a munkaadónak *rehabilitációs hozzájárulást* kell fizetnie, hogy elősegítse a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációját.

Az éves rehabilitációs hozzájárulás összege megegyezik a kötelező foglalkoztatási szintből hiányzó létszámmal és a rehabilitációs hozzájárulás összegével szorozva. A rehabilitációs hozzájárulás mértéke a tárgyév első napján a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított alapláb kötelező legkisebb összegének kilencszerese/fő/év.

2023-ban a rehabilitációs hozzájárulás mértéke kétfélmillió forint évente. Ha a munkáltatónál a foglalkoztatott megváltozott munkaképességű munkavállalók száma eléri a kötelező foglalkoztatási szintet, akkor a munkáltatónak nem kell rehabilitációs hozzájárulást fizetnie.

Minden cég mentesül a rehabilitációs hozzájárulás megfizetése alól, aki a megfelelő számú megváltozott munkaképességű személyt foglalkoztatja.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.)

A fizikai akadályozottság esetében célszerű felmérni, hogy a fogyatékos személy alkalmazásának mely feltételei hiányoznak. Az akadálymentesítési javaslatban célszerű a fogyatékos személyek száma alapján rangsorolni, hogy az akadálymentesítés lépései milyen sorrendben és ütemezéssel kövessék egymást. A rámpa és kijelölt parkoló nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznosak (nők, kisgyermekesek, idősek), az információs táblák, a vizuális információk megerősítése akusztikus információkkal, például közlekedési eszközökön alkalmazva. Fontos a célpályázatok felkutatása és az akadálymentesítés komplex, rövid- közép- és hosszú távú terveinek elkészítése. Garanciát jelent rehabilitációs szakmérnök és szakember bevonása a tervezésbe, valamint érintett fogyatékos ember bevonása a tervezés és a megvalósítás teljes folyamatába.

A foglalkoztatás területén megvalósuló hátrányos megkülönböztetés nem csak az egyes ember méltóságát, egzisztenciáját, önbecsülését érintő jelenség, hanem számos egyéb következménye miatt a társadalmi integráció megvalósulására is káros. Tudomásunk szerint a jelenség településünkön nincs jelen.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A saját lakókörnyezetben, lakóotthonban élő fogyatékos személyeknek nyújt alapszolgáltatást a **támogató szolgálat**. A támogató szolgálat többek között a különböző közösségi és szabadidős szolgáltatások elérésében (személyi segítség; szállító szolgálat; információnyújtás, tanácsadás szintjén) ad támogatást, emellett az igénybevevő környezetében, lakásán nyújt fejlesztést, gondozást, segíti az önálló életvitelt, támogatja az ön-érdekérvényesítést. Országosan a szolgáltatás 2013-ban mintegy 24 ezer fő számára volt elérhető. A **személyi segítő szolgálat** feladata az önrendelkező, független élet elveinek alapján, a fogyatékos ember függetlenné, önállóvá válásának elősegítése, a közösségi életbe való részvétel előmozdítása. Az önálló életvitel elvein alapuló szolgáltatás elsődleges feladata, hogy a fogyatékos ember olyan segítségben részesülhessen, ami hozzásegíti a fogyatékoságából eredő hátrányok kiegyenlítéséhez, csökkentéséhez, alapvető jogainak biztosításához az **esélyegyenlőség** megteremtéséhez.

A személyi segítség egy holisztikus ellátás, amely segíti az egyén testi, lelki, szellemi fejlődését, ellátja a személy körüli teendőket, ötvözve a házi segítségnyújtás és az otthoni szakápolás feladatait, de ennél is több, mivel művelődési, sportolási, szórakozási igények kielégítésében is segít. A **személyi szállító szolgáltatás** célja a közszolgáltatásokhoz, valamint egészségügyi, szociális és kulturális és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése. Az **információnyújtás – tanácsadás** szolgáltatása: a fogyatékos embert és környezetét segítik abban, hogy a szolgáltatást igénybevevőjének önálló életvitelét, biztonságát, habilitációját, rehabilitációját és társadalmi

életben való részvételét elő mozdítsa! Az információnyújtás formája lehet személyes, telefonon, levélben, elektronikus levélben, faxon, vagy egyéb módon.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása. A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorult személynek minősül a súlyosan fogyatékos személy. Súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat és a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézménye végzi városunkban a támogató szolgáltatást. Ez utóbbinál 2022-ben összesen 19 fogyatékkal élő személy került ellátásra: 11 fő mozgássérült, 4 fő látássérült, 4 fő autista. Heti 2-3 alkalommal szállítanak sérült gyermekeket oktatási intézményekbe (iskolai időben minden pénteken és vasárnap délután).

Fogyatékkal Élők Nappali Ellátása

Az intézmény feladata Szarvas közigazgatási területén fogyatékkal élő fiatalok és felnőttek nappali ellátása. Lehetőség van a nappali tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására, valamint szükség esetén alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Fő feladat a minél nagyobb önállóság elérése és a meglévő képességek minél további megtartása. A rendszeresen megoldott feladatok elvégzése önbecsüléshez vezet, sikerélményeket nyújt, emberi kapcsolatokat rendez. A fogyatékkal élő ember számára fontos az állandóság, rendszeres, képességeihez igazított foglalkoztatás. Az ellátottak számára szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő szolgáltatást nyújtanak.

A Szarvas, Bethlen G. u. 27-29. szám alatti egység személyi és tárgyi feltételeit tekintve megfelelő. A szolgáltatás 8 főre van engedélyezve. A klub kihasználtsága folyamatosan 100%-os. A szolgáltatást igénybe vevők fogyatékoságuk súlyossága alapján heterogén összetételűek, mindannyian mozgásszervi fogyatékosok.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat új szolgáltatásként indította 2011. június 1-től a fogyatékos személyek nappali ellátását: a fogyatékos nappali klubot (Szarvas, Vajda Péter u. 7.) A klub az új épület emeleti részében van, lifttel is megközelíthető. A fokozottan biztonságos és akadálymentes környezet biztosított. Igényes, szép csoport-szoba és jól képzett szakemberi gárdánk várja jelentkezéseiket. Elsősorban otthonukban élő 18. életévüket betöltött önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos személyeket várnak. A tanítási szünetekben 18. életévüket még be nem töltött fiatalokat is várnak. A klub hétköznapokon reggel 7:30 és délután 16:00 óra között áll nyitva.

Pszichiátriai betegek nappali ellátása

Új szolgáltatásként 50 engedélyezett férőhellyel, 2022. október 23-án kezdte meg működését Községi Klub elnevezéssel (Szarvas, Dózsa György u. 24.). A szakemberek becslése szerint minden negyedik hazai lakosnak pszichiátriai segítségre lenne szüksége. A pszichiátriai betegek nappali ellátása igen sokrétű, összetett feladat, célja a fekvőbeteg ellátást nem igénylő 18. életévét betöltött gondozott, integrált és teljes jogú tagja maradjon a társadalomnak, illetve a kirekesztődött tagot reintegrálja. A nappali ellátás, az igénybe vevők öntevékenysége, önszerveződésére épülve biztosítja a szociális, egészségügyi és mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust, közösségi együttlétet, igényeik és szükségleteik alapján a kulturális, szabadidős, tájékoztató, képzési, átképzési, állásközvetítő, támogatott lakhatást elősegítő, lakossági és családi programok, találkozók szervezését és lebonyolítását. Lehetőséget biztosít a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiénés szükségletek kielégítésére.

Fokozott figyelem és együttműködés van a tagok egészségi állapotában jelentkező változások azonosítására, ezek orvosi kontrolljának biztosítására. Igény szerint az étkeztetés biztosított. A klubba elsődlegesen valamilyen pszichiátriai vagy neurológiai betegségben szenvedők járnak, a leggyakoribb kórképek a következők: skizofrénia, bipoláris affektív zavar, alkalmazkodási zavar, érzelmileg labilis személyiségzavar, paranoia, egyéb bipoláris affektív zavar.

Havi rendszerességgel a lakosság számára is elérhető előadásokat, programokat tart az egység. A telephely tárgyi feltételei megfelelőek, modern környezeti kialakítással.

Az energia költségek optimalizálására a klíma beszerzése elindult, továbbá 10 kw-os napelem telepítése kezdődött meg.

Demens személyek nappali ellátása

Az *Ótemplomi Szeretetszolgálat* indította el a demens személyek nappali ellátását (Szarvas, Vajda Péter u. 7.). Nemcsak térségünkben, de sajnos még országosan is nagyon kevés a demens személyeket ellátó nappali intézmény, pedig ez a betegség egyre több idős személyt érint, akiknél hol hirtelen, hol fokozatosan alakulnak ki a kórképre jellemző tünetek. Az a tapasztalat, hogy ez a betegség súlyos terhet ró a családra. A szeretett hozzátartozó leépülésének látványa, a tehetetlenség-, kilátástalanság érzése sok családot utolért már emiatt. Talán a legrosszabb mégis azzal szembesülni, hogy ebben az állapotban javulás nemigen várható. Az Intézményben szakemberek vállalják fel az ilyen betegségben szenvedők napi gondozását, állapotuknak megfelelő ellátását, foglalkoztatását. Az ellátás igénybevételéhez Pszichiátriai/Neurológiai Szakkollégium által befogadott demencia centrum vagy a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal, vagy pszichiáter, neurológus, geriáter szakorvos demencia kórképet megállapító szakvéleménye szükséges.

Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete

Az egyesület 1989-ben alakult meg 37 taggal. 2002. óta kiemelten közhasznú társadalmi szervezet. Tevékenysége közhasznú tevékenység, mert mindaz, amit az egyesület megvalósít, az 1997.évi

CLVI. törvény 26 §. C. pontjában említett hátrányos helyzetű, nevezetesen mozgássérült emberek társadalmi esélyegyenlőségét szolgálja.

Az egyesület központja Szarvas, melyhez 5 helyi csoport és 1 ifjúsági csoport tartozik: Szarvason, Békésszentandrás, Csabacsúdn, Kardoson és Örménykúton pedig helyi csoportok működnek.

Az egyesületünk taglétszáma jelenleg 1100-1200 fő akik különböző mozgásszervi, illetve egyéb betegségekkel élő személyek. Tagjai a Mozgáskorlátozottak Egyesületei Országos Szövetségének, a Körös-szögi Civil Fórum Egyesületnek.

A Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete a mozgássérült emberek számára hiányzó munka - oktatási -, kulturális, sport -, szabadidős és egyéb lehetőségek megteremtésével biztosítja a közösségi létet.

Az Alapszabálynak megfelelően fő tevékenységük, a hozzájuk forduló sorstársak tájékoztatása, a gondjaik megoldásában való segítségnyújtás, a különböző támogatási formák (akadálymentesítési támogatás, közlekedési támogatások, fogyatékosági támogatás, szociális támogatások és juttatások) ügyintézésében való részvételük hozzájárul a támogatások, gyorsabb ügyintézéséhez és az érintettek pontos informálásához. A kórházi ápolásban részesülők vagy ágyhoz kötött tagjaik számára működtetik a beteglátogató szolgálatot.

Ez a mozgalmi, közösség-szervező, közösségépítő tevékenység (pl. Esélyegyenlőségi Nap, Rokkantak Világnapja, nőnap, ünnepségek) szervezése és megvalósítása minden évben megrendezésre kerülő programjuk, melyet a tagság igényel és vár.

A programjaik sikeres megvalósítása érdekében rendszeresen együttműködnek a tevékenységi körükhöz kapcsolódó hivatalokkal és szervezetekkel. A helyi rendezvényeken való részvétellel módjuk van érdekeik képviselésére, problémáik felvetésére. Több városi civil szervezet aktív tagjaként fontosnak tartják a szervezetek együttműködését és közös érdekeik érvényesítését.

Az egyesület komoly munkát végez azért, hogy a mozgásukban korlátozott, fogyatékkal élő emberek számára közösségi programokat generál. Minden évben, hagyományosan megrendezett programjaik száma eléri a 10 alkalmat. Ezek elsősorban pályázati támogatás igénybevételével kerülnek megvalósításra a közös névnap, karácsonyi, egyéb ünnepi rendezvények, kirándulások. A nőnap megrendezése helyi szinten már a megalakulás óta megtörténik, a tagság igényli, és nagyon hálás érte. Ilyenkor tudnak nagyszámban együtt lenni, szórakozni, és feledni a testi fogyatékoságukat. Az egyesület célja éppen az, hogy a közös együttlétek alkalmával a tagság úgy érezze jól magát, hogy közben megfeledkezik a testi fogyatékoságról. Miközben értékes előadásokat hallgatnak vagy részt vesznek egy díjátadáson, formálódik a közösség, egy kellemes vacsora mellett oldódnak a szorongások.

A társadalmi munkában dolgozó munkatársaik túlnyomó része maga is egészségkárosodással vagy fogyatékosággal él. Az egyesület nem csupán a szervezet tagjai érdekében tevékenykedik, hanem - kizárólagos érdekképviselőre való törekvés nélkül – valamennyi, a településen élő mozgásfogyatékos ember javát szolgálja. Tevékenységük a legnagyobb nyilvánosság előtt folyik. Fontos törekvésük, hogy a hazai fogyatékos ügy területén is közelítsünk az európai normákhoz. Ezért is vállalnak egyre nagyobb aktivitást a sérült emberek javára munkálkodó országos szervezetekben, és szorosabbra fűzik kapcsolataikat külföldi társszövetségekkel. Szerteágazó és egyre felelősségteljesebb munkájuk anyagi feltételeinek előteremtése évről - évre nagy nehézségekkel jár. Anyagi forrásaik 25-30 %-os mértékben származnak a sorstársak által fizetett

tagdíjából. Az anyagi fedezetek döntő többségét pályázatokon elnyert pénzekből és társadalmi adakozásból szerzik meg.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élőket az önkormányzat különböző kedvezményekkel támogatja. 2017. január 1-től a gépjárműadóról szóló törvény alapján már nem csak a súlyos mozgáskorlátozott adóalany mentesülhet a gépjárműadó megfizetése alól, hanem az egyéb fogyatékossgal élő, így súlyos látás-, illetve halláskárosodásban, értelmi akadályozottságban, kromoszóma-rendellenességgel született adóalany, illetve a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó adóalany is.

Az utóbbi években több jogszabály született, melyek a súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési kedvezményeiben, a fogyatékossgal minősítésében eredményeztek jelentős változásokat. A súlyos mozgáskorlátozottak pénzbeli támogatásként nyújtott közlekedési támogatása megszűnt. A korábban elfogadott „hét pontos” orvosi szakvélemények helyett a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal (NRSZH) szakmai irányítása alá tartozó rehabilitációs szakigazgatási szervek minősítik a közlekedőképességet.

- **Fogyatékossgai támogatás:** A fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. A támogatás havi összege 2023. január 1-jétől
- 32.222,-Ft, ha a súlyosan fogyatékos személy hallási fogyatékos - függetlenül az önkiszolgálási képesség meglététől, vagy hiánytól -, illetve akkor is ilyen összegű a fogyatékossgai támogatás havonta, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége nem hiányzik,
- 39.660,-Ft, ha a súlyosan fogyatékos személynek nem hallási, hanem más fogyatékossga van és önkiszolgálási képessége hiányzik, vagy halmozottan fogyatékos.

A fogyatékossgai támogatás összege évenként a nyugellátások évenkénti rendszeres emelésére vonatkozó szabályai szerint, azzal megegyező mértékben emelésre kerül. A 2023. január havi adatok alapján 213 szarvasi bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező személy részesült fogyatékossgai támogatásban. A fogyatékossga jellege szerint 113 fő mozgási, 44 fő látási, 17 fő hallási, 34 fő értelmi fogyatékossgára való tekintettel részesült ellátásban.

- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében, aki a 25. életéve betöltése előtt keletkezett egészségkárosodása legalább 70 százalékos mértékű, és nyugellátásban, baleseti nyugellátásban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásában nem részesül. Nem akadály a rokkantsági járadék megállapításának, ha az igénylő fogyatékossgai támogatásban részesül, illetve, ha az

igénylő után családi pótlékot folyósítanak, továbbá az sem, ha a kérelmező munkaviszonyban, egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. A rokkantsági járadék összege meghatározott összegű, 2023. január 1-től 53.830.- Ft.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatától függően:

a) rehabilitációs ellátás, vagy

b) rokkantsági ellátás.

■ Rehabilitációs ellátás:

Ha a rehabilitációs hatóság a komplex minősítés során megállapítja, hogy a megváltozott munkaképességű személy REHABILITÁLHATÓ, ezen belül foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, akkor az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén rehabilitációs ellátásra, ÉS REHABILITÁCIÓS SZOLGÁLTATÁSRA jogosult.

■ Rokkantsági ellátás:

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) szerint, rokkantsági ellátásra jogosult:

1) akinek egészségi állapota 51–60% között van (B2 kategória), és sem a foglalkozási rehabilitációja, sem a rehabilitálhatóság szociális szempontú vizsgálata alapján a rehabilitációja nem javasolt, továbbá akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható ugyan, vagy aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, viszont a kérelem benyújtása (vagy a felülvizsgálat) időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg (B1 kategória),

2) akinek egészségi állapota 31-50 % közötti (C2 kategória) és foglalkozási rehabilitációja nem javasolt, továbbá aki tartós foglalkozási rehabilitációt igényel, viszont a kérelem benyújtásának időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg (C1 kategória),

3) aki kizárólag folyamatos támogatással foglalkoztatható és egészségi állapota 1-30 % közötti (D kategória),

4) akinek egészségkárosodása jelentős és önellátásra nem vagy csak segítséggel képes, és egészségi állapota 1-30 % közötti (E kategória).

- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 4-5. §-a értelmében személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult. A közlekedési kedvezmény megállapításánál előnyben

kell részesíteni azt a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékossgal élő személyt, aki

a) kereső tevékenységet folytat,

b) tanulói, képzési jogviszonyban áll,

c) 14 éven aluli gyermeket egyedülállóként nevel, vagy

d) honvédelmi kötelezettség teljesítése során, azzal összefüggésben vált súlyos mozgáskorlátozottá, illetve egyéb fogyatékossgal élő személlyé.

Akadálymentesítési támogatás: A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) Korm. rendelet szabályozza. Vissza nem térítendő pénzbeli segítségnyújtást jelent a komfortosabb, méltóbb lakáskörülmények megteremtéséhez, olyan magánszemélyek részére, akik fogyatékossguk miatt kénytelenek lakókörnyezetük átalakítására (mozgásszervi fogyatékos vagy súlyosan mozgáskorlátozott személy, illetve közeli hozzátartozója vagy élettársa). A fogyatékossgot, illetve súlyos mozgáskorlátozottságot külön jogszabály szerinti orvosi szakvéleménnyel, szakhatósági állásfoglalással kell igazolni. A támogatás összege személyenként legfeljebb 300.000,- Ft új akadálymentes lakás építésénél vagy vásárlásánál, továbbá használt lakás akadálymentesítésénél is. A támogatás iránti kérelmet a hitelintézetnél kell előterjeszteni (csatolva a költségvetést és a műszaki dokumentációt). A MEOSZ álláspontját a bank köteles kikérni, de az a bankot nem köti.

- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
  1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
  2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
  3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek,
  4. aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékossgokról szóló 5/2003. (II. 19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül.

- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
  - Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, nappali ellátás
  - Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények (pl.: fogyatékos személyek otthona); rehabilitációs intézmény (pl.: fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye); lakóotthon (pl.: fogyatékos személyek lakóotthona esetében: rehabilitációs célú és ápoló-gondozó célú lakóotthon); átmeneti elhelyezést nyújtó

intézmény (pl.: fogyatékos személyek gondozóháza); támogatott lakhatás; egyéb speciális szociális intézmény

■ A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 4.1.1-16 projekt keretében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság élelmiszercsomagot juttat a kedvezményezett járásokban élő szociálisan rászoruló, **megváltozott munkaképességű** és rendkívül alacsony jövedelmű időskorú személyek számára. A jogosultsági körbe tartoznak a rokkantsági vagy nyugellátásban részesülő, továbbá időskorúak járadékában részesülő személyek, amennyiben legfeljebb a szociális vetítési alap összegének 130%-ának megfelelő havi jövedelemmel rendelkeznek. A csomag 10 kg súlyú és tartós élelmiszert (pl. olaj, rizs, száraztészta, lekvár, méz, tej) tartalmaz kartondobozban, évente négy alkalommal kap csomagot a jogosult. **Tájékoztatás alapján az RSZTOP-4.1.1. célcsoport részére történő élelmiszerosztások jelen támogatási időszakban lezárulnak. A 2023. júliusi osztás az utolsó alkalom.** A program folytatásáról információval nem rendelkezünk.

Aktuális jogszabályok:

102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről

141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet a súlyos fogyatékos minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékos támogatás folyósításának szabályairól

218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól

2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. A törvény szerint a fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Az információs társadalom nyújtotta lehetőségek erősítik az esélyegyenlőséget a fogyatékos személyek számára. A fogyatékos személyt az információs esélyegyenlőség megilleti az információs társadalmi szolgáltatások igénybevételekor.

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés

A fogyatékos személy számára - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. A

közszolgáltatások engedélyezésére vonatkozó külön jogszabályok szerinti hatósági eljárás során az egyenlő esélyű hozzáférés szempontjának érvényesülését biztosítani kell.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére.

Közlekedés

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre.

A közlekedésében jelentősen akadályozott fogyatékos személy közlekedését – az indulási helytől a célállomásig történő – szállítást végző hálózat működtetésével is lehet biztosítani. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára – a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

A fogyatékos személy egészségügyi ellátása során figyelemmel kell lenni a fogyatékoságából adódó szükségleteire. A fogyatékos személy számára biztosítani kell – a fogyatékoságával összefüggésben - az állapota javításához, az állapotromlása megelőzéséhez szükséges rendszeres és hatékony egészségügyi ellátást.

A fogyatékos személynek joga van a rehabilitációra. E jog érvényesítését rehabilitációs szolgáltatások, ellátások biztosítják. A Kormány által létrehozott szervezet a fogyatékos személyek rehabilitációjának megvalósulása érdekében az alábbi szolgáltatásokat nyújtja:

- a fogyatékos személy meglévő, illetve fejleszthető képességeinek megfelelő programtervezetek kidolgozásához olyan szempontrendszer kiadása, amely magában foglalja a rehabilitációs folyamat során elért képességfejlődés rendszeres felmérését, és lehetővé teszi a rehabilitációs program szükség szerinti módosítását, továbbfejlesztését;
- a rehabilitációs programban megjelölt szolgáltatásokhoz, ellátásokhoz való hozzáférés megszervezése;
- a rehabilitáció folyamatában közreműködő szervezetekkel, személyekkel való együttműködés, a rehabilitációs tevékenységük figyelemmel kísérése;
- a segédeszköz, valamint a segédeszköz-ellátás fejlesztés irányainak kidolgozása;
- a segítő szolgálatok, illetve azok hálózatának kialakításánál figyelembe veendő szempontok kidolgozása;
- a rehabilitációs folyamatban összegyűjtött tapasztalatok alapján szakmai-módszertani ajánlások kidolgozása;
- a szolgáltatást nyújtó szervezetekkel és az általuk nyújtott rehabilitációs szolgáltatásokkal kapcsolatos adatok, információk gyűjtése a fogyatékos személyek, családtagjaik, segítők tájékoztatása érdekében.

A látássérült személy a látássérüléséhez kapcsolódó rehabilitációs folyamat során jogszabályban meghatározott éves időkeret erejéig - az elemi rehabilitációs tervben foglaltak szerint - térítésmentesen jogosult az egyéni képességeihez mért legmagasabb szintű önállóság eléréséhez

és a társadalmi életbe való visszailleszkedéséhez szükséges alapvető készségek elsajátításához és alkalmazásához szükséges elemi rehabilitációs szolgáltatások igénybevételére.

A térítésmentes elemi rehabilitációs szolgáltatás igénybe vehető elemi rehabilitációs szerződés alapján.

A településen tanyagondnoki szolgálat és a támogató szolgálatok is biztosítani tudják a fogyatékkal élők számára az egészségügyi és rehabilitáció elérhetőségéhez való hozzáférést. A fogyatékkal élő emberek ugyanazokat az egészségügyi ellátásokat veszik igénybe, amelyeket a megyében a többségi társadalom. Nincs külön számukra létrehozott egészségügyi ellátás, vagy ellátó rendszer. A fogyatékkal élők egészségügyi szolgáltatásokra való igénye sokkal magasabb átlagosan, mint az egészségeseké és sokszor sokkal többérté ellátást kérnek, mint az átlagemberek. Az egészségügyi szolgáltatásokban számukra a legnagyobb gondot, az oda való eljutás, sokszor a bejutás, az önmaguk megértése, vagy az orvos által elmondottak megértése, a kezelések és eljárások sorrendjének megértése képezi.

A mozgásszervi fogyatékosok többsége csak akadálymentesített rendelőkbe tud bemenni. Békés megyében a körzeti orvosi rendelők 80 %-ban akadálymentesek, de a legtöbb rendelő rámpás feljárója nem felel meg az OÉTI szabványnak. E miatt saját erejéből nem tudja a kerekesszék kerekét felgöngyölni rá, szinte mindig és mindenhol kísérő személy, segítő jelenléte szükséges. A látássérültek tájékozódását segítő dombor nyomott vezető sávok, illetve a tájékozódást segítő Braille-írással kiírt táblák kevés helyen találhatóak a megyei kórházakon kívül. A siketek számára jeltolmács sincs jellemzően az egészségügyben. Békés megyében a SINOSZ nyújt jeltolmácsi szolgáltatást. A nem beszélő, illetve autista személyek esetében a kísérő személy, aki konzultálni tud az orvossal és közvetíteni a beteg és az orvos között.

Alapvetően kimondható, hogy a fogyatékkal élők esetében, ha egészségügyi ellátásra van szükségük, akkor a megyében is fennáll az a helyzet, hogy önállóan nem tudják igénybe venni az egészségügyi szolgáltatásokat, segítő, kísérő szakember jelenléte szükséges. A településünkön a támogató szolgálatok és a tanyagondnoki szolgálat munkatársai feladatukon túl biztosítják ezt és kísérik a fogyatékkal élőket végig az egészségügyi ellátásban.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Az Európai Unióban különösen nagy figyelmet fordítanak a fogyatékkal élő emberek (mozgáskorlátozottak, értelmi fogyatékosok, látás- és hallássérültek) közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítására.

Magyarországon az 1997. évi LXXVIII. törvény rendelkezik az épületek akadálymentesítéséről.

E szerint: „akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális létesítményekre, eszközökre, illetve műszaki megoldásra van szükségük”.

Az 1998. évi XXVI. törvény már konkrétan a közintézmények akadálymentesítését szabályozza.

Közszolgáltatások vonatkozásában az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósításának határideje 2010. december 31. Azonban a közszolgáltatást nyújtó épület nyilvánosság számára nyitva álló részei tekintetében 2013. december 31.

E törvények célja a fogyatékkal élő emberek esélyegyenlőségének megteremtése, életkörülményeinek javítása, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

E követelménynek Szarvas Város Önkormányzata eleget tett. Akadálymentesen megközelíthető önkormányzati felelősségi körbe tartozó középületek:

- Cervinus Teátrum, Polgármesteri Hivatal, Szarvas Város Óvodái és Bölcsődéje, Tessedik Sámuel Múzeum és Szárazmalom, Városi Könyvtár, Sportcsarnok, Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő, Szarvasi Gyermekélelmezési Nonprofit Kft.

(A 3 fogorvosi ellátási körzet rendelője önkormányzati tulajdonban van, Szarvas, Vasút u. 46-48. – amely még nem akadálymentes).

A Szarvasi Polgármesteri Hivatal akadálymentesítése:

Infokommunikációs akadálymentesítés

Weboldal akadálymentesítés:

Az elektronikus akadálymentesítés (nagykontrasztú és vakbarát honlaptartalmak, felolvasó funkció) mellett ide tartozik a többi infokommunikációs akadálymentesítés is: a jeltolmács alkalmazása, a jól hallható vagy könnyen látható feliratozás, jelzés, és bármilyen más fogyatékosbarát, és igényeikre válaszoló kommunikációs intézkedés. Az informatikai szoftverek, a honlapok fejlesztése esetében is biztosítani kell a kommunikációs akadálymentességet.

Szarvas város megújult weboldalát 2017. év végén publikálta. A weboldal reszponzív kialakítású amely rugalmasan alkalmazkodik a különböző böngészők képernyőjének méretéhez annak érdekében, hogy optimális megjelenést biztosítson a felhasználónak minden böngészésre alkalmas eszközön, legyen az desktop, laptop, mobil, vagy tablet. A reszponzív design a legkényelmesebb és legteljesebb felhasználói élményt biztosítja a látogatónak bármilyen eszközön böngészik weboldaladon.

A honlap tartalmaz egy nagy kontrasztú változatot is mely a megfelel a WCAG 2.0 webes szabványban előírt feltételrendszernek.

A Szarvasi Polgármesteri Hivatal minden irodája mobil indukciós hurokkal rendelkezik egy korábbi ÁROP pályázatnak köszönhetően.

Fizikai akadálymentesítés (5540 Szarvas, Béke u. 1.):

Az épületben a főhelyiségek akadálymentesen megközelíthetőek, akadálymentesen használható mellékhelyiség biztosított. Épületen belüli függőleges közlekedés: épületen belüli függőleges közlekedésre egy akadálymentesen használható személyi emelő áll az ügyfelek rendelkezésére

Akadálymentes WC kialakítása valósult meg.

Információs rendszer, tájékoztatás: az elhelyezkedő funkciókról áttekintő és irányjelző tábla van elhelyezve a főbejáratnál. Braille írásos információs csíkok kerültek a fő funkciókat ellátó helyiségek ajtóira. Elhelyezési magasságuk 0,9-1,1 m; a feliratok magassága 1,50 m.

Lenygel Palota (5540 Szarvas, Szabadság út 36.)

Az épületben a főhelyiségek akadálymentesen megközelíthetőek, akadálymentesen használható mellékhelyiség biztosított. Épületen belüli vízszintes közlekedés: az akadálymentes közlekedéshez a megfelelő sima, egyenletes, csillogás- és káprázásmentes padlóburkolat biztosított. A közlekedők

szélessége, az ajtók szabad szélessége az akadálymentes közlekedést lehetővé teszik. Épületen belüli függőleges közlekedés: az épület földszintje használható akadálymentesen, épületen belüli függőleges közlekedés nincs.

Információs rendszer, tájékoztatás: az elhelyezkedő funkciókról áttekintő és irányjelző tábla lesz elhelyezve a főbejáratnál. Braille írásos információs csíkok kerülnek a fő funkciókat ellátó helyiségek ajtóira mellé. Elhelyezési magasságuk 0,9-1,1 m; a feliratok magassága 1,50 m.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

Az egyenlő esélyű hozzáférés elve azt jelenti, hogy a fogyatékossgal élő emberek a többségi társadalom tagjaival azonos minőségben és mennyiségben tudják igénybe venni a közszolgáltatásokat. Ehhez a közszolgáltatásokat a fogyatékossgal élő személyek különböző csoportjai eltérő szükségleteire figyelemmel kell megszervezni.

Az egyetemes tervezés elve azt jelenti, hogy a minket körülvevő világot (épített és mesterséges környezetet, eszközöket és szolgáltatásokat) nem átalakítani szükséges a fogyatékossgal élő személyek szükségletei szerint, hanem eleve úgy kell azt megtervezni, hogy a fogyatékossgal élő személyek számára is hozzáférhető és használható legyen. Kiemelendő cél, hogy a közösségi alapú szolgáltatások kialakítása ezen alapelv mentén történjen. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.

A Szarvasi Vízi Színházban (Szarvas, Petőfi S. u. 7-9) lesznek akadálymentesített előadások is, így néhány előadáson és egy verses esten jelnyelvi tolmács is jelen lesz. Az Arborétumban mozgássérültek számára kerek kocsival folyamatosan járható útvonal, a park központi részén van kialakítva kb. 1000 m hossz. Továbbá hasonló módon a Körös-Maros Nemzeti Park területe is megközelíthető kerek kocsival.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Ma már kötelezően, jogszabályban előírt az akadálymentesítettség, amelynek betartatása nehéz feladat. Azon vállalkozások, amelyek EU forrásra pályáznak, a nyertes projekt keretében az akadálymentesítést kötelező tevékenységként elvégzik. Ez a tény azt vetíti előre, hogy az előttünk álló időszakban a vállalkozások fokozatosan, de képesek lesznek eleget tenni e kötelezettségüknek. Szarvason a munkahelyek többségénél, illetve bizonyos telephelyeken nem megoldott az akadálymentesítés és az egyéb intézmények esetében is fejlesztésre vár. Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékossgal élő embereket is – önállóan használható. Az épületben lévő munkahelyek önállóan, külső segítség nélkül, korlátlanul és biztonságosan igénybe vehetők, mert az ehhez szükséges megfelelő méretű hely, információ, jelzésrendszer és műszaki háttér adott.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés fizikai akadálymentesítése szinte az egész város területén megoldott. A korábbi években megvalósult a nagyobb keresztezésekben a járdák rámpákkal történő akadálymentesítése. A város nagyobb, közlekedési lámpával ellátott gyalogátkelőhelyeinél (Szabadág út) hangjelzés segíti a vak és gyengénlátó személyek tájékozódását. A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. A közlekedésben jelentősen akadályozott fogyatékos személy közlekedését - az indulási helytől a célállomásig történő - szállítást végző hálózat működtetésével is lehet biztosítani.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A személyes szociális gondoskodási ellátások közül nappali ellátás (klub, fejlesztő napközi otthon stb.) keretében 2013-ban országosan mintegy 7 ezer fő részére biztosítottak ellátást. **A nappali ellátás** a saját lakókörnyezetben élő fogyatékos személyeknek napközben nyújt fejlesztést, étkezést, segít az önálló életvitelben és a társadalmi szerepek gyakorlásában. A fogyatékosok nappali intézmény feladata a Szarvas közigazgatási területén élő fogyatékkal élő fiatalok és felnőttek nappali ellátása. Lehetőséget biztosít a nappali tartózkodásra, étkezésre, társas kapcsolatok kialakítására, valamint szükség esetén alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Igény esetén napi egyszeri meleg étel biztosított a tagoknak.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat új szolgáltatásként indította 2011. június 1-től a fogyatékos személyek nappali ellátását: a fogyatékos nappali klubot, 20 férőhellyel. A fogyatékos személyek nappali ellátásának célja a fogyatékkal élők számára olyan ellátást biztosítani, mely hétfőtől péntekig napi 8 órában állandó gondozói felügyeletet, személyre szabott gondozást, foglalkoztatást nyújt annak, aki igénybe veszi.

A Szarvas, Bethlen G. u. 27-29. szám alatt működő Borostyán fogyatékkal élők klubja személyi és tárgyi feltételei megfelelőek, 8 férőhellyel működik. A szolgáltatást igénybe vevők fogyatékoságuk típusa, súlyossága, életkoruk alapján heterogén összetételűek, amelyek differenciált foglalkoztatást tesznek indokoltá. Fő feladatunk a minél nagyobb önállóság elérése és megtartása. A rendszeresen megoldott feladat önbecsüléshez vezet, sikerélményeket nyújt, emberi kapcsolatokat rendez. A fogyatékos ember számára fontos az állandóság, rendszeres, képességeihez igazított foglalkoztatás. Az ellátottak számára szociális, egészségi és mentális állapotuknak megfelelő szolgáltatást nyújtunk.

Autista személyek számára fenntartott nappali ellátást nyújtó intézmény lehetősége

A szociális törvény, mint vonatkozó ágazati jogszabály értelmében jelenleg minden olyan magyar települési önkormányzatnak, amelynek lakosságszáma meghaladja a 10.000 főt, kötelező nappali ellátást biztosítani a fogyatékos személyek számára, beleértve az autista személyeket is.

Az önkormányzatok jelentős része ezt az ellátási kötelezettséget az Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthonának a fenntartásával teljesíti. Az Autisták Országos Szövetsége álláspontja szerint, ezek az intézmények azonban többnyire a legjobb szándékaik ellenére sem alkalmasak az autista felnőttek ellátására, hiszen az autizmus esetében egy, a többi fogyatékoságtól alapjaiban eltérő állapotról és szükségletről van szó. Erre a legtöbb Értelmi Fogyatékosok Nappali Otthona sem infrastruktúráját, sem humán erőforrását tekintve nincs felkészülve, felkészítve.

Az Országos Szövetség levélben kereste meg Önkormányzatunkat, acélból, hogy a TOP Plusz források felhasználása érdekében készülő tervekbe bekerüljön fejlesztési célként autista személyek számára szolgáltatást nyújtó nappali ellátó intézmény létrehozása a településen. Két ilyen intézmény szervezett meglátogatását kínálták fel: Békéscsabán, illetve Kecskeméten. A programok kb. 3 óra hosszúságúak. A látogatás alkalmával szakemberek kísérik végig a látogatókat az intézményekben. Bemutatják az autizmus szempontból akadálymentesített környezetet, az ellátás-szervezési szempontokat és a támogatási környezetet, amelyben az autista személyek kiegyensúlyozottan, otthonosan és biztonságosan vehetik igénybe a szolgáltatásokat.

2023. november 22-én a Gál Ferenc Egyetem Pedagógiai Karán először nyílt lehetőség arra, hogy az autizmusról, mint sajátos fejlődési útról a legfrissebb tudományos információkat, támogatási irányelveket, gyakorlati tapasztalatokat neves előadók tolmácsolásában meghallgathassák az érdeklődők. A Szarvas Város Egészségügyéért Alapítvány a rendezvény társszervezője volt és küldetése az autista gyermeket nevelő családok és a velük együtt dolgozó szakemberek támogatása.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások, a kulturális programokhoz történő fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során is gondoskodni kell a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról.

Szarvas Város Önkormányzata igyekszik támogatni minden olyan civil szervezetet, egyesületet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak vagy kívánnak bevezetni.

A Cervinus Teátrum épülete biztosít helyet a Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete helyi szervezetének és működésüket segítő infrastrukturális háttérrel is biztosítja. Az épületben - illetve az irodahelyiség megközelíthető - megoldott az akadálymentesítés.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A településen az egyesületek célcsoportjaik számára szervezik programjaikat. Az önkormányzat évente több alkalommal a fogyatékkal élőket is megcélzó országos eseményekhez is kapcsolódik. A helyi szervezetek aktívan vesznek részt ezeken, partnerként együttműködnek. Elmondható, hogy példaértékű az önkormányzat, civilek, intézmények együttműködése ezen a területen és elfogadóak a település lakói.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékossgal élők helyzetét vizsgálva a kettősség állapítható meg. A településen a támogató háló jelen van, megoldhatók a fogyatékkal élők felmerülő problémái, azonban nagyon sok területen további szolgáltatások kiépítésére, a meglévők fejlesztésére lenne szükség.

A fogyatékossgal élő gyerekeknek és fiataloknak olyan komoly nehézségekkel kell szembenézniük, mint az iskolaépületek megközelíthetlensége, az akadálymentes tananyagok és a sajátos nevelési igényű tanulókkal végzett munkára képzett szakpedagógusok hiánya és mindez csak részben megoldott. A fogyatékossgal élő gyerekek és fiatalok részére lehetőséget kellene biztosítani arra, hogy az iskolában – legyen az integrált vagy speciális – elsajátítsák azokat az életvezetési és szociális készségeket, amelyek az oktatásban és a közösségben való teljes és egyenrangú részvételükhöz szükségesek, ehhez kortársi támogatást és mentorálást kapjanak, továbbá hozzáférhessenek a szükséges technológiákhoz és akadálymentes módszertani eszközökhöz. Problémaként van jelen a fogyatékossgal élőket is érintő szegénység megjelenése. A célcsoport a szegregátumokban pedig a leghátrányosabb helyzetű csoportnak tekinthető. Az önkormányzat törekszik arra, hogy támogatásokkal segítse az arra rászoruló fogyatékkal élőket és családjaikat.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen fogyatékossgal élők létszámára, a fogyatékossgal formájára és mértékére, valamint a felmerülő szükségleteiket illetően pontos adat nem áll rendelkezésre, hasonlóan az autizmus vonatkozásában is. Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal szembeni igényeik feltérképezése és megvalósításukra komplex program kidolgozása. Foglalkoztatásuk előmozdítása.	A célcsoportot támogató civil szervezetekkel együttműködésben a KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény, az Ótemplomi Szeretetszolgálat pontos felmérést készít a célcsoport demográfiai mutatóiról, lakhatási körülményeiről, megélhetési problémáiról, foglalkoztatási lehetőségeiről. Felmérést készít az általuk igénylendő szolgáltatásokról.

Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os (A fogorvosi ellátás 3 körzet rendelője önkormányzati tulajdonban van, Szarvas, Vasút u. 46-48., valamint 1-2. házi gyermekorvosi körzet – nem akadálymentes).	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon
Beszűkülő foglalkoztatási lehetőségek a megváltozott munkaképességűeknek.	Foglalkoztatás bővítése.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Fiatalok lakáshoz jutás nehézségei. Kevés a szociális bérlakások száma a benyújtott igényekhez képest, felújításra szorulnak.	Szociális Városrehabilitáció: kiemelten a szegregált területeken (szociális bérlakások építése, felújítása a Szentesi úti lakóparkban) pályázati forrás függvénye; Szarvas Hazavár program folytatása; telekvásárlás biztosítása
Munkanélküliség jelen van a városban.	A második inkubátorház építése (Orosházi út mellett), mikro,- kis és közép vállalkozások, start-up vállalkozások segítése -pályázati forrás függvénye
A 4 fogorvosi körzet rendelője felújításra szorul, nem akadálymentesített.	4 fogorvosi rendelő kialakítása (Szarvas, Deák F. u. 2. sz. alatt); felnőtt háziorvosi és gyermek háziorvosi rendelők kialakítása (Szarvas, Kossuth tér 2. sz. alatt) – volt vízmű irodaház felújítása - pályázati forrás függvénye
Idősödő lakosság, magas az egyedül élő idősök száma.	Nyugdíjas klubok kialakítása (Béke u. 7.) Bethlen G. utcai, Mótyói, Ezüstszőlői, Dózsa Gy. utcai idősök napközi otthonának felújítása – pályázati forrás függvénye.
Több helyen nincs szilárd burkolatú út, kerékpárút, a meglévők több helyen rossz minőségűek.	Szilárd burkolatú utak, kerékpárutak növelése, minőségük javítása belterületen és külterületen egyaránt -pályázati forrás függvénye; lakossági útépítés biztosítása (25% lakossági önerő – 75% önkormányzati rész bevonásával)

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

Szarvason a civil társadalom igen sokrétű. Szarvason jelenleg a bírósági civil szervezetek névjegyzéke alapján, több mint 100 nonprofit szervezet működik, amelyek leginkább szociális és oktatási területre, valamint a szabadidő (sport, kultúra) hasznos eltöltésére alakultak, illetve közösségépítő segítségnyújtás támogatására hoztak létre egyesületeket, így ezen tevékenységek a város életében fontos szerepet játszanak.

2007-ben jött létre a Körös-szögi Civil Fórum Egyesület, amely ernyőszervezete a helyi non-profit szervezeteknek. A Civil fórum kistérségi szinten működik. A civil szervezetek támogatását a város biztosítani kívánja a jövőben is. Azon szervezetek részére, akik igénylik, esélyegyenlőségi képzést, esélyegyenlőségi projektek generálását és megvalósítását ösztönző, támogató tréningek, workshopok szervezését biztosítja.

A civil szervezetek működésére az önkormányzat anyagi lehetőségeihez mérten támogatást biztosít (Civil Alapból vagy az Ifjúsági Alapból), ezen kívül pályázatokból, tagdíjakból és adományokból tartják fent magukat.

Az önkormányzat civilekkel kapcsolatos helyi politikájának jellemzői:

- Függetlenségüket elismerik és tiszteletben tartják.
- Partneri viszony kialakítása.
- Döntés-előkészítésbe bevonják őket.

A helyi lakosság nagy számban, aktívan vesz részt a civil szervezetek programjain, illetve a civilek részvétele az önkormányzati rendezvényeken is aktív.

Az EFOP 1.5.3-16 „Humán szolgáltatások fejlesztése Szarvas térségében” című nyertes pályázat során csaknem 300 millió forintos támogatást nyert a Szarvas által vezetett konzorcium. Ebből a Szarvasra eső rész meghaladja a 222 millió forintot. A projekt elemei között a közszolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségének javítása, a kisebbségek (romák és szlovákok) munkaerő-piaci helyzetének javítása, a civil szervezetek szerepének megerősítése, valamint a települések életminőségének, megtartó képességének növelése szerepel.

A projekt időtartama:

2018.02.01- 2021.02.28 (2021.05.30-ig meghosszabbításra került a COVID 19 miatt)

A project költségvetése:

299 715 448,-

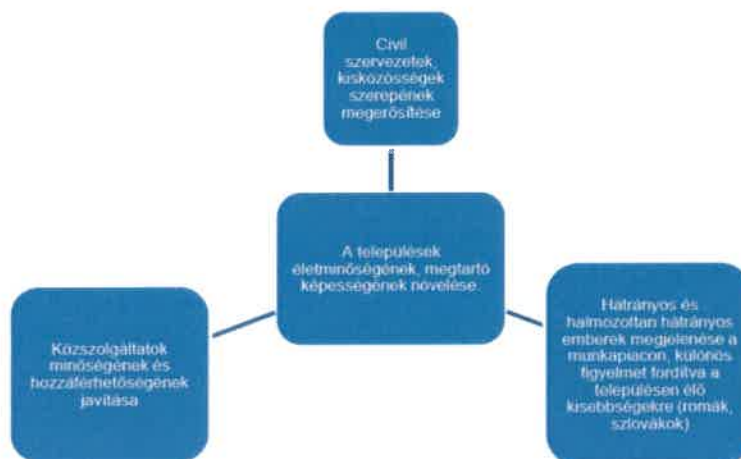
A program bemutatása:

Az Európai Szociális Alap támogatásával megvalósuló projectben 5 település működik együtt konzorciumi formában. Mind a támogatásban, mind pedig a megvalósításban a résztvevők hozzávetőleg a pályázat beadásának időszakában aktuális létszámukra levetített arányban vesznek részt, Szarvas vezetésével. (Szarvas 67%, Kardos 10%, Csabacsúd 10%, Békésszentandrás 10%, Örménykút 3%)

A program célja:

A projekt keretében alapvetően 4 fő cél került meghatározásra :

- Közszolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségének javítása
- Hátrányos és halmozottan hátrányos emberek megjelenése a munkapiacra, különös figyelmet fordítva a településen élő kisebbségekre és marginalizálódott közösségekre (romák, szlovákok).
- Civil szervezetek, kisközösségek szerepének megerősítése
- A települések életminőségének, megtartó képességének növelése

Részcélok:

- A humán közszolgáltatások terén jelentkező szakemberhiány enyhítését szolgáló ösztönző programok megvalósítása
- A hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztathatóságra való felkészítésének, munkaerőpiaci eszközökben való részesedésének és munkaerőpiacon való megjelenésének elősegítése
- A helyi kisközösségek társadalom-szervező szerepének megerősítése
- A vidék megtartó képességének erősítése, valamint az ezzel kapcsolatos disszemináció támogatása
- A kultúrák közötti párbeszéd erősítése

A program fő célcsoportjai:

- Álláskeresők
- Fiatal korosztály
- Humán közszolgáltatásban dolgozók

- Potenciális munkavállalók
- NEET fiatalok
- Helyi nemzetiségi kisebbségek (romák, szlovákok)
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű aktív korú felnőttek

A legtöbb programelem elérhető a települések teljes lakossága számára, korra, nemre, vallási és nemzetiségi hovatartozásra való tekintet nélkül.

A projekt időtartama alatt megvalósuló tevékenységek:

- Képzések
- Tanácsadások
- Mentorálás
- Rendezvények
- Tábor
- Egészségügyi szűrővizsgálatok
- Tanulmányút
- Oktató film
- Sport tevékenységek

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 189/2022.(IV.20.) számú határozatával pályázatot írt ki a városban működő önszerveződő közösségek (civil szervezetek) támogatására, melyre a 2023. évi költségvetésben 2.000.000,-Ft-ot hagyott jóvá.

A támogatás igénybevételére kiírt pályázati felhívásra 26 db. pályázat érkezett. Az igényelt támogatás összege 2.600.000,-Ft.

A költségvetésben rendelkezésre álló keretet ezért az alábbiak szerint osztottuk fel, figyelembe véve az egyesületek taglétszámát. (50 fő felett: 100.000,-Ft, 50-30 fő felett: 80.000,-Ft, 30 fő alatt: 50.000,-Ft)

Civil szervezetek pályázatai 2023

s.sz.	pályázó szervezet neve	taglétszám	pályázati cél	igényelt támogatás	javasolt támogatás
1	Szarvasi Nyugdíjas Érdekvédelmi Egyesület	110 fő	Kirándulás és rendezvények költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
2	Szarvasi Vajdas Öregdiákok Baráti Köre	250 fő	Rendezvény költségeire, előadók tiszteletdíjára	100 000 Ft	100 000 Ft
3	Szarvas Város Barátainak Köre	308 fő	40. jubileumi bál költségei	100 000 Ft	100 000 Ft
4	MUSLINCÁK Szarvasi Férfikórus Hagyományörző Egyesület	21 fő	Könyvelési költségekre	100 000 Ft	50 000 Ft

5	Szarvasi Aranykor Nyugdíjas Szervezet	220 fő	rendezvények költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
6	Szarvasi Gazdák Nemzetiségi Hagyományőrző Egyesület	30 fő	Részbeni éves könyvelési költségekre	100 000 Ft	80 000 Ft
7	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Szarvasi Csoportja	10 fő	Tartós élelmiszerek vásárlására, működési költségekre és tárgyi eszközök vásárlására	100 000 Ft	50 000 Ft
8	Pannon Motoros és Szabadidő Egyesület	21 fő + 12 fő önkéntes	Működési költségek, javítások költségei, 2023. évi közösségi rendezvények költségei	100 000 Ft	50 000 Ft
9	Mozgáskorlátozottak Szarvasi Egyesülete	1002 fő	Programok rendezvények költségei	100 000 Ft	100 000 Ft
10	Galamb és Kisállat tenyésztők Egyesülete	23 fő	Könyvelési díjra, tárgyeszközök állagmegóvás költségeire	100 000 Ft	50 000 Ft
11	Szarvasi Barátság Nyugdíjas Szervezet	127 fő	Kirándulás és rendezvények költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
12	Szarvasi Fit Life Team Sportegyesület	85 fő	Működési és rezsi költségekre	100 000 Ft	100 000 Ft
13	Rádiómulató Hagyományőrző Egyesület	12 fő	Működési és utazási költségekre	100 000 Ft	50 000 Ft
14	Szarvasi Város- és Környezetvédő Egyesület	31 fő	Erzsébet -ligeti Tanösvény felújítása	100 000 Ft	80 000 Ft
15	Demeter Lehel Asztalitenisz Sportegyesület	16 fő	Sportszerek vásárlása	100 000 Ft	50 000 Ft
16	Kertészek és Kertbarátok Orsz.Szöv. Szarvasi Tagszervezete Tessedik Sámuel Kertbarát Kör	50 fő	Bérleti díj, szakmai út költségei	100 000 Ft	80 000 Ft
17	Szarvasi Sportkutyás Egyesület	10 fő	Eszközök vásárlása, versenyen való részvétel utiköltségére	100 000 Ft	50 000 Ft

18	Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Szervezete Szarvas Területi Szervezete	934 fő	Véradó ünnepségen véradók megvendéglése, megajándékozása	100 000 Ft	100 000 Ft
19	Szarvas Kóbor és Elveszett Kutyáiért Állatvédő Egyesület	18 fő	Orvosi költségek, kötelező oltások, mikrochippel történő ellátás költségeire	100 000 Ft	50 000 Ft
20	Méhész Baráti Kör Egyesület	38 fő	Kossuth u. 30. sz alatti ingatlan bérleti díjára	100 000 Ft	80 000 Ft
21	Szarvasi Nagycsaládosok Barátainak Köre	100 tagcsalád	Székház belső felújításának költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
22	Vernost' - Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre	65 fő	Az egyesület 30. évfordulós ünnepségének költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
23	Szarvasi Harmonika Egyesület	21 fő	hangszerek javítására, működési költségekre	100 000 Ft	50 000 Ft
24	MTTSZ ÁFÉSZ Rádió Klub	12 fő	Rádiós találkozó kemping bérleti díjára	100 000 Ft	50 000 Ft
25	Tessedik Öreggazdász Egyesület	85 fő	Egyesület iskolatörténeti archívumának kiállítási költségeire, internetes és nyomtatott formában való megjelenítése. Gazdász szobor áthelyezésének költségeire	100 000 Ft	100 000 Ft
26	Szarvasi Életmód Egyesület	23 fő	Funkcionális Életmód Programsorozat előadói költségekre és a rendezvény reklám költségeire	100 000 Ft	80 000 Ft
Összesen:				2 600 000 Ft	2 000 000 Ft

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Szarvas Város Önkormányzata meghatározott keretek között segíti Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata, valamint Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata munkáját. Ennek keretében az Önkormányzat pénzügyi eszközökkel biztosítja a nemzetiségi önkormányzatok működési feltételeit, a nemzetiségiük számára a városban elérhető szolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, valamint támogatja a nemzetiségiük szellemi és tárgyi örökségét.

Az egyházi szervezetek jelentős szerepet töltenek be a város életében az óvodai, általános iskolai, gimnáziumi intézményeik által is. Részt vesznek a városi pályázatokon és nyitott rendezvényeikkel várják az érdeklődőket.

Szarvas város lakóinak vallási összetétele 2022-ben a KSH népszámlálási adatai alapján: (a népszámlálás időpontjában, 2022.10.01-jén a lakónépesség 14.415 fő)

evangélikus	23,4%
római katolikus	12,7%
református	3,8%
egyéb katolikus	1,1%
egyéb keresztény felekezethez tartozó	0,8%
görög katolikus	0,2%
izraelita	0,0%
ortodox keresztény	0,0%
egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	0,1%
vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	20,4%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	37,3%

Az Önkormányzat és az egyházak közötti partnerség a köznevelési intézmények működtetésére is kiterjed. A történelmi egyházak által működtetett oktatási-nevelési intézmények a következők:

- Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola, valamint a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium evangélikus fenntartású,
- Gál Ferenc Egyetem Szarvasi Gyakorló Általános Iskola és Gyakorlóóvoda katolikus fenntartású.

Emellett erősnek mondható az önkormányzat - civil szervezetek - egyház – önkormányzati intézmények közötti együttműködés is, mely megnyilvánul a városban megvalósuló sikeres rendezvényekben.

Szarvas Városa évek óta rendez **testvérvárosi találkozót**, melyet mindenkor a Szilvanapok keretein belül rendezünk meg. A testvérvárosi találkozókra lehetőség nyílik a delegációk számára egymás megismerésére, bemutatkozni a testvérvárosok programjainak civil és szakmai szervezetei. Az alábbi szarvasi civil szervezetek, egyesületek vesznek részt a program végrehajtásában a Cervinus Teátrum Művészeti Nonprofit Kft-n túl: Szarvas Város Barátainak Köre,

Szarvasi Kertbarátok, Mozgáskorlátozottak Egyesülete, Szarvasi Aranykor Nyugdijas Egyesület, Tessedik Táncgyűttes, Városi Fúvószeneke, Szarvasi Harmonikusok, Szarvasi Férfikórus.

„A közösségi és gazdasági testvértelepülési programok és együttműködések támogatására” (2023) benyújtott pályázatra a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága 1 millió Ft támogatásban részesítette az Önkormányzatot.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Szarvas város a környező településekkel jó kapcsolatot ápol, különböző programokat közös szervezés keretében valósítanak meg. Szarvas Város Önkormányzata tagja és egyben vezetője a Körös-szögi Kistérség Többcélú Társulásnak.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A **Roma Nemzetiségi Önkormányzat** célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége közül 2023-ban megrendezésre került az Arató utcai Közösségi Ház melletti sportpályán húsvéti labdarúgó torna. Április 8-án Nemzetközi Roma Nap alkalmából megemlékezésre került sor, ahol a Fő téri és Benka Általános Iskola roma tanulói adtak műsort. Április 19-én a Roma Nemzetiségi Önkormányzat részt vett a Gál Ferenc Egyetemen megtartott Nemzetiségi Konferencián.

Június 2-án roma kulturális napot tartottak a Fő Téri Általános Iskolában, melyre a tanulók versekkel és dalokkal készültek. A roma hagyományok ápolását, a roma kultúra megőrzését kiemelten fontosnak tartják. A rendezvényt megtisztelte Sztojka Attila roma kapcsolatokért felelős kormánybiztos és Langerné Victor Katalin a köztársasági elnök elnöki tanácsadója, akik ezt követően ismertették az elkövetkező időszak lehetőségeit, információkat osztottak meg és iránymutatást adtak. A tanév végén az önkormányzat jutalmazta a legjobb roma tanulókat, akik a tanévzáró ünnepségen vásárlási utalványokat vehettek át.

Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata együttműködési megállapodást kötött a Szarvasi Szlovákok Kulturális Körével, a Szlovák Általános Iskola, Óvoda és Kollégiummal, kölcsönösen segítették egymás munkáját. A korábbi években két kisebb pályázatot nyújtottak be, melyek sikeresek voltak. 300.000,- Ft-ot kaptak a Nemzetiségi kulturális kezdeményezések alpból a „Szarvasi szlovákok 295 éve” rendezvényre. Az Országos Szlovák Önkormányzattól 100.000,- Ft-ot támogatást kaptak a tájház avató rendezvényére. Közösségi házat működtetnek, amely a város tulajdonát képezi (Szarvas, Eötvös L. u. 44/1). A közösségi ház helyet biztosít 4 helyi szervezet számára is. A Szlovák Tájház a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat tulajdonában van, a Szarvas, Kálvin J. u. 1. szám alatti ingatlan használatra megkapták a várostól. A 3 épületben 2 fő lát el gondnoki feladatokat megbízási díjjal. A Szarvas Város Önkormányzata tulajdonát képező (Szarvas, Kálvin J. u. 3.) ingatlanon kialakított iskolakert fejlesztése folyik.

2018. évben felújításra került a Szlovák Tájház, a felújítási költségek 7 millió 847 ezer Ft-ot tettek ki. Ennek egy részét az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Nemzetiségi Főosztálya fedezte, emellett a Határon Túli Szlovákok Hivatalától 5000 eurót nyertek, amelyet ugyancsak erre a célra fordítottak.

2019. október 28-án tartotta alakuló ülését Szarvas Város Szlovák Nemzetiségi Önkormányzata, amelynek létszáma a korábbi ciklushoz képest bővült, mivel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi

CLXXIX. törvény kimondja, hogy a települési önkormányzati képviselők száma öt fő, ha legalább százán vannak a névjegyzékben.

A Szlovák Tájház felújítását, egészítette ki 2019. évben a tisztaszoba falfestése és a díszítőfestő munkálatok, amelyet 50%-ban a Lechner Tudásközpont finanszírozott. Másik nagy sikerüknek a gyakorlókert elindítását tartják, amelyet a Szlovák Általános Iskola tanulói, pedagógusai örömmel vettek birtokukba. Az elkövetkező ciklus egyik legfontosabb feladatának az Eötvös utcai Közösségi Ház felújítását tekintik, amely az ún. városi LEADER forrásból pozitív elbírálásban részesült. A kb. 45 millió Ft összköltségvetésű pályázat lehetővé teszi az aláfalazást, a szigetelést, a fűtéskorszerűsítést, a padozat cseréjét, a szociális helyiségek és nyílászárók felújítását is. Emellett – ugyancsak nyertes projektből – a szarvasi szlovák kultúrértékek bemutatását is tervezik hat hagyományőrző program formájában, illetve három kiadvány is napvilágot látna.

TOP-7.1.1-16-H-ESZA-2019-00191 számú projekt a „Szarvasi szlovák értékek feldolgozása, bemutatása”

Ennek keretében hagyományos, közösségformáló tevékenységek bemutatása foglalkozásokon keresztül, amelyekről videofelvétel készült a továbbörökítés céljából. A projekt egy része kapcsolódik a „Városi, nemzetiségi kulturális, közművelődési intézmények megújítása” című pályázathoz, a megújított Szlovák Közösségi Ház lesz több rendezvénynek a helyszíne. A programok építően hatnak közösségekre is, a kapcsolatépítés megvalósulhat iskolán belül az osztályok között, technikai dolgozókkal, szülőkkel, továbbá civil csoportokkal (Kertbarát kör, Vernost).

TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2019-00134 számú projekt a „Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat épületének korszerűsítése és közösségi tér kialakítása, szolgáltatásainak bővítése”

Ennek keretében az 5540 Szarvas, Eötvös Loránd u. 44/1. szám alatti közösségi ház korszerűsítésére, felújítására került sor. Azzal a céllal, hogy létrejöjjön egy olyan integrált közösségi tér, amely a helyi nemzetiségek hagyományőrzését, kulturális összekapcsolódását és az évszázadok alatt felhalmozott kulturális, művészeti és gasztronómiai örökség továbbadását tudja megvalósítani. Mivel TOP pályázatból került felújításra, ezért 5 évig fenntartási kötelezettségük van (ezidő alatt nem adják ki, csak ingyen használatra).

2023. évben a következő hagyományos programjait tervezte megrendezni az Önkormányzat:

- Nőnap ünnepség a Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre tagjaival,
- Szlovák húsvéti szokások és hagyományos ételek bemutatója,
- Szarvas Város Napja,
- Karácsony a Szarvasi Szlovákok Kulturális Köre tagjaival a Szlovák Általános Iskola, Óvoda tanulóinak részvételével.

2023. évben a nem rendszeres programok a következők:

- Szlovák nyelvű színházi előadások látogatása,
- Szlovák nyelvű anyagok készítése és közzététele a helyi lapban/kábeltelevízióban,
- Részvétel más települések szlovák programjain,
- Képzéseken való részvétel,
- Magyarországi Szlovákok Napja

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének támogatásától kezdve az időskorúak kulturális tevékenységén és a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységében jelentős szerepet játszanak az általuk szervezett programok, rendezvények, amelyek finanszírozásába az Önkormányzat támogatás formájában segítséget nyújt számukra.

Kiemelendő a „SZARVASÉRT Alapítvány”, mert már tíz éve ír ki pályázatot tehetséges szarvasi fiatalok számára. Kivételes, hogy 2023-ban az alapítvány a legnagyobb létszámú pályázót támogatta (11 főt), személyenként 200.000 – 200.000 ezer forinttal. Ez összesen 2.200.000,- Ft támogatást jelent, melynek kétharmadát Szarvas Város Önkormányzata biztosította számukra. Az összeget szarvasi lakóhelyű diákok felsőfokú tanulmányainak támogatására lehet felhasználni.

2022-től új néven a **Szarvasi Nagycsaládosok Barátainak Köre**, ezáltal nem csak a 3 vagy több gyermekes családok tudnak tagok lenni. Székházuk újra kinyitott, Szarvas, Jókai u. 48. szám alatt és megszüpült a megvalósult tetőcserének köszönhetően, melyhez Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete bruttó 1.310.200,- Ft összegű támogatást nyújtott.

Nyertes pályázataik is voltak, a TOP-os pályázatok egy része áthúzódott 2022-re, mint a bagoly klub, valamint a kerékpáros és gyalogos túra. Székházukban megrendezésre került, egy húsvét váró kézműves foglalkozás, melyen gyerekek és felnőttek egyaránt részt vettek. Az alkotáshoz szükséges anyagokról és eszközökről az egyesület gondoskodott. A nyári tábor, adventi gyertyagyújtás és karácsonyi játszóház elmaradhatatlan az életükből.

Természetesen a lehetőségekhez mérten továbbra is részt vesznek a KEF munkájában, a kábítószer ellenes világnapon és az éjszakai foci sporteseményen. Jelzőrendszeri értekezleteken, a Békés Vármegyei Önkormányzat esélyegyenlőségi programjában, igyekeznek szakmai és civil kapcsolataik fenntartására is.

A Miniszterelnökség által biztosított forrásból a *Városi Civil Alap* keretében 2023.10.02-ig nyújthattak be támogatási kérelmet az 5000 fő feletti lélekszámú településeken székhellyel

rendelkező egyesületek és alapítványok. A VCA-KP-1-2024 kódszámú pályázati felhívás alapján támogatás az alábbi célokra igényelhető:

- ingatlanberuházás, ingatlan felújítás,
- gépjárműbeszerzés,
- működés, eszközbeszerzés, programszervezés, kommunikációs tevékenység.

A teljes pályázati dokumentáció és bővebb információ a pályázatkezelési feladatokat ellátó Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. honlapján érhető el.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Szarvas Város 2015-2020. között elérendő középtávú (7-8 évre szóló) stratégiai céljai megfogalmazásra kerültek az Integrált Településfejlesztési Stratégiában. Ezek közül a „Befogadó város” – Társadalmi kohézió erősítése, leszakadó csoportok támogatása, civil szféra működési feltételeinek javítása az egyik tematikus cél. A város érdeke továbbá, hogy a civil szervezetek tagsága növekedjen, jelezve a lakosság aktivitását, a helyi ügyekben történő beleszólásának fontosságát, a társadalmi szolidaritás elősegítését. A megvalósuló intézkedések, programok és fejlesztések szükségszerűen hozzájárulnak a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjához is.

A tematikus célhoz kapcsolódó programok, intézkedések:

- Civil Fórum folyamatos munkájának elősegítése,
- civil szervezetek kapacitásfejlesztése,
- problémamegoldó műhely – a helyi, mikro-környezetben észlelt problémák, igények összegyűjtése, cselekvési tervek kialakítása, mini-projektek lebonyolítása,
- meglévő szociális bérlakás állomány folyamatos megújítása, energiahatékonysági fejlesztések,
- új szociális bérlakások építése, vásárlása,
- szegregátumok és szegregáció által veszélyeztetett területek problémáinak komplex kezelése – Anti-szegregációs program.¹
- sport és kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek, klubok aktivitásának, szerepvállalásának erősítése (működési támogatás mellett proaktív hozzáállás erősítése), ehhez kapcsolódóan a város Civil Konceptiójának elkészítése 2014-2020 időszakra vonatkozóan.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

---

¹ Szarvas Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája 2015.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Szarvas Város Önkormányzata rendelkezik önálló honlappal, a www.szarvas.hu oldallal, melyen a várost érintő információk megtalálhatók, rendszeresen a tájékoztató anyagok a lakosság számára. A honlapon elérhető, olvasható a HEP 2018-2023., amely tartalmazza a 2020. évi és 2022. évi felülvizsgálatokat. A dokumentumok alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket megismerhetik és így biztosított a megvalósítás folyamatos ellenőrzése. Emellett az TEF oldalon a Helyi Esélyegyenlőségi Programok oldalra is feltöltésre került. (<https://hep.tef.gov.hu>)

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Jelen esélyegyenlőségi program elkészítése során nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére. A dokumentum elkészítéséhez szükséges adatok a KSH adatbankjából és önkormányzati, járási hivatali, intézményi forrásokból származnak. Az adatok értelmezésében, elemzésében segítséget nyújtottak a Polgármesteri Hivatal irodái, valamint egyes intézmények munkatársai.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot

Az Önkormányzat számára fontos feladat a helyi lakosok segítése abban, hogy minél több ember számára nyíljon lehetőség arra, hogy a csak saját érdekeit szem előtt tartó személyből a döntéseirért, környezetéért és az őt körülvevő közösségért felelősséget vállaló tudatos polgár váljon.

Ezen cél elérése érdekében Szarvas Város Esélyegyenlőségi Programja közzétételre kerül a város honlapján (www.szarvas.hu), amely által biztosítottá válik a helyi lakosok Programhoz való hozzáférése és a települési esélyegyenlőségi folyamatok és lehetőségek megismerhetősége.

A határidőket figyelembe véve, az intézkedések eredményeiről nyílt bizottsági és képviselő-testületi üléseken történik beszámolás és ilyen módon biztosított lesz a megvalósítás ellenőrzése. A hatékony, a tervezett intézkedések érvényesülését korábban megalakult HEP Fórum és a munkacsoport tagjai biztosítják és a törvényi előírás szerint kétfévente beszámolnak a képviselő-testületnek.

c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. Kevés a szociális bérlakások száma a benyújtott igényekhez képest, és felújításra, hőszigetelésre szorulnak.	Bérlakás állomány fejlesztése és korszerűsítése pályázati forrás segítségével.
	2. A szegénység oka és következménye a tartós munkanélküliség, számuk kis mértékben csökken.	Közfoglalkoztatás továbbfolytatása. Egyéb helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása.
	3. A hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átöröklődése.	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése. Ösztöndíj alapítása a pályakezdés megkönnyítése érdekében.
	4. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozza a munkalehetőségek hiánya, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség.	A munkaerőpiac elvárásainak megfelelő nemcsak a végzettség és a szakképzettség, hanem a különböző személyes kompetenciák, szakmai és gyakorlati tudás megszerzésének elősegítése.
	5. A helyi közösségi szolidaritás nem eléggé széleskörű és fejlett a város lakossága körében.	Az önkéntes munka megismertetése, elismertetése, ösztönzés az ilyen jellegű tevékenységre és az abban való részvétel feltételeinek megteremtése, tájékoztatás, figyelem felhívás.
Gyermekek	1. A településen a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számaránya magas, iskolánként, intézményenként eltérő.	Az Integrációs Pedagógiai Program által elért gyermekek körét szélesíteni kell. Az integrációba bevont gyermekek és családjuk feltérképezése és a kapcsolattartás szorosabbá tétele szükséges.

<p>2. A HH/HHH, sajátos nevelési igényű általános iskolás gyermekek közül sokan lemorzsolódnak, nem tudják befejezni az általános iskolát.</p>	<p>A HH/HHH, sajátos nevelési igényű általános iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, felzárkóztatási programok szervezésével, szakemberek bevonásával.</p>
<p>3. Gyakori a roma fiatalkorúak terhessége. A fiatalkorúak még felkészületlenek az anyaságra.</p>	<p>Felvilágosító előadások, programok szervezése szakemberek bevonásával. Kapcsolattartás Szarvas Város Roma Önkormányzatával a fiatalok eléréséhez, motiválásához.</p>
<p>4. A fiatalok számára kevés a megfelelő szabadidős program, ennek következtében különösen veszélyes a csellengés, magára hagyottság, igazolatlan iskolai hiányzás.</p>	<p>Fontos a fiatalok számára szabadidős programokat szervezni, bevonni őket a közösségi életbe, igazolatlan iskolai hiányzások visszaszorítása. Tanoda Program működtetése, melybe az érintett fiatalok bevonása. Utcai szociális munka bevezetése.</p>
<p>5. A gyermekkorúak, fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válása egyaránt előfordul. A gyermekbántalmazás és a bűnelkövetések előfordulása.</p>	<p>A gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonására lenne szükség. Programok szervezése a bűnmegelőzés és gyermekbántalmazás elleni harc jegyében. Az iskola ezen területen nyújtott megelőző tájékoztató tevékenysége fontos.</p>
<p>6. A veszélyeztetettek és az ellátottak száma folyamatosan emelkedik, a halmozott problémákkal küszködő gyermekekről nem minden esetben tud a jelzőrendszer.</p>	<p>Komplex adatbázis létrehozása, mely a veszélyeztetettség megelőzésében, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésében az érintett szakágazatok által észlelt, regisztrált információkat, elvégzett tevékenységeket egy közös, adatvédtett információs rendszerben integrálja, biztosítva ezáltal, hogy a problémák megoldásában részt vevő intézmények, szervezetek egy adott védendő, fejlesztendő gyermekről egészében átlássák a felderített problémák és beavatkozások összességét. Folyamatos kapcsolattartás az érintettekkel az információ megosztása érdekében.</p>

	7. Az internet és a közösségi oldalak veszélyei: internetes zaklatások, érzelmi bántalmazások.	Figyelemfelkeltő előadás-sorozatok, pedagógusok, szülők, gyermekek számára. Függőség kialakulásának megelőzése.
	8. Fokozatosan növekvő igény a nyári szünidő értelmes eltöltésére.	Nyári táboroztatási lehetőségek biztosítása, Erzsébet táborokhoz való hozzáférés.
Idősek	1. 55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya.	Munkahelyteremtés elősegítése, pályázati lehetőségek felkutatása és kiaknázása, képzéseken való részvétel folyamatos biztosítása.
	2. Az idősek jövedelmi helyzete nem megfelelő a békés öregkor finanszírozására, a munkaerő-piacon hátrányos megkülönböztetésben szenvednek. Szükséges a jövedelemkiegészítő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása	Civil szervezetek munkahely teremtő képességének fokozása - pályázati tevékenységük generálása, támogatása. Szociális szövetkezetek népszerűsítése.
	3. Idős lakosság növekvő aránya – elöregedő település.	Elvándorlás csökkentése munkahelyteremtés elősegítésével (vállalkozások részére nyújtandó kedvezményekkel, adókedvezmények, telekár). Elvándorlás csökkentése kedvezményes építési telekvásárlással. Születések motiválása egyszeri újszülött támogatással.
	4. Gyakran válnak áldozattá.	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése.
	5. Magas az egyedül élők aránya, elmagányosodás, a 65 év feletti nők magasabb aránya a férfiakkal szemben.	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, nappali ellátás népszerűsítése. Képzések igény szerinti bővítése.
	6. Hanyagolt egészségi állapot, mentális problémákkal küzdő időskorúak emelkedő száma (demencia).	Egészségfejlesztés. Időskori aktivitás megőrzése és az egészségtudat fejlesztése
	7. Igény az informatikai jártasság elsajátítására.	Számítógép, internet és mobiltelefon használatával kapcsolatos digitális alapképzések megszervezése.
Nők	1. A nők esetében a gyermekvállalást követően nehéz visszatérni a munka világába, a munkaerő-piacra	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó nők által kedvezményesen igénybe vehető,

	<p>visszajutást a szaktudás, képzettség elavultsága akadályozza.</p>	<p>korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét.</p>
	<p>2. A munkanélküli nők hasonló aránya a férfiakéval.</p>	<p>Képzési, átképzési lehetőségek biztosítása. Meglévő munkahelyek családbaráttá válásának ösztönzése.</p>
	<p>3. A nők gyakrabban válnak családon belüli erőszak áldozataivá. Családon belüli erőszak jelenléte.</p>	<p>Helyi kezdeményezéssel, felvilágosító munkával, média bevonásával fel kell hívni a figyelmet a családon belüli erőszak megelőzésére. Prevenációs, segítő tevékenység.</p>
	<p>4. Bölcsődei férőhelyek száma telített, ez fontos szempont a munkaerő-piacra való visszatérés miatt.</p>	<p>Bölcsődei férőhelyek szinten tartása vagy bővítése. Családi bölcsődék létrehozásának elősegítése. Családbarát munkahelyek megvalósítását ösztönözni kell városunkban.</p>
	<p>5. Részmunkaidős foglalkoztatás, atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya.</p>	<p>Támogatásokkal, pályázatokkal ösztönözni kell a munkáltatókat arra, hogy a női munkavállalók részére a gyermekek ellátása, illetve az idős hozzátartozók ápolása miatt részmunkaidős, illetve egyéb atipikus foglalkoztatási formákat alkalmazzanak.</p>
	<p>6. Gyermekszületések csökkenő száma.</p>	<p>Születések motiválása egyszeri újszülöttek életkezdesi támogatásával.</p>
Fogyatékkal élők	<p>1. A településen fogyatékkal élők létszámára, a fogyatékos formájára és mértékére pontos adat nem áll rendelkezésre. Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal szembeni igényeik feltérképezése és megvalósításukra komplex program kidolgozása, foglalkoztatásuk előmozdítása.</p>	<p>A célcsoportot támogató civil szervezetekkel együttműködésben a KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény, az Ótemplomi Szeretetszolgálat pontos felmérést készít a célcsoport demográfiai mutatóiról, lakhatási körülményeiről, megélhetési problémáiról, foglalkoztatási lehetőségeiről. Felmérést készít az általuk igénylendő szolgáltatásokról.</p>
	<p>2. Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os az (A fogorvosi ellátás 3 körzet rendelője önkormányzati tulajdonban van, Szarvas, Vasút u. 46-48. – nem</p>	<p>Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.</p>

	akadálymentes).	
	3. Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
	4. Beszűkülő foglalkoztatási lehetőségek a megváltozott munkaképességűeknél.	Foglalkoztatás bővítése.
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	1. Fiatalok lakáshoz jutás nehézségei. Kevés a szociális bérlakások száma a benyújtott igényekhez képest, felújításra szorulnak.	Szociális Városrehabilitáció: kiemelten a szegregált területeken (szociális bérlakások építése, felújítása a Szentesi úti lakóparkban); Szarvas Hazavár program folytatása; telekvásárlás biztosítása
	2. Munkanélküliség jelen van a városban.	Iparterület fejlesztése Szarvason - A második inkubátorház építése (Orosházi út mellett)-a tervek elkészültek; mikro,- kis és közép vállalkozások, start-up vállalkozások segítése
	3. A 4 fogorvosi körzet rendelője felújításra szorul, nem akadálymentesített. Hasonlóan az 1-2. számú házi gyermekorvosi rendelők.	4 fogorvosi rendelő kialakítása (Szarvas, Deák F. u. 2. sz. alatt)-kiviteli tervek elkészültek, eszközbeszerzés folyamatban; felnőtt háziorvosi és gyermek háziorvosi rendelők kialakítása (Szarvas, Kossuth tér 2.sz. alatt) – volt vízmű irodaház felújítása, egyelőre nincs nyertes pályázat
	4. Idősödő lakosság, magas az egyedül élő idősök száma.	Nyugdíjas klubok kialakítása (Béke u. 7.) Bethlen G. utcai, Mótyói, Ezüstszőlői, Dózsa Gy. utcai idősök napközi otthonának felújítása
	5. Több helyen nincs szilárd burkolatú út, kerékpárút, a meglévők több helyen rossz minőségűek.	Szilárd burkolatú utak, kerékpárutak növelése, minőségük javítása belterületen és külterületen egyaránt – nyertes TOP_PLUSZ pályázatok megvalósítása; lakossági útépités biztosítása (25% lakossági önerő – 75% önkormányzati rész bevonásával)

Jövőképünk:

Olyan településen kívánunk élni, ahol a **romák** társadalmi integrálása megvalósul, nem jellemző a tartós munkanélküliség, minimálisra csökkenthető a külterületi lakosok közlekedésének hátránya, ezzel javulhat a **mélyszegénységben élő** családok helyzete is, szem előtt tartva a lakosok különböző rétegei esélyegyenlőségének biztosítását.

Kiemelt területnek tartjuk a **gyermekek** veszélyeztetettségének csökkentését, a település népességmegtartó erejének növelését, a gyermeklétszám csökkentésének megelőzését. Kiterjedt szociális hálót működtetünk, külön figyelmet fordítva az ide települő gyermekes családokra.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük **az idősek** romló egészségi állapotát, lehetőséget biztosítva a szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítására.

Elengedhetetlennek tartjuk a **nők** gyermekvállalásának elősegítését, a kisgyermekes, krízishelyzetbe került nők helyzetének javítását.

Különös figyelmet fordítunk arra, hogy a **fogyatékkal élők** megközelíthessék, elérhessék a helyi közintézményeket, és ott fogyatékoságuknak megfelelően tájékozódhassanak.

Az intézkedési területek részletes kifejtése:

A	Intézkedés címe:	Munkára!
B	Feltárt probléma megnevezése	A tartós munkanélküliek aránya és az általános iskolai végzettségűek száma magas (180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya: 33,2%, ebből a nők aránya 47,7% 2022. évben; 8 általános 26,03% a regisztrált álláskeresők között 2022.évben).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<u>Rövid:</u> Célcsoport elérése, fel kell mérni, hogy a lehetőségekhez mérten mindenki a képességeinek és képzettségének leginkább megfelelő, hatékony és értékteremtő munkát végezhesen. Pályaorientációs napokat szükséges szervezni az általános iskolákban és célzottan, pl. a Roma Nemzetiségi Önkormányzat közösségi házában. <u>Közép:</u> A közcélú foglalkoztatás elindításakor az ellátandó feladatok megtervezését a foglalkoztatottak egyéni képességeire, képzettségére és tapasztalataira szükséges alapozni, <u>Hosszú:</u> Tartós munkanélküliek számának csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az önkormányzatnak törekednie kell arra, hogy a közmunkák és közhasznú munkák során értékteremtő közmunka lehetőséget biztosítson az esélyegyenlőségi célcsoporthoz tartozó álláskeresők számára is. A közmunkák kialakításánál előnyben kell részesíteni a hiányzó helyi szolgáltatások kialakításához szükséges humán kapacitás megteremtését. (Pl.: családi bölcsőde, házi gyermekfelügyelet, roma pedellusok, roma pedagógiai asszisztensek alkalmazása, helyi civil szervezetek szakmai kapacitásainak fejlesztése.) Kapcsolatfelvétel a BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal- közfoglalkoztatás, képzés Egyéb helyi foglalkoztatások feltárása. Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása (pl. vállalkozási iroda működtetése infrastruktúrával, személyi háttérrel /pályázatíró, könyvelő, stb./)-pl.Széchenyi Programiroda
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Célcsoport elérése legalább 40 %-ban. Közép: Munka és képzési szerződés. Hosszú: Közfoglalkoztatás továbbfolytatása és egyéb feltárt foglalkoztatási helyek kihasználása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, ingyenes képzések, vagy pályázati források képzésre.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Erőforrás megléte, a helyi vállalkozók érdekeltté tétele a foglalkoztatásban.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Örökség
B	Feltárt probléma megnevezése	Hátrányos helyzetek generációkon keresztüli átörökítése
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése. Közép: Hátrányos helyzet okainak feltárása. Hosszú: Társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Célcsoport felmérése. Kapcsolatfelvétel a Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központtal, köznevelési intézményekkel, Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzatával, a területen dolgozó civil szervezetekkel.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ Köznevelési intézmények Szarvas Város Roma Nemzetiségi Önkormányzata Emberöltő Alapítvány
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Célcsoport hátrányos helyzetének elemzése. Közép: Felzárkóztató, fejlesztési programok szervezése, szociális gyermekjóléti szolgáltatások bővítése. Tanoda program folyamatos működtetése, Roma lányos program folytatása. A Gyermekek háza program népszerűsítése a hátrányos helyzetű és/vagy roma családok körében. Esetleg rendszeres anyaklub beindítása a Roma Nemzetiségi Önkormányzat közösségi házában. Hosszú: Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet csökkentése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek, anyagi erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Szakember és forrás megléte, pályázatok keresése, a területen dolgozó szervezetek támogatása a pályázatok írásában, programok megvalósításában.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Első lépések
B	Feltárt probléma megnevezése	A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozó tényezők (nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma 19 fő, 7,1%-a a regisztrált álláskeresőknek 2022-ben).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése. Közép: A munkaerő piac elvárásainak megfelelő végzettség szakmai és gyakorlati tudás megszerzése. Hosszú: Pályakezdő fiatalok elhelyezkedésének elősegítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Célcsoport felmérése. BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával és a köznevelési intézményekkel kapcsolatfelvétel. Szakmaválasztással kapcsolatos tájékoztatók szervezése. Pályaorientációs napok megvalósítása az RNÖ közösségi házában is. Felzárkóztató programok folytatása. A szakmai és gyakorlati tudás megszerzésének lehetőségeire felmérések, egyeztetések.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály Köznevelési intézmények RNÖ, civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: a lehetőségek felmérésének elemzése. Közép: A tájékoztatók segítségével eredményesebb szakmaválasztás. Szakmai és gyakorlati tudás megszerzésének lehetőségeire nagyobb tér biztosítása. Hosszú: A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozó tényezők csökkentése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Továbbra sem megfelelő a szakmaválasztás, gyakorlati tudás biztosítása elmarad
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Komplex programok
B	Feltárt probléma megnevezése	Helyi közösségi szolidaritás hiánya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése. Közép: Önkéntes munka megismertetése. Hosszú: Kölcsönös segítségvállalás elősegítése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Önkéntes munka lehetőségeinek felmérése, ösztönzés annak megteremtésére. Kapcsolatfelvétel BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályával, köznevelési intézményekkel. Kapcsolatfelvétel az RNÖ és a helyi középiskolák között az érettségihez szükséges 50 óra közösségi szolgálat RNÖ-nél történő teljesítésének lehetőségeiről. Önkéntes munkával kapcsolatos tájékoztatók szervezése, ösztönzése, elismertetése. Nyitott roma kulturális programok megvalósítása.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Köznevelési intézmények BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály RNÖ, helyi középiskolák
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: az önkéntes munka lehetőségeiről készült felmérésének elemzése. Közép: Az önkéntes munka megismertetése, folyamatos ösztönzés az abban való részvételre. A tájékoztatásoknak és figyelemfelhívásnak folyamatosnak kell lennie. Hosszú: A helyi közösségi szolidaritás széleskörű megismertetése és elfogadtatása a város lakóinak körében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Közösség, érdeklődés fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Hátrányok
B	Feltárt probléma megnevezése	Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó gyermekek hátránykompenzálásának lehetősége (HH gyermekek: 80; HHH gyermekek: 22 – 2022).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése, szükséglet felmérés. Közép: Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központtal, óvodákkal, iskolákkal kapcsolatfelvétel Hosszú: Mind vertikális, mind horizontális értelemben szélesíteni kell az Integrációs Pedagógiai Program (IPR) által elért gyermekek és tanulók körét.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az állami fenntartású intézményekben javítani szükséges az IPR komplexitását és hatékonyságát, beleértve az óvodák és a középiskolák körét is. Törekedni kell arra, hogy nem az állami fenntartású oktatási-nevelési intézmények is adaptálják az IPR-t. Folytatni szükséges a Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda és a roma lányos programokat.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ Köznevelési intézmények A területen dolgozó szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Szükséglet felmérés értékelése. Közép: Az állami fenntartású intézményekben javul az IPR komplexitás és hatékonyság. Hosszú: A közoktatási infrastruktúra fejlesztési céloknak (valamint az azokat megvalósító pályázatoknak) reflektálnia kell az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó tanulók esélyegyenlőségének érvényesülése kapcsán felmerült hiányosságokra, hozzáférésüket legalább arányos mértékben garantálni szükséges az újonnan létrejövő fejlesztéshez.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó tanulók hátránykompenzálása érdekében kiegészítő források igénylése, illetve a források hatékony felhasználásának monitorozása.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Folyamatos programok, közösségek fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Morzsák
B	Feltárt probléma megnevezése	A település általános iskoláiban nem kiegyenlített a hh/hhh, sajátos nevelési igényű tanulók, BTMN tanulók aránya, a tendenciák közoktatási szegregáció kialakulására utalnak (Fő téri Általános Iskola: HH/HHH: 27,1%; SNI, BTMN: 68,9%).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése, lehetőségek felmérés. Közép: Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központtal és a köznevelési intézményekkel kapcsolatfelvétel. Hosszú: Beavatkozási terv készítése az arányszámok kiegyenlítése érdekében.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a roma származású, illetve a sajátos nevelési igényű tanulók arányának tartós kiegyenlítése az általános iskolák telephelyei és osztályai között. Beíratkozás rendszeres felülvizsgálata az esélyegyenlőségi szempontok szerint. A hh/hhh, sajátos nevelési igényű általános iskolás gyermekek segítése az iskola elvégzésében, felzárkóztatási programok szervezésével, szakemberek bevonásával.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ Köznevelési intézmények
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: A hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, a roma származású, illetve a sajátos nevelési igényű tanulók arányszáma a köznevelési intézményekben. Közép: Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó tanulók részvételének növelése az érettségít vagy hiányszakmát adó képzéseken. Hosszú: Beavatkozási terv készítése az arányszámok kiegyenlítése érdekében.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődés, humán erőforrás biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Családi kapcsolatok erősítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A roma fiatalok felkészületlenek az anyaságra
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	<p>Rövid: Célcsoport elérése, lehetőségek felmérés.</p> <p>Közép: Szarvasi Család- és Gyermejkölési Központ, köznevelési intézmények, Védőnői Szolgálat, szakemberek megkeresése</p> <p>Hosszú: Felvilágosító előadások, programok szervezése. A Gyermekház népszerűsítése a roma családok körében. Védőnők felvilágosító tevékenysége. Anyaklub működtetése az RNÖ közösségi terében.</p>
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Kapcsolatfelvétel szakemberekkel, köznevelési intézményekkel, együttműködési megállapodások megkötése Felvilágosító előadások, programok szervezése szakemberek bevonásával
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Köznevelési intézmények Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ Védőnői Szolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	<p>Rövid: Felvilágosító előadások, programok.</p> <p>Közép: Érdeklődők száma.</p> <p>Hosszú: Együttműködési megállapodások fenntartása.</p>
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrások, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődők, szakemberek biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Jó idő!
B	Feltárt probléma megnevezése	A csellengés veszélye, kevés szabadidős program, igazolatlan hiányzások A Gyulai Szakképzési Centrum Székely Mihály Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium, valamint a Fő téri Általános Iskola magasabb igazolatlan hiányzásokról számolt be. Ez a szakmai gyakorlőhelyeken is jellemző, ugyanazon tanulók esetében. Előfordul 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzással rendelkező tanuló és 100 óra igazolt hiányzással rendelkező tanuló is, illetve vannak olyan, már nem tanköteles tanulók, akiknek igazolatlan hiányzások miatt jogviszonya megszűnt, végzettség nélkül. A köznevelési intézményektől 43 jelzés érkezett 2022. évben.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése, lehetőségek felmérés. Közép: Szarvasi Család- és Gyermejkölési Központ, köznevelési intézmények, önkéntesek, civil szervezetek megkeresése Hosszú: Szabadidős programok szervezése, tanoda és roma lányos program folytatása. Célzott szabadidős programok szervezése civil szervezetek és az RNÖ bevonásával.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Iskolapszichológus, iskolavédő és iskolai szociális segítő igénybevétele a tanulók érdekében. A kollégium kiemelt feladatai a lemorzsolódás megelőzésében. Nagyon fontos a tartalmas szabadidő: sport, kultúra, kreatív tevékenységek, beszélgetések. Szabóky-felzárkóztatás (hiányszakmában évisméltő, bukott vagy 2,51 átlag alatti eredményt elérő tanulók képességfejlesztése).
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Köznevelési Intézmények Szarvasi Család-és Gyermejkölési Központ Civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó tanulók részvételének arányszáma a szabadidős tevékenységeken, programokon, igazolatlan hiányzások visszaszorítása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődés, megfelelő program, szakemberek biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Bűnmegelőzés
B	Feltárt probléma megnevezése	A gyermekbántalmazás és a bűnelkövetés előfordulása a gyermekkorúak, fiatalok körében (gyermekkorú sérelmére 13 eset; fiatalok sérelmére 20 eset; fiatalok bűnelkövető 14 eset – 2022.évben)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése, lehetőségek felmérés. Közép: Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ, köznevelési intézmények, rendőrség, civil szervezetek megkeresése Hosszú: Programok szervezése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	A gyermekek felkészítésében a helyi társadalom - a lakosság és a civil szervezetek - nagyobb mértékű bevonása. Programok szervezése a bűnmegelőzés és gyermekbántalmazás elleni harc jegyében. Rendőrség gyermek-és ifjúságvédelmi programjai: „Ovi-zsaru”, DADA, „Iskola rendőre”, Biztonságos Internet Nap
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Rendőrség Iskolák Család- és Gyermekjóléti Központ Civil szervezetek
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Igényeknek megfelelően programok szervezése a bűnmegelőzés és gyermekbántalmazás elleni harc jegyében. Közép: Együttműködési megállapodás a köznevelési intézményekkel, rendőrséggel, civil szervezetekkel Hosszú: Programokon megjelentek száma.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődés, szakember és megfelelő programok biztosítása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	„Nem csak a húszéveseké a világ”
B	Feltárt probléma megnevezése	55 év feletti regisztrált munkanélküliek növekvő aránya (22,18% a regisztrált álláskeresőkön belül- 2022.)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: munkaerőpiaci helyzetelemzés Közép: stratégia készítése hosszútávú foglalkoztatáshoz Hosszú: tartós munkahelyteremtés a célcsoport tagjai számára Idősügyi referens alkalmazása (képzés: www.vali.ifka.hu)
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Integrált Településfejlesztési Stratégia Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Adatgyűjtés (BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, munkáltatók) Stratégia kidolgozása Közmunka program pályázatának megírása Képzések/átképzések Álláskereső tanácsadás a célcsoport tagjai számára
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Képző szerv, BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, közfoglalkoztatók
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: helyzetelemzés Közép: stratégia, közfoglalkoztatás növekvő aránya az 55 év feletti munkavállalók körében Hosszú: átképzett 55 év felettek száma, az 55 év feletti munkanélküliek csökkenő aránya
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, pályázati lehetőségek felkutatása és kiaknázása
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A célcsoport egészségügyi problémái- életmódváltás, rehabilitáció A célcsoport nehezkesebb alkalmazkodó képessége – tréningek Munkáltatók diszkriminációja a célcsoport tagjaival szemben – motiváció (járulékkedvezmény)
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Idősek munkában
B	Feltárt probléma megnevezése	Az idősek jövedelmi helyzete nem megfelelő (Fűtési költséghez nyújtható támogatásban részesült 53 fő; hulladékkezelési közszolgáltatási díj átvállalása 229 fő; települési támogatások egyik kiemelt célcsoportja az idős korosztály – 2022. évben)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport szakképzettségének felmérése Közép: Szükség esetén átképzés szervezése Hosszú: Helyi vállalkozók ösztönzése az idősek foglalkoztatása esetén
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Idősügyi Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az idősek jövedelmi helyzete nem megfelelő a békés öregkor finanszírozására, a munkaerő-piacon hátrányos megkülönböztetésben szenvednek.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: szükséges a jövedelemkiegészítő foglalkoztatási lehetőségek biztosítása Közép: civil szervezetek munkahely teremtő képességének fokozása - pályázati tevékenységük generálása, támogatása, szociális szövetkezetek népszerűsítése Hosszú: helyi vállalkozók ösztönzése az idősek foglalkoztatása esetén, a vállalkozókkal megállapodás kötése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A helyi vállalkozók érdeklteté tétele a foglalkoztatásban Erőforrás biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Fiatalok Szarvason
B	Feltárt probléma megnevezése	Idős lakosság növekvő aránya – előregedő település (öregedési index 189,2% - 2022. évben).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: helyzetelemzés. Közép: stratégia készítése, idősügyi koncepció megalkotása (elváándorlás csökkentése, odavándorlás növelése munkahelyteremtéssel, újszülött támogatás kiszélesítése, fiatalokat érintő szolgáltatási rendszer felülvizsgálata, újabb szolgáltatások bevezetése). A Szarvas Hazavár program folytatása, kibővítése, telekvásárlás. Szociális bérlakások számának növelése és felújítása. Ifjúsági közösségi tér kialakítása a fiatalokkal közösen. Hosszú: Öregedési index javítása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Idősügyi Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Helyzetelemzés készítése, idősügyi koncepció megalkotása, szolgáltatási rendszer felülvizsgálata, bővítése, újszülött támogatás kiszélesítése, munkahelyteremtés.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Szolgáltatók, munkáltatók
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: helyzetelemzés Közép: stratégia, idősügyi koncepció Hosszú: öregedési index javulása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás Önkormányzati forrás elkülönítése
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás Szolgáltatók érdektelensége – motiváció (adókedvezmények) Munkáltatók érdektelensége – motiváció (adókedvezmények, kedvezményes telekvásárlás)
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Védd magad!
B	Feltárt probléma megnevezése	Idősek védelme nem megfelelően biztosított
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: célcsoporttal a kapcsolatfelvétel Közép: felmérés az idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedési lehetőségekre Hosszú: az idősek védelmét biztosító szolgáltatások növekedése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Idősügyi Koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővítése: - preventív jellegű előadások, ELBÍR hírlevelek hozzáférése, időskori jelzőrendszer kialakítása, kapcsolattartás polgárőr egyesülettel
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Időssekkel foglalkozó civil szervezetek Rendőrség
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: kapcsolatfelvétel az idősekkel foglalkozó civil szervezetekkel és a rendőrséggel, valamint együttműködési megállapodások megkötése Közép: az idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedési lehetőségek, polgárőrség. Hosszú: az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó idősek személyes környezetének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések bővülése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Szakember biztosítása, a védelmet szolgáló intézkedések fenntartása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Szociális Háló
B	Feltárt probléma megnevezése	Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó idősek közt magas az egyedül élők aránya (65 év felett 916 egyszemélyes háztartás – 585 nő és 331 férfi 2022.)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: célcsoporttal a kapcsolatfelvétel, igény felmérés Közép: programok, szolgáltatások, képzések szervezése Hosszú: az egyedül élők számára lehetőségek biztosítása
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Idősügyi Konceptió
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Idősügyi Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, nappali ellátás népszerűsítése Képzések igény szerinti bővítése
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Idősokkal foglalkozó civilszervezetek KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézménye Ótemplomi Szeretetszolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: kapcsolatfelvétel az idősekkel foglalkozó civilszervezetekkel, a kistérségi intézménnyel, Ótemplomi Szeretetszolgálattal, valamint együttműködési megállapodások megkötése Közép: az idősek személyes aktivitást és a függetlenséget megőrző programok, szolgáltatások szervezése, nappali ellátás népszerűsítése, képzések igény szerinti bővítése Hosszú: az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó idősek számára szervezett programokon részt vevők számának növelése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő programok, képzések, érdeklődés biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Képzési programok körének szélesítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők esetében a gyermekvállalást követően a munkaerő-piacra visszajutás nehéz, a szaktudás, képzettség elavultsága akadályozza.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése, szükséglet felmérés. Közép: Kapcsolatfelvétel a BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal. Hosszú: A nők munkaerő-piacra történő visszajutását segítő programok.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Bővíteni kell a gyermekvállalás miatt a munkaerőpiactól hosszabb időre távol maradó nők által kedvezményesen igénybe vehető, korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok körét. Családbarát munkahelyek népszerűsítése.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Célcsoport elérése, szükséglet felmérés. Közép: BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztállyal megállapodás megkötése. Megfelelő korszerű ismeretek megszerzését célzó speciális képzési programok. Hosszú: Az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozó nők munkaerő-piacra történő visszajutását segítő programok. A képzéseken, programokon a részvételi arány növelése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek, pályázati lehetőségek képzések szervezésére.
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Megfelelő képzések biztosítása, érdeklődés fenntartása.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Nők a munkaerőpiacon
B	Feltárt probléma megnevezése	A nyilvántartott álláskereső nők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében 2,7% -2022. évben)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Munkaerőpiaci helyzetelemzés elkészítése. Közép: Stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások előkészítése, megkötése Hosszú: A nők foglalkoztatottságának növelése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Információgyűjtés (munkáltatók, célcsoport, BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály), stratégia kidolgozása, a lehetséges partnerek megkeresése, megkötött együttműködések fenntartása, képzés/átképzés.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Képző szerv, munkáltatók, BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: Helyzetelemzés. Közép: Stratégia, együttműködési megállapodások. Hosszú: Női munkanélküliségi ráta csökkentése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Célcsoport érdektelensége – tájékoztatás, együttműködő partnerek hiánya – tájékoztatás, motiváció (adókedvezmények, kedvezményes telekvásárlás)
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Családon belül
B	Feltárt probléma megnevezése	A nők gyakran válnak a családon belüli erőszak áldozataivá – hozzátartozók közötti erőszakkal kapcsolatos koordinációs feladatok-bántalmazási ügyben indult eljárások száma a jegyzőnél 8 eset - 2022.évben)
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: célcsoporttal a kapcsolatfelvétel, információgyűjtés. Közép: családon belüli erőszak áldozatainak érdekérvényesítő képességeinek növelése. Információs nap szervezése. Hosszú: családon belüli erőszak ne legyen tabu, csökkenjen az erőszakon átesett nők valós száma. Rendszeres klubfoglalkozások, beszélgető sarok létrehozása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi Községi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Helyi kezdeményezés, felvilágosító munka, média bevonása szükséges a családon belüli erőszak csökkentésére.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Rendőrség; Szarvasi Család-és Gyermekjóléti Központ
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: információs napok száma. Közép: érdeklődők száma. Hosszú: családon belüli erőszak ne legyen tabu, az erőszakon átesett nők valós számának csökkenése. Rendszeres klubfoglalkozások, beszélgető sarok létrehozása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Információs napok, érdeklődők biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Bölcsődei ellátás
B	Feltárt probléma megnevezése	Bölcsődei férőhelyek száma telített, (90-100%), ez fontos szempont a munkaerő-piacra való visszatérés miatt – 7. csoport megnyitása; 3 családi bölcsődékbe beírtak száma 26 fővel.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: bölcsődei férőhelyek számának következő időszakra vonatkozó felmérése. Közép: bölcsődei férőhelyek számának növelése érdekében lehetőségek, források felkutatása. Hosszú: igény esetén a bölcsődei férőhelyek növelése, munkahelyi bölcsődék létrehozása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Igény, szükségletfelmérés. Bölcsődei férőhelyek számának növelése érdekében pályázati források felkutatása. Bölcsődei férőhelyek növelésének megvalósítása nyertes pályázat során.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Szarvas Város Óvodái és Bölcsődéje, családi bölcsődék
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: kérdőíves igényfelmérés. Közép: pályázatok felkutatása, benyújtása. Hosszú: igénynek megfelelő bölcsődei férőhelyek biztosítása.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakember, pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményességének fenntarthatósága	Humán erőforrás, szakemberek, pályázat figyelése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Kedvező munka
B	Feltárt probléma megnevezése	A női munkavállalók részére a gyermekek ellátása, illetve az idős hozzátartozók ápolása miatt részmunkaidős, illetve egyéb atipikus foglalkoztatási formák hiánya.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: részmunkaidős foglalkoztatási lehetőségre vonatkozó felmérés. Közép: részmunkaidős foglalkoztatás számának növelése érdekében lehetőségek, pályázati források felkutatása. Hosszú: igény esetén a részmunkaidős foglalkoztatás növelése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Támogatásokkal, pályázatokkal ösztönözni kell a munkáltatókat arra, hogy a női munkavállalók részére a gyermekek ellátása, illetve az idős hozzátartozók ápolása miatt részmunkaidős, illetve egyéb atipikus foglalkoztatási formákat alkalmazzanak. Családbarát munkahelyek növelése.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat BMKH Szarvasi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: kérdőíves igényfelmérés. Közép: pályázatok benyújtása. Hosszú: igénynek megfelelően a női munkavállalók részére a gyermekek ellátása, illetve az idős hozzátartozók ápolása miatt részmunkaidős, illetve egyéb atipikus foglalkoztatási formák bővítése.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményességének fenntarthatósága	Humán erőforrás, szakemberek, pályázat figyelése
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Itt vagyunk!
B	Feltárt probléma megnevezése	A településen fogyatékossgal élők létszámára, a fogyatékossg formájára és mértékére, valamint a felmerülő szükségleteiket illetően pontos adat nem áll rendelkezésre, foglalkoztatásuk előmozdítása.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Célcsoport elérése. Közép: Igény, szükségletfelmérés, milyen adatok szükségesek. Hosszú: Az adott célcsoportot érintő problémák feltárása.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Országos Fogyatékossgügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Szükséges a naprakész nyilvántartásuk, a szolgáltatásokkal szembeni igényeik feltérképezése és megvalósításukra komplex program kidolgozása, foglalkoztatásuk előmozdítása.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Civil szervezetek KKTT Szociális és Gyermekjóléti Intézmény Ótemplomi Szeretetszolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	A célcsoportot támogató civil szervezetekkel együttműködésben a Körös- Szögi Többcélú Társulás Szociális és Gyermekjóléti Intézmény, az Ótemplomi Szeretetszolgálat pontos felmérést készít a célcsoport demográfiai mutatóiról, lakhatási körülményeiről, megélhetési problémáiról, foglalkoztatási lehetőségeiről. Felmérést készít az általuk igényelendő szolgáltatásokról.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Humán erőforrás, önkéntesek biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Korlátok
B	Feltárt probléma megnevezése	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, az önkormányzat felelősségi körében az akadálymentes környezet aránya nem 100 %-os (A fogorvosi ellátás 3 körzet rendelője önkormányzati tulajdonban van, valamint az 1-2. házi gyermekorvosi körzet hasonlóan -Szarvas, Vasút u. 46-48. – nem akadálymentes).
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: Regisztrálni kell, hogy az önkormányzat felelősségi körébe hány, az akadálymentesítés törvényi kötelezettségével érintett, közszolgáltatást nyújtó intézmény tartozik, illetve hogy ezek hány épületben működnek, majd fel kell mérni, hogy az érintett épületek megfelelnek-e a fizikai akadálymentesség feltételeinek. Közép: közszolgáltatást biztosító épületek környezetének akadálymentesítése Hosszú: települési akadálymentesség
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Fizikai környezetben található akadályok megszüntetése, információs és kommunikációs akadályok megszüntetése, lakókörnyezet akadálymentesítését szolgáló program. Javasolt áttekinteni a helyi településrendezési-építésügyi szabályozást annak érdekében, hogy az akadálymentesség szempontjai minél biztosabban érvényesülhessenek.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek, pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Humán erőforrás, szakemberek biztosítása, pályázat figyelés
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

A	Intézkedés címe:	Fő az egészség!
B	Feltárt probléma megnevezése	Az egészségügyi prevenciók szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek kevésbé veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljutásuk (eljuttatásuk) terén.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Rövid: célcsoporttal a kapcsolatfelvétel, az előforduló betegségek felmérése Közép: igényfelmérés, milyen szűrővizsgálat megszervezésére van szükség Hosszú: az önkormányzat és az egészségügyi intézmények rendszeresen szervezzenek a fogyatékosok részére egészségvédelmi programokat, akciókat.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi Községi Fejlesztési Stratégia
E	A cél kapcsolódása országos szakpolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Országos Fogyatékosügyi Program
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Segíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban részt vegyenek az egészségügyi szűrővizsgálatokon.
G	Az intézkedés felelőse	Önkormányzat Egészségügyi intézmények Civil szervezetek KKT Szociális és Gyermekjóléti Intézménye Ótemplomi Szeretetszolgálat
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028. december 31.
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Rövid: kapcsolatfelvétel az egészségügyi intézményekkel, civil szervezetekkel, valamint együttműködési megállapodások megkötése Közép: szűrővizsgálatok biztosítása, megvalósított egészségvédelmi programok száma. Hosszú: prevenciók szemlélet erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése, a programokon részt vevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	Humán erőforrás, szakemberek, önkéntesek
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Érdeklődés, szűrővizsgálat, szakemberek biztosítása
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

2. Összegő táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	A helyzetelemzés következtetésében feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor (ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
I. Településszintű probléma											
1	Fő az egészség! A 4 fogorvosi körzet rendelője felújításra szorul, nem akadálymentesített	4 fogorvosi rendelő kialakítása (Szarvas, Deák F. u. 2. sz. alatt); felújított háziorvosi gyermek háziorvosi rendelők kialakítása (Szarvas, Kossuth tér 2. sz. alatt)	SZVÖ Gazdasági Programja	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	4 fogorvosi rendelő kialakítása (Szarvas, Deák F. u. 2. sz. alatt); felújított háziorvosi és gyermek háziorvosi rendelők kialakítása (Szarvas, Kossuth tér 2. sz. alatt) – volt vízmű irodaház felújítása	Önkormányzat	2028.12.31.	Az igénybevevők elégedettsége, egészségi állapot javítása	Pályázati forrás	Humán erőforrás, szakemberek, pályázat figyelése	nem releváns

III. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	„Munkára!” Foglalkoztatás növelése	Szegénység oka a munkanélküliség növelése	egyik tartós munkanélküliség csökkentése	ITS, SzVÖ Gazdasági Programja	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia Új Roma Stratégia	Pályázat, felnőtt képzés, foglalkoztatás	Önkormányzat	2028.12.31.	Tartós munkanélküliség csökkentése	Humán erőforrás, ingyenes képzések vagy pályázati források képzésre	Munkanélküliek arányának csökkentése, nem releváns foglalkoztatás	Munkanélküliek arányának csökkentése, nem releváns foglalkoztatás
2	„Örökség” Szociális, gyermekjóléti, képzési szolgáltatások bővítése	Hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése	Társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése	ITS, SzVÖ Gazdasági Programja	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Új Roma Stratégia	Felzárkóztatási, fejlesztési programok szervezése	Önkormányzat	2028.12.31.	Hátrányos átöröklődés csökkentése	Humán erőforrás, önkéntesek	Hátrányos átöröklődés csökkentésének fenntartása	Hátrányos helyzet nem releváns
3	Első lépések	Pályakezdők elhelyezkedését akadályozó tényezők	Pályakezdő fiatalok elhelyezkedésének elősegítése	ITS, SzVÖ Gazdasági Programja, Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Tájékoztatók, szakmai és gyakorlati megszerzésének biztosítása	Önkormányzat	2028.12.31.	A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését akadályozó tényezők csökkentése	Humán erőforrás, önkéntesek	Társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésének fenntartása	nem releváns
4	Komplex programok	Helyi közösségi szolidaritás hiánya	Helyi közösségi szolidaritás erősítése	ITS, Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Új Roma Stratégia	Önkéntes munkával kapcsolatos tájékoztatók szervezése, ösztönzése, elismertetése	Önkormányzat	2028.12.31.	Helyi közösségi szolidaritás széleskörű elfogadásának növelése	Humán erőforrás, önkéntesek	Önkéntes megismertetése, folyamatos ösztönzés fenntartása	Önkéntes munka nem releváns

III. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Hátrányok HH és HHH tanulók száma iskolánként eltérő	Az esélyegyenlőségi célcsoporthoz tartozó tanulók hátránykompenzálása	ITS, Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Új Roma Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Az IPR komplexitásának növelése, pályázati lehetőségek felkutatása	Önkormányzat	2028.12.31.	Az esélyegyenlőségi célcsoporthoz tartozó tanulók hátránykompenzálására irányuló tevékenységek növekedése	2 fő koordinátor pályázati forrás	Az esélyegyenlőségi célcsoporthoz tartozó tanulók hátránykompenzálására irányuló tevékenységek	nem releváns
2	„Morzsák” Lemorzsolódás veszélye	HH/HHH, nevelési gyermekek lemorzsolódása	sajátos nevelési igényű tanulók igényű tanulókkal kiegyenlítése az általános iskolák és osztályok között	ITS, Szarvas Város Ifjúsági Cselekvési Új Roma Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Beavatkozási terv készítése, beiratkozás felülvizsgálata	Önkormányzat	2028.12.31.	Kiegyenlített arányszám	Humán erőforrás, szakem-berek	A kiegyenlített arányszám fenntartása, nem beiratkozás folyamatos felülvizsgálata	nem releváns
3	Családi kapcsolatok erősítése	Roma fiatalok felkészültségének az örfenntartásra, anyaságra	Fiatalok felkészítése az örfenntartásra, Város Ifjúsági Cselekvési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Új Roma Nemzeti Ifjúsági Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Felvilágosító előadások, programok	Önkormányzat	2028.12.31.	Felvilágosító előadások száma, érdeklődők száma	Szervezők, koordinátor	Fenntarthatóság igény szerinti, felvilágosító előadások	nem releváns

4	„Jó idői” Szabadidős programok szervezése	Csallengés és magára hagyatottság veszélye, igazolatlan iskolai hiányzások	Az esélyegyenlőségi célcsoporthoz tartozó tanulókat szervezett programokon való részvétel növelése	IPR, Város Cselekvési Terv, ITS, Szarvas Ifjúsági Cselekvési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Programok szervezése	Önkormányzat	2028.12.31.	Programok száma, érdeklődők száma	Szervezők, koordinátor	A csallengők és magára hagyatottak szervezett fenntartása, tanoda program folytatása	nem releváns
5	Bűnmegelőzés	Gyermekbántalmazás, fiatalkori bűnelkövetés előfordulása	Gyermekbántalmazás, bűnelkövetés veszélyeire felhívó programok	Szarvas Ifjúsági Cselekvési Terv, Város Cselekvési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia	Programok szervezése	Önkormányzat	2028.12.31.	Programok száma, érdeklődők száma	Szervezők, koordinátor	Gyermekbántalmazás, bűnelkövetés veszélyeire felhívó programok	nem releváns
IV. A nők esélyegyenlősége												
1	Képzési programok körének szélesítése	Csed, gyed, egyes, gyet után a munkaerő piacra visszajutás nehézségei	A nők munkaerő-piacra történő visszajutásának elősegítése	Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban	Speciális képzési programok	Önkormányzat	2028.12.31.	A visszajutó nők növekszik száma	Szervezők	A munkaerő-piacra visszajutó nők számának növekedése folyamatos	nem releváns

				Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	Munkaerőpiaci helyzetelemzés készítése, stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások előkészítése, A nők szerepének erősítése, a foglalkoztatottságának növelése	Önkormányzat	2028.12.31.	Helyletelmezés, stratégia, együttműködési megállapodások, munkanélküliségi csökkenése	Humán erőforrás	Női munkanélküliség csökkentésének fenntartása	nem releváns
2	Nők munkaerő-piacon	a A munkanélküli nők aránya hasonló férfiakéval	A munkanélküliség csökkenése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	helyzetelemzés, stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások előkészítése, A nők szerepének erősítése, a foglalkoztatottságának növelése	Önkormányzat	2028.12.31.	Helyletelmezés, stratégia, együttműködési megállapodások, munkanélküliségi csökkenése	Humán erőforrás	Női munkanélküliség csökkentésének fenntartása	nem releváns
3	Családon belüli	Családon belüli nők erőszak gyakoribb	Családon belüli nők erőszak csökkenése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	Helyletelmezés, stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások előkészítése, A nők szerepének erősítése, a foglalkoztatottságának növelése	Önkormányzat	2028.12.31.	Helyletelmezés, stratégia, együttműködési megállapodások, munkanélküliségi csökkenése	Humán erőforrás	Női munkanélküliség csökkentésének fenntartása	nem releváns
4	Bölcsődei ellátás	Bölcsődei férőhelyek száma csökkentett, a munkába állás egyik feltétele	Bölcsődei férőhely növelése	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	Helyletelmezés, stratégia kidolgozása, együttműködési megállapodások előkészítése, A nők szerepének erősítése, a foglalkoztatottságának növelése	Önkormányzat	2028.12.31.	Helyletelmezés, stratégia, együttműködési megállapodások, munkanélküliségi csökkenése	Humán erőforrás	Női munkanélküliség csökkentésének fenntartása	nem releváns

5	Kedvező munka	Részmunkaidős foglalkoztatás hiánya	Női munkavállalók részére gyermekek ellátása, idős gondozása miatt részmunkaidős foglalkoztatások	Szarvas a Város Önkormányzatának Gazdasági Programja	Szarvas Város Önkormányzatának	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	Pályázati források felkutatása, munkáltatók a ösztönzése	Önkormányzat	2028.12.31.	Részmunkaidős foglalkoztatások száma nő	Humán erőforrás, önkéntesek, pályázati forrás	Részmunkaidős foglalkoztatások igény megvalósul	Részmunkaidős foglalkoztatások száma nem szerint releváns
V. Az idősek esélyegyenlősége													
1	„Nem csak a 55 év feletti regisztrált hűszéveseké a munkanélküliek világa”	A foglalkoztatottság növelése a célcsoportban	ITS-Szarvas Város Önkormányzatának Gazdasági Programja	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése családban és a társadalomban	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése a munkahelyteremtés a célcsoport tagjai számára	Munkaerőpiaci helyzetelemzés készítése, stratégia kidolgozása hosszútávú foglalkoztatáshoz, a tartós foglalkoztatáshoz, a munkahelyteremtés a célcsoport tagjai számára	Helyzetelemzés, stratégia, közfoglalkoztatási arány növelése az 55 év felettek körében, átképzett 55 év feletti munkanélküliek csökkenő aránya	Önkormányzat	2028.12.31.	Foglalkoztatás növelése az 55 év feletti korcsoport körében	Humán erőforrás pályázati forrás		nem releváns
2	Idősek munkában	Az idősek jövedelmei nem megfelelő	Jövedelemkiegészítő foglalkoztatási lehetőségek	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősügyi Konceptió	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Idősügyi Nemzeti Stratégia	Helyi vállalkozók ösztönzése, civil szervezetek munkahelyteremtő pályázati tevékenységük támogatása, szociális szövetkezetek népszerűsítése	Jövedelemkiegészítő foglalkozások megvalósulása	Önkormányzat	2028.12.31.	Fenntarthatóság az idősek jövedelemkiegészítő foglalkoztatása tekintetében	Humán erőforrás, pályázati forrás		nem releváns

VI. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége											
1	„Irtt vagyunk!” Fogyatékkal élők létszáma, fogyatékkal élők formájára vonatkozó adatok hiánya	Adatgyűjtési-és elemzési terv készítése	Helyi Fejlesztési Stratégia	Közösségi	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékos ügyi Program	Helyzetelemzéseket segítő adatok gyűjtése	Önkormányzat	2028.12.31.	Adatgyűjtés elemzési terv és Humán erőforrás, önkéntesek	Adatgyűjtési-és elemzési terv fenntartása	nem releváns
2	Korlátok A fizikai akadálymentes környezet nem 100%-os az önkormányzati tulajdonú, közszolgáltatást nyújtó intézményekben (3 körzet rendelője akadálymentes Szarvas, Vasút u. 46-48.)	Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramok -hoz való hozzáférésnél az akadálymentes környezet legyen 100%-os	Helyi Fejlesztési Stratégia	Közösségi	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékos ügyi Program	Felmérések, az érintett épületek megfelelnek-e a fizikai akadálymentesség feltételeinek	Önkormányzat	2028.12.31.	Humán erőforrás, szakemberek, pályázati forrás	Fenntarthatóság az akadálymentes környezet igény szerint megvalósul	nem releváns
3	„Fő egészség!” A fogyatékkal élők kis számban vesznek részt a különböző egészségügyi szűréseken	Szűrővizsgálatok, egészségügyi, szolgáltatások számának növelése	Helyi Fejlesztési Stratégia	Közösségi	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, Országos Fogyatékos ügyi Program	Szűrővizsgálatok, egészségügyi, szolgáltatások szervezése	Önkormányzat	2028.12.31.	Humán erőforrás, szakemberek, önkéntesek	A szűrővizsgálat, egészségügyi szolgáltatás fenntarthatóság az igény szerint megvalósul	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.

- Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a **HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Szarvas város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

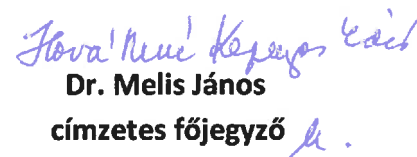
II. Ezt követően Szarvas Város Képviselő-testülete a megtárgyalt Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) az 536/2023.(XII.14.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő-testület elfogadó határozatának kivonata

Szarvas, 2023. december 19.

Babák Mihály
polgármester

Dr. Melis János
címetes főjegyző

Szarvasi Polgármesteri Hivatal
Titkárság
5540 Szarvas, Szabadság út 36.

KIVONAT

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2023. december 14-i ülésének jegyzőkönyvéből

536/2023.(XII.14.) sz. képviselő-testületi határozat:

Szarvas Város Önkormányzatának Képviselő-testülete Szarvas Város Helyi Esélyegyenlőségi programját (2023-2028.) megismerte és a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja, egyben felhatalmazza a polgármestert annak aláírására.

Utasítja a polgármestert, hogy az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot a helyben szokásos módon tegye közzé és küldje meg a TEF Dél-Alföldi Társadalmi Esélyteremtési Igazgatóság részére (5600Békéscsaba, Kétegyházi út 1.)

Felelős: Babák Mihály polgármester
Dr. Melis János címzetes főjegyző

Határidő: 2023. december 31.

Kmf.

Babák Mihály sk.
Polgármester

Dr. Melis János sk.
Címzetes főjegyző

A kivonat hitelül:

Aszodi Éva
Osztályvezető

Szarvas, 2023. december 15.

